

Juni 2023

Pro
biblio

Boekenlijst voor leeskringen

2023
2024

samen lezen
is zo veel leuker

Inhoud

ABDOLAH, KADER	10	NIEUW	COGNETTI, PAOLO	24	
ABDOLAH, KADER	10	BLOK, DIEUWERTJE	17	COGNETTI, PAOLO	24
ABDOLAH, KADER	10	BLOM,ONNO	17	CONDÉ, MARYSE	24
ABDOLAH, KADER	10	BLOOM, AMY	17	COUPERUS, LOUIS	25
ABDOLAH, KADER	10	BLUM, HILLA	17	DAANEN, JOS VAN	25
AKEN, JAN VAN	10	BOOGAARD, OSCAR VAN DEN	17	DANTZIG, RUDI VAN	25
AL GALIDI, RODAAN	10	BOSCHWITZ, ULRICH ALEXANDER	18	DE COSTER, SASKIA	25
AL GALIDI, RODAAN	11	BORST, HUGO	18	DE STOOP, CHRIS	25
ALBERDINGK THIJM, CHRISTIAAN	11	BOURGONJE, FLEUR	18	DE STOOP, CHRIS	25
ALLENDE, ISABEL	11	NIEUW		DE WAAL, EDMUND	26
ALLENDE, ISABEL	11	BOYNE, JOHN	18	DE WAAL, EDMUND	26
ALLENDE, ISABEL	11	BRAAM, CONNY	18	DICKER, JÖEL	26
ALLENDE, ISABEL	11	BRAAM, CONNY	18	NIEUW	
NIEUW		BRAAM, CONNY	18	DIDEROT, DENIS	26
ALLENDE, ISABEL	12	BRAAM, CONNY	19	DIJKSHOORN, NICO	26
ALLENDE, ISABEL	12	BRANDT CORSTIUS, JELLE	19	DIRIE, WARIS	26
ANKER, ROBERT	12	BREGMAN, RUTGER	19	DIS, ADRIAAN VAN	26
ANKER, ROBERT	12	BRIJS, STEFAN	19	DIS, ADRIAAN VAN	27
ASSCHER - PINKHOF, CLARA	12	BRINK, H.M. VAN DEN	19	DIS, ADRIAAN VAN	27
ATWOOD, MARGARET	12	NIEUW		DIS, ADRIAAN VAN	27
ATWOOD, MARGARET	13	BROKKEN, JAN	19	DIS, ADRIAAN VAN	27
AXELSSON, MAJGULL	13	BROKKEN, JAN	20	DIS, ADRIAAN VAN	27
AXELSSON, MAJGULL	13	BROKKEN, JAN	20	DORRESTEIN, RENATE	27
NIEUW		BROKKEN, JAN	20	DORRESTEIN, RENATE	27
BAKKER, GERBRAND	13	NIEUW		DORRESTEIN, RENATE	28
BALDWIN, JAMES	13	BROUWERS, JEROEN	20	DORRESTEIN, RENATE	28
BANVILLE, JOHN	13	BROUWERS, JEROEN	20	DRIESSEN, MARTIN MICHAEL	28
BAREND, SONJA	14	BROUWERS, JEROEN	20	DUBOIS, JEAN-PAUL	28
NIEUW		BRUGGEN, CARRY VAN	21	DURLACHER, JESSICA	28
BARNES, JULIAN	14	BURTON, JESSIE	21	DUYNS, CHERRY	28
BARNES, JULIAN	14	NIEUW		ECO, UMBERTO	28
BARNES, JULIAN	14	BURTON, JESSIE	21	ECO, UMBERTO	29
BARRY, SEBASTIAN	14	BURTON, JESSIE	21	EEDEN, FREDERIK VAN	29
BARRY, SEBASTIAN	14	CALIDAS, TAMSIN	21	EGGERS, DAVE	29
BEATTY, PAUL	15	CAMERON, SHARON	21	EGGERS, DAVE	29
BEIJNUM, KEES VAN	15	CARRASCO, JESUS	22	EGGERS, DAVE	29
BEIJNUM, KEES VAN	15	CHABOT, BART	22	ENQUIST, ANNA	29
BEIJNUM, KEES VAN	15	CHABOT, SEBASTIAAN	22	ENQUIST, ANNA	29
BENALI, ABDELKADER	15	CHABOT, SPLINTER	22	ENQUIST, ANNA	30
NIEUW		CHANG, JUNG	22	ENTER, STEPHAN	30
BENALI, ABDELKADER	15	CHRISTOFI, ALEX	22	ENTER, STEPHAN	30
BERNLEF, J.	15	CLAUDEL, PHILIPPE	23	ERNAUX, ANNIE	30
BERVOETS, HANNA	16	CLAUDEL, PHILIPPE	23	ESSEN, ROB VAN	30
BEUMER, ANTOINETTE	16	CLAUDEL, PHILIPPE	23	ESSEN, ROB VAN	30
BIJL, MARTINE	16	CLAUDEL, PHILIPPE	23	FAGGIANI, FRANCO	31
BIRNEY, ALFRED	16	COELHO, PAULO	23	FANTO, JUDITH	31
BLIXEN, KAREN	16	COETZEE, J.M.	23	FERRANTE, ELENA	31
BLOEM, MARION	16	COETZEE, J.M.	24	FERRANTE, ELENA	31
NIEUW		COGNETTI, PAOLO	24	FOER, JONATHAN SAFRAN	31
BLOEM, MARION	17	COGNETTI, PAOLO	24	FORSTER, E.M.	31
				FRANZEN, JONATHAN	32

Inhoud

FREDRIKSSON, MARIANNE	32	HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER	39	KEULEN, MENSJE VAN	47
GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL	32	HEIJMANS, TOINE	39	KEULS, YVONNE	47
GARDAM, JANE	32	HEMMERECHTS, KRISTIEN	39	KEULS, YVONNE	47
GARDAM, JANE	32	HERMSEN, JOKE J.	40	KEYL, CATHERINE	47
GENOVA, LISA	32	HERTMANS, STEFAN	40	KING, SHELLY	47
GERRARD, NICCI	33	HERTMANS, STEFAN	40	KIRKPATRICK, KATE	47
GERRARD, NICCI	33	HERTMANS, STEFAN	40	KNIJFF-POT, RITA	48
GERRITSEN, ESTHER	33	HESSE, HERMANN	40	KOCH, HERMAN	48
GERRITSEN, ESTHER	33	HILL, LAWRENCE	40	KOCH, HERMAN	48
GERRITSEN, ESTHER	33	HINES, BARRY	40	KOCH, HERMAN	48
GERRITSEN, MAAIKE	33	HIRAIDE, TAKASHI	41	NIEUW	
GIORDANO, PAOLO	34	HOES, ISA	41	KOCH, HERMAN	48
NIEUW		HOFSTEDE, BREGJE	41	NIEUW	
GIORDANO, PAOLO	34	HOND, MARC DE	41	KOELEMEIJER, JUDITH	48
GIPHART, RONALD	34	HOOGENDIJK, INGRID	41	KOELEWIJN, JANNETJE	48
GLASER, PAUL	34	HORNBY, GILL	41	KOELEWIJN, JANNETJE	49
GLASTRA VAN LOON, KAREL	34	HORNBY, NICK	42	KOLLAARD, SANDER	49
GLENCONNER, ANNE	34	HOUELLEBCQ, MICHEL	42	KOLLAARD, SANDER	49
NIEUW		HULME, KERI	42	KOOIMAN, DIRK AYTELT	49
GOEDKOOP, HANS	34	HULST, AUKE	42	KOOTEN, KIM VAN	49
GOEMANS, ANNE-GINNE	35	IJLANDER, GIJS	42	KRABBÉ, TIM	49
GOEMANS, ANNE-GINNE	35	IPEREN, ROXANE VAN	42	NIEUW	
GOETHE, JOHANN WOLFGANG	35	IPEREN, ROXANE VAN	43	KRABBE, TIM	50
GOLDSCHMIDT, SASKIA	35	NIEUW		KRAKE, FRANK	50
GREEN, HANNAH	35	ISHIGURO, KAZUO	43	KRIELAARS, MICHEL	50
GREEN, SOPHIE	35	ISIK, MURAT	43	KUSHNER, RACHEL	50
GROEN, HENDRIK	36	ISIK, MURAT	43	KWAST, ERNEST VAN DER	50
GROEN, HENDRIK	36	ISIK, MURAT	43	LEE, HARPER	50
GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN	36	ITURBE, ANTONIO	43	LEE, HARPER	51
GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN	36	JANSEN, SUZANNA	44	LEEUEWEN, JOKE VAN	51
GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN	36	JANSEN, SUZANNA	44	LEEUEWEN, JOKE VAN	51
GROSSMAN, DAVID	36	JAPIN, ARTHUR	44	LEEUEWEN, JOKE VAN	51
GROULT, BENOÎTE	36	JAPIN, ARTHUR	44	LEFTEI, CHRISTY	51
GROULT, BENOÎTE	37	JAPIN, ARTHUR	44	LENNEP, JACOB VAN	51
GRÜNBREG-KLEIN, HANNELORE	37	JAPIN, ARTHUR	44	LIESKE, TOMAS	51
GRUNBERG, ARNON	37	NIEUW		LISH, ATTICUS	52
GRUNBERG, ARNON	37	JAPIN, ARTHUR	45	LOO, TESSA DE	52
GRUNBERG, ARNON	37	JAPIN, ARTHUR	45	LOO, TESSA DE	52
GÜL, LALE	37	JARAWAN, PIERRE	45	LOUW, ANNA M.	52
GYASI, YA	38	JARAWAN, PIERRE	45	LUBACH, ARJEN	52
HAASSE, HELLA S.	38	JÓN KALMAN STEFÁNSSON	45	LUISELLI, VALERIA	52
HABASH, GABE	38	NIEUW		LUNDE, MAJA	53
HANNAHAM, JAMES	38	JONG, OEK DE	45	LUYTEN, MARCIA	53
HARMENS, ERIK JAN	38	JONG, OEK DE	45	MAK,GEERT	53
HART, MAARTEN 't	38	JORIS, LIEVE	46	MANKELL, HENNING	53
HART, MAARTEN 't	38	KAWABATA, YASUNARI	46	MANN, THOMAS	53
HASHEMZADEH BONDE, GOLNAZ	39	KEHLMANN, DANIEL	46	NIEUW	
NIEUW		KESSELS, MARIE	46	MANN, THOMAS	54
HAYNES, NATHALIE	39	KEUKEN, TEUN VAN DE	46	MANTEL, HILARY	54
HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER	39	KEULEN, MENSJE VAN	46	MATSIER, NICOLAAS	54

Inhoud

MATZEN, ROBERT	54	OZ, AMOS	62	SARAMAGO, JOSÉ	69
MAZZANTINI, MARGARET	54	PALMEN, CONNIE	62	SCHILPEROORD, INGE	69
MCCOURT, FRANK	54	PAUW, MARION	62	SCHLINK, BERNHARD	69
MCCULLERS, CARSON	54	NIEUW		SCHOLTEN, JAAP	69
MCEWAN, IAN	55	PAUW, MARION	62	SCHULMAN, ALEX	69
NIEUW		PAUW, MARION	62	SHAFAK, ELIF	70
MCEWAN, IAN	55	PEEK, GUSTAAF	62	SIEBELINK, JAN	70
MCEWAN, IAN	55	PETERS, MARIA	63	NIEUW	
MCEWAN, IAN	55	PETRY, ANN	63	SIEBELINK, JAN	70
MEER, VONNE VAN DER	55	PFEIJFFER, ILJA LEONARD	63	SIEBELINK, JAN	70
MEER, VONNE VAN DER	55	PFEIJFFER, ILJA LEONARD	63	SIEBELINK, JAN	70
MEER, VONNE VAN DER	56	PILARCZYK, J	63	SIEBELINK, JAN	70
MEISTER, MARIE DE	56	PIRSIG, ROBERT M.	63	SIMONS & VAN DER ZIJL	70
MERCIER, PASCAL	56	POLAK, CLAIRY	64	SIMONS, IDA	71
MERCIER, PASCAL	56	POSTHUMA DE BOER, EVA	64	SLIMANI, LEÏLA	71
MERSBERGEN, JAN VAN	56	POWERS, RICHARD	64	SLOT, PAULINE	71
MEYERHOFF, JOACHIM	56	PROULX, ANNIE	64	SMIT, SUSAN	71
NIEUW		RAHMAN, ZIA HAIDER	64	SMIT, SUSAN	71
MICHELSEN, DIDO	57	RANITZ, AGNITA DE	64	SOPINKA, HEIDI	71
MICHELSEN, DIDO	57	REGNERUS, JANNIE	64	SPIT, LIZE	72
MITCHELL, DAVID	57	REZAZADEH, SHOLEH	65	SPOOR, HENDRICKJE	72
MODIANO, PATRICK	57	REISEL, WANDA	65	STAHLIE, MARIA	72
MÖRING, MARCEL	57	REMARQUE, ERICH MARIA	65	STAHLIE, MARIA	72
MOOR, MARENTE DE	57	REMARQUE, ERICH MARIA	65	STEENBEEK, ROSITA	72
MOOR, MARGRIET DE	58	RIJN, ELLE VAN	65	NIEUW	
MORTIER, ERWIN	58	NIEUW		STEENBEEK, ROSITA	72
MOSHFEHGH, OTTESSA	58	RIJN, ELLE VAN	65	STEENBEEK, ROSITA	72
MÜNNINGHOFF, ALEXANDER	58	RIJNEVELD, MARIEKE LUCAS	66	STRATEN, HENK VAN	73
MURAKAMI, HARUKI	58	RIJNEVELD, MARIEKE LUCAS	66	STUART, DOUGLAS	73
MUTSAERS, CHARLOTTE	58	ROBBEN, JAAP	66	SWAAK, KLAAS	73
MYTTING, LARS	58	NIEUW		SWARD, ANNE	73
NAIPAUL, V.S.	59	ROBBEN, JAAP	66	SWIFT, GRAHAM	73
NICHOLLS, DAVID	59	ROBBEN, JAAP	66	TELLEGEN, TOON	73
NOORDERVLIET, NELLEKE	59	RODOREDA, MERCÈ	67	THEROUX, PAUL	74
NOORDERVLIET, NELLEKE	59	NIEUW		THIJS, DOLORES	74
NOORDERVLIET, NELLEKE	59	ROEMER, ASTRID	67	THOMÉSE, P.F.	74
NOORT, SASKIA	59	ROMBOUTS, JOSEPHINE	67	THOMÉSE, P.F.	74
NORDBERG, JENNY	60	ROOBOL, FEMKE	67	TÓIBÍN, COLM	74
NOTHOMB, AMÉLIE	60	ROONEY, SALLY	67	TOWNSEND, SUE	74
NOTHOMB, AMÉLIE	60	ROONEY, SALLY	67	TREMAIN, ROSE	74
O'BRIEN, EDNA	60	NIEUW		TREUR, FRANCA	75
OBAMA, MICHELLE	60	ROS, MARGOT	68	TREUR, FRANCA	75
OBREHT, TÉA	60	NIEUW		TREUR, FRANCA	75
ONDAATJE, MICHAEL	61	ROSNAY, TATIANA DE	68	NIEUW	
OP DE BEECK, GRIET	61	ROTENSTREICH, MIRJAM	68	TRUIJENS, ALEID	75
OP DE BEECK, GRIET	61	NIEUW		VAN HEERDEN, ETIENNE	75
OP DE BEECK, GRIET	61	RUSHDIE, SALMAN	68	VANN, DAVID	75
ORWELL, GEORGE	61	SAARLOOS, SIMONE VAN	68	VANTOORTELBOOM, JAN	76
OTTEN, CHRISTINE	61	SARAMAGO, JOSÉ	68	VERBEKE, ANNELIES	76
OWENS, DELIA	61	SARAMAGO, JOSÉ	69	VERBOGT, THOMAS	76

Inhoud

VERBOGT, THOMAS	76	ZIJL, ANNEJET VAN DER	83
VERBOGT, THOMAS	76	ZIJL, ANNEJET VAN DER	83
VERHOEF, ESTHER	76	ZIJL, ANNEJET VAN DER	83
VERHULST, DIMITRI	76	ZIJL, ANNEJET VAN DER	84
VERONESI, SANDRO	77	ZIJL, ANNEJET VAN DER	84
VICTORIA, IVO	77	ZOLA, EMILE	84
VIGAN, DELPHINE DE	77	ZOMEREN, KOOS VAN	84
VISSER, CAROLIJN	77	ZWAGERMAN, JOOST	84
VISSER, CAROLIJN	77	ZWEIG, STEFANIE	84
VLAUTIN, WILLY	77		
VLUGT, SIMONE VAN DER	78		
VLUGT, SIMONE VAN DER	78		
NIEUW			
VLUGT, SIMONE VAN DER	78		
VLUGT, SIMONE VAN DER	78		
VLUGT, SIMONE VAN DER	78		
VLUGT, SIMONE VAN DER	78		
VRIEND, EVA	79		
VUIJSJE, ROBERT	79		
WALKER, ALICE	79		
WASSMO, HERBJØRG	79		
NIEUW			
WATERDRINKER, PIETER	79		
WATERDRINKER, PIETER	79		
WELLS, BENEDICT	80		
WELLS, BENEDICT	80		
WESSELS, PATRICIA	80		
WESTERMAN, FRANK	80		
WHITEHEAD, COLSON	80		
WHITEHEAD, COLSON	80		
WIERINGA, TOMMY	80		
WIERINGA, TOMMY	81		
WIERINGA, TOMMY	81		
WILLIAMS, JOHN	81		
WIND, FEMMETJE DE	81		
NIEUW			
WINN, RAYNOR	81		
WINN, RAYNOR	81		
WINTER, LEON DE	82		
NIEUW			
WINTER, LEON DE	82		
WISEMAN, ELLEN MARIE	82		
WITHUIS, JOLANDE	82		
NIEUW			
WOOLF, VIRGINIA	82		
YANAGIHARA, HANYA	82		
YANAGIHARA, HANYA	82		
ZANTINGH, PETER	83		
ZEE, SYTSE VAN DER	83		
ZEH, JULI	83		

Inhoud

1984	61	De Amerikaanse prinses	83	De leestip	47
Aan het eind van de dag	59	De as van mijn moeder	54	De levens van Jan Six	53
Aardse vruchten	38	De avond is ongemak	66	De lotgevallen van Klaasje Zevenster	51
Ach, deze leegte , deze verschrikkelijke leegte	56	De bekeerlinge	40	De meeste mensen deugen	19
Achterland	60	De bibliothecaresse van Auschwitz	43	De mensen leven niet allemaal op dezelfde manier	28
Acht maanden in de Gazastraat	54	De bijenhouder van Aleppo	51	De middelste dag van het jaar	72
Adam	65	De blauwe nacht	70	De muze	21
Afscheid	28	De blik van Medusa	39	De naam van de roos	28
Alleen op de wereld	53	De boom in het land van de Toraja	23	De nachtstemmer	38
Alle namen	68	De Buddenbrooks	53	De ochtendgave	39
Alles echt gebeurd	20	De buitenjongen	24	De oesters van Nam Kee	15
Alles is oké	77	De buitenvrouw	84	De offers	15
Alle tijd	34	De buurjongen	70	De ommeegang	10
Alptraum	84	De cirkel	29	De ondergrondse spoorweg	80
Als de winter voorbij is	76	De crèche	65	De onderwaterzwemmer	74
Als je de stilte ziet	76	De dirigent	63	De onervarenen	51
Amerikaans, (1972), 2014, 430 p.	81	De dochter van Crusoe	32	De onzichtbare bruid	73
Anna	83	De dood in Taormina	37	De opgang	40
Anna, Hanna en Johanna	32	De dood van Murat Idrissi	81	De overkant van de rivier	70
Aquarium	75	De eerste vrouw	71	De overlevenden	69
Arc de Triomphe	65	De engelenmaker	19	De passievrucht	34
Archief van verloren kinderen	52	De experimenten	62	De pelikaan	28
Archipel van de hond	23	De familie Wachtman	11	De pruimenpluk	76
As in tas	19	De gelukkige	46	De rechtvaardigen	20
Augustus	81	De geniale vriendin	31	De reiziger	18
Bernard	83	De geschiedenis van bijen	53	De rode stoeltjes	60
Bezette gebieden	37	De goede zoon	30	Dertig dagen	76
Biecht aan mijn vrouw	79	De greppel	48	De schooljaren van Jezus	24
Bij mij ben je veilig	21	De grote spoorwegcarrousel	74	De sigarenfabriek van Isay Rottenberg	68
Birk	66	De haas met de ogen van barnsteen	26	De slaap die geen uren kent	22
Blindganger	61	De heilige Rita	81	De spion	23
Bloemblad van zee	11	De hemel is altijd paars	65	De stad der blinden	69
Bonuskind	59	De hemel verslinden	34	De stad der zienden	69
Brengschuld	70	De hofdame	34	De stalkster	68
Brieven aan Camondo	26	De Japanse minnaar	11	De stamhouder: een familiekroniek	58
Cliënt E. Busken	20	De jaren	30	De stem	28
Cliffrock Castle	67	De jongens van Nickel	80	De Steppewolf	40
Colometa	67	De jonge Rembrandt	17	De stille kracht	25
Compassie	30	De kaasfabriek	78	De stilte van Thé	56
Confettiregen	22	De kampschilders	20	De storm	36
Daar waar de rivierkreeften zingen	61	De kapperszoon	13	De straat	63
Dagen zonder eind	14	De kat	41	De taal der dieren: het woordenboek	71
Dansen in de hemel	63	De kinderwet	55	De terugkeer	33
Dansen met de vijand	34	De kleine miezerige God	33	De testamenten	12
Danseres zonder benen	12	De kleurloze Tsukuru Tazaki en zijn pelgrimsjaren	58	De tijdelijke gentleman	14
De acht bergen	24	De kleur paars	79	De tolk van Java	16
De achterblijvers	33	De kolibri	77	De trein van Pavlosk en Oostvoorne	73
De advocaat van Holland	54	De laatste gasten	47	De trooster	33
DealersDochter	67	De leesclub aan het einde van de wereld	35	De tuinen van Buitenzorg	20

Inhoud

De val van Annika S.	70	En ik herinner me Titus Broederland	42	Het Koninklijk Huis	48
De val van Thomas G.	59	Ernest Hemingway is gecancelld	73	Het lam	64
De verborgen meisjes van Kabul	60	Etty Hillesum	48	Het leugenachtige leven van volwassenen	31
De verlatene	21	Familieziek	26	Het leven speelt met mij	36
De verrader	15	Farao van de Vliet	10	Het lied van Europa	82
De vlamberken	58	Finse dagen	48	Het meesterwerk	84
De vlammenwerpers	50	Foon	57	Het mooie seizoen	15
De vlucht	22	Fortuna's kinderen	84	Het Nederlandse meisje	54
De voddenkoningin	35	Fresia's voor mevrouw Brak	48	Het negerboek	40
De vrouw die	68	Ga heen, zet een wachter	50	Het nulnummer	29
De vrouw die een jaar in bed ging liggen	74	Gemmetje Victoria	47	Het onwaarschijnlijke en droevige lot van Ivan en Ivana	24
De waarheid over de zaak Harry Quebert	26	Gerard Heineken	84	Het pad van de gele slippers	10
De weekendmiljonair	15	Geronimo	82	Het pauperparadijs	44
De wensdagen	80	Godin, held	62	Het schaduwspel	78
De winter voorbij	12	Goed volk	44	Het verhaal van de dienstmaagd	13
De woede van Abraham	18	Goed volk	46	Het zoutpad	81
De woongroep	75	Grand Hotel Europa	63	Hier	51
De zeven zussen	66	Grijze zielen	23	Hier ben ik	31
De zonde waard	78	Gustav en Anton	74	Hoe alles moest beginnen	76
De zoon van de verhalenverteller	45	Haar goede hand	16	Hoe ik talent voor het leven kreeg	10
De zwarte met het witte hart	45	Hallo muur	38	Holland	11
Dijk	19	Hard land	80	Holy Trientje	35
Dina's erfenis	79	Harnas van Hansaplast	58	Honderd jaar eenzaamheid	32
Dit is mijn hof	25	Heilbrons hel	49	Honolulu King	35
Dit is mijn moeder	80	Helden van de grens	29	Hoor nu mijn stem	75
Dochters van China	22	Heren van de thee	38	Huis van herinneringen	33
Dood van een thrillerschrijfster	71	Hersenschimmen	15	Ica	64
Door de Fransen opgejaagd	35	Het Alles	29	Ik ben een eiland	21
Dorst	60	Het beest van Kruger	18	Ik ben er niet	72
Dorsvloer vol confetti	75	Het beste wat we hebben	61	Ik ben Hendrik Witbooi	18
Dostojevski en de liefde	22	Het bezoek	17	Ik ga leven	37
Dragelijke lichtheid	17	Het boek Daniel	25	Ik heb je nooit een rozentuin beloofd	35
Drift	41	Het brilletje van Tsjechov	50	Ik heet geen Miriam	13
Duizend kraanvogels	46	Het eiland van de verdwenen bomen	70	Ik kom terug	27
Eden	57	Het einde van de eenzaamheid	80	Ik mis mezelf	32
Een Duitse fantasie	23	Het enige verhaal	14	Ilyas	50
Een dwaze maagd	71	Het geknetter in de sterren	45	In de wereld	12
Een film met Sophia	48	Het geluk van de wolf	24	Indische duinen	27
Een goede moeder	56	Het gewicht van de woorden	56	In het buitengebied	27
Een goed nest	52	Het gordijn	10	In het licht van wat wij weten	64
Een huis voor meneer Biswas	59	Het gras van de nacht	57	Intensive care	72
Een jaar later	48	Het hart is een eenzame jager	54	Jacques de fatalist en zijn meester	26
Een klein leven	82	Het hout	20	Je ziet mij nooit meer terug	14
Een onberispelijke man	32	Het huis aan de Gouden Bocht	21	Jij zegt het	62
Eens ging de zee hier te keer	79	Het huis aan de Herengracht	21	Jouw leven en het mijne	13
Een zachte habd	71	Het huis aan de Sont	74	Judas	62
Egidius	72	Het huis in de Rotschildstraat	84	Julia	72
Elizabeth Finch	14	Het huis van de moskee	10	Kerewin	42
Engel en kinnari	57	Het jaar dat Shizo Kanakuri verdween	31		

Inhoud

Kes	40	Minneapolis	30	Ripper	11
Kindsoldaat	17	Miss Austen	41	Rivieren keren nooit terug	40
Klara en de zon	43	Moeders zondag	73	Rivka	81
KLIFI	27	Moedervlekken	37	Rose	72
Klimtol	75	Montyn	49	Rust en Vreugd	36
Kolja	44	Mooi doodliggen	39	Salomons oordeel	79
Kom Atir kom.	64	Morgen zal het beter gaan	68	Schaduwkind	74
Kom hier dat ik u kus	61	Mrs. Degas	44	Scheepsberichten	64
Kom, roep het van de bergen	13	Muidhond	69	Schemerleven	66
Kroniek van Perdepoort	52	Naar de vuurtoren	82	Schilderslief	78
Kruispunt	32	Naar het paradijs	82	Schittering	54
Kwartet	29	Naar Lillehammer	55	Schuim	12
Laat me niet vallen	77	Nachtblauw	78	Schuim der aarde	43
Landlijnen	81	Nachtouders	25	Selma	77
Langzame man	23	Nachttrein naar Lissabon	56	Shuggie Bain	73
La Superba	63	Na Mattias	83	Simone de Beauvoir	47
Lessen	55	Niets weerstaat de nacht	77	Sloop	29
Let op mijn woorden	61	Nora	74	Spaar de spotvogel	51
Leven in de verbeelding	75	Normale mensen	67	Stadium IV	49
Levenshonger	46	Nostalgie van het geluk	60	Stedevaart	20
Lichter dan ik	57	Notendop	55	Stephen Florida	38
Licht in de tunnel	41	Olga	69	Stikvallei	80
Lied voor de vermisten	45	Olifantenmeisje	82	Stoorzender	52
Liefde in Pangea	52	Onder burenen	83	Suikerbastaard	69
Liefde is een onwoord	25	Onderworpen	42	Tasmanie_	34
Lieveling	49	Onkrijgbaarheid	50	Terug naar Insulinde	65
Lieve mama	76	Ons gaat her in ieder geval nog goed	41	Terug naar Neerpelt	46
Lotte in Weimar	54	Ooit gelukkig	26	Ter voorbereiding op het volgende leven	52
Ma	18	Oorlog en terpentijn	40	t Hooge Nest	42
Maar buiten is het feest	44	Oorlogsvader	47	Tijdmeters	57
Machines zoals ik	55	Op de helling	73	Tijl	46
Magdalena	38	Op het eerste gezicht	42	Toen de wereld brak	18
Man zonder rijbewijs	45	Out of Africa	16	Toen ik je zag	41
Marcel	58	Overtocht naar India	31	Tropenbruid	71
Margje	70	Papegaai vloog over de IJssel	10	Tsjajkovskistraat 40	79
Máxima Zorreguiteta	53	Paradijsvogel boven de hoge Woerd	15	Tulpenliefde	67
Meester Mitraillette	76	Pastorale	30	Tumult van de tijd	14
Meisjes uit het dorp	17	Paula	11	Uit het leven van een hond	49
Menthol	50	Pogingen om iets van het leven te maken	36	Uit liefde voor het leven	36
Mevrouw mijn moeder	47	Portret van een man	36	Uitval	18
Mevrouw Osmond	13	Potgieterlaan 7	83	Vaak ben ik gelukkig	36
Mijn jaar van rus en kalmte	58	Prachtige wereld, waar ben je	67	Vader en dochter	72
Mijn leven als mens	51	Pristina	39	Vaderskind	34
Mijn lieve gunsteling	66	Raadselvader	82	Van de koele meren des doods	29
Mijn moeders strijd	43	Rafaël: een liefdesgeschiedenis	61	Van het westelijk front geen nieuws	65
Mijn vader is een vliegtuig	16	Reddende engel	27	Van vogels en mensen	58
Mijn vaders hand	22	Retourschip de Liefde	51	Vergeef ons onze zwakheid	42
Mijn woestijn	26	RILEY, LUCINDA	66	Verloren grond	43
Mij verhaal = Becoming	60	Rinkeldekink	16	Verteller van de wind	53

Inhoud

Vertraging	49
Verwilderd	64
Victoriestad	68
Vier wandelaars en een Siciliaan	62
Vijf vrolijke verhalen	27
Viktor	31
Vindeling	55
Violeta	12
Voorbij, voorbij	64
Voor een verloren soldaat	25
Wachten op Noora	39
Wael	44
Want de avond	30
Wat stilte wil	45
Weerwater	27
Wees onzichtbaar	43
Weg naar huis	38
Welkom in het rijk der zieken	16
We moeten je iets vertellen	62
Wij	59
Wij kunnen dit	59
Wij zijn de Bickers!	78
Wij zijn de wrekers over dit alles	19
Winter in Gloster Huis	56
Witte huizen	17
Wolf	39
Woorden schieten tekort	33
Zeeuws geluk	77
Zeg maar Agaath	68
Zen en de kunst van het motoronderhoud	63
Zeven soorten honger	28
Zolang er nog tranen zijn	37
Zomervacht	66
Zonder de top te bereiken	24
Zout op mijn huid	37
Zwarte schuur	45
Zwijgmannen	67

ABDOLAH, KADER

Farao van de Vliet

2019, 221 p.

Aan het einde van zijn leven is Herman Raven, een vermaard Nederlandse egyptoloog, bijna volledig dement. Hij heeft jaren geleden een mummie met sarcofaag uit Egypte mee terug naar Leiden genomen, in de kelder van zijn huis aan de Haagse Vliet uitgesteld en deze tot een graftombe omgebouwd. Geholpen is hij daarbij door zijn oude Egyptische vriend Abdolkarim. Als Raven sterft, zet Abdolkarim alles op alles om zijn heilige belofte de mummie naar Egypte terug te brengen in te lossen. In Egypte aangekomen, oog in oog met de heilige Nijl, slaat het noodlot toe en loopt alles anders dan hij jarenlang had gepland. Het verhaal wordt verteld vanuit het traditionele perspectief van een alwetende verteller. De sfeer van het oude, religieuze Egypte is quasi op elke regel voelbaar. De vormelijke en afstandelijke Abdolkarim is een relict uit een lang vervlogen Egypte; de geritualiseerde conversatie in het hele boek past helemaal in dit beeld. Alles wat er gebeurt lijkt noodzakelijk en voorbestemd. Tot op het laatst ook de Nijl zijn tol opeist.

ABDOLAH, KADER

Het gordijn

2017, 160 p.

Om zijn Iraanse moeder nog één keer te zien, reist de in Nederland in ballingschap levende Abdolah met zijn vrouw naar het voor hem veilige Dubai. Daar treft hij zijn zus, met wie hij nooit gesproken heeft over de tijd dat ze door het regime gevangen was gezet, en zijn moeder, die dementerend is. De kunstenaar in Abdolah besluit mee te gaan in de 'fictieve wereld' die zijn moeder regelmatig betreedt en haar niet te corrigeren. Uiteindelijk realiseert hij haar grootste wens (met hem naar Mekka te gaan) door haar mee te nemen naar de grote moskee in Abu Dhabi. In het verhaal van hun ontmoeting speelt ook Abdolahs fascinatie voor het kunstmatige (fictionele) Dubai een rol. Daarnaast raakt hij gecharmeerd van de steeds opduikende gastvrouw Nastaran die mogelijk een van de buitenlandse agenten van het Iraanse regime is. Fictie en non-fictie lopen op diverse manieren door elkaar en dat is het meest intrigerende aspect van dit niet van een genre aanduiding voorziene, zeer persoonlijke boek. Abdolahs stijl is er nog steeds niet een voor fijnproevers, maar is minder exotisch dan eerder het geval was.

ABDOLAH, KADER

Het huis van de moskee

2005, (2020) 413 p.

Het verhaal gaat over Aga Djan, tapijthandelaar en hoofd van een grote Iraanse familie, die het huis van de moskee bewoont. Broers en zussen, neven en nichten wonen vreedzaam in het huis, totdat de Sjah van Perzië wordt afgezet en de Ayatollahrevolutie Khomeini aan de macht brengt (1979). Niet alleen het land lijdt onder de terreur, de jihad en de islamisering, ook de familie van Aga Djan wordt verscheurd en familieleden worden vijanden. In dit prachtige en aangrijpende verhaal wordt niet alleen de historie van Iran weerspiegeld in de familiegeschiedenis, het gaat ook over religieuze radicalisering en hoe vrienden vijanden kunnen worden. De roman is geschreven in eenvoudig Nederlands en boeit van het begin tot het eind. Kader Abdolah (1954) is een rasverteller, een echte vertelkunstenaar. Zijn roman geeft inzicht in het hedendaagse moslimfundamentalisme. Een aanrader voor een groot publiek.

ABDOLAH, KADER

Het pad van de gele slippers

2018, 349 p.

De schrijver krijgt van Sultan, een bevriende landgenoot, een

manuscript met de opdracht er een boek van te maken. Het verhaal begint sprookjesachtig als de vertelling Duizend-en-één-nacht. Sultan groeit op in een kasteel. Lieflijke momenten en gebeurtenissen worden afgewisseld met anekdotes vol bijgeloof. Als Sultan ouder wordt, gaat hij naar Teheran en wordt filmregisseur. Hij komt in contact met rebellen en helpt hen de koningin te ontvoeren. Het verhaal begint op een thriller te lijken. Sultan komt in de cel terecht. Bij de uitbraak van de revolutie wordt hij bevrijd door de menigte. De ayatollah komt aan de macht. Sultan filmt voor de geest van het vaderland, alles en overal, ook tijdens de oorlog. Weer wordt hij gevraagd door rebellen, weer helpt hij hen de leider van Iran van de troon te stoten. Sultan vlucht naar Nederland en wordt door Iraanse organisaties wereldwijd uitgenodigd. Hij is dé revolutionaire regisseur. Door zijn films kunnen gevluchte Iraniërs zich hun vaderland herinneren. Geromantiseerd levensverhaal van de Iraanse regisseur Saeed Soltanpour. Een vertelling vol aandacht voor het kleine en eenvoudige, waarin de harde realiteit soms keihard toeslaat en soms verpakt zit in details.

ABDOLAH, KADER

Papegaai vloog over de IJssel

2014, 447 p.

Het leven van de personages speelt zich af langs de IJssel en wordt door de dramatische gebeurtenissen tussen 1970 en 2010 beïnvloed. In de dorpen komen asielzoekers wonen. Memed is de eerste buitenlander in het streng protestantse Zalk. Hij wordt in het dorp opgenomen, raakt bevriend met Catharina en wordt de vraagbaak van veel nieuwkomers. Ondanks de dood van zijn dochtertje beseft Memed dat hij een nieuw bestaan moet opbouwen. Zijn technisch vernuft komt hem hierbij goed van pas. De Iraans-Nederlandse schrijver (1954) heeft veel eigen ervaringen verwerkt. Hij laat zien hoe de nieuwkomers de samenleving veranderen, hoe de verschillende culturele gewoonten botsen. Dit blijkt vooral uit de verhouding tussen de seksen; vrouwen passen zich gemakkelijker aan hun nieuwe omgeving aan dan mannen; en eerwraak ligt op de loer. Kinderen doorbreken taboes. Er ontstaan gemengde relaties. Abdolah beschrijft met veel inlevingsvermogen hoe Nederland in een multiculturele samenleving verandert. Het onvermijdelijke hiervan is dat iedereen moet leren om alles te delen. Een soms sprookjesachtige, optimistische roman.

AKEN, JAN VAN

De ommegang

2018, 627 p.

Isidorus van Rillington, kloostervondeling en later geneesheer, bouwmeester en bovenal geheugenkunstenaar, heeft een niet te stillen honger naar kennis. Om deze honger te voeden reist hij begin vijftiende eeuw door heel Europa en ver daarbuiten, terwijl hij de opgedane kennis opslaat in de gebouwen van zijn geheugen, waardoorheen hij dagelijks een ommegang maakt om de kennis bij te houden. Hij beheerst deze kunst als geen ander en het brengt hem avontuur, rijkdom, inzicht en invloedrijke vrienden. Op weg naar Konstanz, waar het concilie plaatsvindt om het schisma in de kerk te beëindigen, ontmoet Isidorus een oude bekende, die hem inwijdt in een groot geheim. Langzamerhand wordt echter duidelijk dat de kennis die hij met zich meedraagt ook een keerzijde heeft. Prachtige historische roman over de mogelijkheden en beperkingen van het geheugen, die een kleurrijk en gedetailleerd beeld schetst van het leven in de middeleeuwen, waarin kennis, macht en rijkdom hand in hand gaan met ketterij, geloof en angst.

AL GALIDI, RODAAN

Hoe ik talent voor het leven kreeg

2016, 472 p.

Het leven in een asielzoekerscentrum is zwaar. De bewoners leven

veel te dicht op elkaar, wat tot heftige, maar soms ook komische situaties leidt. In de ogen van de asielzoekers is de leiding kil en streng. Voor hen draait alles om het lange wachten, jaren lang. Al Galidi (Syrië, 1971) heeft negen jaar gewacht, toen werd zijn asiel geweigerd. Daarna heeft hij naam gemaakt met gedichten, columns en romans en ontving hij in Nederland prijzen voor zijn werk, ook de Prijs voor literatuur van de Europese Unie 2011 voor 'De autist en de postduif'. De meeste autochtonen kennen azc's niet van binnen. Dit boek is een uitgelezen kans om er meer over te weten. Al Galidi kan de onthutsende en tragische situaties zo geestig en in zo prachtig Nederlands beschrijven, dat het heel plezierig leest.

AL GALIDI, RODAAN

Holland

2020, 399 p

Semmi Karim is een Iraakse asielzoeker die al negen jaar tevergeefs wacht op een verblijfsvergunning. Ten einde raad verlaat hij zijn azc en trekt hij de wijde (Nederlandse) wereld in. In feite is deze roman een verslag van wat hij allemaal meemaakt op de plekken waar hij woont (een studentenhuus, een klooster, een rijtjeshuis, een woonkazerne) en vooral bij de 'kaaskoppen' die hij ontmoet. Zo zien we het contrast tussen de Iraakse en de Nederlandse cultuur; de gewoontes waar wijzelf niet bij stilstaan vormen voor Semmi vaak een raadsel. Dat laatste beseft hij des te meer wanneer hij andere asielzoekers ontmoet, maar bij hun hang naar hun thuisland begrijpt hij dat hijzelf inmiddels al meer Nederlander is geworden dan hij dacht. Intrigerende, vermakelijkt en tot nadenken stemmende roman die natuurlijk ook nog eens hoogst actueel is. De auteur komt uit Irak maar woont al sinds 1998 in Nederland en blijkens de geweldige en beeldende stijl van dit boek heeft hij de Nederlandse taal behoorlijk goed onder de knie gekregen. Dit boek is een vervolg op 'Hoe ik talent voor het leven kreeg*', dat boek van de maand was bij DWDD.

ALBERDINGK THIJM, CHRISTIAAN

De familie Wachtman

2021, 639 p.

Philip Wachtman is een medewerker aan de Amsterdamse rechtenfaculteit, met als specialiteit de privacywet rondom spermadonoren. Bovendien is hij stiekem een anonieme spermadonor bij een zaadbank. Zijn vriendin Freya probeert wanhopig om zwanger van hem te worden, maar Philip weigert een vruchtbaarheidstest te ondergaan. Zijn leven wordt extra gecompliceerd als een studente hem om begeleiding bij het schrijven van haar scriptie vraagt, want daarnaast beweert ze ook nog eens zijn dochter te zijn – of is ze slechts één van zijn vele kinderen? En wat wanneer zijn recht op anonimiteit gaat vervallen? Spannende, doorwrochte en intelligente roman; in het begin lijkt de plot wat al te doorzichtig, maar wanneer de schrijver de verwickelingen in een stroomversnelling brengt, neemt de onvoorspelbaarheid en daarmee het niveau toe. Als bonus wordt de lezer er ook nog eens toe aangezet om na te denken over welke rechten de donor heeft en welke rechten 'zijn' kind heeft, hoewel de auteur daar (gelukkig) geen eenvoudige antwoorden bij levert. Goed geschreven, interessant en zeer boeiend. De auteur (1971), naast schrijver ook advocaat en universitair docent, schreef eerder 'Het proces van de eeuw'.

ALLENDE, ISABEL

Bloemblad van zee

Spaans, 2020, 367 p.

De eerste hoofdstukken van Isabel Allendes nieuwe roman spelen zich af in het Spanje van de jaren 1938 en 1939, toen de Spaanse Burgeroorlog zijn laatste fase inging. De naderende overwinning van de militairen onder leiding van generaal Franco dwingt de ziekenverzorgster Víctor Dalmau en de pianiste Roser Bruguera om

naar Frankrijk uit te wijken. Daar zijn ze aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog ook niet veilig. Ze slagen erin toegelaten te worden tot de Winnipeg, de door de beroemde Chileense dichter/diplomaat Pablo Neruda geregelde boot, die tweeduizend Spaanse republikeinse vluchtelingen naar Chili zou brengen. In dat land bouwen Víctor en Roser een nieuw leven op. De militaire coup onder leiding van generaal Pinochet in 1973 gooit hun leven opnieuw overhoop. Het verhaal eindigt in 1994, tussen hoop en vrees. Op puntige en meeslepende wijze vertelt Isabel Allende niet alleen het aangrijpende verhaal van deze twee immigranten, maar brengt zij ook een keur van andere memorabele personages tot leven. Deze vitale historische roman over een actueel thema - immigratie - is een hoogtepunt in het omvangrijke oeuvre van deze succesvolle Chileense schrijfster (1942).

ALLENDE, ISABEL

De Japanse minnaar

Spaans, 2015, 319 p.

Alma wordt door haar ouders in 1939 vanuit Polen naar Amerika gestuurd. Ze vormt samen met haar neefje Nathaniel en Ishimeï, zoon van de Japanse tuinman, een hecht groepje. Maar tijdens en na de oorlog is de samenleving zo vijandig dat Alma met Nathaniel trouwt ondanks haar grote liefde voor Ishimeï. Als Alma veel later in een bejaardenhuis woont, vertelt ze haar geschiedenis aan haar verzorgster, Irina die zelf geheimen uit haar verleden moet verwerken. Aan de hand van de ervaringen van de kinderen worden historische gebeurtenissen op een gevoelige en ontroerende manier beschreven: Jodenvervolging, discriminatie in de Verenigde Staten, kindermisbruik, de opkomst van aids. Het is ook een prachtig liefdesverhaal van verschillende mensen die tegen de verdrukking en heersende moraal elkaar blijven ontmoeten. Ondanks alle tragedie is het een opgewekt verhaal over echte mensen die in weerwil van alle tegenwerking hun geluk proberen te vinden. Eigenlijk zijn het allemaal korte verhaaltjes die aan elkaar geregen worden tot een realistische achtergrond van een grote liefde. De in de Verenigde Staten wonende Chileense auteur (1942) is een van de bekendste Spaanstalige auteurs.

ALLENDE, ISABEL

Paula

Spaans, (1994), 2014, 451 p.

Paula is de dochter van de schrijfster die plotseling in coma raakt en na een jaar op het randje van de dood te hebben gebalanceerd, uiteindelijk sterft. Door haar herinneringen op papier te zetten, terwijl zij aan het ziekbed van haar dochter zit, wil Allende haar geschiedenis vastleggen voor het geval Paula ooit weer ontwaakt. Als het duidelijk wordt dat dit niet meer zal gebeuren, gaat Allende toch door en neemt het verhaal meer de vorm aan van een afscheidsbrief aan haar geliefde dochter. Isabel Allende (1942) is een van de bekendste Latijns-Amerikaanse schrijfsters van vandaag. Zij vestigde haar naam met haar debuutroman 'Het huis met de geesten', dat qua concept enigszins op 'Paula' lijkt, aangezien het ook begon als een brief aan haar grootvader die op sterven lag, met dat verschil dat 'Paula' nog meer autobiografisch is. Het boek is in de van Allende bekende vlotte stijl geschreven en dus makkelijk leesbaar, maar door het tragische thema wel zeer aangrijpend.

ALLENDE, ISABEL

Ripper

Spaans, 2014, 398 p.

De auteur slaat een nieuwe weg in. Dit keer schreef ze een thriller over een groepje wat wereldvreemde tieners dat via Ripper, een online mystery game, misdaden uit het verleden probeert op te lossen. Hoofdpersoon en gamemaster is de 16-jarige Amanda uit San Francisco, in het bezit van een beeldschone gescheiden

moeder met een reiki-massage-aromatherapiesalon, een helderziende grootmoeder (die een bloedbad in San Francisco voorspelt) en een inspecteur moordzaken als vader. Als Amanda's vader te maken krijgt met een aantal vreemde, bloederige moorden in San Francisco verlegt de groep zijn naspeuringen naar die moorden, komt een van de vrienden van haar moeder in beeld en verdwijnt Amanda's moeder spoorloos. Een spannende, met veel vaart, maar in een wat vlakke stijl geschreven thriller die niet boven de middelmaat uitstijgt, maar wel lekker weg leest en vooral een wat jonger publiek zal aanspreken. Beslist niet een van Allendes betere boeken. De Chileense schrijfster werd vooral bekend door haar romantische avonturenverhalen en familiegeschiedenissen met een magisch realistisch tintje.

NIEUW **ALLENDE, ISABEL**

Violeta

Spaans, 2022, 382 p.

De vitale Chileense vrouw Violeta del Valle vertelt het verhaal van haar bewogen leven. Ze werd geboren in 1920 toen de Spaanse griep vele miljoenen slachtoffers eiste en ze sterft precies een eeuw later tijdens de coronapandemie. Haar verhaal is mooi verweven met grote gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis en uit de geschiedenis van haar vaderland Chili (waaronder de aardbeving van 1960 en de coup van Pinochet in 1973). Violeta schikt zich van jongs af aan niet in de ondergeschikte rol die men van haar verwacht: niet in het gezin waarin ze opgroeit, niet als getrouwde vrouw en ook niet als moeder. Maar hoe eigenzinnig en sterk Violeta ook mag zijn, haar blik op de wereld en ook haar doen en laten worden wel degelijk in hoge mate bepaald door de tijd en de omstandigheden waarin ze leeft. Zo wordt ze bijvoorbeeld geen volbloedfeministe en ontwikkelt ze pas op latere leeftijd een politiek bewustzijn. Een sterke roman Isabel Allende (1942), precies veertig jaar na haar debuutroman 'Het huis met de geesten' verschenen.

ALLENDE, ISABEL

De winter voorbij

Spaans, (2017), 2018, 334 p.

De Chileense Lucía, begin zestig, is gastdocente aan een New Yorkse universiteit. Ze huurt een deel van het grote huis van Richard, de oude, alleenstaande man die haar heeft aangenomen. Wanneer de straten van New York onder de sneeuw bedolven liggen, botst Richard tegen een auto. Deze wordt bestuurd door Evelyn, afkomstig uit Guatemala en illegaal werkzaam als kinderoppas. In de kofferruimte van de auto ligt het lichaam van een vrouw. Dit is het startpunt van de thrillerachtige verwickelingen die de rode draad vormen van deze roman. Op meeslepende wijze en niet zonder humor schildert Isabel Allende (1942) de complexe achtergronden van elk van deze drie personen die stuk voor stuk een ingewikkeld of zelfs traumatisch verleden met zich meedragen en daar elk op een andere manier mee omspringen. De vondst van het dode lichaam brengt hun levens in een stroomversnelling, maar brengt de drie ook samen en daar wordt iedereen beter van. Een veelzijdige roman over onze multiculturele wereld, maar ook over eenzaamheid, ouder worden, liefde en verlangen. Een van Allendes beste en meest veelzijdige romans met een sterk plot, actuele thema's en vleugjes ironie. Allende op haar best.

ANKER, ROBERT

In de wereld

2017, 412 p.

Hoe vaak gebeurt het dat tegelijk met het verschijnen van een werk ook bekend wordt dat de auteur op zijn ziekbed is overleden? Schrijver, dichter en literatuurcriticus Robert Anker, winnaar van

onder meer de Libris Literatuur Prijs voor 'Een soort Engeland', overleed op 20 januari 2017 op zeventigjarige leeftijd, bijna op de dag dat deze historische avonturenroman verscheen, die zich afspeelt tussen 1467 en 1500, beginnend en eindigend in Gent. De hoofdpersoon kijkt dan op zeventigjarige leeftijd terug op zijn leven - met vele (morele) uitersten - dat een radicale wending neemt als bij hem lepra wordt geconstateerd. Een bestaan als zwerver volgt in een tijd van opstanden, rondtrekkende benden en huurlingenlegers. Hoewel het verhaal in de middeleeuwen speelt, krijgt de lezer soms de indruk in het heden te verkeren, ook doordat de auteur zich welbewust bedient van moderne kreten als 'Doe normaal man!'. Het goed leesbare boek kent, zo moge duidelijk zijn, verschillende lagen, zonder iets af te doen aan de leesbaarheid.

ANKER, ROBERT

Schuim

2014, 302 p.

Dirk Wagenaar (64) is een gewiekste, selfmade eigenaar van een Rotterdamse sleepbotenbedrijf, getrouwd met Loes, een ex-zwemkampioene, die hij regelmatig bedriegt. Hij aanbidt zijn dochter Lisette (32), een begaafde en gevierde concertvioliniste. De derde hoofdpersoon is Niels (46), Dirks schaakvriend, 'dominee zonder God', die kinderloos is getrouwd met Sophie, een wijze maar wat saaie vrouw. Alle drie maken al vroeg in de roman een (symbolisch bedoelde) 'val': Dirk valt op een van zijn schepen, Lisette klappt na een concert door uitputting in elkaar en Niels struikelt over een loszittende traproede. Als Niels en Lisette verliefd op elkaar worden, worden de onderlinge relaties op scherp gezet. Hoe reageren Dirk en Sophie op hun onstuimige verliefdheid, zal de muziek in Lisettes leven op de tweede plaats komen, komt Niels uit zijn geloofs- en huwelijks crisis? Indringende, gedreven vertelde psychologische familieroman over allerlei facetten van liefde, traditioneel in drie delen opgebouwd, en spelend in drie milieus: de harde zakenwereld, klassieke muziek en moderne theologie.

ASSCHER - PINKHOF, CLARA

Danseres zonder benen

(1966), 2014, 352 p.

De joodse schrijfster (1896-1984) vertelt hier over haar leven: haar huwelijk, het vroege sterven van haar man, een rabbijn, de gruwelijke tijd van de Tweede Wereldoorlog, haar verblijf in concentratiekampen, vervolgens in Palestina en ten slotte in Nederland. Het is moeilijk voor zo'n boek literaire maatstaven aan te leggen, maar de verteltrant is vlot en spontaan. Wat dit boek zo belangrijk maakt, is niet dat een objectief overzicht wordt gegeven van het leven der Nederlandse joden in de periode van ongeveer 1910-1950, maar dat men er als het ware onmiddellijk contact mee krijgt. Een diep ontroerend boek voor een brede kring van lezers.

ATWOOD, MARGARET

De testamenten

Engels, 2019, 438 p.

Vijftien jaar na het slot van de roman 'Het verhaal van de Dienstmaagd' wordt via de getuigenissen van drie vrouwen verteld hoe het verder gaat in de theocratie Gilead, waar vruchtbare jonge vrouwen moeten leven als (seksuele) dienstmaagd. De oude tante Lydia werd als juriste gedwongen mee te werken aan Gilead en is nu een van de machthebbers, maar niet van harte. Ze wil wraak nemen en doet dat via de twee dochters van Offred. De jongste, Agnes is geadopteerd in Gilead en zal worden uitgehuwelijkt, maar weigert. Zusje Daisy werd uit Gilead gesmokkeld naar Canada, daar geadopteerd en gruwet van wat er in Gilead gebeurt. Het lukt tante Lydia de twee bij elkaar te brengen en stuurt hen op een missie. De belangrijke, vaak bekroonde Canadese, feministische auteur (1939)

schrijft fictie en non-fictie. Van haar romans wordt 'Het verhaal van de Dienstmaagd' nu als haar meesterwerk gezien, dat tv-verfilmd werd. Dit goed besproken en -vertaalde vervolg staat op de shortlist van Booker Prize 2019. Het is uitstekend geschreven, wat minder intens dan de voorganger, maar een mooie, heel indringende waarschuwing.

ATWOOD, MARGARET

Het verhaal van de dienstmaagd

Engels, (1985), 2018, 329 p.

De nabije toekomst: de Verenigde Staten zijn de Republiek Gilead geworden. De ontstane nieuwe maatschappij is gebaseerd op het boek Genesis uit het Oude Testament. De vrouw is geheel ondergeschikt aan de man, een gebruiksvoorwerp in een kille en starre samenleving die volgens strikte wetten verloopt. De vertelster hoort tot de klasse der Dienstmaagden, wiens taak het is om kinderen te baren, verwekt door daartoe aangewezen gezagsdragers, terwijl de echtgenoot toekijkt. De mannen zijn er niet beter aan toe: het uiten van seksdrang wordt bestraft met executie. De ik-figuur overtreedt de wetten, en komt in contact met een ondergrondse bevrijdingsbeweging. In een relativendend nawoord onderzoekt men, vanuit een verdere toekomst (2195), de 'authenticiteit' van het boek. De satire blijft aan de zwakke kant. Globaal gezien een deprimerende roman, waarin men de grondbasis van werken als '1984' (Orwell), 'Brave New World' (Huxley), 'Wij' (Zamjatin) en 'Nein' (Jenns) terugvindt. Bekroond met de Arthur C. Clarke Award als beste SF van 1987. In 1990 verfilmd. In 2017 in de VS verfilmd als tiendelige tv-serie.

AXELSSON, MAJGULL

Ik heet geen Miriam

Zweeds, (2014), 2015, 508 p.

De 85-jarige Miriam spreekt voor het eerst uit dat ze niet de Joodse Miriam is, maar eigenlijk het Roma-meisje Malika. In het concentratiekamp is bij toeval haar identiteit veranderd. In gesprekken met haar kleindochter Camilla blikt ze terug op haar verdrongen oorlogsverleden, een verleden dat grote invloed heeft gehad op haar latere gedrag: het liefst is ze onzichtbaar en aangepast. Indrukwekkende, boeiende roman met veel beschrijvingen van de gruwelijkheden in Auschwitz en Ravensbrück. Het verhaal is fictief met fictieve personages (op enkele personen na) maar berust op ware gebeurtenissen. Wordt in Zweden beschouwd als een van de beste romans van Majgull Axelssons (1947), die bekend is van onder meer 'Aprilheks', 'Huis der nevelen' en 'De vrouw die ik nooit was'. Met een nawoord van de auteur.

AXELSSON, MAJGULL

Jouw leven en het mijne

Zweeds, (2017), 2018, 330 p.

Dit aangrijpende verhaal speelt zich af in Zweden. Hoofdpersoon is Märit, een stijlvolle vrouw van bijna zeventig die terugblikt op haar roerige leven. Ze groeide op in een disfunctioneel gezin. Tussen broer Jonas en Märit was het vooral haat en nijd en haar andere broer Lars was zwaar verstandelijk gehandicapt en moeilijk te hanteren. Haar bij de geboorte overleden tweelingzusje spreekt Märit voortdurend toe in haar hoofd en is daarbij alles behalve mild. Märits moeder overlijdt jong en Lars wordt dan 'opgeborgen' in de zwakzinnigeninrichting Vipeholm in Lund. Märit kan zijn (nood)lot niet loslaten en als ze gaat studeren gaat ze naar hem op zoek. Dan doet ze gruwelijke ontdekkingen. Belangrijke thema's zijn: zwakzinnigenzorg, jaren veertig en vijftig, verstoorde familierelaties, vriendschap, oud worden, familiegeheimen en het ophouden van een façade. De grens tussen gek en geestelijk gezond blijkt flinterdun. De auteur heeft vele titels op haar naam staan en brak internationaal door met de veelgeprezen roman

'Aprilheks', waarvoor ze in 1997 de Augustprijs ontving.

NIEUW BAKKER, GERBRAND

De kapperszoon

2022, 303 p.

Veertiger Simon is een kapperszoon die de familiezaak 'Chez Jean' in de Jordaan van zijn opa heeft overgenomen. Zijn vader heeft hij niet gekend, omdat deze tijdens de ernstigste vliegcrash op Tenerife (1977) om het leven is gekomen, maar nooit is geïdentificeerd. Hij knipt niet meer dan noodzakelijk is voor zijn levensonderhoud en het bordje met 'fermé' hangt heel vaak aan de voordeur. Als hij zijn moeder Anja helpt bij het begeleiden van verstandelijk gehandicapte jongeren in het zwembad ervaart hij onbedoeld erotische momenten bij Igor, een van de deelnemers. Hij worstelt met zijn gevoelens waarbij ook schaamte om de hoek komt kijken. Na een tussenperiode van 12 jaar verschijnt deze nieuwe roman van de auteur G. Bakker. Een van de personages is 'de schrijver' (alias G. Bakker) die een nieuwe roman over een kapper wil gaan schrijven. Korte hoofdstukken, korte zinnen, objectief observerend met tussendoor aangrijpende voorvallen verweven en een open einde. Thema's als vader-zoonrelatie, homoseksualiteit en eenzaamheid komen aan de orde.

BALDWIN, JAMES

Kom, roep het van de bergen

Amerikaans, (1953), 2019, 307 p.

New York, 1935: John Grimes is een intelligente, zwarte jongen van veertien die meegaat naar de kerk waar zijn vader Gabriel preekt. Daar krijgt hij een openbaring en raakt in een soort spasme waarin hij wordt geroepen door God. Tijdens deze aanval gaat Baldwin terug in de tijd en vertelt de geschiedenis van Johns familieleden, onder wie zijn biologische vader, zijn moeder Elizabeth en Gabriel. Opgegroeid in armoede, gediscrimineerd vanwege hun huidskleur en onderdrukt door de maatschappij, worstelen zij bij het vinden van hun eigen weg. De kerk, die onderdrukt en hypocriet is, biedt tegelijkertijd verbinding en troost. Johns spirituele en (homo) seksuele ontwakens gaan hand in hand. Met dit debuut uit 1953 maakte Baldwin (1924-1987) direct grote indruk. Het krachtige verhaal is doorspekt met verhalen uit de Bijbel, die verwijzen naar het moeizame leven van de Afro-Amerikanen. De thema's spiritualiteit, onderdrukking en verlangen naar vrijheid zijn nog net zo actueel als toen. Een prachtig verhaal in een bijzondere, lyrische en scherpe stijl. Het boek behoort inmiddels tot de klassiekers. Eerder verschenen onder de titel: 'Verkundig het op de bergen'.

BANVILLE, JOHN

Mevrouw Osmond

Engels, (2017), 2018, 416 p.

Deze pastiche is een vervolg op de klassieker 'Portrait of a lady' uit 1881 ('Portret van een dame') van de Amerikaanse Henry James (1843-1916) en pakt de draad op waar James' boek eindigt: de jonge en naïeve Isabel Archer is erachter gekomen dat Gilbert Osmond haar getrouwd heeft om haar geld. Bovendien verwacht hij via haar zijn dochter, verwekt bij zijn maîtresse, aan een adellijke echtgenoot te kunnen helpen. Isabel reist van haar huis in Italië naar Engeland om haar geliefde neef Ralph Touchett bij te staan op zijn sterfbed en om zich te bezinnen op de keuzes die zij moet maken: teruggaan naar Rome en de schijn van haar huwelijk ophouden of zich vrijmaken ten koste van haar reputatie? Ze bezoekt in Londen haar vroegere vrienden om zo tot een besluit te komen. De Ierse auteur (1945) won in 2005 de Booker Prize met zijn roman 'The sea'. Hij heeft meerdere pastiches geschreven op werken van beroemde auteurs. De stijl van James heeft hij perfect weten na te bootsen: elegante zinnen, een vloeiende verteltrant en

oog voor detail. Het is een eerbetoon aan James, dat ook los van diens meesterwerk de moeite waard is.

BAREND, SONJA

Je ziet mij nooit meer terug

2017, 283 p.

Mijn familie is een stel zwart-witfoto's met een wit kartelrandje.' In haar autobiografisch relaas, jammer genoeg zonder foto's, poogt de auteur (1940) te achterhalen wat voor man haar Joodse vader – weggevoerd in 1942, omgekomen in Auschwitz - is geweest. In korte fragmenten, soms klinkend als een ouderwets meisjesboek, wordt een beeld geschetst van een armoedige jeugd, eerst bij grootouders, later bij moeder en stiefvader. Na diverse baantjes komt de kans bij de televisie te gaan werken, de start van een grootse carrière. Verschillende bekende programma's passeren de revue. In andere hoofdstukken komen haar eerste huwelijk en verblijf in Israël aan de orde, waar zij officieel Joods werd. De relatie met haar tweede man en diens kinderen worden met liefde en humor getekend. Op lichtvoetige toon behandelt ze de drie episodes waarin ze aan kanker leed. Maar de vragen blijven: wie was mijn vader en hoe kon mijn moeder hem zomaar laten gaan? Ook de moeder, met wie ze net als haar broers een liefdevolle band had, blijft ondoorgrondelijk. Een moedig en mooi geschreven boek van de Koningin van de Talkshow.

NIEUW

BARNES, JULIAN

Elizabeth Finch

Engels, 2022, 205 p.

Een literaire roman over een gescheiden man die op een kruispunt in zijn leven is aanbeland. Om zijn leven nieuw elan te geven meldt hij zich aan voor een cursus over cultuur en beschaving. Hij raakt gefascineerd door de docente, Elizabeth Finch. Haar intellect en ruimdenkendheid inspireren hem, maar als persoon blijft ze gesloten. Jaren later erft hij haar geschreven werk; dozen vol met aantekeningen. Elizabeth blijkt zelf ook een obsessie te hebben gehad, en heeft een opdracht voor Neil om te voltooien. Het verhaal is in zachte, talige stijl geschreven. 'Elizabeth Finch' zal met name een literair lezerspubliek aanspreken. Julian Barnes (Leicester, 1946) is een prominente Britse schrijver, vertaler, journalist en literatuurcriticus. Hij schreef tientallen boeken. Zijn werk werd in meer dan dertig landen uitgegeven en won meerdere literaire prijzen, zoals de Austrian State Prize for European Literature, de Chevalier des Arts et des Lettres en de E. M. Forster Award.

BARNES, JULIAN

Het enige verhaal

Engels, 2018, 279 p.

De nieuwste Barnes is in zijn onderzoek naar de ware aard van liefde, herinnering en taal een soort vervolg op het de Man Booker Prize winnende 'Alsof het voorbij is' (2011), die al in de eerste zin zijn premisse onthult: "Zou u liever meer liefhebben en meer lijden, of minder liefhebben en minder lijden?". Centraal staat de in terugblik beschreven liefde tussen verteller Paul Roberts en Susan Macleod, die elkaar in 1964 leerden kennen op de tennisbaan van een middleclassdorp in Surrey: hij is 19 jaar en student, zij 48 jaar, getrouwd met twee dochters. Hij beweert het enige verhaal van hun liefde te vertellen: in het begin nog zonnig en opwindend, in de vervolgdelen (als ze weglopen en samen gaan wonen) door de alcoholverslaving van Susan steeds donkerder en treuriger. Als Paul gaten in zijn eerdere verhaal begint op te vullen en/of te variëren, beginnen we steeds meer aan zijn versie te twifelen. Intrigerend zijn ook Pauls vorsende observaties en notities over de liefde, waarbij vooral het aloude besef van de allesverslindende liefde blijft hangen. Een instant klassieker.

BARNES, JULIAN

Tumult van de tijd

Engels, 2016, 222 p.

Fictieve biografie van de beroemde Russische pianist en componist Dmitri Sjostakovitsj (1906-1975) van de bekende Engelse schrijver (1946) met van hem bekende thema's als de werking van het lot en het geheugen, aangevuld met de vraag wat er van waarde overblijft (hier van een mens en zijn muziek) in een totalitair klimaat, dat van de Sovjet-Unie onder Stalin en de gevaarlijker konklusserij bij de 'dooi' onder Chroetsjov. Barnes bouwt het op als een licht ironisch gebrachte fuga met drie hoofdthema's in de vorm van drie schrikkeljaren die voor de componist bepalend waren: zijn vanwege formalisme afgewezen eerste opera in 1936 en de beschuldiging van een complot tegen Stalin; in 1948 het opgelegde en vernederende bezoek aan de VS (waar hij de bewonderde Stravinsky moet afvallen) en 1960 waarin hij gedesillusioneerd en vol gewetenswroeging onder zachte dwang toch nog partijlid wordt. Het verhaal is bekend, maar de ironie, de gelaagdheid (motieven en beelden krijgen door een schuivende context steeds wisselende betekenissen) en het geschetste tijdsbeeld maken het intrigerend.

BARRY, SEBASTIAN

Dagen zonder eind

Engels, 2016, 256 p.

Barry's (1955) zevende roman gaat weer over een lid van de familie McNulty: Thomas McNulty (de ik-verteller) ontvlucht Sligo tijdens de Ierse Hongersnood (1845-1850) en belandt in Amerika, waar hij John Cole leert kennen, met wie hij een liefdesrelatie opbouwt. Na eerst als vrouwen verkleed in het variété te hebben gewerkt, gaan ze in het leger en nemen deel aan – uitvoerig beschreven – gruwelijke 'etnische zuiveringen' (= indianenstammen uitmoorden). Na hun diensttijd treden ze weer op, nu met het door hen geredde indiaanse meisje Winona. Als de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865) uitbreekt nemen ze opnieuw dienst: nóg meer bloedige wreedheden, maar uiteindelijk weet Thomas Winona (die door haar vader werd opgeëist) weer te redden en samen keren ze terug naar Tennessee. Het gegeven (twee homoseksuele mannen in het Amerikaanse leger die een indiaans meisje hebben geadopteerd) raakt misschien de grens van het geloofwaardige, maar tenslotte is dit een roman: een indrukwekkend relaas. Een meesterlijke tour de force! Stond op de shortlist van de Bord Gáis Energy Irish Book Awards 2016.

BARRY, SEBASTIAN

De tijdelijke gentleman

Engels, 2014, 255 p.

De ik-verteller is Jack McNulty, een zwager van Roseanna uit 'De geheime schrift'* en de broer van Eneas uit 'De omzwervingen van Eneas McNulty'**. De karakters zijn ook nu deels gebaseerd op familieleden van de auteur. Als Jack tijdens de Tweede Wereldoorlog dienst neemt in het Britse leger wordt hij als officier een 'tijdelijke gentleman'. Hij gaat naar Ghana, toen nog een Britse kolonie (Goudkust). Na de oorlog blijft hij daar als VN-waarnemer wonen en schrijft er na zijn ontslag zijn levensverhaal, dat begint als een oorlogsroman, maar dat gaandeweg afglijdt in de zelfbekenissen van een chronische alcoholist, wiens huwelijk door zijn drankzucht en gokverslaving op de klippen is gelopen. Heen en weer springend in plaats (Ierland, Engeland, Ghana) en tijd (van 1922 tot 1957) ontstaat zo een beklemmend beeld van een mislukt leven. Vooral in het laatste deel doet Jack beurtelings denken aan de bezeten Kurtz uit 'Hart der duisternis' (Joseph Conrad) en de zich dooddrinkende consul uit 'Onder de vulkaan' (Malcolm Lowry). Opnieuw een meesterwerk van deze Ierse auteur, in een prima vertaling.

BEATTY, PAUL

De verrader

Amerikaans, (2015), 2017, 301 p.

Het enkel beschrijven van de plotlijn doet dit boek nauwelijks recht: wanneer een Afro-Amerikaanse inwoner van Dickens, een voornamelijk 'zwarte' en Latino-gekleurde Los Angeles-voorstad, merkt dat zijn woonplaats door de autoriteiten gewoon van de landkaart is verwijderd, vat hij het plan op om rassenscheiding weer in te voeren in het openbaar vervoer en op school. Dat brengt hem voor het Hooggerechtshof, maar zet ook zijn woonplaats weer op de (publicitaire) kaart. Om dit gegeven weeft de auteur een satirisch web vol toespelingen, parodieën, humoristische monologen, absurde interludes, bizarre personages, straattaal, verwijzingen naar (zwarte en blanke) popcultuur, uithalen naar beroemdheden en mediapersoonlijkheden en vooral heel veel gitzwart-humoristische passages, waarin hij alles wat blank en zwart ooit hebben verondersteld over 'de Afro-Amerikaanse identiteit' ter discussie stelt. Misschien voornamelijk te genieten door wie goed is ingevoerd in de Amerikaanse populaire en de Afro-Amerikaanse (sub)culturen, maar met heel veel rijkdom en humor voor elke lezer. Winnaar Man Booker Prize 2016.

BEIJNUM, KEES VAN

Het mooie seizoen

2017, 334 p.

In deze roman volgt de auteur (1954) drie hoofdpersonages die in de Amsterdamse wijk Nieuw Sloten wonen. Beatris coacht probleemgezinnen en als een kind uit een van die dysfunctionele gezinnen verdwijnt, belandt ze in een mediastorm en vraagt ze zich af wat ze mogelijk fout deed. Intussen blijft haar zoon Arno weg van school, omdat hij werd gepest en vernederd. Hij krijgt steun van ex-leraar Christian die in de villa van zijn oude vader is ingetrokken en door een groep jongeren als pedofiel wordt gebrandmerkt. Als Arno om stoer te doen in Christians villa een selfie neemt met een stapel bankbiljetten die hij daar aantreft, trekt dit de aandacht van enkele criminele jongeren. Arno kan niet verhinderen dat ze een nachtelijk bezoek aan de villa brengen. Elk op hun manier zijn deze drie personages intens eenzaam en worden ze geconfronteerd met schuldgevoelens. Deze interessante psychologische roman is met vaart geschreven, in een toegankelijke, vlotte vertelstijl met veel levendige dialogen.

BEIJNUM, KEES VAN

De oesters van Nam Kee

(2000), 2014, 319 p.

De hoofdpersoon van deze in de Amsterdamse scene spelende roman is de 18-jarige gymnasiast Berry, door zijn vriendjes Dirty Berry genoemd; zijn uit een goed Heemsteeds milieu afkomstige vriendin Thera, die hij voor het eerst ontmoette toen hij op straat rode knipperende duivelshorentjes stond te verkopen, noemt hem Diablo. Zij bedenkt een plan om op een snelle manier een boel geld te verdienen: een appartement aan zoveel mogelijk verschillende mensen tegelijk verhuren, die sleutelgeld en een maand huur vooruit moeten betalen. Hun opzet slaagt, maar net voor ze ervandoor willen gaan, krijgt ze een zware epileptische aanval die haar in het ziekenhuis doet belanden. Hij blijft naar haar verlangen, brengt haar oesters van Nam Kee waar ze verzot op is, maar ze keert zich af van hem en het soort van leventje dat ze leidden. Zijn wanhopige pogingen haar terug te krijgen lopen op niets uit, en ten slotte belandt hij in de gevangenis wegens een in wezen zinloze daad van geweld. De taal van dit boek is hard en rauw, het wereldje van een scholier die zich geen raad weet met zijn gevoelens wordt overtuigend beschreven. Succesvol verfilmd.

BEIJNUM, KEES VAN

De offers

2014, 509 p.

De Nederlandse rechter Rem Brink worstelt tijdens het oorlogstribunaal van 1946-47 in Tokio niet alleen met zijn juridisch geweten maar ook met zijn huwelijk. Als Japanse politici en militairen misdaden tegen de vrede of de menselijkheid hebben begaan, mogen zij dan de doodstraf verwachten? Brink wisselt van standpunt, wat zijn positie in het tribunaal ondermijnt. Tegelijkertijd vindt hij liefde bij de Japanse operazangeres Michiko. Die houdt hij geheim voor zijn vrouw, die hem in Tokio komt opzoeken. En dan is er de derde hoofdpersoon: soldaat Hideki, die in de China-oorlog heeft meegedaan aan moordpartijen. Tussen Brink, Michiko en Hideki ontwikkelt zich een subtiel verhouding waarin de keuze voor moed of lafheid ervoor zorgt dat de grenzen tussen goed en kwaad verschuiven. Dankzij grondige research en een groot inlevingsvermogen schiep Van Beijnum (1954) een spannend liefdesepos van formaat. Door de perspectiefwisseling ontstaat een genuanceerd beeld van het naoorlogse Japan.

BENALI, ABDELKADER

De weekendmiljonair

2019, 230 p.

De elfjarige Osama en zijn uit het 'land van de Atlas' afkomstige ouders bewonen in de jaren tachtig een beroerde Rotterdamse huurwoning. Als de inspecteur komt, dragen ze tevoren zelf aan de schimmeligheid bij. Want hoe meer punten, des te eerder ze urgent zijn. Vader Ahmed, met een kleine uitkering, bedenkt een aardig handelje door in de weekends met een gestolen busje tweedehands meubels op te halen en door te verkopen. Zoon Osama gaat mee en leest voor uit het Stratenboek. De hoop op rijkdom van mensen voor wie het geluk niet voor het oprapen ligt, is de rode lijn. Andere lijnen zijn de extreme groei van Osama, de hoop op medische hulp en tal van vaderlijke herinneringen aan het vaderland. Het contact met de volkse buurvrouw maakt de wereld groter en leuker. Alles wordt bekeken vanuit het perspectief van Osama, zeer volwassen voor zijn leeftijd. Het boek is geen literair hoogstandje, maar een ludieke roman zonder veel diepgang. Grappig is het veelal wel, zeker waar de uit Marokko (1975) afkomstige auteur met clichés over migranten speelt. Een aardig boek over leven en streven van een migrantengezin.

NIEUW

BENALI, ABDELKADER

Paradijsvogel boven de hoge Woerd

2022, 239 p.

Een knap gecomponeerde roman over verlies, familie en liefde. Abdellah en Petra voeden hun zoon Ilias op met het beste van twee culturen, Marokko en Nederland. Oost en West raken in hem met elkaar verstrengeld. Dan wordt Ilias aangereden en overlijdt. Petra en Abdellah rouwen op een verschillende manier waardoor hun biculturele relatie onder druk komt te staan. Het verhaal speelt zich af in Marokko en Nederland. Gebaseerd op een waargebeurd verhaal. Op heldere toon geschreven. Geschikt voor een brede tot literaire lezersgroep. Abdelkader Benali (Ighazzzen, 1975) schrijft romans, poëzie, toneel en journalistiek werk. Onlangs ontving hij de Gouden Ganzenveer vanwege zijn grote betekenis voor het geschreven woord in de Nederlandse taal. Zijn recentste roman is 'De weekendmiljonair'.

BERNLEF, J.

Hersenschimmen

(1984), 2017, 179 p.

Maarten Klein, 71 jaar, woont met zijn vrouw in Gloucester boven Boston. Zijn geheugen begint te haperen, er vallen gaten in zijn herkenning van de werkelijkheid om hem heen en tegelijkertijd nemen soms flarden herinneringen bezit van zijn denken alsof ze het echte heden zijn. Ook in zijn taal ontstaan verschuivingen.

Dit onomkeerbare proces dat hem in een volkomen isolement en tenslotte in een inrichting terecht doet komen, wordt door de man zelf verteld, waardoor de lezer bijna fysiek in dit beklemmende schimmenrijk van ontwortelde gedachten en beelden betrokken raakt. Aan zijn thematiek van zwijgen en verdwijnen, op allerlei manier in zijn poëzie en proza aanwezig, heeft Bernlef met dit ingehouden geschreven boek een indrukwekkend gevolg weten te geven.

BERVOETS, HANNA

Welkom in het rijk der zieken

2019, 277 p.

Roman van Hanna Bervoets (1984), wiens eerdere romans veel literaire prijzen en nominaties in de wacht sleepten. Het boek kent twee verhaallijnen. In het ene deel, geschreven in de jij-vorm, wordt verteld hoe hoofdpersoon Clay na een bezoek aan een kinderboerderij besmet blijkt met het Q-koortsvermoeidheidssyndroom. Clay worstelt met de acceptatie van deze chronische aandoening en zoekt vergeefs naar verbetering of genezing. Langzamerhand raakt hij vervreemd van zijn omgeving, en op dat punt bevindt zich de andere verhaallijn, volledig geschreven in dialoogvorm: Clays tocht door het surreële Rijk der Zieken. Begeleid door zijn 'gids' Susan Sontag moet Clay in een pakhuis een lijf uitzoeken, moet dat lijf vervolgens met zich meedragen, wat te zwaar is, zodat hij op zoek moet naar een kar. De daaropvolgende zoektocht van kafkaëske proporties vormt een sterke metafoor voor het lot van een chronisch zieke in onze bureaucratische maatschappij. Dit deels autobiografische literaire experiment vertelt een relevant verhaal over een onderwerp dat nog te veel in de taboesfeer zit.

BEUMER, ANTOINETTE

Mijn vader is een vliegtuig

2018, 236 p.

Door de ogen van de 39-jarige hoofdpersoon Eva kijken we mee in het leven van een succesvolle vrouw die in een vrije val terechtkomt na het overlijden van haar moeder. Als ze amper nog normaal kan functioneren, verlaat ze haar gezin om in haar ouderlijk huis tot rust te komen en haar jeugd onder ogen te zien. Die jeugd wordt gekenmerkt door het vertrek van haar vader, toen Eva zeven was, naar een psychiatrische inrichting, waar hij sindsdien verblijft. Eva kampt ook met een gebrek aan herinneringen uit haar vroege jeugd. Op geheel eigen wijze besluit Eva het monster uit haar jeugd in de bek te kijken. Via flashback-achtige herinneringen die getriggerd worden door gebeurtenissen in het heden, nachtmerries en andere beelden wordt de lezer net als Eva heen en weer geslingerd tussen heden en verleden, verbeelding en werkelijkheid, zonder dat dit ergens verwarrend wordt. Snelle, scherp geschreven, visuele debuutroman van een vrouw die tot 2014 als succesvol regisseur werkte. De auteur heeft enkele autobiografische elementen verwerkt in dit bizarre, levensechte, vaak schrijnende verhaal.

BIJL, MARTINE

Rinkeldekink

2018, 128 p.

In 2015 kreeg Martine Bijl (1948), op dat moment presentator van 'Heel Holland bakt', een hersenbloeding. Later kwam daar een depressie bovenop. Tegenover de ontredering, uitputting en wanhoop bleven haar geest en geestkracht overeind. Korte verhaaltjes, eerlijk, openhartig, boordevol taalspel. Een van de clichés waarvan ze zelf vast zou gruwen – 'ziekte kan ook een verrijking zijn' – is toch wel van toepassing. Ze schrijft over wie ze als gezonde vrouw was. Tevreden over zichzelf, zonder een goed oog voor verlies en rouw in haar omgeving en het belang van liefdevolle zorg. Met haar treffende woordkeuze, intelligente

waarnemingsvermogen en ongebroken humor schreef ze een boek dat inzicht biedt in de wereld van de 'hersengeletselden' onder ons, zonder dat het verstikkend is. Een hoogtepunt is het verhaal over de valklas, waarin patiënten leren hoe ze moeten vallen als ze vallen. Bijl beschrijft zowel hilarisch als met mededogen hoe verschillend ze dat allemaal doen. En zij: 'Ikzelf ging gewoon een beetje raar en bangig op mijn kont zitten'. Voor een breed publiek, een opkikker voor zieken en naasten.

BIRNEY, ALFRED

De tolk van Java

2016, (2017), 504 p.

Alan wil meer te weten komen over zijn vader Arto, die opgroeide in Nederlands-Indië en meevocht in de oorlog en de eerste politionele actie. Hij en zijn broers hebben te lijden gehad onder het schrikbewind dat Arto in hun jeugd voerde. Als Alan de biografie van Arto leest, wordt hem veel duidelijk. Arto, opgegroeid als bastaard van een Nederlandse vader en Chinese moeder, is in zijn jeugd mishandeld. Hij voelde zich nooit thuis in Nederlands-Indië en beschouwde Nederland als zijn vaderland. De wrede misdaden die hij tijdens de oorlog zag en zelf beging, hebben hem getekend voor het leven. In het werk van Alfred Birney (1951) neemt de Nederlands-Indische geschiedenis een prominente plek in. Dit autobiografische document geeft zowel inzicht in een belangrijk deel van onze koloniale geschiedenis, als in de manier waarop slachtoffers tot daders verworden. Daarbij geeft het een tijdsbeeld van het (bekrompen) Nederland van de jaren vijftig en het verschil tussen de Nederlandse en Indische manier van leven. Het is een bij vlagen ontroerend maar vooral rauw verhaal, waarin vaders en zonen centraal staan. Kreeg de Libris Literatuurlijst 2017, Henriëtte Roland Holst-prijs 2017.

BLIXEN, KAREN

Out of Africa

Deens, (1937), 2015, 346 p.

Herziene vertaling van deze klassieke, semi-autobiografische roman uit 1937 van de Deense barones Karen Blixen, alias Isak Dinesen (1885-1962) over het leven op een koffieplantage in Kenia in de jaren 1914-1931. Het boek kreeg hier vooral bekendheid na de verfilming (met Meryl Streep en Robert Redford) in 1985. Karen Dinesen trouwt in 1914 met haar neef, baron Bror von Blixen-Finecke, samen vertrekken ze naar de Britse kroonkolonie Kenia om een koffieplantage op te zetten. In het boek vertelt de hoofdpersoon over het leven op de koffieplantage, de geschiedenis, natuur en sfeer van de Afrikaanse hooglanden, de verschillende stammen die er wonen (de Kikuyu, de Somalisen en de Masai), hun gewoontes en gebruiken en over de medebewoners en bezoekers op de plantage. Goed geschreven, mooie, indrukwekkende roman met vele prachtige passages waaruit de diepe interesse en liefde van de auteur voor het land, de natuur en zijn bewoners voortdurend blijkt. Goed vertaald. In 1962 verschenen onder de titel 'Een lied van Afrika'.

BLOEM, MARION

Haar goede hand

2016, 282 p.

Melanie Krijger, ver in de tachtig en wat vergeetachtig, kreeg in Nederlands-Indië als peuter polio, waarna ze haar 'goede', rechterhand niet meer zo goed kon gebruiken. Maar, zoals haar kinderen later merkten, wist ze hen met haar 'losse' linkerhand ook tot de orde te roepen, al was dat vaak onredelijk. In 1950 repatrieerden ze naar Nederland. Vanuit de optiek van haar dochter, met wie ze mede door haar temperamentvolle karakter in een soort haat-liefdeverhouding leeft, wordt in de vorm van flashbacks hun leven beschreven. Van de hand van schrijfster (en o.a. schilderes en filmmaker) Marion Bloem (1952) verschenen

zo'n dertigtal titels. Ze brak in 1983 door met 'Geen gewoon Indisch meisje'* (verfilmd en op toneel gebracht), waarop deze nieuwe roman 'Haar goede hand' het langverwachte vervolg is. Ze modelleerde Melanie eerlijk, maar vol respect naar haar eigen moeder. Het is een prachtige, boeiende, openhartige roman geworden, geschreven in een heldere stijl, die erom vraagt om ook 'Geen gewoon Indisch meisje' te (her)lezen. Een aanrader.

NIEUW
BLOEM, MARION
Meisjes uit het dorp

2023, 528 p.

Een lijvige (528 blz.) roman van Marion Bloem over Indisch zijn, familietrauma's en vriendschap. Tegen het decor van haar dorp in de jaren vijftig en zestig herinnert de zeventigjarige Ramona zich haar puberteit, jonge hartstocht, en de onverwerkte trauma's van haar ouders. Haar oudere zus wist zich voortdurend te omringen met vriendinnen, zelf had ze pen en papier als toevlucht. Ramona schrijft over zusjesliefde en meisjesvriendschap in de tijd waarin een tv bijzonder was, de anticonceptiepil nog niet beschikbaar, maar flowerpower al wel geproefd. Een periode waarin haar ouders zich soms afvroegen of de vlucht naar Nederland wel de juiste keuze was geweest. 'Meisjes uit het dorp' is invoelend en op heldere toon geschreven. Met door de auteur getekende plattegronden en illustraties in zwart-wit. Geschikt voor een breed tot literair lezerspubliek. Marion Bloem (Arnhem, 1952) is een bekende schrijver, filmmaker en beeldend kunstenaar. Ze werd bekend met de roman 'Geen gewoon Indisch meisje'. In 2022 won ze de Constantijn Huygens-prijs voor haar gehele oeuvre

NIEUW
BLOK, DIEUWERTJE
Dragelijke lichtheid

2022, 198 p.

Een persoonlijk verhaal van presentatrice Dieuwertje Blok over de oorlogservaringen van haar Joodse moeder Henny Gazan, die tweeënhalf jaar ondergedoken zat en in die tijd een dagboek bijhield. Na het overlijden van haar moeder vinden Dieuwertje en haar zussen een dagboek: het vertelt het verhaal van een vrolijke, intelligente jonge meid, die om de haverklap verliefd was – maar die ook meer dan twee jaar haar huis niet kon verlaten. Door de dagboekfragmenten aan te vullen met brieven, herinneringen, anekdotes en historische context schetst Blok een ontroerend portret van een inmiddels bijna verdwenen generatie, en leert hierdoor zowel haar moeder als zichzelf steeds beter kennen. 'Dragelijke lichtheid' is toegankelijk en warm geschreven. Met historische foto's in kleur en zwart-wit. Dieuwertje Blok (1957) is een Nederlandse televisie- en radiopresentator en actrice. Ze presenteerde onder meer voor de KRO, VARA en RTL, en NPO Radio 4 en is het gezicht van het Sinterklaasjournaal. 'Dragelijke lichtheid' is haar debuut.

BLOM, ONNO
De jonge Rembrandt

2019, 277 p.

Rembrandt van Rijn woonde vanaf zijn geboorte in 1606 tot 1631 in Leiden. Schriftelijke bronnen of getuigenissen over die jonge jaren zijn er nauwelijks. De plaquette in de stad die zijn verdwenen geboortehuis aangeeft, hangt zelfs op de verkeerde plaats. Om te weten te komen wie de jonge Rembrandt werkelijk was, moeten we volgens Blom daarom kijken naar zijn werk en de 17de-eeuwse omgeving van zijn geboorteplek. De auteur woont zelf in Leiden en houdt van zijn stad en van de schilder. Hij beschrijft minutieus en meeslepend zijn persoonlijke speurtocht door de stad en de archieven en langs de schilderijen van de meester om, vaak met gepast voorbehoud speculerend, het jonge kunstenaarsleven

te reconstrueren. Het boek gaat daarmee niet alleen over de schilder, maar ook over de staat van de Republiek en de stad Leiden in het begin van de 17de eeuw. Het boeiend vertelde verhaal is rijk geïllustreerd in kleur en voorzien van een verklarend notenapparaat, verantwoording van illustraties, bibliografie en personenregister.

BLOOM, AMY
Witte huizen

Amerikaans, 2018, 240 p.

Beschrijving van de relatie van Eleanor Roosevelt, vrouw van Franklin Delano Roosevelt, president van de Verenigde Staten, met journaliste Lorena Hickok. Op basis van historisch onderzoek en de bewaard gebleven uitgebreide correspondentie tussen beide vrouwen geeft de auteur een eigen invulling aan het verhaal over de innige vriendschap van deze twee bijzondere vrouwen, in een tijd waarin de liefde tussen mensen van hetzelfde geslacht als afwijkend werd beschouwd. Tegelijkertijd werden de buitenechtelijke affaires van de president oogluikend geaccepteerd. Vanuit het perspectief van Lorena Hickok worden enkele dagen in april 1945 beschreven, vlak na het overlijden van de president, met flashbacks naar de jeugd van beide vrouwen en hun gezamenlijke escapades. De lezer krijgt een intrigerend beeld van de dertigjarige band tussen beide vrouwen, met hoogte- en dieptepunten, en tevens van de verhoudingen binnen het Witte Huis in die periode. Tegelijkertijd geeft het verhaal een beeld van de ellendige omstandigheden waarin een groot deel van de Amerikaanse bevolking leefde als gevolg van de crisis. Vierde roman van de auteur (1953), vooral bekend van korte verhalen (in 1992 bekroond en in 1993 en 2000 genomineerd voor Amerikaanse literatuurprijzen) en tijdschriftartikelen.

BLUM, HILLA
Het bezoek

Hebreeuws, 2011, (2014), 447 p.

Opmerkelijk romandebuut van Blum (Jeruzalem, 1969), die na een carrière als journalist al tien jaar redacteur bij Kinneret (vooraanstaande Israëlische uitgeverij) is. Het verhaalt van een jong verliefd stel, Nilly en Natty, dat een romantisch weekje Parijs doet en na een uiterst luxueus diner in problemen komt en geholpen wordt door een merkwaardige miljonair. Negen jaar later belt deze onverwachts op om een afspraak te maken: het bezoek. Inmiddels zijn ze al jaren getrouwd, hebben een dochter uit zijn eerste huwelijk en samen een baby. Door het geheimzinnige telefoontje keren hun gedachten (vooral die van Nilly) terug naar de mooie en nare gebeurtenissen van deze jaren. Als uiteindelijk het bezoek plaatsvindt en de ontknoping volgt, heeft hun relatie een deukje opgelopen. De kracht van dit boek ligt in het spelen met taal op een fenomenale manier: beheerst, creatief, gevoelig. Blum blijkt uiterst taalgevoelig en kan sfeer en gevoelens haarscherp weergeven, zoals de gedachtegang van Nilly. Stond bij verschijnen in Israël direct op de bestsellerlijst. De schrijfster werkt in Amsterdam aan een tweede roman.

BOOGAARD, OSCAR VAN DEN
Kindsoldaat

2018, 579 p.

Deze roman deed voor verschijnen al veel stof opwaaien, omdat de auteur aangaf een onecht kind van prins Bernard te zijn. Dit thema komt ook in de roman voor, die verteld wordt vanuit een personage dat zich Maxwell noemt, maar die niet echt in de roman voorkomt. Door middel van deze alwetende verteller komen we het verhaal te weten van twee families die – door de tijden heen – zoals elke familie van alles meemaken. De Eerste en de Tweede Wereldoorlog hebben hun impact op de familieleden, maar de auteur beschrijft een en ander afstandelijk. Als lezer zou je meer

willen weten wat de gebeurtenissen doen met het innerlijk van de personages, maar dat blijft aan de oppervlakkige kant. eerder verscheen van Oscar van den Boogaard (1964) onder andere 'De tedere onverschilligen'*. Zijn werk werd vertaald, verfilmd en genomineerd voor literaire prijzen.

BOSCHWITZ, ULRICH ALEXANDER

De reiziger

Duits, 2018, 223 p.

Semi-autobiografische, levensechte, beklemmende en deprimerende emigrantenroman van de bovenste plank over de ervaringen van de Duits-joodse koopman Otto Silbermann. Nog kort daarvoor een gerespecteerd burger, wordt hij door de pogroms van november 1938 (Kristallnacht) niet alleen gedwongen om zijn huis ver onder de waarde te verkopen, maar vindt er ook een aanslag op zijn woning en gezin plaats. Als een vogelvrij verklaarde vlucht hij en reist hij doelloos met de trein door Duitsland, met 40.000 Mark op zak. Na een vruchteloze poging illegaal de Belgische grens over te steken, sluit het net zich al snel om hem. Het zijn vooral de gesprekken en vertwijfelender wordende gedachten van Silbermann (inclusief een haat tegen joods uitzijnde bekenden, die de als goj uitzijnde Silbermann in stijgende mate compromitteren) waarmee de auteur (1915-1942) een genuanceerd en levendig beeld schept van een vogelvrij man, die uiteindelijk niemand meer vertrouwt.

BORST, HUGO

Ma

2015, 208 p.

De bekende schrijver, columnist en journalist (1962) beschrijft zijn ervaringen met zijn sinds enkele jaren dementerende moeder. Eerst woonde ze nog in haar eigen flatje, later ging zij naar een verpleeghuis. Raak en herkenbaar bespreekt hij in columnachtige stukken wat hij meemaakt, ziet en denkt. Hij beschrijft daarbij bijvoorbeeld ook – eerlijk en in open taal – eigen jeugd- en jongemannenherinneringen. Dit maakt de weg vrij – ook voor de lezer – voor een even open en tegelijk respectvolle bespreking van verpleeghuisaangelegenheden die normaal achter gesloten deuren lijken te moeten blijven. Dit alles geeft het boek een nuchtere natuurlijkheid, die soms ontroert of geestig is. Dit geïllustreerde boek – dat in meerdere media al direct na verschijnen ruime aandacht kreeg – geeft in woorden en beelden aan wat er zoal kan gebeuren met zeer betrokkenen hoofdrolspelers in het ingrijpende proces dat dementeren heet. Een prachtig portret van zoon en moeder.

BOURGONJE, FLEUR

Uitval

2014, 187 p.

Een ca. 60-jarige anonieme vrouw heeft net het manuscript van haar nieuwe, autobiografische roman ingeleverd, als haar rechterbeen uitvalt. Ze wordt met spoed naar het ziekenhuis gebracht, waar ze na allerlei onderzoeken uitkomt met medicijnen: twee per dag, levenslang in te nemen. Hierdoor 'herijkt' ze haar verwachtingen, zelfs haar leven. Na een angstige, slapeloze nacht leest ze het manuscript over de vrouw die ze vóór de uitval was, om haar leven én de taal van zo dichtbij mogelijk te observeren. Hoe ze in een gezin van vijf kinderen opgroeide in een Gelderse boerderij, panisch was toen de oorlog uitbrak, een vleugel brak toen ze engel was tijdens schooltoneel, gepest werd op school. Hoe haar vader, de dorpsmid, stierf, ze doorbrak als schrijfster, haar dochter geboren werd, ze over de wereld zwierf. Heeft de taal haar een loer gedraaid door te versluieren wat ze wilde zeggen? In kritische, poëtische overpeinzingen en in een subtiele balans tussen heden (in de o.v.t.) en verleden (in de o.t.t.!) besluit ze haar levensverhaal terug te halen: het raakt de kern niet, is niet af. Of

zal ze...?

NIEUW BOYNE, JOHN

Toen de wereld brak

Engels, 2022, 409 p.

Het vervolg op de bestsellerroman 'De jongen in de gestreepte pyjama'. Gretel Fernsby woont al tientallen jaren in een luxe appartement in Londen en leidt een ogenschijnlijk comfortabel leven. Ze spreekt niet over haar ontsnapping uit Duitsland of over de naoorlogse jaren in Frankrijk, en bovenal spreekt ze niet over haar vader, commandant van het meest beruchte concentratiekampen van de nazi's, of over het gruwelijke lot dat haar broertje Bruno onderging. Als een jong gezin zijn intrek neemt in het appartement onder haar, sluit Greta aarzelend vriendschap met de negenjarige Henry, hoewel hij herinneringen bij haar oproept die ze juist probeert te vergeten. 'Toen de wereld brak' is in zachttaardige, meeslepemde en toegankelijke stijl geschreven. John Boyne (Dublin, 1971) is schrijver en journalist. Zijn roman 'De jongen in de gestreepte pyjama' kreeg diverse literaire prijzen en werd succesvol verfilmd. Zijn boeken verschijnen in meer dan vijfenveertig talen.

BRAAM, CONNY

De woede van Abraham

(2000), 2016, 203 p.

Ezekiel is een jonge, kritische journalist uit Haarlem, die in 1864 in contact komt met het uit Rusland verdreven gezin Abraham, dat een boerderij heeft achter de Breesaap, het duingebied rond Velsen. Ze weten niet dat binnenkort wordt begonnen met de omstrede aanleg van het Noordzeekanaal, dat Amsterdam met de Noordzee moet verbinden. Ondanks veel protest wordt de aanleg doorgezet vanwege de financiële belangen van een kleine groep. Ezekiels betrokkenheid bij het lot van de graafarbeiders kost hem in 1872 zijn carrière en verlovings. Hij blijft zichzelf trouw en al kan de opening van het kanaal in 1876 niet verhinderd worden, hij wint het respect van zijn grote liefde. De familie van de schrijfster (kritische journaliste, voorvrouw van de anti-apartheidsbeweging) kwam uit het duingebied. Haar betrokkenheid, kritische geest en schrijftalent resulteerden in een verrassend actuele, goed geschreven roman, die raak duidelijk maakt dat economische vooruitgang altijd weer ten koste gaat van mensen. Toen bij de aanleg van Noordzeekanaal, nu de Betuwelijn.

BRAAM, CONNY

Ik ben Hendrik Witbooi

2016, 383 p.

Het levensverhaal van de Afrikaanse leider Hendrik Witbooi (ca. 1830-1905) die streed tegen de Duitse kolonisering van Namibië... - In 1884 begint Hendrik Witbooi met zijn Nama-volk aan een profetische trektocht naar het vruchtbare noorden om de droogte van de Kalahari-woestijn te ontvluchten. Tegelijkertijd zet zo'n honderd kilometer verderop de keizerlijke afgevaardigde dr. Heinrich Göring voet aan land in de nieuwe Duitse kolonie Zuidwest-Afrika – het huidige Namibië. Wat volgt is een strijd op leven en dood tussen de Duitse Schutztruppe en de voor hun onafhankelijkheid vechtende Afrikanen. Tijdens de grote opstand van 1904 weet de tachtigjarige Hendrik Witbooi alle Afrikaanse stammen te verenigen. Hij zal de geschiedenis in gaan als een van de grootste vrijheidsstrijders die Afrika heeft gekend. Conny Braam schreef deze heroïsche geschiedenis – kijkend door de ogen van Hendrik Witbooi, die vele honderden brieven in het Kaap-Hollands naliet.

BRAAM, CONNY

Het beest van Kruger

2014, 319 p.

Van 1970 tot 1994 was de auteur voorzitter van de Anti Apartheidsbeweging Nederland en heeft in diverse boeken dit gegeven verwerkt, ook in dit verhaal. Tess Minnaert (hoofdpersoon in 'Zwavel', 1996) neemt haar intrek in de Leopard Lodge in Phalabowa, een van de toegangspoorten van het Krugerpark. In de buurt van haar huisje wordt een lijk gevonden, de plaatselijke politie heeft moeite met de identificatie. Mpho Langa, fiscaal onderzoeker bij de Sars, Belastingdienst van Zuid-Afrika, bezoekt haar moeder, die in de lodge werkt. Samen met Tess en haar oude schoolvriendje bij de politie onderzoeken zij deze zaak; een tweede lichaam wordt gevonden, en het spoor leidt naar een privé wildtuin, waar veel neushoorns gedood worden. De magische geneeskraft van de neushoornhorens genereert hebzucht, zwarte handel en smokkelpraktijken. Onlangs stond in het NRC Dagblad een artikel over deze jacht op neushoorns, dus de schrijfster (1940) is zeer actueel. Haar kennis van Zuid-Afrika is een pluspunt in dit spannende, goed geschreven boek.

BRAAM, CONNY

Wij zijn de wrekers over dit alles

2020, 382 p.

Connie Braam heeft een reputatie hoog te houden als anti-apartheidsactiviste en als auteur van boeken waarin discriminatie en racisme aan de kaak gesteld worden. Ook in deze roman, die speelt tijdens de Tweede Wereldoorlog, geeft zij een stem aan mannen, zwart en bruin, die vaak niet gehoord werden in de geschiedenis. Braam is de alleswetende vertelster. Ze doet verslag in korte, rake zinnen en slaagt erin vanaf het begin de lezer bij de les te houden. De les dat ieder mens gelijk is, maar dat de praktijk helaas anders is. Jakob, kleinzoon van de zwarte Namibische vrijheidsstrijder Hendrik Witbooi, is de centrale figuur, die we volgen op zijn weg door de oorlog. Net als 120.000 (!) Zuid-Afrikanen heeft hij zich aangemeld om te strijden tegen Hitler. Hij wordt gevangengenomen in Libië en doorstaat de ellende van Auschwitz en de barre voettocht naar de vrijheid. Maar eenmaal thuis in Zuidwest-Afrika ervaart hij dat er niets is veranderd. De apartheid die hij in de oorlog aan den lijve meemaakte, is er nog steeds. Een pakkend verhaal dat getuigt van een nog altijd hoogstaand vakmanschap van Braam (1948).

BRANDT CORSTIUS, JELLE

As in tas

2016, 150 p.

Twee maanden na het overlijden van zijn vader besluit Jelle, zoon van Hugo Brandt Corstius, de as van zijn vader uit te strooien in de Middellandse Zee. Hoewel de fietstochten met zijn vader nooit langer dan twee dagen duurden (daarna kregen ze ruzie), besluit hij in ruim twee weken daar naartoe te fietsen. De tocht is herkenbaar voor de lange afstandsfietsers, maar het gaat vooral om de persoonlijke herinneringen van de auteur aan zijn bijzondere vader, al dan niet waar gebeurd, dat weet ook de zoon niet. Die herinneringen zijn vaak bizar, maar de wijze waarop de auteur hierover vertelt, is ontroerend. Uit alles spreekt een machteloos gevoel van liefde voor een vader die dat soort gevoelens nauwelijks toeliet. Ieder hoofdstuk wordt voorafgegaan door een eenvoudig kaartje van de route die daarna beschreven wordt. De auteur schrijft alsof alles hem overkomt, maar bovenal is het een enorme prestatie om op deze onvoorbereide manier zo'n tocht te maken en daar zo'n mooi, prettig lezend, maar vooral aangrijpend reisverhaal aan over te houden, dat je ondanks de persoonlijke teint in een adem uitleest.

BREGMAN, RUTGER

De meeste mensen deugen

2019, 521 p.

De mens leefde tienduizenden jaren lang als sympathieke, sociale jager-verzamelaar, totdat de eerste nederzettingen ontstonden en bezit en ongelijkheid hun intrede deden. Dit nieuwe systeem kon alleen functioneren als iedereen zijn plek kende. Koningen en priesters deden de mens geloven dat hij van nature gewelddadig en egoïstisch was. Beschaving, religie en repressie moesten iedereen in het gareel houden. Deze indoctrinatie kleurt nog steeds ongemerkt ons mensbeeld. Dit boek brengt daar aanstekelijk en goed onderbouwd verandering in. Het is een ontdekkingsreis door archeologie, geschiedenis, psychologie en economie en brengt de lezer van Mesopotamië naar Paaseiland en van de Noord-Franse loopgraven naar New Orleans na orkaan Katrina. De conclusie is overduidelijk: de mens is van nature goed, zorgzaam en veerkrachtig, maar laat zich soms misleiden. De uitdagingen van de toekomst vragen om samenwerking en compassie en om die reden eindigt het boek met tien zinvolle suggesties voor een beter samenleven. Met diverse illustraties in zwart-wit en een notenapparaat. Een aanstekelijke en goed onderbouwde zoektocht naar een positief mensbeeld.

BRIJS, STEFAN

De engelenmaker

(2005), 2017, 428 p.

Hoofdpersoon van deze omvangrijke roman is doctor Victor Koppe, een embryoloog, die zich na een wetenschappelijke carrière als huisarts vestigt in zijn geboortedorp Wolfheim, bij het drielandpunt bij Vaals. De hem steeds bespiedende en roddelende dorpelingen, die functioneren als een rei in een klassiek drama, constateren dat de dokter drie zoontjes (een drieling) bij zich heeft met schrikwekkende afwijkingen en van wie allengs duidelijk wordt dat zij niet oud zullen worden. In terugblikkende hoofdstukken ontrolt zich dan het spannend levensverhaal van de dokter, een geniaal geleerde die zich als levensdoel blijkt te hebben gesteld een mens te klonen, waarmee hij voor zijn gevoel een strijd voert met God. Wanneer zijn kinderen tenslotte inderdaad heel jong sterven, gaat hij door met zijn strijd, wat leidt tot een zeer dramatisch, symbolisch, science-fiction-achtig slot. Deze merkwaardige, niet voor iedereen geloofwaardige geschiedenis wordt zeer levendig, realistisch en met veel kennis van zaken verteld, maar laat de lezer enigszins verbijsterd achter. Boekdelen-prijs 2007.

BRINK, H.M. VAN DEN

Dijk

2016, 188 p.

In het door koorts bevangen brein van een oud-medewerker van de voormalige Dienst van het IJkwezen komen herinneringen boven aan zijn werk, met name aan zijn eigenaardige collega Dijk. Zij begonnen gelijktijdig in 1961 en bleven hun hele werkzame leven aan de dienst en zijn geprivatiseerde opvolger verbonden. De raadselachtige Dijk trok zich niets aan van alle veranderingen. Toen in 2007 zijn dienstverband werd ontbonden, diende de ik-verteller een afscheidstoespraak te schrijven. Dijk bleef echter weg bij zijn eigen receptie. Zestien jaar na 'Hart van glas' komt Van den Brink (1956), medewerker van het Mediafonds, met een nieuwe roman die wat doet denken aan zijn grote succes 'Over het water' (1998). Ook in 'Dijk' is sprake van een zekere nostalgie en tevens van een onbestemde dreiging. De auteur is zeer goed in het oproepen van een tijd die voorbij is (vooral het begin van de jaren zestig) en van een hoofdpersoon die niet goed raad weet met een nieuwe levensfase in een maatschappij die sterk veranderd is. De mooi opgebouwde roman intrigueert en laat voor de lezer nog wat te raden over.

NIEUW

BROKKEN, JAN

De kampschilders

2022, 318 p.

In 'De Kampschilders' vertelt Jan Brokken het verhaal van de schilders Willem en Maria Hofker en Rudolf Bonnet, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in hetzelfde jappenkamp op Celebes terecht kwamen als zijn vader Han en moeder Olga. Hij schetst het rijke culturele leven in de jaren dertig op Bali, waar kunstenaars uit de hele wereld naartoe trokken. Aan die wereld kwam een eind toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. In literaire stijl geschreven en met name geschikt voor een geoefend lezerspubliek. Jan Brokken (Leiden, 1949) is een bekende Nederlandse schrijver, kunstenaar en journalist. Hij schreef meer dan dertig boeken. Zijn werk werd in meerdere landen uitgegeven en won verschillende literaire prijzen, zoals de Antsiferov Prize, de ICODO-prijs en de Premio letterario Giuseppe Acerbi.

BROKKEN, JAN

De rechtvaardigen

2018, 503 p.

Na 'De vergelding' schreef Jan Brokken met 'De rechtvaardigen' opnieuw literaire non-fictie die zich grotendeels afspeelt tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ditmaal niet in het dorp van zijn jeugd Rhoon, maar in Litouwen, waar Philips-directeur Jan Zwartendijk (1896-1976) er in 1940 een functie bij kreeg: consul. Als Nederlandse diplomaat slaagde hij erin om grote aantallen joden een visum voor Curaçao te verstrekken. Brokken schat dat de Nederlandse consul op die manier tienduizend joden het leven heeft gered, slechts vijf procent van hen zou de oorlog niet overleven. Zelf heeft Zwartendijk dat nooit geweten. Sterker, hij werd na de oorlog door de Nederlandse overheid berispt*, omdat hij met het uitschrijven van de reispapieren niet volgens het protocol had gehandeld. Brokken beschrijft hoe Zwartendijk te werk ging. Eveneens heeft hij grondig onderzoek verricht naar de vluchtverhalen van verschillende joodse families. Een adembenemend boek, waarmee Zwartendijk eindelijk recht wordt gedaan. Met afbeeldingen in zwart-wit en een uitvoerig, beredeneerd bronnenoverzicht.

BROKKEN, JAN

Stedevaart

2020, 415 p.

Schrijver en journalist Jan Brokken bezocht 22 steden en kijkt nieuwsgierig rond naar culturele beroemdheden die een sterke band hebben met deze locatie. Het resultaat zijn levendige en persoonlijke bespiegelingen over componisten, schilders, schrijvers en ook een boekbinder. Elk verhaal is gebaseerd op grondig onderzoek, met aanstekelijk enthousiasme geschreven en fraai verbonden met eigen ervaringen en fascinaties. Zoals hij zelf stelt: 'door te reizen en door te lezen voeg je telkens kleine stukjes toe aan je eigen autobiografie'. Voor een deel bestrijkt hij bekend gebied, zoals de Cariben, de Baltische staten, Rusland, Frankrijk en de Zuid-Hollandse eilanden. Hij keert terug naar eerder bezochte steden en actualiseert zodoende eerder gepubliceerde reportages over gedenkwaardige ontmoetingen. Dit wordt afgewisseld met enkele primeurs en verrassende bestemmingen, zoals Kyoto. Elke keer is sprake van mooie anekdotes en boeiende vergezichten, een schets van de sfeer en de geschiedenis van een stad aan de hand van een bijzondere inwoner. Een fascinerende combinatie van reisjournalistiek, kunsthistorische essays en autobiografie. Elke reportage is gedrenkt in een licht gevoel van melancholie.

BROKKEN, JAN

De tuinen van Buitenzorg

2021, 219 p.

Jan Brokken (1949) is de veelgeprezen auteur van vele titels, vaak omschreven als literaire non-fictie. Zijn moeder Olga (1912-1983)

en vader Han (1910-1988) kwamen in 1935 aan in Nederlands-Indië, waar zijn vader als predikant en theoloog op Celebes een speciale opdracht had tot studie van de Islam. Zij woonden in Makassar, waar zijn moeder de regionale talen Boeginees en Makassaars bestudeerde, het orgel bespeelde en naailes gaf. Brokkens verhaal is gebaseerd op 39 openhartige brieven van Olga aan haar zuster Nora in Nederland. Thema's uit die brieven krijgen hoofdstukken in het boek, zoals Indonesische muziek, gamelan, talenstudie, Islam en inheemse cultuur. Maar het gaat ook over persoonlijke zorgen, zoals rond zwangerschap en de geboorte van haar twee zoons. Na de Japanse bezetting in 1942 worden Han en Olga met haar twee peuters apart geïnterneerd, onder ellendige omstandigheden. Zij overleven en repatriëren in 1947, voorgoed getekend door de Japanse jaren en de bloedige strijd daarna. Brokken heeft een mooi, inlevend portret geschetst van een gezin, waar het geluk tot een tragedie werd.

NIEUW BROUWERS, JEROEN

Alles echt gebeurd

2022, 413 p.

Een bundeling van autobiografische teksten van de Nederlandse auteur Jeroen Brouwers (1940-2022). Hoewel de auteur beweerde geen autobiografische schrijver te zijn, bevat zijn oeuvre tal van passages die, waar of niet waar, gebeurtenissen uit zijn eigen leven oproepen. Deze bundeling bevat zulke teksten, afkomstig uit publicaties die niet meer in omloop of gemakkelijk voorhanden zijn. 'Alles echt gebeurd' zal een groep van vooral literaire lezers aanspreken. Jeroen Brouwers (Batavia, 1940 - Maastricht, 2022) was een bekende Nederlandse auteur en journalist. Hij schreef meer dan zestig boeken. Zijn werk werd in verschillende landen uitgegeven en won meerdere prestigieuze literaire prijzen, zoals de AKO Literatuurprijs, de Constantijn Huygens-prijs en de ECI Literatuurprijs.

BROUWERS, JEROEN

Clïent E. Busken

2020, 256 p.

De roman bestaat uit de monologue intérieur van een zieke bejaarde man, E. Busken, die in een zorginstelling hulpeloos zit vastgegespt in een rolstoel. Busken ergert zich aan de infantiele behandeling door het zorgpersoneel, de arrogante houding van de artsen, de alom gebezigde eufemismen, en het domme en irritante gedrag van zijn medebewoners. Daarom heeft hij besloten voortaan te zwijgen. Maar in zijn hoofd formuleert hij de prachtigste volzinnen. Gefoeter op personeel en medebewoners wordt afgewisseld met herinneringen aan de tijd dat hij nog vol in het leven stond, zijn vroege jeugd in Nederlands-Indië, en zijn verfoeide moeder. En ondanks hevige bevingen, schrijft hij op faxrollen lange teksten in geheimschrift. Zijn enige vreugd in de dagelijkse sleur is roken. Maar ook op de rookplek zit het hem tegen. Zijn roken wordt bemoeilijkt door zijn bevingen, en medebewoners hebben het op zijn rookwaar voorzien. Het meest schrijnend zijn Buskens eenzaamheid en totale gebrek aan controle over het eigen leven. Busken wordt geleefd. Ook al zou hij praten, er is niemand die echt luistert. Een magistrale roman.

BROUWERS, JEROEN

Het hout

2015, 282 p.

Het zuidoosten van Nederland, de jaren vijftig van de twintigste eeuw, een mannenkloostergemeenschap met jongenspensionaat: broeder Bonaventura is hier getuige van seksueel misbruik, sadisme en vernedering van de jongens in het pensionaat door de kloosterlingen. Bonaventura doet zelf niet mee met de misdadige praktijken, maar zwijgt erover, net als iedereen. Maakt dit hem

medeplichtig? Is het lafheid? Goed ontvangen, indringende roman over seksueel misbruik en misdadige praktijken binnen de rooms-katholieke kerk. De Volkskrant: 'Buitengewoon, deze Brouwers. Het draait en wielt op alle niveaus vernuftig in elkaar. Op elke bladzijde is een wonder te vinden...! Tzum literair weblog: 'Brouwers fijn 'archaische' stijl past naadloos bij dit onderwerp. Hij onderzoekt op indringende wijze de schuldvraag van een enkeling mét een geweten.' NRC Handelsblad geeft vier sterren (van de vijf). De Morgen: 'De felheid van deze opnieuw uitmuntend gecomponeerde roman verbaast.' De auteur (1940), die met deze roman zijn vijftig jaar schrijverschap viert, zat zelf als puber op een pensionaat en hoorde daar verhalen over misbruik.

BRUGGEN, CARRY VAN

De verlatene

(1910), 2015, 256 p.

Aan het begin van de twintigste eeuw worden de vier kinderen van het gezin Lehren in een zeer strenge orthodox-joodse traditie opgevoed. Ze ervaren elk op hun eigen manier het anders-zijn, het minderwaardige van het joods-zijn. Na het overlijden van de moeder valt het gezin uiteen en vervreemden de kinderen van het jodendom. Jozef gaat in Amsterdam werken en komt door zijn huwelijk in een modern joods milieu terecht. Daan gaat studeren en keert zich af van de joodse tradities. Esther ontvlucht het voor haar minderwaardige milieu door weg te gaan met een veel oudere niet-joodse minnaar. Roos blijft nog lange tijd trouw aan haar vader, maar keert zich uiteindelijk door een relatie met een christelijke man ook van haar vader af. De spelling van deze roman (oorspronkelijk verschenen in 1910) is gemoderniseerd, waardoor deze gemakkelijker leesbaar is, zonder afbreuk te doen aan het verhaal. In een heldere en ontroerende stijl geeft de auteur (1881-1932) een indringend beeld van de desintegratie van het joodse leven, maar ook uitgebreide beschrijvingen van joodse feesten.

BURTON, JESSIE

Het huis aan de Gouden Bocht

Amerikaans, (2014), 2015, 380 p.

Nella Oortman moet erg wennen aan haar nieuwe leven, na haar huwelijk met Johannes Brandt, VOC-koopman in het zeventiende-eeuwse Amsterdam. Wanneer ze haar intrek neemt in het huis aan de Herengracht, maakt ze kennis met Maren, Otto en Cornelia, die in plaats van Nella, als vrouw des huizes, de scepter zwaaien. Als Johannes haar een poppenhuis cadeau geeft, een miniatuurversie van hun eigen huis, is Nella verrukt. Maar dan verschijnen er raadselachtige pakketjes met onderdelen voor het poppenhuis, die stuk voor stuk symbool staan voor intieme details uit het persoonlijk leven van de bewoners. Toen de auteur Amsterdam voor het eerst bezocht, was ze op slag verliefd en besloot er een boek over te schrijven en het poppenhuis van Petronella Oortman, te vinden in het Rijksmuseum, vervult de hoofdrol. Ze deed veel research en dat is te merken, ze leverde een roman af om u tegen te zeggen. Vanaf de eerste bladzijden ben je een pion in het grote poppenhuis en kun je niet anders als meespelen. Met plattegrond, verklarende woordenlijst en informatie over inkomsten en uitgaven in een zeventiende-eeuws Amsterdams huishouden. Ondanks de verwijzingen naar de Bijbel is het een roman voor liefhebbers van historische verhalen.

NIEUW

BURTON, JESSIE

Het huis aan de Herengracht

Engels, 2022, 380 p.

Een historische roman over familie, liefde en vrijheidsdrang aan de Amsterdamse grachten in de achttiende eeuw. Thea Brandts wordt achttien, en verwelkomt haar volwassenheid met open armen. Thuis aan de Herengracht is de sfeer echter gespannen. Op deze

dag, dezelfde dag dat haar moeder Maren stierf, dringen geheimen uit het verleden het heden binnen. Tante Nella is wanhopig op zoek naar een echtgenoot voor Thea om haar toekomst veilig te stellen. Een exclusief bal lijkt uitkomst te bieden. Dan vindt Nella een pakje voor haar deur waardoor ze zich afvraagt: is de miniatuurmaakster terug? 'Het huis aan de Herengracht' is in een zachte, zeer toegankelijke stijl geschreven. Met een historische kaart van Amsterdam in kleur. Jessie Burton (Londen, 1982) is een internationaal bekende Britse schrijfster. Haar werk wordt in meer dan veertig talen uitgegeven. Dit boek is het vervolg op haar succesvolle roman 'Het huis aan de Gouden Bocht', die tevens verfilmd werd als serie voor de BBC.

BURTON, JESSIE

De muze

Engels, (2016), 2017, 397 p.

Tegen de achtergrond van de dreigende Spaanse Burgeroorlog wordt enerzijds het verhaal verteld van de dochter van een Oostenrijks-Engels echtpaar – haar vader is kunsthandelaar – die in het geheim onnavolgbare schilderijen maakt. Een Spaanse broer en zus dringen binnen in haar leven, met grote gevolgen. De tweede verhaallijn volgt de carrière van een meisje uit Trinidad dat in 1967 in Londen gaat werken voor een kunstkenner en verwikkeld raakt in het latere lot van de controversiële schilderijen. Het resultaat is niet samen te vatten, maar voortreffelijk verteld en geschreven, met knappe bijna terloopse sfeerbeelden, ter zake kundig wat betreft de kunst(wereld), complex, intrigerend en voortdurend spannend. Eén van de succesvolle elementen is bijvoorbeeld de geloofwaardige manier waarop de confrontatie van het hoogopgeleide meisje uit Trinidad met het leven en de mensen in Londen wordt beschreven. De debuutroman van de schrijfster (1982), 'Het huis aan de Gouden Bocht', werd een bestseller.

CALIDAS, TAMSIN

Ik ben een eiland

2021, 327 p.

Dit goed geschreven en fascinerende autobiografische boek van Tamsin Calidas leest als een spannende roman. Omdat het zo direct van toon is, maar ook omdat het bijna onvoorstelbaar is wat een mens kan doorstaan. Het leek zo idyllisch, een bestaan op een klein eiland voor de Schotse kust, ver weg van de Londense ratrace. De werkelijkheid is totaal anders: buffelen om een bestaan op te bouwen in een eenvoudig boerenhuis, geen gastvrije eilandbewoners, een relatie die langzaam barsten gaat vertonen en de allesoverheersende rol die de natuur speelt. Hij vertrekt ten slotte, zij blijft. Eenzaamheid in alle toonaarden – haar enige vriendin op het eiland komt om bij een ongeluk – tot zij na jaren vechten en overleven als het ware samen gaat vallen met de seizoenen, het natuurgeweld en de dierenwereld. En zelfs met de eilandbewoners. Maar dan zijn alle grenzen wel verkend. Rauw en pijnlijk, maar ook sterk en confronterend. Drie aktes markeren haar bestaan, de laatste met de namen van de elementen. Het is knap hoe zij de intervallen in tijd overbrugt, als terloops. De auteur is ook fotograaf en de zwart-witfoto's in het boek zijn indrukwekkend. Een aanrader. Voor ieder die houdt van grensverleggend leven en weet heeft van de gigantische invloed van de natuur op het bestaan.

CAMERON, SHARON

Bij mij ben je veilig

Amerikaans, 2020, 399 p.

De Amerikaanse auteur kruipt in de huid van Stefania Podgórska, een Poolse katholieke meisje van zestien dat onderdak verschaft aan Joodse mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De lezer volgt Fusia, zoals ze genoemd wordt, in alles wat ze doet, zit in

haar gedachten, voelt haar angst en deelt de (talrijke) momenten waarop ze, telkens weer, haar eigen veiligheid blootstelt aan het gevaar van ontdekking met onherroepelijk de dood tot gevolg. De schrijfster baseert zich op de (ongepubliceerde) memoires van Stefania Podgórska die ze via Podgórska's zoon Ed in 2017 heeft gekregen. Een eerbetoon aan een moedige, onverschrokken heldin, een hulde aan medemenselijkheid, getoond in de meest barre omstandigheden. Het verhaal leest als een trein. Korte zinnen schroeven het tempo op, zeker wanneer er op een kwade dag in 1944 twee Duitse verpleegsters een kamer in het huis bezetten terwijl op zolder dertien onderduikers proberen zich stil te houden en te overleven dankzij Fusia. En ja, ook de liefde vlamt op. Een geromantiseerd overlevingsverhaal? Ja, maar de wetenschap dat het berust op een realiteit die niet vergeten mag worden, vergoedt veel.

CARRASCO, JESUS

De vlucht

Spaans, (2013), 2015, 206 p.

Het spraakmakende romandebuut van de Spaanse schrijver (1972). Voordat het boek verscheen was het al verkocht aan dertien landen. Het betreft een allegorisch verhaal over een naamloze jongen in een niet nader aangeduide tijd die symbolisch zou kunnen zijn voor de Franco-dictatuur na de Spaanse Burgeroorlog. De roman beschrijft de vlucht van een jongen voor het gezin waarin hij leefde en voor de autoriteiten. De enige mens die hij vertrouwt, is een geitenhoeder die hij ontmoet. Tijdens zijn vlucht op het platteland leert hij van hem de lessen die hij later hard nodig zal hebben om te (over)leven in een wereld die wordt beheerst door geweld en onderdrukking. Met name in de eerste hoofdstukken neigt Carrasco naar mooischrijverij, waar de vertaler zichtbaar moeite mee heeft gehad.

CHABOT, BART

Mijn vaders hand

2020, 410 p.

In deze autobiografische roman blikt dichter, schrijver en televisiepersoonlijkheid Chabot terug op zijn jeugd, die gekenmerkt wordt door huiselijk geweld. Zijn vader slaat en vernedert hem, zijn moeder laat het toe, zijn zus onttrekt zich uit zelfbescherming. Op school wordt hij evenmin begrepen of gewaardeerd: zijn gang door het onderwijs is een ellendig verhaal waaruit hij zich uiteindelijk toch ontworstelt en uitgroeit tot een succesvol schrijver en gevierd publiek figuur. Ondertussen verhuizen zijn ouders naar het buitenland vanwege het werk van zijn vader. Positief wordt het contact met hen nooit, en als de volwassen Chabot inziet dat niet hij maar zijn ouders het probleem zijn, verbreekt hij de banden. Zijn vader spreekt hij nooit meer, het contact met zijn moeder herstelt hij op haar sterfbed. De roman is rechttoe rechtaan, toegankelijk en vaak onderkoeld humoristisch, waardoor de lezer er als een speer doorheen gaat, maar soms ook literaire diepgang en introspectie mist. Een belangrijk boek in het oeuvre van de auteur, waar bij verschijning veel media-aandacht voor was.

CHABOT, SEBASTIAAN

De slaap die geen uren kent

2020, 276 p.

De straatlichtbewaarder Kurt Kuschfeld is in Duitse plaats Reichsburg in de jaren vijftig verantwoordelijk voor de straatlantaarns. Hij heeft geen energie meer om verder te leven en vraagt zijn huisarts er een einde aan te maken. Maar dan blijkt dat hij een parallel leven bezit waarin hij met zijn vriendin van vroeger verder leeft en een zoon krijgt. Victor en Benjamin zijn de achterkleinzonen en groeien op in Den Haag. Met hun opa hebben ze af en toe Skype contact. Maar dan ontdekt hun vader

dat zijn vader op papier in 1945 is overleden en dat er dus een overleden en een levende versie van zijn vader bestaat. Daardoor blijkt het verleden anders te zijn dan het altijd leek. Het verhaal speelt afwisselend in 1950 en in de tegenwoordige tijd. Door de perspectiefwisseling houdt het verhaal vaart. Langzaam krijg je als lezer zicht op de familiegeheimen van de vier generaties. Debuutroman geschreven in een heldere en mooie, beeldende stijl.

CHABOT, SPLINTER

Confettiregen

2020, 342 p.

Splinter Chabot is een zoon van dichter en schrijver Bart Chabot en Yolanda, die arts is. 'Confettiregen' is een op zijn eigen leven gebaseerd verhaal over een jongen die hij Wobie noemt. Hij beschrijft in heldere en duidelijke taal de strijd die Wobie gevoerd heeft. Wobie valt op jongens en de wereld om ons heen gaat daar niet altijd even soepel mee om. En dat is zachtjes uitgedrukt. Het feit dat Wobie opgroeit in een zeer tolerant en liefdevol gezin maakt het toch niet makkelijker. Wobie praat er met niemand over en komt zelfs op het punt dat hij zelfmoord wil plegen. De auteur beschrijft de gebeurtenissen in het leven van alledag. Contacten met vrienden en vriendinnen, broers en ouders. Chabot schrijft in een heel herkenbare taal, die vooral jongeren in dezelfde situatie zeer zal aanspreken. Voor alle lezers geldt dat het een openbaring is om te zien wat een strijd er vaak gevoerd wordt door jonge mensen in die situatie en wat de redenen daarvoor zijn. En dat in deze tijd waarin we denken zo tolerant te zijn. Zelfs zijn open en liefdevolle ouders lijkt Wobie niet toe te laten in zijn worsteling. Uiteindelijk komt het moment van acceptatie en ruimte voor geluk.

CHANG, JUNG

Dochters van China

Engels, (2019), 2020, 431 p.

Biografie van de in China beroemde gezusters Soong, geboren tussen 1889 en 1898 tegen het einde van het keizerrijk. De moderne Chinese geschiedenis is nauw vervlochten met hun levens. Ei-ling, Ching-ling en May-ling, dochters van de methodistenpredikant en ondernemer Charlie Soong uit Shanghai, waren in hun tijd een nieuw type Chinese vrouw; geëmancipeerd en opgeleid aan een Amerikaanse universiteit. De invloed van de zussen was echter afgeleid van de machtspositie van mannen. Vader Charlie steunde Sun Yat-sen, pionier van de revolutie die de monarchie omverwierp. Sun trouwde met Ching-ling, jongste zus May-ling werd de vrouw van diens opvolger Chiang Kai-shek, die zich later als nationalist afkeerde van het communisme. Oudste zus Ei-ling trouwde met een rijke zakenman en politicus. Als de moderne 'prinsessen' van China vertegenwoordigden ze de politieke scheuring in het land, leefden wisselend in luxe, maar ook in tijden van oorlog en geweld. De auteur werd bekend door haar familiegeschiedenis 'Wilde zwanen' (1991). Met landkaart, illustraties, literaturopgave en register. Verzorgd uitgegeven, met drie fotokaternen.

CHRISTOFI, ALEX

Dostojevski en de liefde

Engels, 2021, 302p.

Deze knappe, geromantiseerde biografie van de Russische schrijver Dostojevski (1821-1881) is op een bijzondere manier tot stand gekomen: de auteur heeft gebruikgemaakt van fragmenten, citaten, brieven en romans van de schrijver zelf, die ingepast zijn in het verhaal, waarbij wel de feiten gevolgd zijn. De biografie begint bij de veroordeling tot executie van Dostojevski wegens aanwezigheid bij het beramen van een opstand tegen de tsaar. Op het allerlaatste moment werd gratie verleend en de doodstraf omgezet in vier jaar dwangarbeid. Dostojevski besluit dan zijn memoires te schrijven. Vanuit dit feitelijke vertrekpunt begint de auteur op

chronologische wijze het leven van Dostojevski te beschrijven met feiten en fictie: zijn eeuwige geldnood, goklust en liefdes, maar vooral de totstandkoming van zijn beroemd geworden romans, waaronder 'De idioot', 'De gebroeders Karamazov' en vele andere. Op boeiende wijze wordt Dostojevski voor de lezer tot leven gebracht. Onconventionele biografie die leest als een roman en een goede kijk op de Russische schrijver biedt.

CLAUDEL, PHILIPPE

Archipel van de hond

Frans, 2018, 237 p.

En daar liggen ze dan op het strand van dat idyllische eilandje, de aangespoelde lijken van drie Afrikaanse migranten. Dat is wel even slikken voor de gewaarschuwde burgemeester, net nu het ambitieuze kuuroordproject vaste vormen aanneemt. Zes mensen zijn nog maar op de hoogte. Snel opruimen dus die handel en verder mond houden. Wat voorspelbaar mislukt, zeker waar de nieuwe onderwijzer – buitenstaander die hij is – zijn morele principes hoog houdt, wat hem dan ook als zondebok duur zal komen te staan. Zo dringt een giftige doem steeds dieper door in de gemeenschap. De collectieve onschuld en gekoesterde waarden blijken een illusie nu het tij keert. 'Ieder voor zich', lijkt het nieuwe motto. Naast 'de Burgemeester' acteren in deze tragische parabel naamloze personages als 'de Dokter', 'de Pastoor', 'de Cafébaas', 'de Onderwijzer', 'de Commissaris', slechts geduid met hun functies, archetypische machtsblokken in een samenleving. Haat en nijd, schade en schande, het menselijk falen kortom, zijn de signalen die de rampzalige neergang aankondigen. Significant opgebouwde spanning en sentiment. De auteur (1962) is tevens cineast, dramaturg en lid van de l'academie Goncourt.

CLAUDEL, PHILIPPE

De boom in het land van de Toraja

Frans, 2016, 207 p.

Zoals op het Indonesische eiland Sulawesi een dode baby van het volk de Toraja in de stam van een majestueuze boom een beschermende tombe vindt, zo scheidt de ik-figuur in deze beschouwende roman figuurlijk een laatste rustplaats voor zijn beste vriend en producer Eugène, geveld door kanker, maar ook anderen. Herinneringen die geleidelijk zullen vervagen tot een 'schetsmatige aanwezigheid'. Hij beseft 'dat schrijven een uitvaart is waarbij evenveel wordt begraven als er wordt geopenbaard', taal als onvermijdelijke vertekening van de werkelijkheid, maar tegelijk ook veerkracht biedt om door te gaan na een afscheid. De Franse auteur-cineast (1962) illustreert deze bespiegelingen contrastrijk met de emotionele en zakelijke bemoeienissen van alledag, variërend van zijn warmte voor zijn nieuwe geliefde Elena tot de kille bezoeken aan zijn versufte moeder in het verzorgingstehuis, van zijn filmische en literaire ambities tot de doorstart van de productiemaatschappij, van verval en dood tot creatie en nieuw leven. En zo draagt deze gelaagde roman overtuigend een existentiële missie uit. Claudel brak in 2003 door met 'Les âmes grises'.

CLAUDEL, PHILIPPE

Een Duitse fantasie

Frans, (2020), 2021, 143 p.

De roman is opgebouwd uit verschillende verhaallijnen die soms duidelijk en soms minder duidelijk met elkaar te maken hebben, maar als overkoepelend thema de Tweede Wereldoorlog hebben. Een vluchtende ex-bewaker van een concentratiekamp, een vrouw die haar geliefde mist, een oude man die terugdenkt aan een openluchtconcert vlak na de oorlog, een meisje in een bejaardentehuis dat een oude man moet helpen eten en daar helemaal geen zin in heeft. Ook wordt via brieven en een interview de mogelijke verdwijning van de kunstenaar Franz Marc

beschreven. Hij overleed in 1940, maar is misschien al eerder van de radar verdwenen. Philippe Claudel (1962), schrijver van een groot en imposant oeuvre, laat aan de hand van enkele personages de pijnlijke kant van de oorlog oplichten. Wie was er goed en wie fout, wat weten we van al die naamloze slachtoffers of de familieleden en geliefden van hen die verdwenen zijn? Een intrigerende en originele reconstructie van enkele roemloze levens die niet vergeten mogen worden. Zeer de moeite waard.

CLAUDEL, PHILIPPE

Grijze zielen

Frans, (2003), 2016, 253 p.

Claudel's roman speelt zich af in een slaperig dorpje in het noordoosten van Frankrijk tijdens de Eerste wereldoorlog. Het front is niet ver maar raakt het dorp aanvankelijk niet. Dan wordt het dorp opgeschrikt door de moord op de dochter van de herbergier. De vooraanstaande procureur Destinat, die leeft als een kluisenaar, is één van de verdachten. Deze moord houdt de plaatselijke politiman, twintig jaar na dato, nog steeds bezig. Hij laat het gebeuren de revue passeren. Niet om alsnog uit de doeken te doen wie de moord op zijn geweten heeft, maar om te laten zien hoe verschillende levens in elkaar kunnen grijpen. Claudel laat zien hoe snijdend de pijn om de dood van een geliefde is en hoe grijs het schemergebied tussen goed en kwaad. De roman roept veel vragen op en nodigt uit om verder te discussiëren over goed en kwaad, schuld en onschuld. De auteur ontving voor dit boek de Prix Renaudot en de Grand Prix des Lectrices de Elle.

COELHO, PAULO

De spion

Portugees, 2016, 174 p.

Het boek bevat twee (lange) brieven, een die de bekende spionne Mata Hari (1876-1917) aan haar advocaat schrijft en een van de advocaat aan Mata Hari over zijn verdediging en waarom hij denkt dat Mata Hari uiteindelijk gefusilleerd is. Margaretha Zelle werd geboren in Friesland en trouwde al jong om aan haar nare jeugd te ontsnappen. Het huwelijk mislukt en ze vlucht naar Parijs waar ze als exotische danseres de naam Mata Hari aanneemt. Ze heeft veel succes, beschermers en minnaars. Als haar succes minder wordt, krijgt ze een uitnodiging om in Duitsland op te treden. Door het uitbreken van de oorlog gaat dat niet door, maar men vraagt wel of ze wil spioneren voor de Duitsers. Terug in Frankrijk geeft ze dit meteen door aan de Fransen en wordt ze beschouwd als dubbelspion. Uiteindelijk kost dit haar leven. Maar uit de brief van de advocaat blijkt dat er geen enkel bewijs was en de veroordeling gebaseerd is op vage vermoedens. De enige fout van Mata Hari is dat ze zichzelf bleef en niet afhankelijk wilde zijn. Het is een tamelijk korte maar bijzonder boeiende roman van de Braziliaanse auteur (1947). Geïllustreerd met enkele foto's.

COETZEE, J.M.

Langzame man

Engels, (2005), 2013, 285 p.

De langzame man uit de titel is de zestigjarige Paul Rayment, die bij een fietsongeluk een been verliest. Hierdoor wordt hij geconfronteerd met vragen over zijn toekomst, zijn liefdesleven en de zin van het bestaan. Paul raakt in de ban van zijn Kroatische verpleegkundige Marijana en op dat moment verschijnt Elisabeth Costello ten tonele. Coetzee voerde deze bejaarde Australische schrijfster al eerder op in andere verhalen. In deze roman komt ze als alter ego van de schrijver ingrijpen in het leven van de hoofdpersoon. Hoewel Paul zich aanvankelijk verzet tegen deze indringster, moet hij er gaandeweg in berusten dat zij een 'onruststoker' in zijn leven wordt, die de zuivere motieven waaruit hij meent te handelen tegenover Marijana en haar gezin vol scepsis tegen het licht houdt. Coetzee is een schrijver die

zijn lezers liever vragen voorschotelt dan pasklare antwoorden waardoor de lezer geneigd is om gemaakte keuzes nog eens te heroverwegen. Vanaf 1969 schrijft Coetzee fictie. Hij ontving tweemaal de Booker Prize in 1983 voor 'Life and times of Michael K' (Wereld en wandel van Michael K) en in 1999 voor 'Disgrace' (In ongenade). Hij was de eerste auteur die deze prijs twee keer kreeg. Voor zijn literaire werk werd hem in 2003 de Nobelprijs voor de Literatuur toegekend.

COETZEE, J.M.

De schooljaren van Jezus

Engels, 2016, 314 p.

Met deze roman, genomineerd voor de Man Booker Prize 2016, trekt de Nobelprijswinnaar (1940) de lijn door van 'De kinderjaren van Jezus*'. In een vreemde wereld arriveren mensen per boot, hun herinneringen zijn uitgewist. Simón en Inés hebben zich ontfermd over het eigenzinnige, pedante kind dat David genoemd wordt. Na een aanvaring met de leerplichtambtenaar moeten ze vluchten. In een nieuwe stad gaat David naar een dansacademie waar de mooie docente Ana Magdalena hem al dansend hemelse getallen leert oproepen. David hunkert er naar erkend en herkend te worden, maar de afstand tot Inés en Simón, die alsmaar minder van hem begrijpen, wordt pijnlijk groot. Intussen nadert de volkstelling en moet David verstopt worden. De vele filosofische en literaire allusies en ook de onbeantwoorde vragen hinderen de spanningsboog niet. Onafwendbaar stevent de plot op een catastrofe af. Deze vakkundig geschreven, fascinerende filosofische roman over de verhouding tussen lichaam en rede, de beperking van de herinnering en de macht van de liefde, is een Coetzee van de bovenste plank.

COGNETTI, PAOLO

De acht bergen

Italiaans, (2016), 2017, 239 p.

Pietro is een eenzame stadsjongen die met zijn strenge vader, een chemicus, en zijn lieve moeder, een sociaal assistente, in Milaan woont. Het gezin heeft één passie: het gebergte. In het dorpje Grana, aan de voet van de Monte Rosa, koopt de vader een landhuis, waar het gezin de zomervakanties doorbrengt. Pietro leert er een plaatselijke jongen kennen, Bruno. Hun vriendschap is de rode draad in de roman. De jonge Pietro wordt door zijn vader ingewijd in het verkennen van de bergen. Het gebergte wordt stilaan bij Pietro een manier van denken. Eenmaal volwassen maakt hij meerdere reizen naar Nepal, maar hij keert altijd naar Grana en Bruno terug. In het tweede deel van de roman gaat hij in de bergen op zoek naar zichzelf. Met spijt constateert hij hoe de bergen hun schoonheid verliezen, doordat ze steeds meer in handen vallen van het toerisme. De titel van de roman verwijst naar een Nepalees verhaal, dat de wereld voorstelt als een wiel met acht bergen. In het centrum staat de hoogste berg, Sumeru. Deze mooie Bildungsroman won in 2017 terecht de Premio Strega.

COGNETTI, PAOLO

De buitenjongen

Italiaans, (2017), 2018, 160 p.

Reisverhalen, van mensen die hun stadsleven achter zich laten en de bergen ingaan, brengen de ik-persoon uit hartje Milaan op het idee een hut op een afgelegen plek in de Alpen te huren. Hij wil daar in afzondering leven en het schrijven weer oppakken. Tijdens lange bergwandelingen komt hij tot zichzelf. Wanneer er te veel dagjesmensen in de buurt zijn, klimt hij naar de bergtoppen op zoek naar rust. Op een dag brengt hij weggelopen koeien terug naar hun eigenaar en zo begint een bijzondere vriendschap tussen hem en een herder. De literatuur over de bergen en zijn eigen ervaringen geven hem weer inspiratie om te schrijven. Verhaal over de invloed van de natuur en het leven in afzondering op geest

en lichaam. De kracht zit niet in de plot, maar in de beschrijving van de psychologische ervaringen van de ik-persoon. Door de lange volzinnen heb je tijd nodig om aan de stijl te wennen en in het verhaal te komen. Mooie beschrijving van vriendschap en natuur en met citaten uit de literatuur over leven in de bergen. De schrijver baseert zich op eigen ervaringen; vriendschap en bergleven spelen een grote rol in zijn werk. De auteur (1978) ontving voor dit boek de Premio Strega, de Premio Strega Giovani en de Prix Médicis étranger.

COGNETTI, PAOLO

Het geluk van de wolf

Italiaans, 2021, 204 p.

Net als in het succesrijke 'De acht bergen' speelt deze roman zich af in de bergen van de Valle d'Aosta. Fausto is een 40-jarige schrijver. Hij ontvlucht Milaan en trekt zich terug in Fontana Fredda, een klein skidorp. Hij hoopt er tot rust te komen en zijn scheiding te verwerken. Hij zit financieel aan de grond en gaat aan de slag als kok in het restaurant van Babette – een verwijzing naar 'Babette's feestmaal' van Karen Blixen. Het is er druk: in de wintermaanden zijn er veel skiërs die het restaurant bezoeken. Hij leert er de 27-jarige Silvia kennen. Zij dient op. Zij heeft haar studies opgegeven en is op zoek naar zichzelf. De twee worden verliefd. Maar het is onzeker of de liefdesrelatie zal blijven duren. In de bergen gelden nu eenmaal andere wetten dan in de stad. Fausto vindt geleidelijk aan zichzelf terug en beseft de waarde en het belang van vriendschap en liefde. De echte protagonist van het boek is de natuur. Toevluchtsoord, gevaar, uitdaging, broodwinning: elk van de personages stelt zich de bergen voor al naargelang van zijn eigen wensen. De auteur (1978) won met 'De acht bergen' zowel de Italiaanse Premio Strega als de Franse Prix Médicis étranger.

COGNETTI, PAOLO

Zonder de top te bereiken

Italiaans, (2018), 2020, 143 p.

Na het wereldwijde succes van zijn eerste roman 'De acht bergen' trok Paolo Cognetti in 2017 naar het Himalaya-gebergte in Nepal. Zijn doel was rond de berg Kailash te trekken, zoals Tibetaanse pelgrims al eeuwen doen. Dit ondramatische reisverslag lijkt vooral bedoeld voor Himalaya-liefhebbers, maar van individueel bergbeklimmen is geen sprake. Cognetti gaat op pad met twee vrienden, inheemse dragers en verscheidene lastezels, een karavaan van 28 zielen. Ze klimmen en dalen over bestaande paden. Cognetti heeft hoogstens soms last van de ijle lucht, een maagprobleem en van het wat-doe-ik-hier-gevoel. Onderweg reflecteert hij op het mogelijk verloren gaan van de Tibetaanse cultuur, het toerisme en de gedachten in het beroemde dagboek van Peter Matthiessen over diens tocht door het gebergte. Hij vergelijkt het leven van de Tibetanen met dat van inwoners van de Alpen, waar hij zelf heeft gewoond. Hij hecht zich aan een aanhankelijk hondje – bijna geen Tibetaan die hij ontmoet, spreekt Engels. Hij is eerlijk over zijn immense vreugde weer in de comfortabele beschaving terug te keren. Ingetogen, soms wat vlak reisverslag, met inzichten van een gemiddelde waarnemer in den vreemde.

CONDÉ, MARYSE

Het onwaarschijnlijke en droevige lot van Ivan en Ivana

Frans, (2017), 2019, 272 p.

De Franse schrijfster (1937) won in 2018 de Alternatieve Nobelprijs voor de Literatuur met dit boek. Condé is wat minder bekend bij het grote publiek, maar heeft ruim 25 titels op haar naam staan. De roman vertelt het verhaal van de tweeling Ivan en Ivana, geboren in de Franse eilandengroep Guadeloupe. Hun jeugd is in eerste instantie lastig, vanwege armoede en de afwezigheid van hun

vader die voor hun geboorte vertrekt naar Mali. De band van de tweeling is echter wel erg hecht - soms voelen ze zich daar zelfs ongemakkelijk bij. Op basis van hun levenservaringen en karakter maken zij uiteindelijk zeer verschillende keuzes. Ivana kiest voor een opleiding tot politieagente, Ivan bekeert zich tot de Islam en radicaliseert met alle gevolgen van dien. Thema's in de roman zijn zeer actueel: radicalisering, de invloed van culturele context op ontwikkeling van de identiteit, de aanslagen in Parijs en racisme komen onder meer aan de orde. De roman is goed vertaald, prettig leesbaar, geschikt voor een breder publiek. Een boek om over na te denken.

COUPERUS, LOUIS

De stille kracht

(1900), 2021, 270 p.

Deze 'Indische' roman, die speelt in Tegal op Java aan het einde van de 19e eeuw, beschrijft het conflict tussen de Hollandse cōterie van ambtenaren en de Indische wereld waarin zij gedwongen zijn te leven, maar waaraan zij zich niet wensen aan te passen en die in haar onbegrepenheid eeuwig vijandig blijft. Louis Couperus (1863-1923) schreef het boek gedeeltelijk tijdens een bezoek aan Indië en heeft er eigen ervaringen in verwerkt. Deze uitgave is gebaseerd op de 1e druk uit 1900. De spelling is gemoderniseerd met behoud van couperiaanse eigenaardigheden. Met woordverklaringen onder aan de bladzijde.

DAANEN, JOS VAN

Liefde is een onwoord

2021, 216 p.

Hoofdpersonage Hans verblijft in een psychiatrische inrichting. Zonder details te verstrekken is duidelijk dat hij foute dingen heeft gedaan. Hans beseft zelf niet wat hij nu precies fout heeft gedaan en maakt hierover bedenkingen jegens zichzelf en tegenover zijn therapeut, 'Bril' genoemd. De lezer verneemt dat de moeder van Hans, Maria, om het leven is gekomen onder verdachte omstandigheden en dat ze een dagboek heeft bijgehouden, waarvan Hans de inhoud heeft teruggevonden. De auteur licht de sluier van hetgeen Maria en Hans is overkomen op door het relaas afwisselend te brengen door de ogen van Hans, zijn zus Merle, zijn moeder Maria, vader Henk (die eveneens reeds overleden is), therapeut Brill en af en toe 'De alleswetende verteller'. Aldus wordt, in vaak confronterende, keiharde, vlijmscherpe en existentiële beschouwingen het relaas gebracht van een getormenteerde geest die zich vragen stelt over de maatschappij, familiebanden en de zin van zijn bestaan. Met een climax als een mokerslag in het gezicht. Letterlijk 'waaninnig'. De auteur (Kerkrade 1959), voornamelijk gekend voor zijn poëziebundels, brengt vlijmscherpe en confronterende beschouwingen rond psychiatrie, zin van het leven en familie. Opmerkelijk romandebut dat gerust het label 'boek van het jaar' verdient.

DANTZIG, RUDI VAN

Voor een verloren soldaat

(1986), 2015, 254 p.

De wereldberoemde choreograaf en artistiek leider van het Nationaal Ballet Rudi van Dantzig (1933-2012) ontloopt zich in zijn eerste boek als een begaafd auteur. Zijn herinneringen als oorlogskind dat een jaar in Friesland bij een gezin wordt ondergebracht tot een paar maanden na de bevrijding worden zeer subtiel, met een fijn gevoel voor de psychologie, een groot inlevingsvermogen, een sterke beeldingskracht en een trefzekere stijl verwoord. Vooral de cruciale passages waarin de kinderlijke onschuld van de hoofdpersoon het aflegt tegen de kracht van een Amerikaanse soldaat, waardoor het kind zich bewust wordt van zijn eigen homoseksualiteit - een inwijding die het verdere leven zal bepalen - worden uiterst terughoudend,

smaakvol en voor niemand afstotend beschreven. Dit boek zal een groot publiek aanspreken vanwege de vermenging van de verschillende problematieken: de oorlog, het kinderleven, de ontluikende seksualiteit, en vanwege de heldere voor iedereen toegankelijke en zeker meeslepende stijl van de auteur.

DE COSTER, SASKIA

Nachtouders

2019, 374 p.

Saskia en Juli gaan met hun eenjarige zoon Saul naar Canada, waar Saul voor het eerst zijn biologische vader Karl zal ontmoeten. Karls moeder is nieuwsgierig naar haar kleinzoon en zo vertrekken de vier naar een hippie-eiland dat de familie van Karl zich heeft toegeëigend. De afzondering van de buitenwereld, het familiegeheim van Karl en zijn dominante moeder, maken dat Saskia wil vluchten en er ontstaat spanning in haar relatie met Juli. Saskia voelt zich geen echte ouder, anders dan Juli die Saul negen maanden heeft gedragen. Zelfs Karl, die niet veel te maken wil hebben met zijn zoon, heeft door zijn zaad te donoren meer met Saul. Saskia schrijft al haar twijfels van zich af en pas nadat zij en Juli het geheim van Karl horen, is de spanning weg en weet Saskia hoe ze een goede moeder voor Saul kan zijn. Autobiografisch verhaal waarin de Vlaamse schrijfster openhartig vertelt over haar zoektocht naar moederschap bij een niet-biologisch kind. Speels met woorden, een mix van poëzie en worsteling. Een actueel thema dat ontroerend wordt beschreven vanuit een persoonlijk perspectief.

DE STOOP, CHRIS

Het boek Daniel

2020, 254 p.

De oude Daniel is bruut vermoord op de boerderij waar hij zijn leven lang heeft gewerkt. Hij was erg op zichzelf en zijn dorpsgenoten vonden hem maar een zonderling. De moord op Daniel is gepleegd door een jeugdbende. De auteur vervult de rol, die er is voor nabestaanden in de Belgische rechtspraak, in het proces. In het boek onderzoekt hij het leven en de dood van zijn oom in het dorp op de grens tussen Vlaanderen en Frankrijk. Daarnaast brengt hij het leven en de achtergrond van de daders in beeld. Daarmee schetst de auteur een beeld van twee totaal verschillende werelden die hier samenkomen. De rechtszaak en de levens zijn logisch ineen gevlochten en dit waar gebeurde verhaal is door de auteur empathisch beschreven.

DE STOOP, CHRIS

Dit is mijn hof

2015, 285 p.

In de grensstreek van Zeeuws-Vlaanderen en België worden boerderijen onteigend en waardevol cultuurland (in Nederland o.a. de Hedwigepolder) onder water gezet als 'natuurcompensatie' voor de uitbreiding van de havens van Antwerpen. Dat dit de inwoners van het gebied niet onberoerd laat is voor de hand liggend: de door overheid en 'de Groenen' afgedwongen maatregelen zijn voor hen vaak onbegrijpelijk: rijke akkergrond worden schrale moerassen, bewoners moeten verdwijnen. Chris de Stoop, afkomstig uit de streek, verhaalt over de teloorgang van het eigen familiebedrijf, gekoppeld aan de teloorgang van de streek. Niet alleen landschap en bedrijven worden verwoest, maar ook de sociale structuur en de gemeenschap gaan ten onder. Het boek, geschreven in literaire stijl, vertelt zowel het persoonlijk verhaal van de schrijver, als het verhaal van een land dat ooit de trots van de bewoners was, maar dat nu door politiek en economie ten onder dreigt te gaan. Deze mengeling van non-fictie en roman geeft de lezer inzicht in de vaak pijnlijke strijd tussen streekbewoners en overheid.

DE WAAL, EDMUND

Brieven aan Camondo

Engels, 2021, 221 p.

Geschiedenis van de Frans-Joodse bankiersfamilie Camondo aan de hand van 58 (korte en langere fictieve) brieven van de auteur (1964) aan Moïse de Camondo (1860-1935), lid van deze rijke familie. Nog altijd is in Parijs het Musée Nissim de Camondo te vinden aan de Rue de Monceau 63 en de auteur beschrijft de 19e- en 20e-eeuwse familiegeschiedenis aan de hand van de vele, zeer weelderig ingerichte, vertrekken in dit huis en de kunstobjecten daarin. Die geschiedenis is er één van hoogte- en dieptepunten. De zoon van Moïse, Nissim geheten, sneuvelde in de Eerste Wereldoorlog. Moïse stierf vóór de Tweede Wereldoorlog, maar zijn dochter, haar man en kinderen werden allen vermoord in Auschwitz. Prachtige boek dat een bijzonder familieverhaal doet herleven en dat zeer goed werd ontvangen in de pers.

DE WAAL, EDMUND

De haas met de ogen van barnsteen

Engels, 2010, (2017), 349 p.

Eind negentiende eeuw koopt Charles Ephrussi, steenrijke telg uit een joodse familie, een fors aantal netsukes, Japanse gordelknopen. Hij heeft ze jarenlang tentoongesteld in een speciale vitrine in zijn woning in Parijs. Daarna schenkt hij ze aan zijn neef Victor in Wenen, ter gelegenheid van diens huwelijk. Het is nog een hele operatie om ze met vitrine en aldaar te krijgen. Anders dan in Parijs worden ze in Wenen in een kamer neergezet die alleen toegankelijk is voor de familie. Na de overname van Oostenrijk door de nazi's weet de huishoudster de beeldjes in haar schortzak weg te smokkelen en in haar matras te verstopen. Na de Tweede Wereldoorlog komen ze in Japan terecht bij een zoon van de familie. Als deze overlijdt, gaan ze naar een neef, de auteur van dit boek. Deze gaat zich verdiepen in de geschiedenis van hun eigenaars. Hij geeft veel aandacht aan hun weelderige huisvestingen, maar ook aan hun kennissen, van Renoir tot Rilke. Hij schetst daarmee een onthullend beeld van fabelachtig rijke mensen met veel interesse voor kunst en cultuur.

DICKER, JÖEL

De waarheid over de zaak Harry Quebert

Frans, (2012), 2014, 632 p.

De tweede roman van de Zwitserse auteur (1985) gaat over de jonge succesauteur Marcus Goldman die in 2008 in het huis van zijn mentor Harry Quebert zijn writer's block probeert te overwinnen. Als in diens tuin het lijk wordt gevonden van een minderjarige waarmee Quebert een relatie blijkt te hebben gehad en hij wordt gearresteerd, probeert Goldman al schrijvende diens onschuld te bewijzen. Het boek werd in Frankrijk een publiekssucces en veelvuldig bekroond. Het sterk op Amerikaanse thrillerleest geschoeide boek (oppervlakkige karaktertekeningen en een vooral door plot en spanning gestuurd verhaal) boeit aanvankelijk, maar verliest al snel vaart en vooral krediet. De spanning wordt vaker ondermijnd door de vele, vaak onverwachte verhaalwendingen en herhalingen en de bijna pedant aandoende bespiegelingen over het schrijversvak: Queberts adviezen aan Goldman voorafgaand aan ieder hoofdstuk, de citaten uit Queberts 'meesterwerk' 'De wortels van het kwaad' en de flauwe echo's van thematisch verwante literatuur als 'Lolita' van Nabokov of 'In koelen bloede' van Capote. Helaas blijkt de hype niet meer dan een met cliffhangers behangen melodrama voor een breed publiek dat in de verste verte niet kan tippen aan zijn voorbeeld Philip Roth ('De menselijke smet').

NIEUW

DIDEROT, DENIS

Jacques de fatalist en zijn meester

Frans, 2022, (1796), 351 p.

Dit boek is een van de bekendste romans uit de 18e eeuw. Of liever, het is een filosofische anti-roman, vol gesprekken en voortdurend onderbroken verhalen, waarin de knecht Jacques, een overtuigd determinist, en zijn meester, die vrijheid en toeval niet bij voorbaat buitensluit, al pratend en ruziënd met elkaar en met de schrijver en de lezer rondtrekken door het Frankrijk van hun tijd. Een sprankelend boek, opvallend modern van opzet en thematiek, in een geheel herziene vertaling (vorige uitgave uit 2005).

DIJKSHOORN, NICO

Ooit gelukkig

2019, 235 p.

Na 'Nooit ziek geweest' uit 2012, waarin hij genadeloos met zijn vader Klaas afrekende, wil de schrijver met deze roman een eerbetoon aan zijn moeder Nel brengen. Maar het verhaal neemt onverwachts een andere wending. Zijn demente vader is al enige tijd opgenomen in een verzorgingstehuis als zijn moeder na een plotselinge beroerte naar een verpleeghuis verhuist. Vervolgens sterven kort na elkaar beide ouders. Tijdens een humoristisch beschreven tocht naar het bos om de as van zijn beide ouders uit te strooien, wordt de schrijver getroffen door een tia. Dit is het begin van een lijdensweg met verschillende tia's en paniekaanvallen. Er volgt een zelfonderzoek, waarin de schrijver tot de conclusie komt dat hij meer op zijn vader lijkt dan hij ooit heeft willen toegeven en dat hij altijd te hard is geweest voor zijn moeder. In een toegankelijke, heldere stijl, die wordt gekenmerkt door korte zinnen, wordt de balans opgemaakt van de levens van vader, moeder en zoon. Een zoon die een vechter is die bij herhaling struikelt, opstaat en verdergaat, ook al is het soms met de moed der wanhoop.

DIRIE, WARIS

Mijn woestijn

Engels, (1998), 2014, 238 p.

Dit boek bevat het levensverhaal van Waris Dirie, nomadendochter uit Somalië en tegenwoordig bekend fotomodel en actief bij de Verenigde Naties. Ze vertelt over de schoonheid van haar land, de liefde voor haar familie en de ervaringen uit haar jeugd, waarvan de traditionele besnijdenis het tragische dieptepunt vormt. Dan volgt de vlucht voor een gedwongen huwelijk, het leven in de hoofdstad en vervolgens de reis naar Londen, waar na diverse andere baantjes en verwickelingen rond paspoort en verblijfsvergunning, haar carrière als fotomodel begint. Behalve als veelgevraagd fotomodel geniet de auteur tegenwoordig vooral bekendheid door haar strijd tegen de nog steeds wijdverspreide genitale verminking van vrouwen. Een vlot geschreven, boeiend levensverhaal van een strijdbare vrouw, die in haar leven en werk de kloof tussen Afrika en de westerse wereld overbrugt. Het boek bevat een aantal pagina's met zwartwitfoto's van de auteur en haar familie.

DIS, ADRIAAN VAN

Familieziek

(2002), 2014, 205 p.

Net als in zijn debuut 'Nathan Sid' en in 'Indische duinen' staat in deze 'roman in tafereelen' van Adriaan van Dis een uit Indonesië afkomstig gezin, dat in Nederland een nieuw bestaan probeert op te bouwen, centraal. De vader, steeds Meneer Java genoemd, is een door de oorlog beschadigd man. Zijn zoon, steeds de jongen genoemd, wordt door hem steeds meer bij zijn waanwereld betrokken. De jongen is een stille getuige van de waanzin, terwijl de moeder en dochters (eerstzus, middelzus en derdezus) een sceptisch koor vormen dat commentaar levert op wat er gebeurt. Het verhaal speelt zich af in een dorp aan zee, ten tijde van de Koude Oorlog. Gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis

(Nederlanders die uit Indonesië worden gegooid, Russische tanks die Boedapest veroveren etc.) hebben grote invloed op Meneer Java, die alles volgt op de pas aangeschafte televisie ('De eerste in de straat'). De waanzin van Meneer Java gaat steeds verder en uiteindelijk wordt hij opgenomen in Schild en Heil, het gekkengesticht. Omdat de jongen volgens zijn moeder een harde hand nodig heeft, wordt hij naar haar boerenfamilie gestuurd. Een mooie familieroman, goede sfeertekening en prettig leesbaar.

DIS, ADRIAAN VAN

Ik kom terug

2014, 284 p.

Het gevecht om een kist tussen moeder en zoon in de openingsscène is tekenend voor wat volgt. Deze kist is de metafoor voor wat de zoon wil weten en de moeder niet kwijt wil. De eerste en laatste zin van het boek tekent hun beider leven: 'We stonden tegenover elkaar, mijn moeder en ik', culminerend in de kernzin: 'Jij een verhaal, ik een pil' (76). Met het notatieblok in de hand reist Van Dis in de maanden voor haar overlijden met zijn moeder door Nederland naar bekende plekken en onbekende familieleden. Zo ontfuutselt hij haar de verhalen over haar familie, haar echtgenoten, haar ervaringen in de beide wereldoorlogen, herinneringen die zij altijd voor hem verborgen heeft gehouden. Als reactie op haar ervaringen vlucht zij in de esoterie. Afstoten en aantrekken, maar ook afstand nemen en afstandelijkheid bepalen hun relatie. Verantwoordelijkheidsgevoel en respect winnen het uiteindelijk. Een sterke, afwerende, zwijgzame moeder tegenover een gevoelig en hunkerend kind dat zich altijd een buitenstaander voelde. Een mooie samensmelting van autobiografie en memoires.

DIS, ADRIAAN VAN

In het buitengebied

2017, 141 p.

Deze 'roman in verhalen' is meer een novelle over vijf ontmoetingen die de ik-figuur (een schrijver) heeft wanneer hij ergens op het platteland aan een rivier is gaan wonen. Hij probeert zich af te sluiten van 'de wereld die in brand staat', maar de mensen daaruit komen toch gewoon bij hem binnen. Zo lezen we hoe hij een Japanse robotpop met kunstmatige intelligentie in huis neemt, hoe hij contact krijgt met de eenzame zoon van een asociaal gezin, hoe zijn vroegere vrijgevochten en twintig jaar oudere vlam nog éénmaal bij hem op bezoek komt, hoe hij terecht komt in het milieu van de chique vrouw van een landjonker en hoe hij plotseling bezoek krijgt van een getraumatiseerde Afrikaanse asielzoeker die een baan als tuinman bij hem wil. Vijf niet oninteressante vignettes van personages uit het leven van vroeger en nu, samengebracht onder de paraplu van de hoofdpersoon, en (zoals bij deze schrijver gebruikelijk) goed en secuur geschreven. De auteur (1946) ontving in 2015 de Constantijn Huygens-prijs voor zijn gehele oeuvre.

DIS, ADRIAAN VAN

Indische duinen

(1994), 2017, 288 p.

De ik-figuur, in Nederland geboren, is lid van een Indisch repatriantengezin dat zich met zijn Japanse-bezettingstijd-ervaringen in 'gastvrij' Nederland tracht te handhaven. Op de zoektocht naar zijn wortels stuit hij op feiten die hem zijn familie leren waarderen - met name zijn gehate gestorven vader. Historische feiten, herinneringen in flashback en eigentijdse belevenissen brengt de auteur (1946) zonder nostalgie bijeen in een bijzondere roman met goede sfeertekeningen. De stijl is recht voor zijn raap. Scherp en helder analyserend spaart de auteur zichzelf daarbij ook niet. Hartverwarmend zijn z'n gevoel voor humor en optimisme.

DIS, ADRIAAN VAN

KLIFI

2021, 207 p.

In het Nederland van rond 2030, een republiek onder leiding van een populistische president die de media controleert, heeft als gevolg van de klimaatverandering een orkaan huisgehouden. Slachtoffers zijn er in een laaggelegen woonoord van vluchtelingen en verschoppelingen. Overlevenden worden ondergebracht in de woning van de 84-jarige ex-bibliothecaris Jákob Hemmelbahn, in 1956 met zijn ouders gevlucht uit Hongarije. De regering ontkent de gevolgen en als gevolg daarvan groeit bij Jákob de woede. Hij verzamelt de verhalen van slachtoffers en schrijft een pamflet ('Klifi', Klimaat Fictie), maar ziet zich genoodzaakt tot zelfcensuur om kans op publicatie te maken. De gevolgen daarvan ziet de lezer in de tekst. De door een grote letter en ruime interlinie tot romanlengte opgedikte grillige vertelling toont de zorg van de populaire auteur (1946), die ook in eerder werk maatschappelijke betrokkenheid toonde. Hier haalt hij veel overhoop in kort bestek, waarbij vooral de bijfiguren niet echt tot leven komen. Een actueel boek, maar te luchtig voor een dystopie en niet komisch genoeg voor een satire.

DIS, ADRIAAN VAN

Vijf vrolijke verhalen

2021, 156 p.

Het meest bekende verhaal in deze mooi uitgegeven bundel van Adriaan van Dis (1946) is 'De rat van Arras' dat oorspronkelijk verscheen in 1986. Van Dis legt uit dat Alfred Birney manuscripten had gevonden van 'de Rat' en dat het verhaal na 35 jaar toe was aan een herdruk. Birney plaatst het in een historische context: 'de schrijver heeft een rat losgelaten die al dertig jaar knaagt aan de onwil van Nederland de minder fraaie hoofdstukken van onze koloniale geschiedenis te openbaren.' De nieuwe versie is sterk en je voelt het belang van het verhaal en de boodschap. De overige verhalen zetten de lezer ook aan het denken, de thema's zijn zonder meer actueel en prikkelend. Met de grote schare fans van Van Dis is dit ongetwijfeld weer een boek dat zijn aftrek zal vinden. De verhalen lezen ondanks de zwaardere thema's heel makkelijk weg. Veertig jaar schrijverschap komt samen in deze bundel, die de lezer aan het denken zet en actuele thema's aansnijdt.

DORRESTEIN, RENATE

Reddende engel

2017, 252 p.

De twintigste roman van de bekende, vaak bekroonde 63-jarige Nederlandse schrijfster is een psychologische gothic novel waarin een jonge vrouw arriveert op een boerderij waar twee jaar eerder een andere jonge vrouw door een ongeval om het leven kwam. Niet op de hoogte van wat er gebeurde, ontwart de hoofdfiguur-vertelster bijna per ongeluk diverse geheimen en verzeilt ze zelf in gevaarlijke situaties. De roman is vakkundig en spannend opgebouwd, geschreven in een impliciete, onderkoelde, ironische stijl, en behandelt thema's en motieven die eerder in haar werk opdoken: familiegeheimen, bedrieglijke herinneringen, de smalle grens tussen waan en werkelijkheid, de spanning tussen altruïsme en egoïsme, de zoektocht naar de eigen identiteit, het verlangen ergens bij te horen en ontspoorde machtsverhoudingen binnen het gezin. Een sterke roman die een ruim lezerspubliek verdient, voor alle fictiecollecties.

DORRESTEIN, RENATE

Weerwater

2015, 301 p.

Renate Dorrestein, de ik-vertelster, woont tijdelijk in Almere om in opdracht van de gemeente als gastschrijver een roman over Almere te schrijven. Ze ziet het als een uitgelezen kans om na

haar writer's block van twee jaar weer te kunnen schrijven. En dat lukt! Na een hevig noodweer en een vreemd geluid, blijkt de wereld te zijn vergaan, op Almere na, dat is geïsoleerd door een ondoordringbare, sinistere mist. Gevolgen: hysterie, chaos, plundering, ziekten, vrouwenoverschot; Almere telt na drie jaar nog maar 5000 inwoners; er worden geen kinderen meer geboren. Men probeert orde op zaken te stellen o.l.v. Jacob Kribbe (voormalig p.i.-directeur), een crisisteam (waarvan Renate als stadsschrijver deel uitmaakt) en clanhoofden (ex-gedetineerden!). Bij loting worden 200 Naaste Families (kunstmatige familiebanden) gecreëerd. Dan zet de komst van een baby (als Mozes in een mandje) alles op zijn kop. Is ontsnapping uit de mist nog mogelijk? Dorrestein schrijft gelukkig weer en levert een spannende, originele, goed gecomponeerde pageturner af, een vernuftig spel met feiten en fictie.

DORRESTEIN, RENATE

Zeven soorten honger

2016, 268 p.

Het echtpaar Nadine en Derek Ravendorp leidt een exclusief kuuroord aan de kust bij Bloemendaal. Rijke mannen proberen hier hun overgewicht kwijt te raken, ze mogen pas vertrekken als ze op hun streefgewicht zijn. Onderpand is hun hoge jaarinkomen. Met hulp van personal trainers en een diëtiste werken de zwaarlijvige mannen aan hun leefstijlverandering. Alles loopt op rolletjes totdat Nadine te veel drinkt, een auto-ongeluk veroorzaakt en gedagvaard wordt. Kort daarna rijdt ze een zwerver aan en neemt hem mee naar het kuurhotel. Nadine verzwijgt alles voor haar man Derek, die op zijn beurt ook met een groot geheim rondloopt. Hij vertrekt naar een conferentie in IJsland en komt met slecht nieuws terug. Als het personeel begint te morren en een klant zijn anorectische dochter van vijftien meeneemt naar het voor obese mannen bedoelde instituut, lijkt de chaos compleet. Toch loopt alles anders dan gedacht. Deze roman van de bekende schrijfster Renate Dorrestein (1954) is makkelijk leesbaar en spannend tot het laatste hoofdstuk.

DRIESSEN, MARTIN MICHAEL

De pelikaan

2017, 199 p.

In deze roman, gesitueerd in het voormalige Joegoslavië, geeft de auteur een mooi, indringend portret van twee mannen. Ze kruisen elkaars pad doordat de een, Andrej, de ander, Josip, probeert te chanteren met foto's die hij gemaakt heeft van een vrijpartij tussen Josip en een andere vrouw. Al gauw ontdekt Josip dat Andrej geld verdonkeremaant, waarmee hij op zijn beurt Andrej weet te chanteren. Noch Andrej noch Josip zijn slechteriken. Ze maken van de gelegenheid gebruik en proberen slechts om zichzelf overeind te houden in een ingewikkelde wereld waar zij weinig van te verwachten hebben. Pakkend geschreven en met een thema dat van alle tijden is: de absurditeit die het bestaan soms aan kan nemen. Martin Driessen (1954) won in 2016 de ECI-literatuurprijs voor zijn novelle 'Rivieren' en dat is niet ten onrechte.

DUBOIS, JEAN-PAUL

De mensen leven niet allemaal op dezelfde manier

Frans, 2019, (2020), 237 p.

Paul Hansen is opgesloten in de gevangenis van Montreal. Zijn celgenoot is Patrick Horton, een van moord beschuldigde Hells Angel. Paul vertelt in de ik-vorm hoe hij opgroeide in Toulouse. Zijn vader, Johannes, was een Deense dominee, zijn moeder een Franse bioscoopuitbaatster. Hij schetst hun levensloop, vooral die van Johannes, die hij ook volgt wanneer hij zijn aantrekkelijke vrouw verlaat en naar Canada trekt. Het is daar dat het leven van Paul zich voornamelijk afspeelt. Na enkele andere jobs wordt hij uiteindelijk beheerder van een appartementencomplex. Hij doet

het beheer met hart en ziel, met veel aandacht voor menselijke noden. Winona, half Indiaans en half Iers en een pilote van een watervliegtuig, wordt zijn vrouw. Nouk is zijn trouwe hond. Waarvoor Paul in de cel belandde, wordt maar met mondjesmaat meegedeeld. Het wordt pas duidelijk in de laatste hoofdstukken. De spannende opbouw van het verhaal en de literaire kwaliteiten ervan maken dit boek tot een pageturner. Een prachtig verhaal, boeiend verteld en vlot geschreven. De spanning wordt langzaam opgebouwd en goed vastgehouden. Heel menselijk en ontroerend. Een absolute aanrader. De Franse auteur Jean-Paul Dubois (1950) schreef heel wat romans. Voor dit boek ontving hij in 2019 de Prix Goncourt.

DURLACHER, JESSICA

De stem

2020, 430 p.

De welgestelde Zelda en Bor nemen een Somalische vrouw uit het nabijgelegen asielzoekerscentrum als oppas in dienst, Amal. Ze blijkt slim te zijn en over een geweldige stem te beschikken. Ze krijgt de kans mee te doen aan een talentenshow op televisie. Tijdens de eerste uitzending ontdekt ze zich van haar bedekkende gewaden en doet uitspraken over de islam. Het gebaar brengt gebeurtenissen op gang die Zelda's leven ondersteboven gooien. Zelda blikt terug op deze periode en de weerslag ervan op haarzelf, haar man en haar kinderen. Durlacher neemt het innerlijk geworstel van Zelda zeer gedetailleerd onder de loep. Daarbij schetst ze een beeld van het Nederland uit de roerige periode rond de moorden op Pim Fortuyn en Theo van Gogh. De roman is geïnspireerd op de periode dat Jessica Durlacher bevriend was met de bedreigde politica Ayaan Hirsi Ali, maar een sleutelroman is het niet. Dit is de eerste roman van Durlacher sinds 'De held' (2010). Haar debuutroman 'Het geweten' werd meermaals bekroond.

DUYNS, CHERRY

Afscheid

2020, 237 p.

Filmmaker en schrijver Cherry Duyns kijkt terug op zijn relatie met zijn moeder. Tijdens de laatste jaren van haar leven bezoekt hij haar regelmatig in haar woonplaats Wuppertal. Hij beschrijft haar ziekteproces, haar opname in verpleeg- en ziekenhuis, en haar levenseinde in 2016. Daarmee vervlochten reconstrueert hij haar tragische leven vanaf de oorlogsjaren. Dat is tegelijk een terugblik op zijn eigen leven. Cherry werd geboren in 1944 in Duitsland. Zijn vader was een Hollandse goochelaar die in Duitsland was tewerkgesteld. Daar ontmoette hij Cherry's moeder. De twee werkten samen in de variëtiëwereld, maar na de oorlog was er geen werk en verhuisden ze naar Haarlem. Toen het huwelijk spaak liep werd de kleine Cherry door zijn moeder meegenomen naar Duitsland. Na enkele jaren ging Cherry weer bij zijn vader wonen in Nederland. Met korte zinnen roept Duyns op wat het betekent om afscheid te nemen, meermaals tijdens het leven en bij de dood voorgoed. In het kleine gebaar en het banale weet hij de liefde tussen moeder en zoon zichtbaar te maken. Een prachtige memoir!

ECO, UMBERTO

De naam van de roos

Italiaans, (1980), 2015, 569 p.

Deze internationale bestseller kan men het best typeren als een historisch-filosofische detective. Historisch, omdat het verhaal zich afspeelt op de grens van middeleeuwen en renaissance. Filosofisch, omdat de onvrijheid van het middeleeuwse, godgebonden denken in conflict komt met het nieuwe mensgerichte denken van de moderne tijd. Een detective, omdat een Engelse monnik langs de moderne weg van de deductie een serie moorden probeert op te lossen in een klooster in Noord-Italië. Dat Eco een erkend deskundige is op het gebied van de

geschiedenis en de literatuurwetenschap, blijkt uit de gesprekken van de hoofdpersonen, die een doorlopend citaat zijn uit de Griekse klassieken, de bijbel, enz. Toch maakt dit het boek niet tot zware kost, de spanning blijft tot de laatste bladzijde. Ook verfilmd, met Sean Connery.

ECO, UMBERTO

Het nulnummer

Italiaans, 2015, 222 p.

Een groep journalisten bereidt een nulnummer voor, een profeditie van een krant die niet zal verschijnen. Ze houden zich bezig met het herschrijven van elders gepubliceerde artikelen, roddels en fantasieverhalen. Een onderzoek leidt naar het onwaarschijnlijke verhaal dat Mussolini niet vermoord is, maar zich schuil heeft gehouden in het Vaticaan. Moorden op hoogwaardigheidsbekleders hebben te maken met een vrijmetselaarsloge, smeergeld en chantage. Het lijkt allemaal vergezocht tot er een dode valt. In deze roman die speelt in Milaan in 1992 beschrijft Eco de wereld van de journalistiek die nergens voor terugdeinst om een bepaald doel te bereiken. Hij doet het soms heel humoristisch, maar vaker zeer sarcastisch. Het verhaal is gebaseerd op ware gebeurtenissen. Voor lezers die niet op de hoogte zijn van de Italiaanse politiek is het moeilijk te volgen. De Italiaanse auteur (1932), hoogleraar semiotiek en literatuurwetenschap, is bekend van onder meer 'De naam van de roos', 'De slinger van Foucault' en 'De begraafplaats van Praag'.

EEDEN, FREDERIK VAN

Van de koele meren des doods

(1900), 2020, 279 p.

Deze fin-de-siècle klassieker deed in zijn tijd veel stof opwaaien. De hedendaagse lezer herkent ook nu nog een bijzondere roman die een heel eigen plaats in de Nederlandse literatuur heeft verworven. Het leven van de 'fijnbesnaarde' heldin Hedwig wordt van haar jeugd tot haar dood beschreven, waarin vooral de worstelingen met haar seksualiteit, haar stand en haar doodsverlangen ontleed worden. Maatschappijkritisch en psychologisch drama. Met een uitgebreide toelichting van docent klassieke talen Els Meeuse en een voorwoord van de auteur bij de 2e druk in 1904. Kleine druk. In 1982 verfilmd door Nouchka van Brakel.

EGGERS, DAVE

Het Alles

Amerikaans, 2021, 455 p.

Dave Eggers (1970) behoort tot de meest originele schrijvers ter wereld. Zijn romans geven ieder op eigen wijze commentaar op wat scheef is in de VS of de wereld. In 'Wat is de Wat' (2006) toonde Eggers zijn betrokkenheid bij Afrikaanse migranten. In 'De Cirkel' (2013) beschreef Eggers de belevenissen van een jonge vrouw die gaat werken bij de Circle (een soort mix van Facebook en Google) en daar stap voor stap wordt beroofd van haar privacy. In 'Het Alles' gaat Eggers op de ingeslagen weg verder. Delaney Wells, een voormalig boswachter, weet een baantje te krijgen bij de Every, een bedrijf dat is ontstaan na een fusie van het grootste techbedrijf met het grootste e-commercebedrijf. Gedreven door haar kritische geest probeert Delaney de macht van dit bedrijf van binnenuit te vernietigen. Eggers houdt ons een spiegel voor: hoe lang laten we toe dat de wereld en het individu worden gedomineerd door bedrijven die onze persoonlijke integriteit en vrijheid met voeten treden. 'Het Alles' is te zien als de opvolger van Huxleys 'Brave New World' en Orwells '1984'. Een dystopie die iedereen zou moeten lezen.

EGGERS, DAVE

De cirkel

Amerikaans, (2013) 2021, 445 p.

De Cirkel is de naam van een enorm softwarebedrijf waar de jonge Mae in dienst treedt. Al snel merkt ze dat dat meer is dan een kille organisatie: de werknemers worden niet gezien als robots of nummers maar als individuen, en omdat iedereen deel uitmaakt van een grote warme gemeenschap, wordt er heel veel prijs gesteld op deelname aan groepsactiviteiten. Mae heeft niet door wat de lezer wel spoedig begrijpt: de enorme sociale druk, het gebrek aan privacy en het blinde positivisme verhullen een organisatie die met haar geavanceerde media-technologie de maatschappij wil gaan beheersen – misschien met de beste bedoelingen, maar toch... Briljante visionaire roman, een soort update van Orwells '1984' die zijn kracht niet alleen aan de boodschap ontleent maar ook aan Eggers' inventiviteit bij de futuristische, maar zeker niet onmogelijke technologische snufjes, zoals een draadloze camera zo klein als een lolly en een in een mens geïmplanteerde 'tracking'-chip. Binnen het huidige privacy-debat een bijzonder actuele roman, maar ook daarbuiten voorbestemd een klassieker te worden.

EGGERS, DAVE

Helden van de grens

Amerikaans, 2016, 367 p.

Het verhaal is een spannende en bij vlagen hilarische roadtrip over een tandarts, Josie, die samen met haar twee jonge kinderen Paul (8) en Ana (5) haar praktijk en een mislukt huwelijk in Ohio achter zich laat en probeert in Alaska aan hun bestaan een nieuwe draai te geven. Josie, ontheemd, onrustig en nooit echt gesetteld, vlucht na een aanklacht van een patiënt en het schuldgevoel over de dood van een jongen die ze heeft aangemoedigd als militair naar Afghanistan te gaan. Onheilspellende elementen (inclusief Josie's verleden) en haar vaker impulsief gedrag worden gecombineerd met Eggers' bekende ironisch omver trappen van heilige huiskes als het 'zuivere' Alaska (duur en vergeven van de rare types en bosbranden) en de Amerikaanse droom. Tijdens hun odyssee in een krakkemikkige camper kruipen ze regelmatig door het oog van de naald en blijven op een sprookjesachtige manier altijd ongedeerd, ook tijdens het spectaculaire slot. De grote kracht is de levendige schets van de zorgzame Paul (vaak het geweten van zijn moeder) en de wildebras Ana. Voor een breed publiek.

ENQUIST, ANNA

Kwartet

2014, 249 p.

De maatschappij en de cultuur in een nabije toekomst is in een nog verdergaande staat van verval. Leden van een kwartet, met een loodzwaar verleden van verlies en dood, worden in afwisselende hoofdstukken - in meervoudig perspectief - gevolgd. Ook is er daarbij een mooi portret van een hoogbejaarde cello-docent aan de keerzijde van zijn leven. Met kennelijke woede schrijft Enquist over culturele teloorgang en over de verwording van de verzorgingsstaat. Tot zo'n vijftig pagina's voor het einde is dit een mooie muziekroman, die vertelt over de helende kracht van muziek (ook mogelijk voor zware misdadigers) en over hulp en hulpvaardigheid in een barre maatschappelijke werkelijkheid. In die laatste vijftig pagina's (hoewel voorbereidingen al waarneembaar waren) maakt Enquist van haar mooie boek ineens een thriller, met misdaad, gijzelneming en geweld. Dat is jammer (hoewel opgemerkt moet worden dat de apotheose rond de oude cello-docent er zeker toe doet), want hier weet Enquist geen maat te houden. Teveel allegro vivace aan het eind.

ENQUIST, ANNA

Sloop

2021, 296 p.

Alice Augustus is een componiste die de veertig nadert. In een

echte mannenwereld houdt ze zich staande, al is het soms wat wankel. Ze put kracht uit leven en werk van haar grote voorbeeld Haydn Hoewel ze geniet van het componeren, wordt ze vaak overmand door tegenstrijdige gedachten. Bij alles wat ze doet hoort ze het kritiek van haar ouders. Op haar vriendin Svea na, kent niemand haar geheimen. Dat ze steenrijk is door jingles bij reclames te bedenken en dat ze een miskraam heeft gehad tijdens haar relatie met haar veel oudere muziekleraar. Nu heeft ze een kinderwens, maar het lukt haar niet zwanger te worden. Totdat ze haar eerste vriendje weer tegen het lijf loopt. Intiem relaas over het continue gevecht dat iemand met zichzelf voert, vol herkenbare twijfels. Prachtig is verbeeld hoe de hoofdpersoon de gevoelens en herinneringen die ze niet kan verwoorden in haar muziek verwerkt. Daartegenover het ongemakkelijke traject van het zwanger proberen te raken, de inseminatie. Dit werk is ongelofelijk intiem, de hoofdpersoon een introvert. Soms zware kost vanwege thema.

ENQUIST, ANNA

Want de avond

2018, 255 p.

In deze jongste roman van Anna Enquist, dichteres en romanschrijfster, komen we dezelfde hoofdpersonages tegen als in haar voorlaatste roman 'Kwartet'. 'Want de avond' is als vertelling een vervolg op 'Kwartet', maar kan perfect losstaand daarvan gelezen worden. Het hoofdthema 'hoe kan een mens uit een diepe crisis opkrabbelen' is universeel en dat is wat alle vier de hoofdpersonages – vrienden van vroeger – moeten doen. Elk doet dat op eigen wijze, de een radicaler (tot in de fysieke verschijning), de ander verkrampt (tot het ombouwen van zijn huis tot vesting). Het verhaal wordt verteld vanuit verschillende personages, maar meestal vanuit Carolien, vrouw van Jochem, celliste en huisarts, die haar leven nogmaals ziet instorten door bruut geweld (eerder verloor ze haar twee zoontjes door een ongeluk). Haar diepe dalen, haar vlucht en wanhoop zijn herkenbaar. Enquists stijl is sober maar helder. De psychologie is eerder eenvoudig, à la een populairwetenschappelijk maandblad, maar inleefbaar. De catharsis, een onverwacht moment dat de vier vrienden weer samenbrengt, is bijna te mooi om waar te zijn.

ENTER, STEPHAN

Compassie

2015, 154 p.

Een nieuw boek van Stephan Enter geldt inmiddels als gebeurtenis. Zijn minutieus observerende proza met doorwrochte thematiek, al opvallend in het debuut 'Winterhanden', kwam tot bloei in een liefdesroman en een ontwikkelingsroman en culmineerde in de vrienden-van-vroeger roman 'Grip'. 'Compassie', in weerwil van wat toonaangevende kranten beweren (weersproken door Frits Abrahams), valt niet tegen. Een in de liefdesrelaties doorknede veertiger komt door een internetdate in contact met een half-Duitse vrouw, een promovenda, die zelf onervaren is in relaties. Hij vat liefde voor haar op en beredeneert deze liefde, maar met de seksualiteit wil het niets worden. Tot in intieme details (en mooi) is deze seksualiteit beschreven. Bij de man is er bij voortdurend een weten van de beëindiging van de relatie. Door het vertellen in de ik-vorm en in de tegenwoordige tijd komt de worsteling nog urgenter naar voren. De uitkomst van deze mooie roman laat een prachtige omkering zien. Schijn en wezen staan tegenover elkaar. Een fatale gebondenheid is er die over de grenzen van de liefdesrelatie gaat.

ENTER, STEPHAN

Pastorale

2019, 285 p.

De 20-jarige Louise keert in de zomer van 1985 terug naar haar

ouderlijk huis, een landgoed op de Veluwe. Woede over haar gereformeerde opvoeding maakte haar tot overtuigd atheïst. Desondanks merkt ze nu dat ze ook plezierige herinneringen heeft. Haar jongere broer Oscar is niet zo opstandig, maar kijkt wel uit naar een leven in de grote wereld. Beiden beleven deze zomer een kortstondige vriendschap: Louise met Maarten, de zoon van de nieuwe dominee, Oscar met zijn Molukse klasgenoot Jonkie, wiens zus Dona veel indruk op hem maakt. Oscar wordt zich zo bewust van de Molukse gemeenschap in het dorp en de frustraties die daar leven. Met veel aandacht voor de psychologie van zijn personages en prachtige sfeer- en natuurbeschrijvingen roept Enter in zijn zeer precieze stijl een zomer op waarin veranderingen zich aankondigen. Louise en Oscar zullen aan een nieuwe levensfase beginnen, het in verval rakende landgoed zal verkocht worden, het dorp zal geleidelijk veranderen. Enter, al vaak genomineerd voor literaire prijzen, schreef met Pastorale een van de beste Nederlandse romans van 2019.

ERNAUX, ANNIE

De jaren

Frans, (2008), 2020, 229 p.

Aan de hand van oude foto's beschrijft de auteur de culturele, sociale en politieke ontwikkelingen binnen de Franse maatschappij over een periode van zestig jaar, en wel vanaf het einde van de Tweede Wereldoorlog tot het eerste decennium van dit millennium. Hoewel het duidelijk een op het eigen leven en de persoonlijke belevenissen van de auteur gebaseerde kroniek is, schrijft ze overwegend in de derde persoon. Dit om aan te geven dat haar herinneringen, hoe persoonlijk ook, in feite onderdeel vormen van het Franse collectieve geheugen. Er komt een scala van - met name - Franse bekendheden en gebeurtenissen voorbij. Daarnaast komen de presidentschappen van De Gaulle en Mitterrand, de ontwikkeling van de positie van de vrouw, de studentenopstand van 1968 en de jaren zeventig toen Ernaux zelf een jonge vrouw was ruim aan bod. Zeker voor de wat oudere lezer weet Annie Ernaux (1940) de tijdsspanne beeldend op te roepen, maar de vele opsommingen halen soms de vaart uit het verhaal. Onderscheiden met diverse Franse literaire prijzen.

ESSEN, ROB VAN

De goede zoon

2018, 381 p.

De ik-verteller, een zestigjarige auteur van 'plotloze thrillers', leeft in een wereld twintig jaar na nu. Zijn demente moeder, die hij jarenlang trouw heeft bezocht, is net overleden en zijn nieuwe boek wordt afgewezen door zijn uitgever. Dan duikt een oud-collega op met wie hij veertig jaar eerder in een archief werkte en die hem nu meeneemt op een reis met voor de ik-figuur onduidelijke bestemming. Gedurende de zeven dagen van deze reis, in een wereld waarin het basisinkomen is ingevoerd en robots en sprekende en zelfsturende auto's het werk uit handen nemen, overziet de ik-figuur zijn leven. Rob van Essen (1963) is recensent voor NRC, vertaler en auteur van diverse romans en verhalenbundels waaronder 'Hier wonen ook mensen'* die werd bekroond met de Biesheuvelprijs. Hij schrijft een vlot lezende grillige sciencefictionroman die ontroert en amuseert, verwart en irriteert. Een roman vol vervreemdende elementen met een plotlijn (de reis) die verzandt, maar ook een verhaal over identiteit en over literatuur dat uiteindelijk vooral ontroert in de beschrijving van het verdriet van een zoon om zijn overleden moeder. Libris-literatuurprijs 2019.

ESSEN, ROB VAN

Minneapolis

2021, 218 p.

In eerdere romans ('Alles komt goed' 2012, 'De goede zoon' 2018

Libris Literatuur Prijs) toonde Van Essen (1963) zich al een meester in zijn vertelwijze: de lezer absurde situaties voorschotelen die nog nèt geloofwaardig zijn. Ook nu weer in deze roman, waarin twee duo's (twee collega's enerzijds, een vermeende zoon en dito moeder anderzijds) elk letterlijk en figuurlijk een parcours van onwaarschijnlijke daden en gedachten afleggen. Aan het slot vallen beide omzwervingen op bizarre wijze samen. Twee ambtenaren vervreemden van hun werk, en maken in plaats daarvan steeds langer wordende fietstochten die uitmonden in een zwerftocht zonder doel. Een zoon, juist gekomen van een zelfmoordpoging, meent op de tram zijn vier jaar eerder gestorven moeder te herkennen en probeert haar te vinden. Nadien zoeken ze samen naar het onvindbare kinderland van de moeder. Van Essens plezier in het fabuleren spat van de bladzijden en zorgt ervoor dat verhalen die niets om het lijf lijken te hebben toch een onverklaarbare zin en betekenis krijgen. Lectuur en literatuur versmelten hier tot iets vitaal nieuws.

FAGGIANI, FRANCO

Het jaar dat Shizo Kanakuri verdween

Italiaans, (2019), 2020, 226 p.

Spelen met een 'delegatie' van slechts twee atleten, waaronder Shizo Kanakuri (1891), op dat moment de beste marathonloper van zijn tijd. De Italiaanse journalist Franco Faggiani vindt in de annalen van de Spelen als tijd voor de marathon van Kanakuri: 54 jaar, 8 maanden, 6 dagen, 5 uur, 32 minuten, 20 seconden en 3 tienden. Meteen stof voor een intrigerende roman 'Het jaar dat Shizo Kanakuri verdween'. Een paar kilometer voor de eindmeet 'verdwijnt' de atleet plotseling uit de race en de auteur start een onderzoek. Inlijving bij het Vreemdelingenlegioen, terugkeer naar een andere streek in Japan en onder een vreemde naam, nieuw beroep, nieuw 'leven'. Wat is er gebeurd? Wat waren de motieven van Kanakuri? In 1962 wordt de atleet opgespoord door een Duits journalist en start het verhaal van 'Het jaar' Grotendeels werkelijkheid, gemengd met aanvaardbare fictie, reconstrueert Faggiani deze nooit eerder beschreven prestatie. En die 'vreemde' eindtijd? Kanakuri overlijdt in 1984, 93 jaar oud. Wonderbaarlijk levensverhaal, internationaal zeer goed onthaald, ideaal filmscenario, poëtisch en vlot geschreven.

FANTO, JUDITH

Viktor

2020, 396 p.

In deze debuutroman van Judith Fanto (Delft, 1969) maken we kennis met een jonge vrouw: Geertje van den Berg. Zij studeert rechten in Nijmegen en heeft grote belangstelling voor de geschiedenis van haar familie. Helaas is het een gevoelig onderwerp waar haar moeder en haar grootouders weinig tot niets over willen loslaten. Geertje besluit dan via andere kanalen op zoek te gaan naar haar joodse afkomst en ontmoet mensen die haar verder op weg helpen. Tegelijkertijd gaan we terug naar het Wenen van 1914, naar de joodse familie Rosenbaum en met name de dan zesjarige Viktor. Viktor is het buitenbeentje van de familie en zorgt regelmatig voor problemen. Totdat de familie Rosenbaum en allen die zij liefhebben in 1938 te maken krijgen met de gevolgen van de Anschluss; dan blijkt uitgerekend Viktor zich te ontpoppen tot een ware held. 'Viktor' is een prachtige roman die 75 jaar na de bevrijding op geheel eigen wijze opnieuw aandacht vraagt voor de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog.

FERRANTE, ELENA

De geniale vriendin

Italiaans, (2011), 2016, 334 p.

Deze roman is het eerste deel (jeugd en puberteit, jaren 1950) van een reeks van de Italiaanse schrijfster (Napels, 1965) over het leven van twee Napolitaanse meisjes. Zij groeien op in een levendige

achterbuurt, vol kleurrijke en gewelddadige personages, maar ook vol armoede en onwetendheid. Maar de meisjes hebben de wil om te slagen in het leven en rijk te worden. Lila is de intelligentste van de twee, maar zij kan wegens haar armoede geen middelbare studies aanvatten. Zij is ongemanierd en onsympathiek, maar straalt een charisma uit waaraan haar vriendin Elena en de jongens van de buurt niet kunnen weerstaan. Elena is het brave meisje, dat wel mag studeren. Maar al vlug wordt duidelijk dat studie en kennis voor een vrouw niet zo belangrijk zijn in het arme zuiden. Vaak gaan de wegen van de twee meisjes uiteen, er zijn heel wat conflicten, maar ze zoeken elkaars vriendschap steeds opnieuw op. Het verhaal wordt verteld door de zestigjarige Elena, die op haar leven terugblikt. Boeiende Bildungsroman, met op de achtergrond de geschiedenis van Napels en Italië, te vergelijken met films als 'Novecento' en 'La meglio gioventù'.

FERRANTE, ELENA

Het leugenachtige leven van volwassenen

Italiaans, (2019), 2020, 334 p.

De charme van enkele romans van de Italiaanse Elena Ferrante (wie dat ook moge zijn, haar of zijn identiteit is nog steeds niet definitief vastgesteld) ligt ongetwijfeld in de uitvoerige, melodramatische beschrijvingen van de competitie tussen meisjes en vrouwen in een verstikkende sociale omgeving. Wie is mooier, slimmer, artistieker, interessanter, onafhankelijker, rebeller, doelbewuster, beter opgeleid – althans, in de ogen van de mannen die 'ertoe doen'? Ook deze roman is daar een onvervalst voorbeeld van en speelt zich wederom af in een door klassenverschillen vergiftigd Napels. Uit enkele details zoals de minirok van ik-verteller Giovanna Trada, blijkt in welke tijd dit verhaal zich ongeveer moet afspelen: ergens tussen eind jaren '60 en begin jaren '80. Giovanna wordt van papa's prinsesje een recalcitrante puber. Ze ontdekt dat haar vader het bestaan van zijn zus, haar ongeletterde tante Vittoria, heeft geprobeerd uit te wissen. Giovanna zoekt contact met haar, het startschot voor de ontdekking van een leugenachtige volwassenenwereld, waaraan zij onontkoombaar mee gaat doen. Een melodramatische Bildungsroman in Zola-stijl.

FOER, JONATHAN SAFRAN

Hier ben ik

Amerikaans, 2016, 683 p.

Beschrijving van een aantal weken uit het leven van Jacob, een joodse televisieschrijver in het hedendaagse Washington, wiens huwelijk onder druk staat. In het samenspel van de betrekkingen met zijn familie worstelt Jacob met zijn eigen identiteit en heeft hij moeite om de realiteit te accepteren. Daarnaast heeft hij een ambivalente relatie met het joodse geloof. In deze periode wordt Israël getroffen door een zware aardbeving, waardoor het conflict in het Midden-Oosten in alle hevigheid oplaait en Joden over de hele wereld gevraagd wordt om voor Israël te strijden. Door gesprekken met een Israëliische neef die bij hem logeert vraagt Jacob zich af wat zijn echte 'thuis' is: Amerika of Israël? In het laatste gedeelte reflecteert Jacob op zijn leven en ontstaat er meer inzicht in de aard der gebeurtenissen. Derde roman van de Amerikaanse auteur (1977). 'Alles is verlicht' (National Jewish Book Award en de Guardian First Book Award) en 'Extreem luid & ongelooflijk dichtbij' zijn beide verfilmd. Onderhoudend en met typisch joodse humor zeer toegankelijk geschreven roman, met scherpzinnige dialogen vol joodse begrippen en Jiddische woorden. Bevat geregeld seksueel getinte passages.

FORSTER, E.M.

Overtocht naar India

Engels, (1924), 2019, 392 p.

Klassieke roman over het Britse rijk in India en vooral over de (on)

mogelijkheid van vriendschap tussen de Indiërs en de heersende Britten. Mevrouw Moore is naar Chandrapore gekomen om haar zoon Ronny op te zoeken, en zij heeft Adela meegenomen, de vrouw met wie Ronny waarschijnlijk mee zal trouwen. Er zijn herhaaldelijk misverstanden die barrières opwerpen niet alleen tussen Indiër en Brit, maar ook tussen hindoe en moslim en tussen man en vrouw. Een van deze misverstanden leidt tot een door niemand gewenst bezoek aan de beroemde grotten van Malabar. Hier gebeurt iets vreemds - wat is niet duidelijk, maar Adela beweert dat haar gastheer, Dr. Aziz, haar heeft aangerand. Een rechtszaak volgt. Boeiende roman.

FRANZEN, JONATHAN

Kruispunt

Amerikaans, (2021), 571 p.

Zoals in zijn veelvuldig geroemde roman 'De correcties' (2001) laat Jonathan Franzen (1959) in 'Kruispunt' opnieuw zien dat hij een meester is in het genre van de literaire, psychologische familieroman. Het gezin van hulpprediker Russ Hildebrandt is bezig met de voorbereidingen van het kerstfeest van 1971. De 20-jarige Clem beleeft zijn eerste relatie, kap met zijn studie en tekent voor Vietnam. De 18-jarige Becky krijgt haar eerste kus van popmuzikant Tanner, die niet meteen de zangeres van zijn band en vaste vriendin Laura aan de kant schuift. De hyperintelligente Perry (15) steelt de show met zijn wisecracks en zijn strijd om van de drugs af te blijven. Ook de ouders Russ en Marion hebben een veelbewogen geschiedenis en staan voor belangrijke keuzes. Hun levensverhalen zitten boordevol ontwikkelingspijn die Franzen genuanceerd en doortastend onder woorden brengt. Franzen neemt de tijd om zijn karakters gedetailleerd gestalte te geven en belooft zijn lezers met tragikomische verwickelingen en humoristische scènes. Ook zijn schrijfstijl is geolied en heerlijk leesbaar. Franzen in topvorm!

FREDRIKSSON, MARIANNE

Anna, Hanna en Johanna

Zweeds, (1994), 2021, 408 p.

Tussen Kerstin Ekmans sociaal realisme en Selma Lagerlöfs rijke literaire schilderingen bevindt zich met een geheel eigen stijl de Zweedse schrijfster Marianne Fredriksson (1927-2007) die in deze roman door middel van een 'familiekroniek' vanuit het vrouwelijk perspectief de lotgevallen van drie generaties vrouwen beschrijft: de boerendochter Hanna uit het ruige archaische Dalsland, Johanna die ondanks haar politiek bewustzijn de echtelijke sleur niet kan doorbreken, en Anna de carrièrevrouw die door de bezoeken aan de demente Johanna ervan doordrongen wordt hoe wezenlijk de invloed van de 'voormoeders' op hun vrouwelijke nakomelingen is. Oprecht, zonder sentimentaliteit en romantische verhullingen volgt Fredriksson de sterke en zwakke kanten van haar personages, vrouwen en mannen. Invloeden van lang verstreken tijden worden zichtbaar. Mooie en krachtvolle roman. Uitstekende vertaling.

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Honderd jaar eenzaamheid

Spaans, (1967), 2016, 432 p.

De beroemdste roman van de Colombiaanse winnaar van de Nobelprijs voor literatuur 1982. José Arcadio Buendía is 24 als hij het dorp Macondo sticht, ergens in Zuid-Amerika. Op zeer hoge leeftijd sterft hij als een krankzinnige. Zijn zoon Aureliano neemt de leiding over en vol verlangen om sociale misstanden te verbeteren ontketent hij tal van revoluties. Het dorp groeit uit tot een stad dankzij een grote bananenplantage. Stakingen dwingen de firma echter de exploitatie te staken. Radicale veranderingen, die in vele generaties Buendía worden doorgevoerd, zijn niet in staat Macondo te redden. Een uiterst spannend boek dat in fictie

de trieste realiteit schetst van het Zuid-Amerikaanse volk.

GARDAM, JANE

De dochter van Crusoe

Engels, (1985), 2018, 287 p.

In 1904, als ze zes jaar is, wordt Polly gedropt bij haar twee vrome tantes in het gele huis aan zee. Ze ontdekt de roman 'Robinson Crusoe' van Daniel Defoe. Ze voelt zich verwant aan de hoofdpersoon omdat ook die alleen in het leven staat. Dan wordt ze gedropt bij Mr. Thwaite, die samen met zijn zus een pensioen voor verarmde schrijvers en kunstenaars heeft. Ze krijgt enkele relaties: een middelmatige dichter die sterft in de Eerste Wereldoorlog en de zoon van een rijke Duitse industrieel, die sterft in Auschwitz. Polly heeft moeite zich staande te houden in een steeds veranderende wereld, waaraan ze niet echt deel lijkt te hebben. Ze eindigt weer in het gele huis aan zee. Een erg Britse roman met veel innerlijke monologen met soms wat afstandelijke ironie beschreven. De auteur (1928) schreef meer dan dertig boeken. Dit vindt ze zelf haar beste boek.

GARDAM, JANE

Een onberispelijke man

Engels, (2004), 2017, 320 p.

Nadat zijn vrouw Betty plotseling is overleden in de tuin van hun huis in Dorset komen bij Sir Edward Feathers (81), gepensioneerd Brits rechter in Hongkong bijgenaamd Old Filth, steeds meer herinneringen aan zijn leven naar boven. Zijn moeder stierf bij zijn geboorte in Singapore, zijn afstandelijke vader bemoeide zich niet met hem en hij werd verzorgd door een kindermisje. Op zijn achtste naar Engeland gestuurd, kwam hij eerst in huis bij een pleeggezin waar hij het zwaar had en kwam daarna terecht op een goede kostschool. Hij gaat op bezoek bij oude familieleden, belandt in het ziekenhuis en neemt dan een verrassende beslissing. De belangrijke Engelse auteur (1928) van fictie voor kinderen en volwassenen publiceerde negen romans, waarvan twee werden bekroond met de Whitbread Award. Deze zevende werd genomineerd voor de Orange Broadband Prize 2005. Zij beschrijft in een uitstekende stijl mooi een man met de Britse 'stiff upper lip', die de buitenwereld belangrijker vindt dan eigen emoties. Hoewel licht ironisch, een zeer invoelend portret van een zeer Britse rechter.

GENOVA, LISA

Ik mis mezelf

Amerikaans, (2008), 2015, 288 p.

Als Alice Howland, hoogleraar psychologie aan de universiteit van Harvard (VS), een maand voor ze vijftig wordt op het joggingtraject dat ze al jaren loopt, opeens de weg naar huis niet meer weet, vermoedt ze dat haar toenemende verstrooidheid geen overgangsprobleem is. Uit neurologisch onderzoek blijkt dat ze lijdt aan vroege Alzheimer waarvoor nog geen geneesmiddel bestaat. Ze moet niet alleen met haar man John de schok verwerken, maar ook hun drie kinderen vertellen dat ze 50 procent kans hebben de ziekte te krijgen. Terwijl ze stapje voor stapje de greep op haar leven kwijtraakt, merkt ze dat John dat niet aankan, terwijl haar kinderen, vooral haar jongste dochter haar verrassen. De debuutroman van de gepromoveerde Amerikaanse neurowetenschapster is een aangrijpend verslag van een onomkeerbaar proces waarin je de greep op je leven en jezelf kwijtraakt. Door de grote empathie en de positieve toon, die benadrukt dat er ook winstpunten zijn, is dit goed vertaalde boek een must voor ieder die met (vroege) ziekte van Alzheimer te maken heeft. Verfilmd als 'Still Alice', met Julianne Moore en Alec Baldwin, Nederlandse première: voorjaar 2015.

GERRARD, NICCI

Huis van herinneringen

Engels, 2014, 320 p.

Portret van een 94-jarige vrouw en haar verleden. Voor deze Eleanor naar een verzorgingshuis gaat, moeten haar boeken, papieren en foto's worden opgeruimd. Peter, vriend van een kleinzoon, helpt de halfblinde vrouw hierbij. Na een uitgebreide opbouw van het verhaal komen, bij het voorlezen van brieven, herinneringen los, die als een schaduw over Eleanors leven hingen. Deze verhalen staan ook in de derde persoon, waardoor het boek eenheid krijgt. Zoals vaker in de romans van Gerrard (1958) wordt gezocht naar waarheid en achtergronden in levens, die bepalend zijn voor een kring van mensen rond Eleanor. De Engelse schrijfster, bekend van het schrijversduo Nicci French, zet hier opnieuw een bestseller neer. Na haar solo-debuut 'De onderstroom' (2003) publiceerde ze al vijf enthousiast ontvangen romans alleen. Voordien was ze journaliste. Meeslepend, intrigerend boek, met een verborgen liefde en typisch Engelse couleur locale en samenleving. Boeiend geportretteerd, ook de heling van Peter, door het herinneringsproces.

GERRARD, NICCI

Woorden schieten tekort

Engels, 2019, 302 p.

Naar aanleiding van de dood van haar vader die aan de ziekte van Alzheimer leed, schreef Nicci Gerrard dit boek. Ook haar schuldgevoel speelde daarbij een rol. Tijdens de ziekteperiode van haar vader had zij te weinig aandacht voor hem. Een zeer rijk boek waarin alle mogelijke aspecten van de ziekte, de diverse stadia en alle mogelijke consequenties en gevoelens naar voren komen. Ook aan de orde komen de naasten, de artsen en de wetenschap, kunstenaars en schrijvers, die een of andere rol spelen met betrekking tot de zieke. Het gaat over het verlies van geheugen, verlies van status – wat betekent dat? Het gaat over de ontkenning, over maskering. Vooral ook over het verlies van jezelf, het verlies van het contact met partners en kinderen en vice versa. Het boek bevat eindeloos veel voorbeelden met ieder weer de eigen emoties. In vele opzichten zal het verhaal zeer herkenbaar zijn voor mensen die op enigerlei wijze met dementie te maken hebben. Met een uitgebreide bronvermelding in eindnoten en een literatuurlijst. Nicci Gerrard is een bekende schrijfster van onder meer thrillers, die zij samen met haar man schrijft onder het pseudoniem Nicci French.

GERRITSEN, ESTHER

De kleine miezerige God

(2008), 2015, 314 p.

In haar derde roman kruipt de jonge Nederlandse schrijfster (1972) van o.a. 'Normale dagen' (2005) in het hoofd van de jonge Dominique. Dit personage is recent verhuisd naar Amsterdam, haar vader is overleden en haar moeder heeft Alzheimer. Ze lijdt onder haar eenzaamheid en om een getuige te hebben van haar goede daden, roept ze de kleine god in het leven, tegen wie ze spreekt maar die nooit ingrijpt. Ook niet als haar onheil boven het hoofd hangt, zoals een doodgeboren zoontje, wat maakt dat ze hem een miezerige god gaat noemen. Dominique raakt ook in de ban van (vaak religieuze) bluegrassmuziek. Dit is echter geen roman over geloof, maar over relaties. Zowel in haar relatie met de oude buurvrouw als met de oerlelijke vader van haar kind is het contact problematisch omdat het bij Dominique veel vragen oproept over hoe écht het contact is en haar rol daarin. Haar universum is soms ondoorgrondelijk voor de lezer, maar ondanks alle kommer en kwel valt er ook wat te lachen. Gerritsen - met haar achtergrond als toneelschrijver - is bovendien sterk in het uitwerken van scènes en dialogen.

GERRITSEN, ESTHER

De terugkeer

2020, 244 p.

Twintig jaar geleden koos Gerrit voor de dood als uitweg uit zijn depressies. Hij liet zijn vrouw en twee jonge kinderen achter. Nu zit dochter Jennie met vragen en herinneringen. Ze gelooft niet dat haar vader zelfmoord pleegde. Zoon Max leeft met een onderdrukt trauma over het leven met een depressieve vader, zijn dood en de zorg voor hun moeder. Het gewroet van zijn zus haalt zijn leven overhoop. Ondertussen begint moeder te dementeren en wil Jennie haast maken om nog antwoorden te krijgen. Vader Gerrit kijkt toe en vindt er zelf ook wat van, maar niemand, behalve de lezer, hoort hem. Prachtig geconstrueerde roman over verlies, trauma en wat depressie en de dood doen met een gezin. Met soms bijna staccato geschreven situaties en gedachten wordt het gezin beschreven. Het laat zien hoe herinneringen door de tijd worden aangetast en hoe ieder gezinslid de gaten op eigen wijze invult. De overleden vader heeft ook een stem, wat zorgt voor een apart perspectief. Eerder werk van de schrijfster (1972) werd bekroond met de Frans Kellendonk-prijs en stond op de shortlist van de Libris-literatuurprijs.

GERRITSEN, ESTHER

De trooster

2018, 211 p.

In een klooster komen met Pasen veel gasten. Gast Henry zoekt contact met de beheerder, de eerste die hem wegwijs maakt in een geloofswereld die hem vreemd is. Henri blijkt gevluht en staat afwijzend tegenover bezoekende ex. Beheerder Jacob geniet van de onverwachte aandacht en wil alles doen om Henri te helpen. Wat Henri hem opbiecht brengt hem in de war. De prior en zijn medebroeders schieten te hulp. Jacob voelt een schuld die niet van hem is. Jacob is het ik-personage en via zijn gedachten worden religieuze gedachten verwoord. Niet alleen zijn twijfel ook zijn liefde voor Jezus en Maria. Hij is een buitenstaander, een vreemde binnen het kloosterleven en ook in de wereld. Mismaakt, geen vrienden, geen vrouw. Henri wordt eveneens overtuigend neergezet. De anderen blijven context. De titel verwijst naar de hoofdfiguur van het boek en van het geloof. Het boek is opgebouwd in zeven hoofdstukken, elk gescheiden door een witte pagina. Toegankelijk taalgebruik. Een wijs boek. De auteur (1972) is bekend van romans als 'Roxy', van toneelteksten, verhalen en columns in onder andere de VPRO-gids. Fijnzinnig geschreven worsteling met geloof en moderne wereld.

GERRITSEN, MAAIKE

De achterblijvers

2014, 250 p.

De auteur (1967), Neerlandica, debuteerde met de goed ontvangen roman 'De geboorte van een wees'. Deze nieuwe roman heeft twee hoofdpersonen en een niet-chronologische structuur. De tijd springt heen en weer tussen 2004 en 2008. De hoofdpersonen zijn Sprengler en Fae. Sprengler is een oudere tandarts, lid van het Rampen Identificatie Team dat eind 2004 naar Thailand gaat om slachtoffers van de tsunami te identificeren. Tijdens zijn verblijf daar hoort hij dat zijn dochter dood is. Vlak voor zijn vertrek had zij hem meegedeeld dat ze ophield met haar studie en zijn praktijk niet zou overnemen, iets waar hij altijd naartoe heeft gewerkt. Tijdens die kerstvakantie gaat Fae, een tienermeisje, met haar ouders en broertje op vakantie naar Thailand. Haar broertje overleeft de tsunami niet. In 2008 komt Fae bij toeval met hevige kiespijn bij Sprengler terecht. Deze ontmoeting is het begin van een bijzondere vriendschap. Beiden zijn 'achterblijvers'. Het is een knap geschreven boek, zowel wat betreft het verhaal als het taalgebruik. Het doet uitkijken naar een volgende roman van Gerritsen.

GIORDANO, PAOLO

De hemel verslinden

Italiaans, 2018, 459 p.

Teresa gaat elke zomer met haar vader bij haar oma in het Italiaanse Speciale logeren. Ze ontmoet daar drie halfbroers, die naast haar oma in een boerenhoeve wonen, een zeer nauwe band met elkaar hebben en voor haar heel belangrijk worden. Met één van de jongens, Bern, krijgt ze op 17-jarige leeftijd een relatie en elk jaar ontmoeten ze elkaar weer, totdat Bern plotseling verdwijnt. Als haar oma overlijdt, ziet ze Bern weer op de boerenhoeve en gaat er met hem en vier anderen wonen. Ze vormen er een ecologische, zelfvoorzienende gemeenschap. Later blijven Teresa en Bern samen op de hoeve wonen. Ze hebben een kinderwens, maar deze wordt niet vervuld en dat zorgt uiteindelijk voor het verbreken van hun relatie. Vanaf het begin word je als lezer ondergedompeld in deze intense, prachtig geschreven roman. De perspectiefwisselingen tussen Teresa en één van de halfbroers zorgt voor vaart en onverwachte wendingen in het verhaal.

NIEUW

GIORDANO, PAOLO

Tasmanie

Italiaans, 2022, 335 p.

Een psychologische roman van Paolo Giordano over kinderloosheid, eenzaamheid, verlangen en zoeken naar toekomstperspectieven. In 'Tasmanië' staat een man centraal die misschien nooit vader zal worden en die geconfronteerd wordt met twijfels en verleidingen. In zijn huwelijk zoekt hij naar evenwicht en hij is – net als de vrienden met wie hij is opgegroeid – altijd vol vertrouwen in de ratio geweest. Maar hoe ga je om met de angst en kwetsbaarheid die je overvallen wanneer je de controle op de wereld om je heen verliest? Giordano beschrijft hoe wij allemaal op zoek zijn naar een plek, een Tasmanië, waar nog een toekomst mogelijk is. 'Tasmanië' is geschreven in een melancholische, invoelende stijl. Geschikt voor een breed tot literair lezerspubliek. Paolo Giordano (1982) is een wereldberoemde Italiaanse schrijver. Met zijn debuutroman 'De eenzaamheid van de priemgetallen'* (2009) heeft hij vele prijzen gewonnen en het boek verscheen in meer dan veertig landen.

GIPHART, RONALD

Alle tijd

2019, 414 p.

Ronald Gipharts nieuwe roman gaat over mannavriendenschap. Bert Wagendorp en Rick Niemann (om een paar auteurs te noemen) gingen hem hierin voor; het is een thema dat het goed doet. Giphart is erin geslaagd om zes mannen een eigen persoonlijkheid te geven: de womanizer, de krachtpatser, de zorgzame, de organisator, de filosoof en de dwarsligger. Gaandeweg het verhaal krijgt elke man zijn eigen profiel. De vrienden samen zorgen voor de typisch mannelijke groepsdynamiek inclusief (verbaal) haantjesgedrag en (stille) trouw. In Utrecht beginnen zij een bierbrouwerij die ze in vijftig jaar tot een succes maken en kunnen verkopen. Ze beleven hilarische en romantische momenten, maar krijgen ook te maken met verboden relaties, ziekte en dood. Giphart schrijft toegankelijk. Hij weet de lezer onophoudelijk te vermaken en te ontroeren. Voor maatschappelijke en mondiale issues heeft Giphart weinig aandacht: een manco in een verder vlekkeloos meesterwerk.

GLASER, PAUL

Dansen met de vijand

2016, 336 p.

Tijdens een bezoek aan het concentratiekamp Auschwitz ziet de auteur daar opeens een koffer met de naam van zijn tante. Het confronteert hem ermee dat zijn vader hun joodse achtergrond

voor zijn kinderen heeft verzwegen. Hij verdiept zich erin en beschrijft hier chronologisch het leven van zijn kleurrijke tante Roosje (1915-2000). Geboren in Nijmegen, opgegroeid in Kleef, wordt ze danslerares. Na de dood van haar grote liefde, die als piloot bij een ongeluk omkomt in 1936, trouwt ze in 1937 met een dansleraar die onder invloed van zijn broer NSB'er wordt. Ze scheidt later van hem, waarna hij haar verraadt. Roosje en haar ouders worden opgepakt en ze komt via Westerbork en Vught onder andere in Auschwitz, overleeft dat vernietigingskamp en vestigt zich in Zweden. De ex-directeur van zorg- en theaterinstellingen heeft zich goed verdiept en verplaatst in het vitale, optimistische karakter van zijn doortastende tante. Gebaseerd op haar dagboeken en brieven beschrijft hij naast haar kijk op het leven heel oprecht wat ontdekking van hun verborgen joodse verleden in de familie teweegbrengt.

GLASTRA VAN LOON, KAREL

De passievrucht

(1999), 2015, 239 p.

Verhaal verteld vanuit het perspectief van de hoofdpersoon, een man die verneemt dat hij zijn hele leven al onvruchtbaar is geweest. Hij vraagt zich daarom af van wie het kind is dat zijn vriendin ter wereld heeft gebracht (de moeder is al overleden). De roman verhaalt de zoektocht naar de verwekker van dit kind en we komen aan de weet hoe de moeder is gestorven. Na veel omhaal blijkt de vader van de man ook de vader van het kind. Hij raakt hierdoor aan de drank. Uiteindelijk vindt hij houvast in de biologie van de seks, aangevuld met enkele belerende passages uit de bijbel. De roman is vlot geschreven; de lezer blijft in spanning over wie de vader is. Enkele retrospectieve gedeeltes gaan over de 'scene' in Amsterdam eind jaren zeventig. Er zijn wat clichématig aandoende scènes met seks, drank en driehoeksverhoudingen, maar over het eigenlijke thema is duidelijk nagedacht. Bekroond met de Generale Bank Literatuurprijs 1999.

GLENCONNER, ANNE

De hofdame

Engels, 2020, 301 p.

De Britse auteur (1932), dochter van een graaf, was dertig jaar lang hofdame van prinses Margaret (1930-2002), de jongere zus van Elizabeth II. Ze waren al van kinds af aan bevriend. Ze vertelt in deze fascinerende memoires op een amusante manier over haar connecties met de Britse royals. Dat doet ze met respect, zonder geroddel. Zo zet ze Margaret eerder neer als eigenzinnig dan als onsympathiek. Ook vertelt ze met de nodige zelfspot over haar eigen minstens zo interessante privéleven en haar huwelijk met een baron die zich zijn leven lang ronduit bizar gedroeg, waarbij ze zichzelf niet spaart en bijvoorbeeld kritisch terugkijkt op haar afstandelijke rol als moeder. In haar kringen was het normaal dat nanny's de opvoeding regelden en de ouders amper in beeld waren. Twee van haar zoons stierven een tragische dood, een derde raakte in coma. Het biedt een interessant inkijkje in de levens van de superrijke adel. Zo is het doodnormaal om even naar India te vliegen om te shoppen of om een privé-eiland te kopen.

NIEUW

GOEDKOOP, HANS

Vaderskind

2022, 159 p.

'Vaderskind' vertelt het verhaal van de jeugd van schrijver Renate Rubinstein (1929-1990). Slechts flarden daarvan schenen door in haar columns. Over haar kinderjaren in Berlijn, de vlucht naar Amsterdam, uniformen die haar vader meenam. Met zeldzame precisie en nabijheid tekent 'Vaderskind' een meisje dat in een verwoestende tijd het fundament legt van een schrijverschap. In verhalende stijl geschreven, met aandacht voor de historische

achtergrond. Met name geschikt voor een literair lezerspubliek. Hans Goedkoop (Ermelo, 1963) is schrijver, historicus, presentator en literatuurcriticus. Hij schreef een klein aantal boeken.

GOEMANS, ANNE-GINNE

Holy Trientje

2019, 415 p.

Het komt zelden voor dat een roman de lezer tot tranen ontroert en doet huilen van het lachen. De compositie is briljant en geloofwaardig, de thematiek schrijnend en de taal doorwrocht, modern en helder. De auteur (1971) heeft veruit de beste maatschappelijke roman geschreven die in de laatste jaren is verschenen. De hoofdpersoon, een oude, enigszins geflipte non raakt geïnspireerd door een, eveneens oude, Amerikaanse vredesactiviste en besluit tot actie over te gaan. Om haar heen verzamelen zich mensen geraakt door het zware verleden van de ramp bij Fukushima, de ondergang van de Marshall eilanden als gevolg van Amerikaanse kernproeven en ander volk. De actie tegen een militaire installatie in Nederland blijft niet zonder gevolgen, zowel voor de actievoerders zelf als voor de samenleving die een renaissance beleeft van de anti-kernwapen protesten uit het recente verleden. Deze roman is geschreven op basis van gedegen onderzoek, reizen, interviews en lang en veel nadenken en verdient alle aandacht van iedereen die geeft om de wereld. Zeer relevante maatschappelijke roman over een ongebruikelijke vredesactiviste en bijzondere actie. Scherp geschreven.

GOEMANS, ANNE-GINNE

Honolulu King

2015, 347 p.

De tachtigjarige Indische Hardy Hardy runt een toko in Haarlem, met hulp van kameraden met wie hij een Hawaïaan-band vormde en met hulp van zijn met de liefde worstelende kleindochter die interesse heeft voor zijn geluidsarchief met getuigenissen van Indische Nederlanders. Verdriet heeft hij omdat zijn in een verpleeghuis wonende vrouw hem niet meer herkent. Ook het feit dat tegenover de toko juist een Japans restaurant komt, maakt Hardy van streek. Hij komt in contact met de loge van vrijmetselaars en vertelt in zijn toelatingsrede een schokkend verhaal over moorden die hij uit wraak net na de oorlog in Indonesië gepleegd heeft. De derde roman van Goemans (1971), die prijzen won met haar eerste boeken, biedt kleurrijke personages en een vlot lezend verhaal met een lach en een traan. Maar het boek is niet in balans door alle plotlijnen. En de door de personages verstrekte uitgebreide informatie over de vrijmetselarij, Hawaïaan-muziek en de oorlog en onafhankelijkheidsstrijd in Indonesië komt onnatuurlijk over. De daverende verrassing aan het slot komt wel erg uit de lucht vallen. Dit op waarheid gebaseerde verhaal over de vrijmetselaarsloge die de moorden verzweeg, kreeg door de publicatie van deze roman de nodige aandacht in de pers.

GOETHE, JOHANN WOLFGANG

Door de Fransen opgejaagd

Duits, (1798), 2021, 103 p.

De raamvertelling gaat over een gezelschap uit de hogere kringen tijdens de eerste coalitieoorlogen onder Napoleon. Zij vluchten voor het Franse leger en gaan aan de andere kant van de Rijn op een groot boerenerv leven. Maar door tegenover elkaar staande politieke opvattingen ontstaat ruzie tussen de leden van het gezelschap. De barones tracht de waarden tolerantie en objectiviteit hoog te houden en zoekt naar mogelijkheden om ondanks alle verschillen in harmonie te kunnen samenleven. Een oudere heer vraagt alle aanwezigen een (fictief) verhaal te vertellen, om de spanningen iets te verlichten. Dat leidt tot zeven uiteenlopende verhalen. De beroemde Duitse schrijver,

politicus en filosoof J.W. Van Goethe (1749-1832) kiest de vertelvorm van het sprookje om op zichzelf onmogelijke gebeurtenissen onder mogelijke of zelfs onmogelijke voorwaarden als mogelijk te doen voorkomen. Hij sluit qua vertelvorm aan bij Boccaccio's 'Decamerone'. Hij is erin geslaagd een fantastische, gelaagde novelle te schrijven, die goed vertaald is door P. Lukkenaar en die veel lezers zal aanspreken. Een absolute aanrader.

GOLDSCHMIDT, SASKIA

De voddenkoningin

2015, 382 p.

Na een aparte jeugd, waarin haar moeder de kost verdiende als huisnaaister, verlaat Koko na een heftige gebeurtenis het huis en mengt zich in het wervelende leven van de hippies en Paradiso, met de Beatles op de achtergrond. Ze is creatief en heeft een zeer goed zakelijk inzicht. Door het afstruinen van markten en andere vindplaatsen koopt ze partijen oude kleding op die ze een tweede leven geeft. Haar 'imperium' groeit, ze wordt de ongekroonde Voddenkoningin die - ook internationaal - de trend zet. In haar privéleven heeft ze minder geluk. Haar beste vrienden leven aan de rand van de samenleving. Schrijfster Saskia Goldschmidt (1954) was dertig jaar lang succesvol bezig met theater, waarna haar schrijfcarrière begon. Aan de hand van gedegen research ontstond een meeslepend, vlot geschreven tijdsbeeld over een bijzondere vrouw binnen een aparte, soms rauwe wereld, die veel lezers beslist zal interesseren.

GREEN, HANNAH

Ik heb je nooit een rozentuin beloofd

Engels, (1963), 2015, 344 p.

Herdruk van de internationale bestseller, die ook is verfilmd. Het is een semi-autobiografische vertelling van de Amerikaanse schrijfster (1932) over een meisje dat na een zelfmoordpoging in een psychiatrische instelling wordt behandeld voor schizofrenie. Het boek schetst het ontstaan van het ziektebeeld en hoe de ouders zich daarin opstelden. De meeste aandacht gaat uit naar de fasen van de behandeling op weg naar een herstel van de emotionele balans. Een indringende kijk in de beleving van een psychiatrisch patient in het naoorlogse Amerika. Nieuw in deze herdruk is een nawoord van de auteur (13 blz.) waarin ze beschrijft hoe het haar is vergaan in haar verdere leven en welke reacties ze op het boek heeft gekregen. Dit blijft een boek dat op veel boekenlijsten van scholieren voor komt.

GREEN, SOPHIE

De leesclub aan het einde van de wereld

Engels, (2017), 2019, 366 p.

Het verhaal speelt in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw toen er nog geen internet of mobiele telefoon bestond. Sybil woont op een afgelegen boerderij in de binnenlanden van Australië. Het leven wordt beheerst door de seizoenen, het is ofwel heel erg droog, ofwel heel erg nat. Het enige contact met de buitenwereld is een telefoon waarbij iedereen kan meeluisteren. Van enige privacy is geen sprake. Als Sybil merkt dat haar schoondochter het moeilijk heeft met de eenzaamheid, besluit ze een leesclub op te richten. Niet alleen om te lezen, maar vooral om elkaar te ontmoeten. De groep bestaat uit vijf vrouwen elk met een heel andere achtergrond. Al gauw vertrouwen ze elkaar en vinden steun tijdens hun bijeenkomsten. Of het nu gaat om liefde, werk of zwangerschap. Deze roman gaat over vriendschap en de belangrijke rol die die speelt in het leven van vrouwen die vele uren rijden van anderen wonen. Het is een ontroerend verhaal over vrouwen die elk vanuit een heel andere achtergrond in Australië terecht zijn gekomen.

GROEN, HENDRIK

Pogingen om iets van het leven te maken

2014, 356 p.

In dagboekantekeningen beschrijft de auteur op geestige spitse wijze, openhartig en met de nodige zelfspot, het leven in een verzorgingshuis in Amsterdam-Noord. Een jaar lang leeft de lezer mee met Hendrik en de andere bewoners, de staf, verzorgers en de directie die eigen initiatieven van de bewoners niet verwelkomt. Oud worden is niet leuk, ziekte, aftakeling, dementie, maar Hendrik Groen laat zich er niet onder krijgen, met veel humor schrijft hij over zijn eigen ongemakken en die van anderen, en over de selecte Oud-maar-niet-dood club die hij met een paar gelijkgestemden opricht. Met deze club gaat hij, tot verontwaardiging van jaloerse medebewoners, op alternatieve uitjes zoals naar het Casino en Tai Chi-workshops. Hendrik Groen is een pseudoniem, de auteur woont niet in een verzorgingshuis en de in de ondertitel genoemde leeftijd 83 _ is natuurlijk een speelse variatie op die van Sue Townsends Adrian Mole. Bijzonder onderhoudend, geestig en vlot leesbaar dagboek over oud zijn en wonen in een verzorgingshuis.

GROEN, HENDRIK

Rust en Vreugd

2021, 284 p.

Na de dood van haar man koopt Emma Quaadvliegh een tuin-met-huisje op volkstuincomplex Rust en Vreugd, ook al weet ze niks van tuinieren. Al snel maakt ze vrienden, onder wie flapuit Roos, simpele ziel Herman en het sympathieke stel Ahmed en Meyra. De rust en vreugd vallen echter nogal tegen: de tirannieke voorzitter Harm maakt zijn eigen regels en duldt geen tegenspraak. Wanneer de oude meneer Van Beek geroyeerd dreigt te worden op grond van zijn leeftijd, komen de tuinvrienden in het geweer. Het moet weer gezellig worden op het complex! Het is een typisch Hendrik Groen-verhaal, met veel bekende ingrediënten: een kneuterige setting, een levensgenietende hoofdpersoon op leeftijd, een actiegroepje van diverse pluimage dat een 'coup' pleegt door in het bestuur te gaan zitten. Het is ook vrij voorspelbaar en clichés worden niet geschuwd: de karakters zijn over het algemeen vrij plat. Desondanks is het heerlijk leesvoer, door de snelle schrijfstijl, de droogkomische humor, de optimistische toon en de toch nog verrassende afloop. Komische, soms bitterzoete roman van de zeer succesvolle Hendrik Groen (1954), die een groot lezerspubliek zal trekken. Door de kneuterige setting herkenbaar en vrij tijdloos. Aanrader!

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

De storm

Deens, (2018), 2019, 236 p.

Het leven van Adam (62) en Harriët (55) neemt een stormachtige wending. Adam lijdt geruime tijd aan een schrijversblok en Harriët zegt plotseling haar baan bij het ministerie op om in Jutland voor haar demente vader te zorgen. Ze zetten hun rijtjeshuis in Kopenhagen te koop. Dochter Rebecca, uit Adams eerste huwelijk met Ruth, is cocaïneverslaafd en lijdt aan een psychose. Ze woont in Tel Aviv. Peter, zoon van Adam en Harriët, en zijn vrouw Clare willen een kind, maar zwangerschap blijft uit. Onverwacht en chaotisch meldt Rebecca haar komst naar Denemarken. In vliegende vaart rijdt Adam door zeer ruig weer naar Kopenhagen om op tijd op het vliegveld te kunnen zijn. Ten slotte raakt hij ook nog betrokken bij een MeToo-incident. Hoewel de roman geen autobiografie is, zijn aspecten uit Grøndals schrijverscarrière herkenbaar. Van Grøndahl zijn ruim vijftien romans verschenen in Nederland. Geniale Grøndahl-zinnen, ontsproten aan inzichten, ontbreken niet. Maar dat de storm die buiten raast, samenvalt met stormachtige momenten in het leven van Adam, dat komt een tikje geforceerd over. Eigentijdse thematiek.

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

Portret van een man

Deens, (2014), 2015, 366 p.

De ik-persoon in deze roman is naamloos, loopt tegen de zesting en blikt terug op zijn leven. Hij komt uit een eenvoudig gezin, dat hij langzaam ontgroeit als hij in aanraking komt met kunst, cultuur en muziek. Cruciaal is dat zijn moeder, die ook buiten het gezin naar andere waarderingen zocht, overlijdt. Dit verlies werkt door in zijn relaties met vrouwen. Zijn huwelijk met Maria, die uit een welgesteld milieu komt en psychotherapeut is, loopt spaak. Maria kleineert hem als hij hun kleine dochter Julia meeneemt naar een museum om met haar de schoonheid van kunst te beleven. Als leraar en mentor op een middelbare school verzint hij activiteiten om de moeilijk bereikbare pubers in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Vrouwen en seksualiteit spelen een belangrijke rol in zijn leven, maar hij zit in een spagaat. Hij wil zijn dochter een veilige plek bieden en hij houdt ervan zich afgezonderd van de wereld te verdiepen in literatuur en muziek. Hij protesteert niet als een vrouw hem verlaat voor een man die meer zekerheid biedt. Prachtig meeslepend boek, vol juweeltjes van zinnen die de lezer moeiteloos de diepte intrekken.

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

Vaak ben ik gelukkig

Deens, (2016), 2017, 150 p.

De Deense auteur Jens Christian Grøndahl (1959) is populair in Nederland. In deze roman laat hij de zeventigjarige Ellinor zich in briefvorm tot haar vriendin Anna richten. Bijna vijftig jaar geleden waren Anna en haar man Georg met Ellinor en Henning op skivakantie. Twee stelletjes. Anna en Henning verongelukten op de skipiste. Achteraf bleek dat ze een verhouding hadden. Ellinor ontfermde zich over de moederloze tweeling. Later trouwde ze met Georg, waardoor ze officieel de stiefmoeder van de jongetjes werd. De aanleiding van de brief aan Anna is de recente dood van Georg. Voor het eerst vindt Ellinor woorden voor de pijn van het verraad. Een bevrijding. Deze roman toont, soms ironisch, scherpe tijdsbeelden over verhoudingen, sociale omgevingen en naoorlogse leed. Een indrukwekkend relaas over rouw, leven en liefde.

GROSSMAN, DAVID

Het leven speelt met mij

Hebreeuws, 2020, 316 p.

De Joodse Vera valt voor Milo_, een arme Servische dorpeling. Hun liefde is intens en ze geloven sterk in communisme en rechtvaardigheid. Samen krijgen ze een dochter, Nina. Dan wordt Milo_ onverwacht opgepakt door de Joegoslavische politie als verrader en pleegt zelfmoord. Ook Vera wordt opgepakt en krijgt een onmogelijke keuze. Zij gaat vrijuit als ze Milo_ als verrader erkent, of gaat naar een kamp. Ze kan hem niet verraden. Nina, dan zes jaar, blijft alleen en Vera wordt drie jaar gemarteld op het Kroatische eiland Goli Otok. Haar keuze heeft decennialang allesbepalende gevolgen voor haar familie. Op haar negentigste verjaardag stellen Nina en Vera's kleindochter Gili voor om met Vera naar Goli Otok te gaan. De vader van Gili, Rafaël, gaat mee om alles samen met Gili te filmen. De reis legt de meest heftige emoties en de verhoudingen tussen de familie bloot. Deze prachtige roman gaat over onmogelijke keuzes die mensen moeten maken. Grossman (1954) is een Israëliësch schrijver die internationaal doorbrak met een roman over Jodenvervolgingen. Onrechtvaardigheid is zijn belangrijkste thema.

GROULT, BENOÎTE

Uit liefde voor het leven

Frans, (2006), 2016, 252 p.

Het duurde achttien jaar voor er van Benoîte Groult (1920), na het succesvolle 'Zout op mijn huid'*, een nieuwe roman verscheen.

Evenals in haar vorige romans geeft zij volop ruimte aan affaires, het leven van de gegoede stand, het feminisme. Ze doet dit met het inlevingsvermogen waarvan ze ook in haar eerdere boeken blijf gaf. In dit verhaal geeft ze vorm aan de moderne oudere vrouw Alice die nog volop in het leven staat, meeleeft met haar (klein)kinderen en zich niet afgeschreven wenst te voelen. Dochter Marion beleeft ondertussen, evenals haar moeder vroeger, een heftige affaire. Maar uiteindelijk kan ze na de dood van enige geliefden niet meer om de vragen rond dood en leven heen. Intelligent geschreven roman over twee sterke vrouwen, moeder en dochter, waarbij Groult duidelijk wil maken dat leeftijd feitelijk geen rol speelt in het (romantische én dagelijkse) leven. Boeiend en realistisch verhaal dat veel oudere (en hopelijk ook jongere) lezers zal aanspreken.

GRUULT, BENOÎTE

Zout op mijn huid

Frans, (1988), 2016, 238 p.

De Franse schrijfster (1920) werd bekend door haar feministische publicaties. Deze roman, waarin een man en vrouw gelukkige partners zijn, is dan ook verrassend. De intellectuele Parisienne George brengt als kind de zomers door in het Bretons dorpje waar haar latere minnaar, die ze 'Gauvain' noemt, opgroeit. George komt uit een toonaangevend milieu en wordt een succesvol historica, 'Gauvain' wordt visser. Ondanks de maatschappelijke en psychologische barrières zijn hun met moeite gearrangeerde, schaarse ontmoetingen steeds weer een hoogtepunt. Na jaren blijkt hun liefde meer dan louter lichamelijk te zijn geworden. De individualistische George wordt overrompeld door de onvoorwaardelijke liefde van 'Gauvain'. Diens plotselinge dood behoedt deze relatie voor een navranter einde. Behalve het thema van de lichamelijke liefde is er dat van de persoonlijke ontplooiing van de vrouw. Hierdoorheen loopt het thema van de schrijfster op zoek naar een ideale manier om haar verhaal te vertellen.

GRÜNBREG-KLEIN, HANNELORE

Zolang er nog tranen zijn

2015, 172 p.

Na Kristallnacht 1938 besluiten de joodse ouders van Hannelore Klein uit Berlijn te emigreren. Met veel moeite krijgen ze een visum voor Cuba en vertrekken op 13 mei 1939, maar bij aankomst weigert Cuba de 937 joodse passagiers op te nemen. Als na wekenlang onderhandelen het schip moet terugkeren naar Europa, willen Frankrijk, België, Engeland en Nederland mensen opnemen. Het gezin Klein komt eerst terecht in Amsterdam, maar na de Duitse bezetting in Westerbork, tot juli 1942 vluchtelingenkamp voor Duitse joden dat valt onder Justitie. Daarna wordt het een nazi-kamp en vanaf 14 juli 1942 vinden er de beruchte dinsdagtransporten naar de vernietigingskampen plaats. Het gezin Klein gaat naar Auschwitz, Hannelore overleeft als enige. De auteur (1927-2015) schreef haar herinneringen in 1990 op om er vanaf te zijn, niet voor publicatie. Nu zijn ze gelukkig postuum alsnog uitgegeven. Goed geredigeerd, van noten, nawoord en familiefoto's voorzien door haar zoon, schrijver Arnon Grunberg, is dit boek moedig, ontroerend en belangrijk.

GRUNBERG, ARNON

Bezette gebieden

2020, 425 p.

De hoofdpersoon, de psychiater Kadoke, heeft een alternatieve therapie op zijn patiënte Michete uitgevoerd. Zij gaat met het verhaal van de therapie naar een schrijver, die er een boek over schrijft. Vanaf dat moment raakt het leven van Kadoke in een stroomversnelling. Hij wordt van gruwelijke zaken verdacht en het wordt breeduit in de media uitgemeten. Hij kan zich niet verweren tegen allerlei leugens en onwaarheden en zijn reputatie wordt

kapot gemaakt.

GRUNBERG, ARNON

De dood in Taormina

2021, 319 p.

Met deze roman keert Arnon Grunberg (1971) terug naar zijn vroege werk. De karakters zijn boeiend, wereldvreemd, soms bizar en absoluut onweerstaanbaar. De jonge Zelda kijkt terug op een vreemde episode in haar leven, waarin de oudere Jona en de aantrekkelijke Per boeiende rollen spelen. Met name Jona intrigeert mateloos met zijn scherpe inzicht in het menselijk defect en zijn vaak grappige banaliteit. De verwevenheid van Zelda en Jona is – als je geluk hebt – herkenbaar voor iedereen die liefde en vriendschap niet wil ontwarren, ongeacht de soms fysieke afstand of afstand in tijd. Het verhaal intrigeert door de onverwachte eigenaardigheden van de personages en de verrassende wendingen en inzichten. De stijl is voortreffelijk en sprankelend. Iedere zin is raak en de manier waarop het palet aan personages is samengesteld is Grunberg op zijn best. Het verhaal eindigt net zo verrassend als de karakters van de personages zijn, je ziet het als lezer allemaal niet aankomen en daar ligt de grote kracht van de meesterverteller. Dit is misschien wel zijn beste werk. Zeer sterke roman over de vriendschap en relaties tussen bijzondere personages, bezien vanuit het gezichtspunt van een jonge vrouw. Soms bizar, soms met scherpe inzichten.

GRUNBERG, ARNON

Moedervlekken

2016, 399 p.

Sterke, biografisch getinte roman voor een breed publiek over een sterk rationaliserende man die door machten van buiten aan het wankelen wordt gebracht. De veertigplusser Otto Kadoke is een in suïcidepreventie gespecialiseerde psychiater die werkt op de crisisdienst. Nadat de Nepalese verzorgsters van zijn bejaarde joodse 'moeder' vertrokken zijn omdat hij zich aan een van hen heeft vergrepen, moet hij op zoek naar een nieuwe verzorgster. Al vroeg blijkt dat de moeder al dood is en de vader zijn depressie alleen kon overwinnen door de rol van de moeder over te nemen. Dat wordt zó knap gebracht dat je dat vaak vergeet. Als noodgreep neemt Kadoke in een poging tot 'grensoverschrijdende psychiatrie' een jonge suïcidale patiënte als verzorgster in huis. Daarna wordt het in dit in verhaalontwikkeling nogal pover, maar qua gedachten en thema's rijke en vaker wrang-humoristisch boek steeds moeilijker om wat betreft hulp te bepalen wat normaal of grensoverschrijdend is, of wie redder of slachtoffer, met als motto dat we allen een voortzetting van andermans trauma's zijn.

GÜL, LALE

Ik ga leven

2021, 304 p.

Debuutroman van Lale Gül (1997) die de lezer een kijkje geeft in de steng-islamitische gemeenschap waarin zij opgroeide. Ze schreef een verhaal dat gebaseerd is op haar eigen leven en beschrijft het leven van een Amsterdams meisje dat zich ontworstelt aan haar milieu. Onopgesmukt maar ook met gevoel voor humor vertelt Gül over het leven van een jonge vrouw die deel wil uitmaken en deel moet uitmaken van de samenleving waarin ze opgroeit, maar die anderzijds te maken heeft met ouders, familie en vrienden die niet willen dat ze naar muziek luistert of films kijkt, die niet willen dat ze met jongens omgaat en die nauwelijks Nederlands spreken. De belevenissen van de 'ik' worden afgewisseld met bespiegelingen over de Koran. Uit haar woordkeuze blijkt duidelijk dat ze niet bepaald te spreken is over de regels en de wetten van de islam en ook niet over haar ouders die blindelings aan die regels gehoorzamen. Het boek toont de lezer hoe problematisch het leven kan zijn van iemand die tussen twee zulke andere

culturen moet laveren. Geschikt voor een breed lezerspubliek dat geïnteresseerd is in de problemen van islamitische meiden die opgroeien in Nederland tussen twee culturen in.

GYASI, YA

Weg naar huis

Amerikaans, (2016), 2017, 398 p.

Historische roman, beginnend in het achttiende-eeuwse Ghana, waar twee halfzussen verschillende wegen gaan. Effia wordt uitgehuwelijkt aan een Engelse slavendrijver, Esi wordt als slavin verscheept naar Amerika. In ieder hoofdstuk wordt een nakomeling van hen beschreven, acht generaties en drie eeuwen lang, op twee continenten: Afrika (Ghana) en Amerika. Achtergronden zijn stammenstrijd en de oorlog in Ghana tegen de Britse kolonisatie en slavernij, het werk op de plantages, de Amerikaanse Burgeroorlog en de grote migratie naar het noorden (Harlem) en de altijd aanwezige rassenscheiding, soms uitlopend in een verslaving. Elke generatie blijkt gevormd door een vorige. Meeslepend vertelt de Ghanees-Amerikaanse schrijfster (1989) de diverse geschiedenissen, geïnspireerd na een bezoek in 2009 aan haar geboorteland. De achterstelling van zwarte mensen, ook nu nog, wordt aangrijpend neergezet. Een stamboom voorin verduidelijkt de plaats van de nakomelingen. Nu al geldt deze debuutroman als een Amerikaans meesterwerk.

HAASSE, HELLA S.

Heren van de thee

1992, (2015) 302 p.

In 1873 komt een jonge Nederlandse chemisch technoloog aan in Java, waar zijn ondernemende en vooruitstrevende familie plantages bezit. Hij begint een eigen plantage, Gamboeng, die zijn leven gaat beheersen. Ook nadat hij uit liefde is getrouwd met de levendige, gevoelige Jenny blijft alles in het teken van het afgelegen Gamboeng staan. Pas na haar zelfmoord in 1907 gaat hij begrijpen hoezeer hij haar en anderen te kort heeft gedaan en zichzelf heeft geïsoleerd door zijn onbuigzaamheid. Hella Haasse (1918), vooral bekend door haar historische romans waarin feit en fictie knap zijn verwerkt, groeide op op Java. Zij weet de sfeer van het eiland dan ook uitstekend op te roepen in deze mooie roman. Uitgaande van bestaande correspondentie en documenten, en in de van haar bekende zorgvuldige stijl, beschrijft ze fragmentarisch en uiterst boeiend de ontwikkeling van de hoofdpersonen. Dit boek werd genomineerd voor de AKO-literatuurprijs 1993.

HABASH, GABE

Stephen Florida

Amerikaans, (2017), 2018, 319 p.

North Dakota, eind jaren zeventig: het leven van de jonge, ouderloze student Stephen (Forster) Florida draait volledig om het wedstrijd worstelen met het schoolteam, maar een fatale blessure zorgt voor een mentale crisis. Deze debuutroman van Gabe Habash gaat in feite niet over de worstelsport. Hoewel de nasleep van zijn blessure voor enige suspense zorgt, is dit eigenzinnige verhaal voornamelijk een karakterstudie van een jonge, eenzame student die 'worstelt' met vriendschappen, verlies en seksualiteit. Vanuit het ik-perspectief wordt een gefragmenteerde verhaallijn gevolgd die een vrij groot beroep doet op de bereidwilligheid van de lezer en daarom niet iedereen zal kunnen bekoren. Wie de strijd met het boek toch aandurft, krijgt als beloning een bijzonder verhaal met originele personages en indringende literaire situaties die nog lang in het geheugen zullen blijven rondhangen. Een bijzondere debuutroman.

HANNAHAM, JAMES

Aardse vruchten

Amerikaans, (2015), 2016, 381 p.

Amerikaanse tendensroman over moderne slavernij in het Diepe Zuiden van de Verenigde Staten. De zwarte Nat en Darlene zijn dolgelukkig als hun zoontje Eddie wordt geboren. Met hun kruidenierswinkel voorzien zij in hun levensonderhoud. Als Nat zich gaat bemoeien met de plaatselijke politiek wordt hij vermoord. De politie denkt aan een ongeluk en stelt geen serieus onderzoek in. Darlene belandt in de prostitutie en raakt verslaafd aan crack. Op een dag wordt haar een aanlokkelijke baan aangeboden op een sinaasappelplantage. Darlene blijkt er keihard te moeten werken voor kost en inwoning en voor de crack die haar dagelijks wordt verstrekt. Eddie weet zijn moeder te vinden, maar wordt vervolgens zelf ook als slaaf aan het werk gezet. Een aangrijpende roman met een uitgekende structuur en een knap vertaalde realistische schrijfstijl. Uit enkele details blijkt dat het verhaal zich afspeelt in deze tijd. James Hannaham (1968) schreef met deze literaire anti-slavernijroman een aanklacht tegen een sociale misstand die nog steeds niet is uitgeroeid. Bekroond met de 2016 PEN/Faulkner Award for Fiction.

HARMENS, ERIK JAN

Hallo muur

2015, 229 p.

In korte monologen gericht tot de muur tegenover hem kijkt de hoofdpersoon in dit boek terug op zijn jeugd in een gebroken gezin en zijn latere leven dat lange tijd beheerst is geweest door zijn alcoholverslaving, met een burn-out en echtscheiding tot gevolg. Anderhalf jaar nadat hij met drinken is gestopt, vertelt hij zijn verhaal. Fanatiek hardlopen is zijn nieuwe verslaving geworden, eenzaamheid, het verlangen naar een geliefde vormt nog wel een probleem. Maar inmiddels kan hij zeggen: 'Het gaat goed met me.' Een rauw, openhartig, triest en soms komisch verslag van een leven dat beheerst wordt door een verslaving. Nadrukkelijk als autobiografische geschiedenis gepresenteerd, maar door stijl, vorm en overgangen in de tijd meer dan het zoveelste ervaringsverslag. Harmens (1970) publiceerde eerder diverse dichtbundels en romans en was in 2002 Nederlands kampioen 'poetry slam'.

HART, MAARTEN 't

Magdalena

2015, 224 p.

De moeder (gestorven in 2012) van Maarten 't Hart (1944) groeide op in Maasland in een streng gereformeerd gezin, trouwde met de streng gereformeerde grafdelver 't Hart en hertrouwde met haar jeugdliefde. Het strenge geloof (alles is zondig), haar wantrouwen, haar angsten, haar jaloezie, koppigheid, haar afkeer van veranderingen ('geen denken aan', was haar adagium) bepaalden haar levensgang. Ze werd beheerst door de vermeende ontrouw van haar echtgenoten. Ondanks haar kuren had Maarten 't Hart een sterke band met haar. In gesprekken bespreekt hij met haar geloofszaken en (de eigenaardigheden van) haar gezins- en familieleden, die soms een komisch effect hebben. Hij stelt zijn redelijkheid (en ongelof) tegenover de godsdienstwaan en paranoia voor van alles en nog wat van zijn moeder. 't Hart geeft in een gevarieerde stijl in brieven, dialogen, jeugdherinneringen een intrigerend en respectvol beeld van zijn moeder. Hij tekent genadeloos het streng christelijke milieu waaruit de hij stamt en is in deze roman de boeiende chroniqueur van deze voorbijge wereld.

HART, MAARTEN 't

De nachtstemmer

2019, 315 p.

Net als in eerder werk van de alom geprezen auteur Maarten 't Hart (1944) speelt ook in deze roman geloof, de Bijbel en klassieke muziek een grote rol. Hoofdpersoon Gabriel Pottjewijd, een Groningse orgelstemmer, moet voor een klus naar een Zuid-

Hollands havenstadje. Aldaar botst hij al snel met de plaatselijke bevolking: er is wantrouwen, miscommunicatie, er zijn twisten over de Bijbel en de kerk, en hun dagelijkse lawaai maakt zijn stemwerk onmogelijk, waardoor hij dat noodgedwongen naar de nacht verplaatst. Wat ook al snel kwaad bloed zet bij met name de lokale mannen – zelfs uitmondend in de bizarre ontknoping van deze roman – is zijn opbloeiende contact met de Braziliaanse weduwe Gracinha. Haar dochter wordt in de gemeenschap gezien als een raar, verstandelijk gehandicapt meisje, maar Pottjewijd ziet in haar juist de briljante assistente bij zijn lastige werk aan het orgel. Deze eigenzinnige liefdesroman te midden van een beklemmende (geloofs)gemeenschap is een prettig leesbare toevoeging aan het rijke oeuvre van 't Hart.

HASHEMZADEH BONDE, GOLNAZ

Wachten op Noora

Zweeds, (2017), 2018, 197 p.

Nahid, die met haar familie in Iran woont, raakt in een anti-Islamitische demonstratie haar jongste zusje Noora kwijt. Nahid voelt zich hier de rest van haar leven schuldig over. Ze vlucht samen met haar man en haar dochttertje Aram naar Zweden om weg te zijn uit de Islamitische dictatuur. Jaren later wordt daar ontdekt dat ze ongeneeslijke kanker heeft en nog zes maanden te leven heeft. Ze vecht tegen de dood om te overleven tot het dochttertje van Aram geboren zal zijn. Dat lukt op het nippertje en dat dochttertje gaat ook Noora heten. Het verhaal geeft duidelijk inzicht in het leven van Iraanse mensen en vooral ook in de soms moeilijke manier van elkaar tonen hoeveel ze van elkaar houden. Een aangrijpend boek door de Iraanse schrijfster (1983) in ik-vorm geschreven.

NIEUW

HAYNES, NATHALIE

De blik van Medusa

Engels, 2022, 332 p.

Een hervertelling van het verhaal van Medusa uit de Griekse mythologie. Athene neemt wraak op Poseidon door de onschuldige Medusa te betoveren. Haar krullen worden slangen en haar blik verandert elk levend wezen in steen. Medusa kan nooit meer naar haar geliefden kijken zonder ze te doden. Meeslepend en toegankelijk geschreven. Met enkele kleine zwart-witillustraties. Natalie Haynes (Birmingham, 1974) is schrijfster, classicus en radiopresentator. Ze studeerde klassieke talen in Cambridge en schreef o.a. de romans 'The children of Jocasta', 'The amber fury' en 'A thousand ships' (shortlist Women's Prize for Fiction 2020). Bij BBC Radio 4 mocht ze acht seizoenen van Natalie Haynes stands up for the classics maken, en in 2015 won ze de Classical Association Prize vanwege haar promotie van het onderwerp 'de klassieke oudheid' onder een breder publiek. Eerder verscheen haar non-fictieboek 'De kruik van Pandora'.

HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER

Mooi doodliggen

2018, 365 p.

Uitgangspunt voor dit verhaal is de gefingeerde moord in mei 2018 op de Russische journalist Babsjtenko, in deze roman Grigori Moerasjko geheten. Moerasjko wil Rusland aanklagen voor het neerhalen van vlucht 'MH17'. Vanwege bedreigingen is hij met vrouw en kinderen naar Oekraïne gevlucht. Omdat hij ook daar niet veilig is, bedenkt hij samen met de geheime dienst in Kiev een bizar plan: een gefingeerde moord gevolgd door zijn crematie. Tijdens de nacht die hij levend in het mortuarium doorbrengt, wordt hij door twijfels overvallen. Hij ontsnapt en verschijnt de volgende dag op de persconferentie over zijn dood. Iedereen keert zich van hem af: zijn vrouw voelt zich verraden en zijn collega's beschuldigen hem van nepnieuws. De enige die hem blijft steunen, is zijn vriend

Natan Haandrikman, een Nederlandse oorlogsfotograaf (het alter ego van de overleden zoon van de schrijver). Deze sterk in de actualiteit gewortelde roman bewijst dat deze schrijver na veertig jaar schrijverschap nog steeds de vinger aan de pols van de maatschappij heeft. Proloog van een aangekondigde roman over de MH17-ramp.

HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER

De ochtendgave

2015, 296 p.

In 1672 trouwt de Nijmeegse arts en lijkschouwer Casper Sonmans, ik-figuur in deze roman, met de mooie Sara Stermont. De ochtend na hun huwelijksnacht is Sara verdwenen en hebben de Fransen de stad ingenomen. Zes jaar later is Casper als ambassadesecretaris betrokken bij de totstandkoming van de Vrede van Nijmegen. Sara heeft in de tussentijd jaren als (dubbel)spionne en minnares van een Franse markies geleefd. Na het sluiten van de vrede is hen weer slechts korte tijd samen gegund. In 1705 vertelt de oude Casper over de gebeurtenissen aan de zoon die, negen maanden na zijn huwelijk, bij hem werd bezorgd. Deze eerste historische roman van Van der Heijden, voortkomend uit een opdracht van de gemeente Nijmegen, vertelt een verhaal over liefde en overspel, spionage en verraad tegen de achtergrond van bekende historische gebeurtenissen. Die setting wordt smeugig en niet zonder humor beschreven. De cyclische structuur maakt nieuwsgierig naar de oorzaken van beschreven situaties, al is de plot wat mager. Een sfeervol geheel, dat overigens losstaat van Van der Heijdens grote romancycli.

HEIJMANS, TOINE

Pristina

2014, 347 p.

Na het ook in Frankrijk zo succesvolle debuut 'Op zee'* (2011, bekroond met de Prix Médicis) verschijnt hier de tweede, ambitieuze, roman van de Volkskrantcolumnist (1969). In deze nieuwe roman staat de ritselfende, zelfgenoegzame repatriëringsambtenaar Albert Drilling (die voor de reputatie van zijn minister schrijnende asielzoekergevallen heimelijk de grens over masseert) tegenover de innemende Irin Past, een vernerlandste Kosovaars-Servische. Zij verblijft op een klein Waddeneiland. Het eiland en zijn bewoners sluiten zich om haar heen. De rigoureuze ambtenaar infiltreert in de gemeenschap; hij is op het Waddeneiland, maar hij doet ook voorbereidend werk in Egypte en in Kosovo. De ambtenaar lijkt in zijn missie te slagen. Het individuele leed van een asielzoekster tegenover de rigiditeit van de ambtenarij (mens tegenover dossier) krijgt gestalte. De karakteruitdieping en de structurering is wel eens schematisch. Dat schematische opent intussen wel de weg naar haast surrealistische (Kafkaëske) vergezichten. Een mooie roman die tot nadenken en verontwaardiging over het lot van individuen stemt.

HEMMERECHECHTS, KRISTIEN

Wolf

2018, 240 p.

Vladimir Oeltsjenko is een vijftigjarige man met zowel Belgische als Russische wortels, die zijn brood verdient met het op piano begeleiden van een blinde gekleurde stand-up-comedian. Vladimirs leven en zijn relaties worden beheerst door woede en onbegrip: vlak na zijn geboorte werd hij door zijn moeder aan zijn grootmoeder afgestaan, of pakte zijn oma hem juist af? Hoe dan ook, zijn vader is al helemaal buiten beeld en ook na een halve eeuw probeert Vladimir nog gemoedsrust te vinden, maar zolang hij niet met zijn verleden en zijn woede in het reine kan komen, kan hij ook niet liefhebben. Een nieuwe therapeute biedt hem een kans, maar wanneer hij haar volgt naar een 'Centrum ter Bevordering van de Glimlach en de Vriendelijkheid' raakt hij

betrokken bij een crisis die zijn leven en dat van de mensen om hem heen op hun kop zet. Enigszins cerebrale roman over een buitenstaander wiens richtingloze woede gelukkig de sympathie van de lezer niet in de weg staat. Zijn familierelaties zijn misschien wat overdadig, maar de fraaie en soms poëtische schrijfstijl maakt veel goed.

HERMSEN, JOKE J.

Rivieren keren nooit terug

2018, 262 p.

Een vrouw maakt, om de dood van haar vader te verwerken, een reis door Frankrijk naar het idyllische plekje van haar jeugd, waar ze haar eerste vriendje had. De rivier staat symbool voor de tijd: ook wat geweest is, keert niet terug. Poëtisch en melancholiek geschreven roman met bespiegelingen over het leven. Veel informatie over de plekken die de hoofdpersoon in Frankrijk bezoekt. Joke Hermsen (1961) is filosofe en romanschrijfster. Voor lezers die houden van diepgang en voor francofielen.

HERTMANS, STEFAN

De bekeerlinge

2016, 317 p.

In Rouen wordt in 1070 Vigdis geboren, dochter van een welgestelde christelijke familie. Als ze vijftien is, ontmoet ze de joodse David, zoon van een opperrabbin, op wie ze stapelverliefd wordt. Na korte tijd laat ze alles achter en vlucht met hem naar Navarra. Haar vader achtervolgt haar, daarom vertrekken ze naar een kleine plaats in de Provence. Ondertussen is ze joods geworden en heet nu Sarah. Rondom hen woeden de godsdienstoorlogen. Na een korte tijd van rust slaat het noodlot opnieuw toe. De plaats wordt getroffen door een pogrom met dramatische gevolgen. Sarah overleeft met haar jongste en vlucht opnieuw, nu naar Cairo. Stefan Hertmans (1951) romanschrijver, dichter, essayist (met een groot oeuvre, waaronder 'Oorlog en terpentijn') schrijft vanuit de verteller deze op ware gebeurtenissen berustende roman. Hij kent de Provence goed, gaat achter de bronnen in Rouen, Navarra, Provence, Cairo en Cambridge aan en weeft op ingenieuze wijze heden en verleden door elkaar. Bloemrijk geschreven, uitstekend gedocumenteerd dramatisch verhaal dat veel lezers zal weten te vinden.

HERTMANS, STEFAN

Oorlog en terpentijn

(2013), 2017, 333 p.

Aan de hand van hem nagelaten memoires van zijn grootvader Urbain reconstrueert de Vlaamse schrijver (1951) in beeldrijke taal het leven van zijn grootvader die rond 1900 in armoede opgroeide in Gent. Hertmans verbindt op indrukwekkende wijze vroege jeugdervaringen van zijn grootvader met de latere, toen Urbain als jong soldaat hachelijke dagen en nachten in de loopgraven overleefde. Zo worden de gruwelen van de Eerste Wereldoorlog aangekondigd met de beschrijving van een argeloze Urbain, die terecht komt in een oude gelatinefabriek, waar dierenkoppen worden gekookt. 'Een zwarte stierenkop rolde tot tegen een tafelpoot. Meteen kropen de witte maden ertegenaan als een onstuitbaar leger dat uit een andere wereld naar hier was gestuurd om alles te bedekken en zich loos te vreten (...)' Ook beschrijft Hertmans de transformatie van tijdgeest en stadslandschap, waarbij de schone natuur in vreedstijd niets verraadt van het bloed en lijden dat de vruchtbare aarde opsloopte. Tegelijkertijd definieert de kleinzoon de afstand en de verwantschap met zijn grootvader. Winnaar Libris Literatuurprijs 2014.

HERTMANS, STEFAN

De opgang

2020, 412 p.

Begin 2000 leert de auteur het boek "Zoon van een 'foute' Vlaming" van Adriaan Verhulst kennen. Hij komt daardoor te weten dat hij 20 jaar in een huis gewoond heeft dat lange tijd bewoond werd door een SS'er. De auteur ontwikkelt twee verhaallijnen. Enerzijds is er het levensverhaal van Willem Verhulst. Over zijn gezin, waarbij vooral zijn echtgenote, een pacifistisch Mientje, en zijn minnares Griet in beeld komen. De auteur schetst hoe Willem evolueert tot een overtuigde en radicale flamingant en collaborateur met de Duitse bezetter. Anderzijds is er de woning die een zekere onweerstaanbare aantrekkingskracht op de auteur had en die hij in een opwelling kocht in 1979. In de kamers van het huis liggen heel wat verhalen bezonken. Beide verhaallijnen, die elkaar afwisselen, zijn gebaseerd op historische feiten en uitgebreid bronnenmateriaal, aangevuld met de verbeelding van de auteur. Het geheel is mooi in elkaar gevlochten tot een boeiend en spannend verhaal. Waar oorlog woedt, sympathiseren mensen met de bezetter of gedragen zich als patriot of verzetsstrijder. De auteur werkte het universele thema van de collaboratie subliem uit. Foto's van voorwerpen en plaatsen illustreren de tijd van toen. Stefan Hertmans (1951) is auteur van 'Oorlog en terpentijn' en 'De bekeerlinge'.

HESSE, HERMANN

De Steppewolf

Duits, (1927), 2020, 222 p.

Harry Haller, die zichzelf de Steppewolf noemt, lijdt onder een existentiële en een identiteitscrisis. Gevangen in een door hem zelf gecreëerde persoonlijkheid leeft hij in een klein, bekrompen wereldje, dat hij veracht en waaraan hij wil ontsnappen. Zelfmoord lijkt de enige uitweg, maar dan komt hij terecht in het 'magische theater' en worden zijn wereld en zijn zelfbeeld helemaal ondersteboven gegooid. De prostituee Hermine en haar vrienden laten hem de wereld van de zinnelijkheid ervaren en langzaam maar zeker gaat hij zijn ware ik leren kennen en begint hij opnieuw te leven. Deze roman uit 1927 van de Duits-Zwitserse auteur en Nobelprijswinnaar voor literatuur Herman Hesse (1877-1962) is nog steeds actueel en het lezen meer dan waard. De vertaling van Peter Versteegen is accuraat en doet recht aan het origineel. Een roman die door zijn vele lagen niet makkelijk wegleest, maar meer dan de moeite waard is en die grote groepen geïnteresseerde lezers zal aanspreken. Een absolute aanrader.

HILL, LAWRENCE

Het negerboek

Engels, (2007), 2019, 447 p.

Sommige boeken maken een blijvende indruk en kunnen je wereldbeeld veranderen. Deze op uitgebreid en diepgaand onderzoek gebaseerde roman door een nazaat van slaven hoort daarbij. Het verhaal wordt verteld vanuit een in Afrika in vrijheid geboren moslimmeisje. Een roman als deze maakt duidelijk hoe onmenselijk en wreed het roven van mensen is en wat een prestatie het is dat zoveel zwarten met het systeem leerden leven en een eigen gemeenschap wisten te creëren of zelfs hun vrijheid wisten te heroveren. Het verhaal: Animata Diallo wordt in 1756 op elfjarige leeftijd door zwarte slavenvangers gevangengenomen en met een slavenschip naar Amerika gebracht. Van een indigoplantage gaat ze naar Charles Town en in 1776 naar New York, waar ze vlucht. In 1783 vlucht ze met de andere zwarte loyalisten naar Nova Scotia. Na tien jaar discriminatie gaat ze mee naar het door Engelse abolitionisten gestichte Freetown in Sierra Leone. In 2008 won de auteur (1957) de Commonwealth Writers' Prize voor deze roman.

HINES, BARRY

Kes

Engels, (1968), 2019, 223 p.

'Kes' is een nooit eerder in het Nederlands vertaalde roman die in Engeland een klassiekerstatus heeft. In 1969 werd het boek succesvol werd verfilmd door Ken Loach. Barry Hines vertelt het verhaal van Billy die in de jaren zestig opgroeit in een armoedige buitenwijk van een arbeidersstadje in de Engelse mijnstreek Yorkshire. Zijn vader heeft het gezin verlaten, zijn moeder bekommert zich meer om haar minnaars dan om hem en zijn oudere broer treitert hem voortdurend. Ook op school is hij het mikpunt van de meeste leerlingen en onderwijzers. Billy, die liegt, steelt en vecht omdat ... het moet, vindt troost bij Kes, een valk die hij als jong uit een nest 'steelt' en zelf africht aan de hand van een 'geleend' boek. De roman is zo (virtuoos) geschreven dat je met Billy meekijkt naar alles wat hij observeert en meevoelt bij alles wat hem overkomt. Af en toe valt er ook wat te lachen, maar een gunstig effect heeft dat nooit voor Billy. Een happy end hoeft de lezer niet te verwachten.

HIRAIDE, TAKASHI

De kat

Japans, (2001), 2015, 185 p.

Op het eerste zicht lijkt 'De kat' geen ambitieuze roman met zijn eenvoudige uitgangspunt van hoe een zwerfkot in het leven van een kinderloos koppel komt. Schijn bedriegt echter, want het boek geeft een inkijk in het leven van een bescheiden paar dat bewust ingaat tegen de hectiek van het Japanse kantoorleven. Door voorzichtige uitstapjes naar Machiavelli's filosofie van het noodlot, of door expliciet aandacht te besteden aan de Japanse vastgoedbubbel van eind jaren '80, reikt de auteur de lezer tips aan hoe zijn werk geïnterpreteerd kan worden. Overpeinzingen over de natuur, kleine anekdotes en de steeds weerkerende symboliek (de wildgroei in de verwaarloosde tuin, de verkommering van de hoofdwoning) duiden in de richting van een groot thema. Zekerheden bestaan immers niet en omgevingsfactoren veranderen voortdurend, hoezeer de mens zich daartegen ook verzet. Zelfs over het banale dagelijkse leven van een huisdier blijkt men uiteindelijk bitter weinig te weten. De kracht van 'De kat' ligt dan ook in de eenvoudige manier waarop het zijn publiek filosofische vragen meegeeft.

HOES, ISA

Toen ik je zag

(2013), 2015, 287 p.

Isa Hoes (1967) en Antonie Kamerling (1966) leren elkaar in 1990 kennen tijdens audities voor de soapserie 'Goede Tijden Slechte Tijden'. Ze worden verliefd op elkaar, gaan samenwonen en trouwen. Het stel krijgt twee kinderen: Vlinder en Merlijn. Isa en Antonie spelen beiden in verschillende televisieseries, speelfilms, toneelstukken en musicals. Voor de buitenwereld zijn ze een geslaagd en stralend paar, maar Antonie kampt steeds vaker met depressies, terwijl Isa het gezin bij elkaar probeert te houden. Antonie's depressies worden zo erg dat hij op 6 oktober 2010 een einde aan zijn leven maakt. In dit boek vertelt Isa over het leven met haar grote liefde Antonie, vanaf het moment dat ze elkaar leren kennen tot de periode na zijn dood. Een indrukwekkend en aangrijpend relaas over het leven met een partner die manisch-depressief is.

HOFSTEDE, BREGJE

Drift

2018, 397 p.

Bregje Hofstede (1988) schrijver, journalist en columnist bij De Correspondent debuteerde in 2014 met de roman 'De hemel boven Parijs'. Twee jaar later verscheen 'De herontdekking van het lichaam' over haar burn-out. In 'Drift' onderzoekt Hofstede de relatiebreuk met haar middelbare schoolliefde. Op een winteravond verlaat zij het echtelijke appartement in Brussel, met

in haar rugzak de dagboeken die zij gedurende de relatie heeft bijgehouden. Zij probeert er achter te komen waar en hoe het is misgegaan. Zij gebruikt daarvoor haar dagboeken, een logboek dat haar ouders over haar jeugd bijhielden en haar ongepubliceerde debuutroman 'Welp'. De verschillende verhalen zijn slim in elkaar gevlochten en laten steeds een andere kant van de hoofdpersoon Bregje Hofstede zien. Na een zwerftocht van 40 dagen door de stad, overnachtend op verschillende adressen, trekt zij de conclusie dat het niet goed meer zal komen.

HOND, MARC DE

Licht in de tunnel

2020, 248 p.

De schrijver, radio-, tv- en theatermaker Marc de Hond (1977-2020) overleed onlangs op zijn 42ste en schreef dit dagboek over de ellende die hij moest ondergaan. Door een medische fout liep hij een dwarslaesie op en belandde in een rolstoel. In 2008 schreef hij 'Kracht' en trad hij op met zijn programma 'Scherven brengen geluk' over hoe men veranderingen kan accepteren. In deze publicatie staat een deel van zijn afscheidsbrief aan zijn vrouw Remona, met de mooie woorden: 'Laat je tranen een mooie vijver vormen waarin jullie straks in de zomer kunnen varen en in de winter op kunnen schaatsen'. In dit werk komen allerlei gebeurtenissen en behandelingen in het ziekenhuis voor en de vele mooie en afschuwelijke momenten, zoals zijn huwelijksaanzoek aan Remona in Carré in 2019 en hun geweldige bruiloft. Deze hartverscheurende publicatie, opgedragen behalve aan zijn vrouw en hun twee kleine kinderen, ook aan alle Nederlanders die jaarlijks de diagnose kanker krijgen, zal voor velen van betekenis zijn met betrekking tot hoe men om kan gaan met veel verdriet en ellende. Een uniek dagboek van een optimist ten aanzien van behandelingen, belevenissen en zelfs fouten in een ziekenhuis.

HOOGENDIJK, INGRID

Ons gaat her in ieder geval nog goed

2018, 415 p.

Oost-Pruisen in het uiterste oosten van het Duitse Rijk werd na 1945 verdeeld tussen Rusland en Polen. In 1922 kwam de Rotterdamse textielkoopman Hoogendijk in het bezit van het Rittergut Schakenhof, 500 ha, nu in Rusland. Hij exploiteerde dit landgoed in de Duitse tijd tot 1946. Tot in de oorlog had het gezin er een paradijselijke tijd, maar later ging het bergafwaarts toen de Russen kwamen. Nazaat Ingrid Hoogendijk kreeg het familiearchief en schreef over het leven van dit gezin, dat na 1945 volledig uit elkaar viel. Ze schreef een goed leesbaar boek over deze familiegeschiedenis van Nederlanders die de oorlog als de Duitsers hebben meegemaakt: dood, honger en verdrijving. Bijzonder is de doorwerking van de nazipropaganda op de kinderen Hoogendijk, want een aantal dochters trouwde Duitse nazi's. Een deel van de familie vond de dood, onder wie de ouders, de rest vertrok naar het westen. Deze indrukwekkende geschiedenis is behalve met een katern familiefoto's ook elders geïllustreerd in zwart-wit en besluit met een stamboom en een bronnenlijst.

HORNBY, GILL

Miss Austen

Engels, 2020, 349 p.

In deze intelligente en onderhoudende sleutelroman van de Britse schrijfster figureren nu eens niet de minder belangrijke personages in Jane Austens werk (zoals Mary uit 'Pride and Prejudice' in het eveneens recente 'The Other Bennet Sister' van Janice Hadlow), maar haar zus Cassandra en het waarom van het verbranden van voor Jane belastende brieven. In de plot haast ze zich als bejaarde vrouw naar de pastorie, waar Isabella Fowles, de zus van haar

vroeg gestorven verloofde Tom, op het punt staat te (moeten) verhuizen. Zij moet eerder dan haar schoonzus Mary de hand leggen op zich daar bevindende familiebrieven, daar Mary hun familiegeschiedenis en vooral die van Jane naar haar hand zou zetten. Deze lezend komen niet alleen herinneringen aan het leven met haar familie en Jane naar boven, maar ook voor haar verborgen zaken. Een boeiend en soepel geschreven boek, waarin het tijdperk, sfeer en vooral de (fictieve) stem van Jane in brieven en dialoog, zintuiglijk en treffend worden geschilderd. De armlastige positie van oude vrijsters en weduwen van die tijd is een hoofdmotief. Met medewerking en goedkeuring van biografe Claire Tomalin en leden van de Jane Austen Society.

HORNBY, NICK

Op het eerste gezicht

Engels, 2020, 248 p.

Lucy (42), lerares Engels en sectievoorzitter op een scholengemeenschap in Londen, is in voorjaar 2016 aan het scheiden van de man met wie ze twintig jaar getrouwd was en met wie ze veel gemeen leek te hebben. Maar het huwelijk liep fout, ook omdat Paul verslaafd raakte aan alcohol en coke. Haar hoofd staat nu totaal niet naar relaties. Als ze een oppas voor haar twee zoons van acht en tien zoekt, vraagt ze de aardige jongen die op zaterdag een bijbaan bij de slager heeft. Hij valt erg in de smaak bij de zoons en Joseph voelt zich al langer aangetrokken tot Lucy die hij van de winkel kent. Dat is wederzijds, ze belanden in bed en krijgen een relatie, al is hij veel jonger (22), uit een andere wereld en zwart. Hun omgeving is geschokt en voor hen is de vraag of het blijvend is of een tussenfase? De vaak bekroonde Engelse auteur (1957) van romans en verhalenbundels is ook scenarioschrijver. Deze aansprekende, goed vertaalde roman leest als een trein, zet aan het denken over relaties en geeft bovendien een levendig beeld van Engeland ten tijde van het Brexit-referendum en de strijd die dit oproept.

HOUELLEBECQ, MICHEL

Onderworpen

Frans, 2015, 234 p.

In 2022 heeft de Moslimbroederschap in Frankrijk de verkiezingen gewonnen en krijgt Frankrijk een islamitische president, Ben Abbas. De samenleving verandert snel en geruisloos, de islam wordt de staatsgodsdienst, het onderwijs op islamitische leest geschoeid, polygamie doet weer zijn intrede en vrouwen worden uit werk en studie weer het huis in gemanoeuvreerd waardoor de werkloosheid afneemt. Hoofdpersoon is François, hoogleraar aan de Sorbonne, specialist in het werk van de auteur Joris-Karl Huysmans (1848-1907). Hij is een eenzame, gedesillustioneerde intellectueel van middelbare leeftijd met vluchtige seksuele contacten - vooral met studentes - die met Huysman als ijkpunt de islamisering van de Franse samenleving afstandelijk en passief gadeslaat. Als hij als ongelovige niet meer welkom is op de inmiddels islamitische Sorbonne zoekt hij via bekering tot de islam een uitweg voor zowel zijn universitaire status als zijn relatie met vrouwen. Een controversiële, satirische toekomstroman, waarin humor de somberheid en cynische toon wat verlicht. De vrijwel probleemloos verloopende snelle islamisering van de Franse samenleving komt niet geheel geloofwaardig over. Heeft in Frankrijk en daarbuiten al heel wat discussie losgemaakt.

HULME, KERI

Kerewin

Engels, (1985), 2016, 607 p.

In Nieuw-Zeeland spelende roman over de intense en ontroerende relatie die ontstaat tussen een man, een vrouw en een klein jongetje. Kerewin, een artieste, ontmoet bij haar afgelegen huis aan het strand een klein jongetje dat alleen via gebarentaal of het geschreven woord kan communiceren. Al gauw leert ze ook zijn stiefvader kennen, met wie de jongen een vreemde haat-liefdeverhouding heeft, waarbij gewelduitbarstingen regelmatig voorkomen. Het is niet mogelijk dit geweldige boek recht te doen via een korte inhoudsbeschrijving, daar is het te complex voor. Menselijke verhoudingen, creativiteit,

identiteitscrises (beide volwassenen zijn gedeeltelijk van Maori-afkomst), menselijk onvermogen, de Maori-cultuur en het land zelf spelen allemaal een belangrijke rol. Heel indrukwekkend, bijzonder en boeiend en in een directe en levendige stijl geschreven. Achterin een verklarende woordenlijst van de gebruikte Maoritermen. Bekroond met de Bookerprize 1985.

HULST, AUKE

En ik herinner me Titus Broederland

2016, 266 p.

Dystopische roman over een tweeling die probeert te overleven in een apocalyptisch landschap. De jongvolwassen broers groeien op in een verlaten bos waar ze leven als bannelingen vanwege hun 'duivelse' afkomst. Zij lezen verboden boeken en leren gitaar spelen. Als hun vader sterft en hun leefwereld wordt vernietigd, vluchten ze naar zee, een bestemming van mythische proportie. Titus is de hardste van de twee, moedig maar ook wreed en ongenaakbaar. De vertellende broer, ik-figuur en hoofdpersoon, is zachter van karakter, poëtischer en daardoor taaier, de overlever. De barre tocht die de broers maken wordt opgetild naar een existentieel, bijna mystiek overlevingsverhaal. De profetische boodschap ervan behelst niet alleen kritiek op de uitbuiting van de aarde en op religieuze zwendel en onverdraagzaamheid, maar krijgt een kosmische dimensie in puur poëtische zinnen.

IJLANDER, GIJS

Vergeef ons onze zwakheid

2014, 206 p.

Een arts in een zorgcentrum pleegde volgens de voorgeschreven procedures euthanasie, maar een dochter van de overledene uit de VS accepteert de Nederlandse wetgeving niet en beschuldigt hem van moord... - Sybrand heeft zich strikt aan de regels gehouden en zorgvuldig gehandeld. De dood voor verzoek van de oude heer Mos is zonder problemen verlopen. Toch komt zorginstelling De Uiver onder vuur te liggen wanneer de dochter van Mos, woonachtig in Amerika, de verpleeghuisarts wil laten vervolgen wegens moord. Trek de stekker uit de telefoon, zorg dat je voorlopig incommunicado bent, is het advies van zijn baas. Maar de pers heeft er al lucht van gekregen en Sybrand wordt meedogenloos opgejaagd. Hij vlucht naar zijn huisje op een Schots eiland, maar ook daar vindt hij geen rust. Uit het keukenraam ziet hij een aangespoelde walvis op het strand liggen en kan amper geloven hoe de eilanders met het enorme beest omgaan. IJlander beschrijft het langzame sterven van de gigantische potvis in ongee_venaarde scènes. Met kiprpenvel zien wij Sybrands verontwaardiging over de nog levend gefileerde reus en begrijpen zijn paniekerige reacties na het sterven van de heer Mos. We constateren volledig geboeid door het verhaal hoe moeilijk het soms kan zijn om het goede van het kwade te onderscheiden. Vooral als het om een leven gaat. Wij zijn geneigd te denken dat wij principie_le vragen over leven en dood verstandig en moreel verantwoord tegemoet treden. Maar Gijs IJlanders betoverende roman laat zien hoe een aangespoelde walvis en de doodswens van een oude man ons in uiterste moreel verwarring kunnen brengen.

IPEREN, ROXANE VAN

t Hooge Nest

(2018), 2022, 381 p.

Van Iperen woont met haar familie in villa 't Hooge Nest in 't Gooi. Ze ontdekte dat haar woonhuis tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft gefunctioneerd als een onderduikvilla, van waaruit twee Joodse zusjes daadwerkelijk actie ondernamen tegen de bezetter en dat pal onder de neus van NSB-buren en nazikopstukken. 't Hooge Nest werd daardoor een symbool van verzet. Van Iperen beschrijft het waargebeurde verhaal van de twee zussen Brilleslijper en hun familieleden en zij doet dat zodanig dat de

lezer zeer indringend verslag wordt gedaan van hoe de bezetter de Endlösung in Nederland implementeerde. 't Hooge Nest groeide uit tot een van de grootste onderduikadressen van Nederland en laat goed zien dat ook Joden zich daadwerkelijk hebben verzet. Uiteindelijk werden ook zij verraden en door de Jodenjagers van de Colonne Henneicke aan de Duitsers overgedragen. Met het allerlaatste transport uit Westerbork werden ze naar Auschwitz getransporteerd.

IPEREN, ROXANE VAN

Schuim der aarde

2016, 267 p.

Deze debuutroman bestaat uit een vertelling met drie verhaallijnen. Het verhaal zelf speelt zich bijna geheel af in en rondom de sloppenwijken van Rio de Janeiro. Er is Anjo, de zwaar getraumatiseerde, als baby afgegeven en als seks slaaf doorverkochte jongen. Hij kan zijn slavenbestaan op de droge vlakte van Noord-Brazilië ontvluchten. Dan is er Lucy, een levenslustige tienerprostituee, die in de anarchistische jungle van de sloppenwijk woont en werkt. En ten slotte Elisabeth, de echtgenoot van de hoofdcommissaris van politie van de stad. Het verhaal is voor een groot deel bedoeld om in gruwelijke en breed uitgewerkte detailbeschrijvingen te laten zien wat de rauwe werkelijkheid van de sloppenwijk is, hoe corrupt de politie te werk gaat en wat de gevolgen hiervan zijn voor de karakters. Geschreven in meervoudig perspectief is er van echte karakterontwikkeling nauwelijks sprake. Hierdoor komt de psychologische omslag, waar de roman naar toe werkt, ook als complete verrassing.

NIEUW

ISHIGURO, KAZUO

Klara en de zon

Engels, (2021), 2022, 349 p.

De titelfiguur, tevens ik-verteller, in de nieuwe roman van de Nobelprijswinnaar van 2017 is een 'kunstmatige vriend', een zeer geavanceerd product van kunstmatige intelligentie. Klara wordt de KV van het meisje Josie, dat ziek blijkt te zijn. De op zonne-energie 'werkende' Klara, getraind om dienstbaar te zijn, wil helpen Josie beter te maken en vertrouwt daarbij vooral op de kracht van de zon. Evenals eerdere vertellers bij Ishiguro interpreteert Klara dingen echter niet goed en voert ze haar plichtsbesef (te) ver door. Ishiguro maakt veel werk van het oproepen van een toekomstige wereld, zonder zaken echt toe te lichten. Dat had wat korter gekund en er zijn wat losse eindjes in het geheel, maar uiteindelijk is dit geen hardcore sciencefiction, wel een roman over vertrouwde Ishiguro-thema's als vriendschap, (angst voor) eenzaamheid, plichtsbesef en (ouderlijke) liefde, waarin de auteur onderzoekt wat het betekent om een mens te zijn. Dat je als lezer ontroerd raakt door het lot van de kunstmatige Klara toont het vakmanschap van deze grote Japans-Britse schrijver (1954).

ISIK, MURAT

Mijn moeders strijd

2020, 185 p.

Hoofdpersoon van dit boek is Aynur, de moeder van de auteur. Zij groeide op in een armoedig en stoffig dorp zonder stromend water en elektriciteit in het oosten van Turkije, als negende van elf kinderen (waarvan er maar drie volwassen werden) van ongeletterde Zaza's. Als tiener woont ze in Izmir, ontmoet ruimdenkender mensen en haar man en krijgt twee kinderen. Later - als het gezin in de Bijlmer woont - vindt ze een baan, ontwikkelt zich en scheidt uiteindelijk van haar gefrustreerde, geweldadige man. Op zijn unieke, sobere en meeslepende toon beschrijft Murat Isik het leven en de strijd van zijn moeder om te ontsnappen aan een leven in geestelijke en materiële armoede. En tegelijkertijd van het proces van schrijven van dit boek: zijn aanpak, de

gesprekken met zijn moeder en zijn introspectie. Zijn bekroonde werken 'Wees onzichtbaar' en 'Verloren grond' - en nu dit boek - zijn een verrijking voor de Nederlandse literatuur. Betoverend mooi geschreven. Boeiend voor een groot publiek, van begin tot eind. In deze sterk uitgebreide editie van het Boekenweekessay 2019 gaat de auteur (1977) dieper in op zijn moeders leven en ook op het leven vol tegenslagen van zijn grootmoeder.

ISIK, MURAT

Verloren grond

(2012), 2019, 374 p.

Een realistisch beeld van het dagelijkse leven op het platteland in de jaren vijftig van de twintigste eeuw in Oost-Turkije van een Zaza gemeenschap. We volgen drie generaties van boeren in hun strijd om het bestaan. In de winter van 1915 vallen de Russen een dorp in Oost-Turkije binnen; een grootmoeder en haar kleinzoon zijn de enigen van de familie die overleven. De kleine jongen groeit op tot een zachtmoedige man. Hij trouwt met een meisje uit een ander dorp en vestigt zich daar; twee zoons en een dochter blijven in leven. Luxe, elektriciteit, medische zorg ontbreken in deze afgelegen Koerdisch alevitische gemeenschap. Een dorpsleraar komt voor anderhalf jaar met ijzeren discipline in een vreemde taal de kinderen de leuzen over het Vaderland bijbrengen. Miran moet voortaan Mehmet heten; hij heeft net leren lezen als de leraar weer vertrekt. Vader breekt zijn been, het wordt net op tijd afgezet in het ziekenhuis. Het vee wordt verkocht, het gezin verhuist naar vaders geboortedorp, maar de grond die hij daar bezit is inmiddels door anderen in gebruik genomen; zij zijn niet welkom. Deze debuutroman van de Nederlands-Turkse jurist (1977) is een indrukwekkende familiechroniek, geïnspireerd op de familie van de auteur zelf.

ISIK, MURAT

Wees onzichtbaar

2017, 596 p.

Tweede roman van Murat Isik (1977) die met zijn succesvolle debuut 'Verloren grond' onder meer de prijs van De Bronzen Uil won. De verteller en ik-persoon is Metin, een Turkse jongen die in de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw opgroeit in de Bijlmer. Ondanks zijn tirannieke vader die een zwaar stempel op het gezinsleven drukt en de gestage teloorgang van de ooit idealistisch ontworpen Bijlmer, blijft de zachtmoedige Metin zich met vallen en opstaan door zijn kindertijd en puberteit heen worstelen. In ruim honderd korte hoofdstukken wordt met veel mededogen het verhaal van een jong allochtoon gezin en dat van een jonge probleemwijk verteld. De auteur heeft een heel eigen stijl die zich kenmerkt door een heldere vertelstem zonder literaire pretentie en oog voor verbluffend veel sprekende details. Het houdt het midden tussen een typisch 'coming of age'-verhaal en een grotestadsroman en is een absolute aanrader voor wie de tijdgeest wil vatten van Nederland in de laatste decennia van de twintigste eeuw. Een belangrijk boek.

ITURBE, ANTONIO

De bibliothecaresse van Auschwitz

Spaans, (2012), 2014, 413 p.

Dita Dorachova (Praag, 1929) kwam in 1944 in het concentratiekamp Auschwitz terecht. In haar barak richtte Fredy Hirsch een schooltje op. Boeken waren verboden door de nazi's, er mocht alleen gespeeld worden. De acht boeken waaruit de bibliotheek van het schooltje bestond waren dus levensgevaarlijk. Dita Dorachova bewaarde de boeken onder haar jurk. De Spaanse schrijver Antonio Iturbe kwam dit verhaal op het spoor in een boek van Alberto Manguel. Hij raakte gefascineerd, zocht Dorachova op en schreef deze gemakkelijk toegankelijke roman. Hij bleef daarbij dicht bij de feiten en bij de getuigenissen die hij gebruikte. Zijn

bewondering voor Dorachova steekt hij niet onder stoelen of banken. Dat geldt ook voor zijn opvatting dat onderwijs en cultuur basisingrediënten zijn van de menselijkheid.

JANSEN, SUZANNA

Het pauperparadijs

(2008), 2016, 255 p.

Aan de hand van haar eigen familiegeschiedenis beschrijft journaliste Suzanna Jansen (1964) anderhalve eeuw Nederlandse armoede en wat daar aan gedaan werd, te beginnen met het heropvoedingsexperiment in Veenhuizen in Drente. Jansen ontdekte dat haar overgrootmoeder in 1856 werd geboren in een van de drie grote gestichten in Veenhuizen. Hier probeerde men sinds 1823 wezen, landlopers, arme stadsgezinnen en andere arme sloebers via hard werken, tucht en orde te heropvoeden tot nuttige, keurige burgers. Een goed en toegankelijk geschreven, heel boeiend en aangrijpend stuk sociale geschiedenis. Honderd jaar pogingen om de sociale onderklasse te verheffen is erin verbonden met de persoonlijke geschiedenis van een familie die hiermee van doen had, zich aan de ellende, de vernederingen en het onrecht wist te ontworstelen en 'van een dubbeltje een kwartje' werd. Met stamboom en twee katernen met zwart-witfoto's, uitgebreide bronvermelding en verantwoording van de illustraties. Volgens demograaf Carel Harmsen van het CBS heeft 'ten minste een op de zestien Nederlanders voorzaten die een heropvoeding hebben ondergaan in de Drentse paupergestichten van de negentiende eeuw'. Aan deze herdruk is een nieuw hoofdstuk toegevoegd over reacties op het boek en de theaterproductie.

JANSEN, SUZANNA

Wael

2019, 174 p.

Wael is een 26-jarige ICT-student aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij groeide op in Syrië en was 19 toen de oorlog uitbrak. In dit boek doet Suzanna Jansen, die ook de bestseller 'Het pauperparadijs' schreef, verslag van wat Wael meemaakte in Syrië en tijdens zijn vlucht en asielpcedure in Nederland. In 2010 woont hij met zijn familie in een goede buurt in Homs. Hij studeert en heeft een baan en een vriendin. Als de oorlog begint, keert hij zich tegen Assad en zet zich in voor vluchtelingen en gewonden via het Rode Kruis. Omdat het leger hem zoekt, vlucht hij. Na Libanon en Egypte komt hij als bootvluchteling vanuit Libië naar Italië. Van daaruit belandt hij via Frankrijk en België in Nederland. Na verschillende AZC's en baantjes lukt het hem om zich in te schrijven bij de VU en weer te gaan studeren. Een goed (in de ik-vorm) geschreven, confronterend boek dat een intrigerend beeld geeft van hoe het leven van een gewone jongen opeens kan omslaan in een achtbaan van angstaanjagende belevissen.

JAPIN, ARTHUR

Goed volk

2016, 159 p.

Arthur Japin reist veel, hij heeft niets met vasthouden aan geboortegrond en identiteit. Deze eerder her en der gepubliceerde reisverhalen en aantekeningen van ontmoetingen met marginalen, buitenstaanders, bedreigden en verstotenen in den vreemde spelen zich onder andere af in Zuid-Afrika, Amerika, Londen, Frankrijk, Italië, Argentinië, Suriname, Indonesië. De schrijver (1956) heeft het niet zo begrepen op literaire evenementen in het buitenland. Vol mededogen en respect bericht hij van individuen die lijden onder homohaar, armoede of alcoholisme en anderen die een originele oplossing voor de wrijvingen met hun omgeving hebben bedacht. Soms laat hij die personen grotendeels zelf aan het woord, andere keren brengt hij verslag uit van gebeurtenissen, zoals de viering van drie eeuwen betrekkingen tussen Ghana en Nederland. Statements over verbeelding, intuïtie en schrijverschap

duiken op in gesprekken met onder anderen de Italiaanse romancier Alberto Moravia. Ook opgenomen is het verhaal van een mislukte bootreis met zijn vader en diens zelfmoord. Meestal niet literair bedoeld, maar met origineel verwoorde observaties, intense verhalen over individuen in nood, reportages naast monologen, reisverhalen en jeugdherinneringen.

JAPIN, ARTHUR

Kolja

2017, 342 p.

De hoofdpersoon van deze roman is Nikola (Kolja) Konradi, een Russische man die als doofstom kind spraakles heeft gehad van Modest Tsjaikovski (1850-1916), de broer van de wereldberoemde componist Peter Iljitsj Tsjaikovski (1840-1893). Wanneer Kolja hoort dat Peter aan cholera is overleden, reist hij naar Sint-Petersburg om Modest bij te staan, maar de verwijdering tussen hen beiden is niet zo eenvoudig te verhelpen. Bovendien ontdekt Kolja dat er misschien wel meer aan de hand was dan een dodelijke besmetting, waar toch eigenlijk iedereen wel voor op zijn hoede was. Een knappe mengeling van historische roman, psychologie, 'who-dun-it'-mysterie en muzikale verhandeling. Afwisselend hoofdstukken over Kolja's jeugd en spraakles vanuit het perspectief van Modests dagboeken en hoofdstukken over Kolja's latere pogingen om achter de waarheid omtrent Tsjaikovski's dood te komen. Met als extra dimensie de homoseksualiteit van de drie hoofdpersonen in een tijd en een land waarin dat nog behoorlijk taboe was (en is).

JAPIN, ARTHUR

Maar buiten is het feest

(2012), 2020, 311 p.

De hoofdfiguur, Weijntje, is een beroemde zangeres met de artiestennaam Zonne. Zij werd in haar jeugd door haar stiefvader misbruikt. Tijdens de rechtszaak tegen haar stiefvader om de voogdij over haar nichtje (de dochter van haar zus en haar stiefvader) wordt in flashbacks het drama van Weijntjes jeugd beschreven. Deze roman speelt zich af op twee niveaus: in het gezin waar de hoofdfiguur opgroeit en haar ontwikkeling als zangeres en eerste optredens. Nu eens spiegelen beide niveaus elkaar, dan weer fungeren ze als elkaars contrapunt. Alle personages zijn slachtoffer: de weggijkende moeder, de misbruikte dochters met hun angst weer een vader te verliezen, de stiefvader met zijn onbeheersbare lustgevoelens. Japin schuwt de details van de incestscènes niet. In zijn maniakale beheerszucht overtuigt de stiefvader niet. Aan de dosering van de feiten, de onbestemde dreigingen die steeds duidelijker vorm krijgen, de sfeer van terreur in het gezin en het perspectief van Zonne als zelfbewuste opvoedster van haar nichtje ontleent het verhaal z'n spanning. Boeiend.

JAPIN, ARTHUR

Mrs. Degas

2020, 303 p.

Naar historische opgetekende roman waarin levensfeiten van de impressionistische schilder Edgar Degas romantisch worden opgesmukt. Het verhaal speelt deels in Louisiana (1872-1873) en zet het werk van Degas in een gefabuleerde context. In Parijs (1912) krijgt de blinde Degas een opruimcoach avant la lettre op bezoek. Zij noteert: 'Het ontmoedigt mij te zien hoe een mens zich jaar in jaar uit voortsleept van bijzaak naar bijzaak zonder dat daar enige lijn in te ontdekken valt (...)'. Zij stelt tergende vragen naar zijn geheime zielsliefde voor zijn blinde nichtje Estelle met 'pupillen dof als een verweerde spiegel'. Haar vermogen te leven met beperking en verlangen, en daarbij zuiver te blijven maakt haar anders dan veel vrouwen die: 'niet willen geloven dat hun grootste schoonheid is zichzelf te zijn...' Postkoloniaal Louisiana is

schilderachtig: ‘...magnolia’s, sinaasappel- en bananenbomen [wit, oker, warm en koud] Negerinnen met roze kinderen op de arm.’ Naast exotisme, een vroeg-kritische visie (1872): ‘Slavernij is een morele, politieke commerciële en sociale faux pas geweest.’

NIEUW **JAPIN, ARTHUR**

Wat stilte wil

2022, 330 p.

Een historische roman over Anna Witsen (1855-1889), gesitueerd in Amsterdam, Parijs, Utrecht, Lage Vuursche en de literaire kringen van de Tachtigers. Zingen is Anna’s grote geluk. Ze heeft de stem, het talent en de ambitie, maar een carrière als zangeres is voor een meisje uit haar milieu eind negentiende eeuw ondenkbaar. Met de opkomst van de vrouwenbeweging breekt echter een nieuwe tijd aan. In stil verweer oefent Anna haar stem en haar verzet, en zet de eerste stappen in de muziek en de liefde – maar dan blijkt dat ze buiten de macht van haar familie heeft gerekend... ‘Wat stilte wil’ is in een zachte en invoelende literaire stijl geschreven. Een roman voor een breed tot literair lezerspubliek met interesse in historische verhalen over vrouwen in de kunst. Arthur Japin (Haarlem, 1956) is schrijver van romans als ‘Vaslav’, ‘Kolja’ en ‘De zwarte met het witte hart’. Hij behoort al meer dan vijftig jaar tot de belangrijkste Nederlandstalige auteurs en zijn werk is wereldwijd vertaald en veelvuldig bekroond.

JAPIN, ARTHUR **De zwarte met het witte hart**

(1997), 2019, 389 p.

Een magistrale en onthutsende historische roman, gereconstrueerd uit officiële en privédocumenten. In 1837 werden twee Afrikaanse prinsjes door de Nederlandse regering als onderpand in een illegale handelstransactie naar Nederland gevoerd en hier opgevoed. De ene prins past zich aan, wordt als een Nederlander, de ander probeert zijn Afrikaanse identiteit te behouden. Maar beiden gaan eraan ten gronde. Een van hen, prins Kwasi, vertelt in 1900 in flash-backvorm tijdens het schrijven aan zijn dagboek op Java hun beider trieste levensgeschiedenis. Hoogtepunt is zijn ontmoeting met hun ‘ontvoerder’, die de oorzaak van hun ondergang uit gewetenswroeging onderzocht. De prins bleek het slachtoffer van de toentertijd heersende opvatting dat het bestuur in Indië gebaseerd diende te zijn op de morele en intellectuele superioriteit van het blanke ras over het bruine. Deze boeiende, ontroerende, soms wrange roman is een indrukwekkende verbeelding van isolement en tragiek, en van morele inferioriteit bij het toenmalige Nederlandse gezag en haar ambtsdragers.

JARAWAN, PIERRE **Lied voor de vermisten**

Duits, 2020, 413 p.

Amin, als baby met zijn oma vanuit Libanon naar Duitsland gevlucht, keert als dertienjarige jongen terug naar zijn vaderland. Hier maakt hij als kind dat in het westen is opgegroeid kennis met een wereld die vol geheimen is. Dat betreft vooral zijn grootmoeder, zijn vermiste ouders en zijn boezemvriend Jafar. Langzamerhand ontdekt hij wat zich in het verleden heeft afgespeeld, al blijven er ook voor de verteller een paar vragen open. De auteur is een echte verhalenverteller die historische gebeurtenissen met fantasie combineert. Een procédé – met veel sprongen door de tijd – dat veel lezers aanspreekt, gezien het succes van zijn debuut ‘De zoon van de verhalenverteller’. Een boek dat het Midden-Oosten met zijn kenmerkende traditionele cultuur en zijn verscheurdheid door onrust, corruptie en oorlog dichtbij brengt.

JARAWAN, PIERRE **De zoon van de verhalenverteller**

Duits, (2016), 2017, 446 p.

De zoon van een uit Libanon gevlucht echtpaar loopt een trauma op als de vader het gezin ogenschijnlijk zonder reden in de steek laat. Als jongvolwassene probeert hij het geheim van zijn vader in Libanon te onttraadselen. De auteur verbindt de zoektocht naar de vader met de jongste geschiedenis van Libanon, zoals de burgeroorlog, de Israëlische invasie en de cedarrevolutie. Daardoor krijgt dit interessante, vlot geschreven - hier en daar wat sentimentele - familie-epos enigszins het karakter van een geschiedenisles. Hoewel de hoofdpersonen wat vlak blijven en de handeling wat uitgesponnen is, zullen veel lezers deze vertelling kunnen waarderen en benieuwd blijven naar de afloop. Stond in 2016 op de Spiegel-Bestsellerlijst. De schrijver (1985) emigreerde op driejarige leeftijd met zijn Libanese vader en Duitse moeder naar Duitsland. Debutroman.

JÓN KALMAN STEFÁNSSON **Het geknetter in de sterren**

IJslands, (2003), 2021, 215 p.

Wanneer een zevenjarige jongen zijn moeder verliest, is het verdriet groot. Op een dag stapt er een vrouw uit de slaapkamer van zijn vader en maakt ontbijt voor hem. De vrouw gaat niet meer weg en wordt zijn stiefmoeder. De band tussen de twee verloopt stroef. De stiefmoeder is een autoritaire vrouw van weinig woorden. De jongen is vaak eenzaam, maar vindt troost bij zijn tinnen soldaatjes. Een bont gezelschap aan vrienden en bekenden rondom de flat waarin hij woont zorgen voor de nodige spanning in zijn leven. In deze roman wordt de lezer meegenomen in het leven van vier generaties van een IJslandse familie. De jeugd van de jongen, de markante overgrootvader die door zijn overmatige alcoholgebruik zijn gezin regelmatig naar de rand van de afgrond loodst en een bijzonder liefdesverhaal voeren de boventoon. Goede vertaling vanuit het IJslands. Een poëtisch boek waar je goed de aandacht bij moet houden doordat er veel gewisseld wordt tussen de generaties en waarbij veel onbekende IJslandse (plaats)namen gebruikt worden. Van de hand van een van IJslands’ bekendste auteurs, met een unieke, beeldende schrijfstijl. Voor de liefhebber, geen alledaagse kost.

NIEUW **JONG, OEK DE** **Man zonder rijbewijs**

2022, 214 p.

Memoires van schrijver Oek de Jong. Halverwege de zestig besluit hij alsnog autorijles te nemen. De plaats van handeling is Amsterdam, de stad waar hij nu al bijna vijftig jaar woont en hierdoor opnieuw leert kennen. De vraag waarom hij zo laat begint met autorijden leidt terug naar hoe hij geworden is wie hij is. Beelden komen op: een bijna fatale rit in de auto van zijn moeder, hoe hij door zijn ouders gevormd werd, het machismo van zijn Friese grootvader en het effect van zijn schrijverschap op zijn leven. Verhalend en met psychologische diepgang geschreven. Met name geschikt voor een literaire lezersgroep. Oek de Jong (Breda, 1952) is een bekende Nederlandse schrijver. Hij schreef tientallen boeken. Zijn werk werd in meerdere landen uitgegeven en won verschillende literaire prijzen, zoals de Busken Huetprijs, de F. Bordewijk-prijs en de Reina Prinsen Geerligsprijs.

JONG, OEK DE **Zwarte schuur**

2019, 489 p.

Maris Coppoolse, een 59-jarige Zeeuw, heeft een expositie in het Stedelijk Museum waarvoor veel belangstelling is. Dan verschijnt er een artikel in een tijdschrift dat de tragische gebeurtenis uit

zijn jeugd beschrijft. Toen hij 14 jaar was is door zijn toedoen een meisje van 14 jaar, Matty, om het leven gekomen. Zijn leven nam vanaf dat moment een dramatische wending. Zijn ouders verhuisden naar Rotterdam. Hijzelf ging na zijn tuchtstraf naar Amsterdam. Hij was verlegen, zwijgzaam, maar vond in tekenen zijn rust. In Amsterdam ontmoette hij de jonge galeriehouder Oscar. Kort daarna vertrekt hij, depressief, naar New York, waar hij vijf jaar blijft. Op zijn 39e ontmoet hij Fran, met een dochter van vijf en een zoon van drie. Met haar is hij twintig jaar samen. De traumatische gebeurtenis kan hij echter nooit van zich af zetten. De verwijdering van zijn ouders en zijn geliefde Zeeland, zijn bindingsangst, het gevoel achtervolgd en bespied te worden. Al zijn emoties en gedachten, zijn contacten en de wisselende landschappen worden indringend met directe, treffende bewoordingen beschreven en als een schilderij opgebouwd. Met zijn vorige roman, 'Pier en oceaan', won De Jong (1952) in 2013 zowel de Gouden Uil Literatuurprijs, als de Zeeuwse Boekenprijs en de F. Bordewijk-prijs.

JORIS, LIEVE

Terug naar Neerpelt

2018, 255 p.

Door middel van flashbacks verhaalt de schrijfster (1953) van haar jeugd in de jaren zestig en zeventig in het Vlaamse dorp Neerpelt, waar ze opgroeide in een tamelijk welvarend katholiek gezin van negen kinderen. Centraal in haar verhaal staan haar ouders en grootmoeder, maar vooral haar artistiek begaafde en verslaafde broer Fonny, wiens lotgevallen en de reacties van zijn omgeving hierop uitvoerig worden beschreven, en waarmee de schrijfster haar eigen levensgeschiedenis verweeft. Het boek geeft zeker een tijdsbeeld, maar de vermelding van talloze intieme familiegelegenheden werkt al spoedig vermoeiend en roept ook gevoelens van gêne op. Dit is geen romankunst die ontroert of verheft. Niettemin zal dit verhaal ongetwijfeld velen weten te boeien.

KAWABATA, YASUNARI

Duizend kraanvogels

Japans, (1961), 2021, 158 p.

Vermoedelijk de bekendste titel van de Japanse Nobelprijswinnaar Yasunari Kawabata (1899-1972). Centraal in deze veelgelaagde roman staat Kikuji, een jonge man wiens vader twee maîtresses had. Eén van hen, mevrouw Ota, wil Kikuji koppelen aan haar dochter Fumiko, maar Kikuji krijgt juist een korte affaire met mevrouw Ota zelf. Daarnaast is er mevrouw Kurimoto die hem aan een ander meisje wil koppelen en die zich alle moeite getroost om een wig te drijven tussen Kikuji en Fumiko. Zo dansen de personages om elkaar heen, waarbij er weinig uitgesproken wordt maar des te meer gesuggereerd, zowel voor de personages als voor de lezer. Over alles valt de schaduw van het verleden, want steeds merkt Kikuji hoe mevrouw Kurimoto probeert om hun gedeelde verleden tegen hem in te zetten. Een korte maar briljante roman, met een plot waarin de impact van het verleden zich vertaalt in de onmacht van de personages om hun leven en hun liefde vorm te geven, met een enorme emotionele zeggingskracht als gevolg. Uitstekend vertaald, met een klein notenapparaat en een kort nawoord.

KEHLMANN, DANIEL

Tijl

Duits, 2017, 352 p.

In deze alom bejubelde roman keert de auteur (1975) terug naar de historische roman en combineert die met een kunstenaarsroman (het ontstaan van de Duitse taal en literatuur). Hij verplaatst Tijl Uilenspiegel van de dertiende naar de zeventiende eeuw, naar de Dertigjarige Oorlog. Als proloog zet hij met zijn streken een

dorp aan tot geweld, waarbij hij zich een ongenaakbare, duistere sociopaat en kind van zijn tijd toont, die zich steeds weet te onttrekken aan moeilijke situaties en zich aan niets en niemand hecht. Na zijn harde jeugd (hij ontvlucht met Nele zijn dorp als zijn vader als occultist opgehangen is) volgen we zijn leven op een a-chronologische en episodische wijze. Indrukwekkend is het deel waarin hij hofnar is van de 'Winterkoning' Frederik V. van de Palts die met een alles-of-niets politiek de veroorzaker van de oorlog was. Kehlmans onderkoelde stijl werkt uitstekend in dit vaak gewelddadig decor met magisch-realistische passages en andere historische figuren, maar identificatie met Tijl is zo goed als onmogelijk.

KESSELS, MARIE

Levenshonger

2021, 267 p.

Dit elfde boek van Marie Kessels (1954) is een kunstwerk. Het vertelt het verhaal van de Poolse arbeidsmigrant Elzbieta (23), de mensen om haar heen, het werken in een vleesfabriek. De roman geeft gezicht aan wie aan de lopende band een hard bestaan verduren. Hun leven is overleven, maar zelfs daar in de provinciale vleesfabriek is levenshonger te vinden. Het taalgebruik van Kessels is meeslepend, mooi en raak. De werkelijkheid die ze beschrijft is tegelijk rauw en geestig. Van de schrijver zelf is - behalve haar baan bij de stationskiosk van Den Bosch - weinig bekend, omdat ze niet in de openbaarheid treedt. Hoe stil zijzelf ook op de achtergrond blijft, des te krachtiger is de stem die ze geeft aan ongehooften. Een prachtig geschreven, uiterst krachtige sociale roman, die een breed, belezen en sociaal bewogen publiek zal aanspreken. Fenomenale, sociaal bewogen roman.

KEUKEN, TEUN VAN DE

Goed volk

2017, 189 p.

Debuutroman op autobiografische basis van journalist en documentairemaker Teun van de Keuken (1971). Bij het sterfbed van zijn vader kijkt hij terug op zijn lagereschooltijd en vroege jeugd in Amsterdam. Als jongste kind van links-idealistische, artistieke en intellectuele ouders heeft hij het met zijn twee oudere halfbroers (kinderen van moeder uit een eerdere relatie) en leidend aan een ernstige vorm van eczeem niet makkelijk. Hij zit op een volksschool - zijn ouders zagen dat als een ideologisch statement - waar de kinderen niet bepaald subtiel met elkaar omgaan. Hij is een buitenbeentje: door zijn eczeem, maar ook doordat zijn ouders zo heel anders zijn dan de ouders van klasgenoten. Zijn lagereschooltijd staat in het teken van overleven, zorgen dat hij buiten schot blijft en niet gepest wordt, dat ze hem gewoon niet zien. Van de Keuken weet openhartig en treffend een prachtig tijdsbeeld te schetsen van een aandoenlijk kind in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw, dat opgroeit in een bijzonder milieu. Af en toe heel schrijnend en wrang, maar ook met humor en mededogen. Door zijn televisiewerk is Van de Keuken een Bekende Nederlander. Dit boek is een prachtig geschreven tijdsdocument geschikt voor een groot publiek.

KEULEN, MENSJE VAN

De gelukkige

(2001), 2015, 237 p.

De titel van deze in 2001 goed ontvangen roman van Mensje van Keulen (1946) moet niet letterlijk opgevat worden, want ook al lijkt hoofdpersoon Nora Wiarda alles te hebben wat haar hartje begeert, toch doet ze niet anders dan weglopen. Eerst ontvlucht ze als zestienjarig meisje het ouderlijk huis om in Schotland, zwanger, met de twee keer zo oude garagehouder Martin Borger in het huwelijk te treden. Jaren later, wanneer haar overspelige echtgenoot een vorstelijk inkomen verdient als directeur van een

houtfabriek, gaat ze er met haar minnaar vandoor naar Islamabad. Maar na drie weken heeft ze genoeg van hem en keert op haar schreden terug. Nora zoekt het geluk (een meisjesboekentitel), zou je kunnen zeggen, en Nora wordt door schade en schande wijzer. Maar of ze gelukkiger wordt? In dat opzicht lijkt ze sterk op personages uit vroegere boeken van Van Keulen. Het verschil is dat die meestal uit lagere sociale klassen afkomstig zijn, zodat ze ook nog in financieel moeilijke omstandigheden verkeren. Op het materiële vlak ontbreekt het Nora aan niets, maar dat schijnt er niet toe te doen: het gras is altijd groener aan de andere kant van de heuvel.

KEULEN, MENSJE VAN

De laatste gasten

(2007), 2014, 166 p.

Van Keulen (1946) publiceerde in haar 35 jaar durende schrijverschap talloze jeugdboeken, verhalenbundels en romans. Haar nieuwste roman laat ze afspelen in een pension voor kunstenaars, die daar lijken te verblijven om aan hun mislukkingen te ontsnappen in plaats van kunst te maken. Het hoofdpersonage, Florrie, komt daar te werken als een inwonende hulp in de bediening na de dood van haar wrede tante. Ze leert de gasten van het pension kennen en binnen korte tijd wordt duidelijk dat niet iedereen is wie hij of zij lijkt te zijn. Op knappe wijze bouwt Van Keulen de spanning op. Ze laat zien dat de waarheid omgekeerd kan worden en dat dat dan ook een waarheid is, zoals een van de pensiongasten zegt. In haar mooie stijl toont Van Keulen het spel van zijn en schijn. Tot op de laatste pagina weet zij alles aan het wankelen te brengen. Het verhaal blijkt bij herlezing knap gestructureerd – ‘alles raakt alles aan’ (p.76) – en wordt verrijkt met bespiegelingen en uitspraken van filosofische aard.

KEULS, YVONNE

Gemmetje Victoria

2021, 239 p.

De 98e titel van de auteur (1931) die in 1972 nauw betrokken was bij het opzetten van een opvanghuis en zich altijd bleef inzetten voor uit huis geplaatste kinderen. Dit boek gaat over Keuls' pleegdochter Gemmetje die vijftintig jaar in haar leven was en op veertigjarige leeftijd aan longkanker stierf. Een grappige schreeuwelijk, misbruikslachtoffer, met zeventien kindertehuizen en drie psychiatrische inrichtingen achter de rug. Door Gemmetjes moedige aangifte werd een psychiater van hoog aanzien veroordeeld voor seksueel misbruik in de jeugdinstelling van Zetten. De gelauwerde auteur schreef, behalve een tiendelige tv-bewerking van de romancyclus 'De kleine zielen' (Louis Couperus), ook bekende sociale romans, zoals 'Jan Rap en z'n maat' (1977) en 'Het verrotte leven van Floortje Bloem' (1982), waarin Gemmetje (Gemma) al figureert. De schrijfster brengt in dit boek met veel liefde en humor een overtuigend eerbetoon aan deze flamboyante vrouw met stevast opgekamde haren en een grote mond, van wie veel mensen hielden. Een niet te missen boek van de auteur over oude en nog steeds bestaande problematiek.

KEULS, YVONNE

Mevrouw mijn moeder

(1999), 2018, 246 p.

In deze roman beschrijft Yvonne Keuls (1931) haar Indische afkomst, de repatriëring naar Nederland en de aanpassingsproblemen hier. Maar vooral is het een beschrijving van haar moeder. Deze vrouw, zeer koppig, maar ook fantasierijk, vertelt de mooiste verhalen over Indonesië, haar afkomst en al of niet verzonden familiebelevissen. Maar ook aan het vasthouden aan gewoontes en normen van Indië wordt aandacht geschonken. De schrijfster vertelt met heel veel humor, maar ook vol liefde over

haar verhouding met haar moeder. Ook de langzame aftakeling van haar moeder wordt door de schrijfster op een ontroerende manier verhaald. De verhalen van en over haar moeder zijn juweeltjes van vertelkunst.

KEYL, CATHERINE

Oorlogsvader

2021, 168 p.

Herinneringen aan de joodse vader van journaliste, schrijfster en programmamaakster Catherine Keyl (1946). Ed Keyl overleeft Sachsenhausen en een dodenmars tijdens de Tweede Wereldoorlog. Na de oorlog trouwt hij met een protestantse vrouw en krijgt drie dochters, waarvan Catherine de oudste is. De oorlogservaringen van Ed drukken een zwaar stempel op het gezin; gezelligheid en momenten waarop gebak op tafel staat, worden systematisch neergesabeld door gruwelijke kampverhalen. Catherine groeit geenszins op in een warm nest: het huwelijk van haar ouders is slecht, ze lijdt onder pesterijen op school en wordt misbruikt door een onderwijzer. Niettemin maakt ze carrière in de televisiewereld, met als hoogtepunt vanaf 1995 een dagelijkse televisieshow onder haar eigen naam. Op dat moment begint ook de zoektocht naar de feiten achter de verhalen van haar in 1983 overleden vader. Ze ontdekt ook onvertelde geschiedenis en ontrafelt het verleden van haar joodse grootouders en familie. Een impressionistisch geschreven boek, vooral ook over het televisiewerk van de auteur.

KING, SHELLY

De leestip

Amerikaans, (2014), 2015, 286 p.

Als Maggie Dupré werkloos wordt, brengt ze een deel van de dag door in Dragonfly, een tweedehandsboekwinkeltje. Ze wordt er medewerkster en wanneer ze een uitnodiging krijgt voor een boekbespreking van 'Lady Chatterly's Lover' bij een leeskring voor zakenvrouwen ontdekt ze iets bijzonders in haar exemplaar van het boek. Er staan romantische aantekeningen in die de correspondentie vormen tussen een Henry en een Catherine. Dat intrigeert haar en ze probeert te ontdekken wie die personen zijn onder andere door op de website van de winkel stukken uit die correspondentie te publiceren wat de winkel populair maakt. Dan komt ze voor een keuze: een topbaan elders of het voortbestaan van de winkel. Deze goed geschreven debuutroman speelt zich af in Silicon Valley in het jaar 2009. Door haar zoektocht krijgt Maggie antwoorden op vragen over haar eigen leven. De sfeer van het boekwinkeltje is knap weergegeven: boeken die een verleden hebben in combinatie met onverwachte ontmoetingen. Achterin het boek tien discussievragen, op de kaft de winkelkat Grendel. Een boek voor boekenliefhebbers en boekenlezers.

KIRKPATRICK, KATE

Simone de Beauvoir

Engels, (2019), 2020, 495 p.

Chronologisch ingedeelde, uitgebreide biografie over het leven van filosofe en schrijfster Simone de Beauvoir (1908-1986), die (mede) is gebaseerd op bronmateriaal uit brieven en dagboeken die pas in 2018 vrijgegeven werden. Daardoor is deze biografie uitgebreider dan die uit 1990 door Deirdre Bair. De Beauvoir, die vooral bekendheid kreeg door haar feministische studie 'De tweede sekse' uit 1949 over de wording en de rol van de vrouw, heeft als filosofe nooit de bekendheid gekregen die haar levenspartner Jean-Paul Sartre met het existentialisme wel ten deel viel. Haar werd verweten dat ze slechts de slavin van Sartre was. Het doel van de auteur is om in deze biografie De Beauvoir als zelfstandig filosofe te rehabiliteren, maar daarbij wordt nu Sartre afgeschilderd als de schurk van het verhaal, door hem in een kwaad daglicht te zetten. De auteur besteedt veel aandacht

aan de liefdesrelaties van De Beauvoir met zowel mannen als vrouwen, maar ook de betekenis van De Beauvoir voor haar tijd en daarna komt aan de orde, evenals haar filosofisch gedachtegoed. Goed leesbaar verhaal. Met zwart-witfoto's, notenapparaat, literatuurlijst en register, maar zonder bibliografie.

KNIJFF-POT, RITA

Een jaar later

2017, 191 p.

Miriam van Renoij wil een aantal columns over haar leven als expat bundelen en uitgeven. Haar man Carel kent een uitgeefster, Nadine, die net als hij lid is van een filosofisch genootschap over ethiek. Vanaf hun eerste ontmoeting voelt Miriam zich bij Nadine niet op haar gemak. De gevoelens van onrust blijken terecht. Toezeggingen door Nadine worden niet of te laat nagekomen, correcties op de drukproeven worden niet uitgevoerd. Daar bovenop komt er kritiek van het bedrijf dat in de columns centraal staat. De roman start met de vondst van het lijk van Nadine. Een bezoek van de politie brengt een flashback door de ogen van Miriam op gang. Carel heeft een fascinatie voor de ijsvogel en lijkt een dubieuze rol te spelen. Abrupt open einde. Indeling in titelloze hoofdstukken met verwarrende markeringen door asterisken. Soap-achtige setting. Uit het nawoord blijkt dat de schrijfster/kunstenaar feit en fictie heeft gecombineerd, evenals in haar eerdere romans.

KOCH, HERMAN

Een film met Sophia

2021, 275 p.

De personages (minstens middenklasse, vaak hoger) bij Herman Koch (1953) hebben meestal een heimelijke kant. Alsof we ze betrappen in pyjama. Hun geestelijke toestand is vaak bedenkelijk, blootgelegd door een lastig incident, negatieve emoties of uit opzettelijke contramane. Het zijn personages die intrigeren, maar ook wel irriteren. Hun boude, 'reactionaire' ideeën en uitspraken zijn niet 'politiek correct', wel vermakelijk soms, en het is 'best lekker' dat iemand ze durft te denken. Zijn romans lezen vlot. De hoofdpersoon van 'Een film met Sophia', de oudere regisseur van die film, ligt op oudjaar op de bank. Hij ergert zich aan alles, heeft geen zin in feestelijkheden, bedenkt hoe hij kan 'verdampen'. De veel jongere steractrice van zijn film is bij hem in huis. Teruggaande in de tijd horen we hoe dat jonge meisje is 'gecast', over concept en moeizame realisatie van de film, over rivaliteit tussen regisseur en mannelijke tegenspeler. Toch loopt het verhaal anders dan je ondertussen (#MeToo) aan het bedenken was. Gevolg: je krijgt toch wat begrip en sympathie voor een moeilijk mens.

KOCH, HERMAN

Finse dagen

2020, 307 p.

In 1973 verbleef de toen 19-jarige Herman Koch (1953) op een boerderij in Finland. Een vlucht: geen diploma, zijn moeder overleden, zijn overspelige, vaak afwezige vader aandringend op een studiekeuze. Herinneringen, vooral aan een korte romance en de ontmoeting met een dichter, komen boven als de bekende auteur Koch in 2012 Finland bezoekt en opnieuw in 2016 tijdens een vakantie. Die herinneringen beslaan het eerste deel en de laatste 30 pagina's. De tussenliggende 175 pagina's beschrijven de moeizame gezinssituatie en de frustraties van de jonge Koch, leidend tot drankgebruik en het opzoeken van gevaar. En ze tonen het ontstaan van een schrijverschap: de jonge ik-figuur maakt verhalen van zijn ervaringen. De volwassen ik-figuur onderzoekt hoe hij met die herinneringen is omgegaan en wil omgaan. Het slot van het vlakke eerste deel intrigeert, maar krijgt pas op de laatste pagina's een verrassend vervolg. Het middendeel vertelt, kleurrijk

maar nogal uitgebreid, het verhaal dat Koch voor deze roman (want dat is het) heeft gemaakt over zijn jonge jaren.

KOCH, HERMAN

De greppel

2016, 318 p.

Toegankelijk geschreven psychologische roman, van de schrijver van onder andere 'Het diner' (2009) en het Boekenweekgeschenk 2017, over een zelfverzekerde burgemeester van Amsterdam die aan het wankelen gebracht wordt. Hij vermoedt namelijk een buitenechtelijke relatie tussen zijn vrouw en een wethouder. De lezer leest zijn gedachten en ervaart zo de toenemende twijfel. Terwijl de burgemeester zijn vrouw in toenemende mate wantrouwt, moet hij omgaan met de sterfwens van zijn hoogbejaarde ouders en met de verantwoordelijkheden op zijn werk. De spanning zit in de opbouw van het verhaal, dat verrassende wendingen bevat. Passages over de twijfel en jaloezie van een mogelijk buitenechtelijke relatie en uitgebreide herinneringen wisselen elkaar af. Thematiek als het voltooid leven, het milieuvraagstuk en natuurwetenschappelijke ontwikkelingen komen zijdelings aan de orde. Interessant is het overkoepelende thema van aanhoudende onzekerheid over de blik van een persoon op de realiteit: in hoeverre bestaat deze, wat doe je ermee en is een mens in staat de werkelijkheid te bevatten?

NIEUW

KOCH, HERMAN

Het Koninklijk Huis

2022, 252 p.

Deze nieuwe roman van Herman Koch speelt zich af in (fictieve) koninklijke kringen. Koning Hendrik heeft zelf zonder al te veel vraagtekens de troon bestegen, maar vaak vraagt hij zich af of hetzelfde ook nog voor zijn dochter zou gelden. Hij wordt een toenemende leegte gewaar; iets dat op hem afkomt van heel ver. 'Het Koninklijk Huis' is zowel satire als tragisch drama. Vlot en vaardig geschreven. Geschikt voor een brede tot literaire lezersgroep. Herman Koch (Arnhem, 1953) is een wereldberoemde Nederlandse schrijver, scenarioschrijver, acteur en columnist. Hij schreef tientallen boeken. Zijn werk werd in meer dan twintig landen uitgegeven.

NIEUW

KOELEMEIJER, JUDITH

Etty Hillesum

2022, 574 p.

Biografie van de Joodse Etty Hillesum (Middelburg 1914 – Auschwitz 1943), bekend om de dagboeken en brieven die ze schreef. Terwijl de nazi's haar steeds openlijker vervolgden in Amsterdam, getuigde zij in haar dagboeken van een imponerende geestelijke vrijheid. Koelemeijer schetst een beeld van de vrouw achter haar schrijven. Ze geeft een nieuw perspectief op haar rusteloze jeugd, haar linkse studentenjaren en haar beslissing om niet onder te duiken. Etty Hillesum blijkt iemand met vele gezichten, getekend door een beladen familiegeschiedenis. In prettige, verhalende en beschouwende stijl geschreven. Voor een breed tot geoeënd lezerspubliek. Judith Koelemeijer (Zaandam, 1967) is schrijver, journalist en biografie. Ze schreef een klein aantal boeken.

KOELEWIJN, JANNETJE

Fresia's voor mevrouw Brak

2020, 255 p.

De ouders van de auteur zijn gescheiden, maar haar moeder is dat vergeten en haar vader ontkent het en zo komt het dat ze samen hun intrek nemen in het Bartholomeüs Gasthuis. Jannetje verwacht niet dat ze nog lang zullen leven en daarom gaat ze vaak bij hen langs. Maar onverwacht gaat het beter met ze, met als gevolg

dat ze samen van alles ondernemen en er veel gepraat wordt. Jannetje blijft notities maken en steeds meer ziet ze dat er achter hun mislukte huwelijk een liefdesgeschiedenis schuilgaat. In dit vlotlezende boek beschrijft de auteur via gesprekken treffend het proces van ouder worden: hoe het is voor de oudere zelf, die het veelal ontkent en probeert zo veel mogelijk te blijven doen wat hij altijd al deed, en hoe het is voor de kinderen, die zich zorgen maken en proberen te doen wat het beste is voor de oudere. De worstelingen en problemen wat betreft geloof, zelfstandigheid, tijdgeest, gezondheid, e.d., die daarbij om de hoek komen kijken zullen voor velen herkenbaar zijn. Een mooi en openhartig portret van twee mensen die symbool staan voor een hele generatie. Los te lezen vervolg op 'De hemel bestaat niet*', waarin de auteur de verhalen van haar ouders heeft vastgelegd.

KOLEWIJN, JANNETJE

Heilbrons hel

2014, 317 p.

Tegenover elkaar staan Cor Heilbron, topman van het grote internationale voedingsmiddelenconcern B4YOU en verdacht van betrokkenheid bij handel met voorkennis, en officier van justitie Lucas Pauw die hem hiervoor koste wat het kost wil laten hangen, schuldig of niet. Maar de gezette lekkerbek Pauw is met zijn gedachten meer bij een potentiële nieuwe vriendin die hij op onbeholpen wijze voor zich tracht te winnen. En dan is er ook nog de journaliste die zichzelf op de kaart wil zetten via een interview met Heilbron maar er zelf ten onder aan dreigt te gaan. Een vlot geschreven, fascinerende, soms zelfs spannende levensschets over mensen uit de wereld van het grote geld, voor wie veel winst maken de primaire drijfveer in hun leven is en zelfreflectie een onbekend begrip. Geen sleutelroman, maar dat de personages zo levensrecht overkomen is niet verwonderlijk. 'Ik heb zo weinig mogelijk verzonnen' aldus de auteur, die zelf voor de NRC veel grote ondernemers interviewde en het wereldje kent. Zo stond o.a. de Rotterdamse havenbaron Frans Swarttouw model voor haar hoofdpersoon Heilbron. Bij de ambitieuze journaliste had ze de Friso-kwestie in gedachten waarbij ze zelf met voorkennis handelde en aan de schandpaal werd genageld.

KOLLAARD, SANDER

Stadium IV

2015, 157 p.

Tijdens de proefrit met hun nieuwe camper krijgt Sarie (62 jaar, ex-lerares aardrijkskunde), vrouw van Barend (64, gepensioneerd politiemans) een toeval. Ze wordt opgenomen en blijkt uitgezaaide kanker te hebben: ongeneeslijk, niet-kleincellig longcarcinoom, stadium IV. In plaats van hun plan voor een trektocht door Europa besluiten ze naar Öland te reizen, het idyllische Zweedse eiland waar in 1968 hun liefde onstuimig begon. Barend, fors van postuur, kerngezond, levenskunstenaar, 'dossierijger', probeert de plotselinge chaos en radeloosheid in zijn leven te bestrijden met het lezen van wetenschappelijke verhandelingen, aanleggen van lijstjes, strikt hanteren van regels, en wijdt zich vol overgave aan de verzorging van zijn vrouw, die de kunst van het sterven onder de knie probeert te krijgen. Totdat Barend een drastisch besluit neemt. Sfeervol, ontroerende, 'vanuit het hart' geschreven, niet-chronologisch vertelde, psychologische roman, met subtiële details (knikker, stenen keilen), waarin Kollaard (1961) evenwichtig afstand neemt van beschrijvingen van goedkope, clichématige emoties.

KOLLAARD, SANDER

Uit het leven van een hond

(2019), 2020, 156 p.

Op een zaterdagmorgen blijkt de hond Schurk van Henk ernstig ziek te zijn met de diagnose hartfalen. De hond zal binnenkort

sterven. Hierdoor beseft Henk de vergankelijkheid van het leven, de kwetsbaarheid en hoe snel het voorbij kan zijn. Henk is IC verpleegkundige en is gescheiden. Deze op het oog gewone dag blijkt dat niet te zijn en bovenal komt het besef naar boven drijven dat hij van alle momenten moet genieten en dat de tijd altijd voorbijgaat. De zaterdag ontrolt zich met ogenschijnlijk normale gebeurtenissen. Geschreven in een heldere en gevoelige stijl, waardoor de personages levendig worden. Er wordt ingezoomd op sommige gebeurtenissen van die dag met een terugblik naar vroeger en een vooruitblik naar de toekomst. Sfeervol en poëtisch beschreven verhaal. Winnaar Libris Literatuur Prijs 2020.

KOOIMAN, DIRK AYELET

Montyn

(1982), 2013, 340 p.

Deze biografische roman van de Nederlandse schrijver (1946) vertelt het onrustige leven van de Nederlandse kunstenaar Jan Montyn (1924). Hij groeide op in Oudewater als zoon van een streng-gereformeerde koetschilder. Hij ontvlucht zijn ouderlijk huis tijdens de Tweede Wereldoorlog door dienst te nemen bij de Duitse Jeugdstorm. Vanaf dat moment bestaat zijn leven uit vechten, ontberingen en overleven, met deelname aan het vreemdelingenlegioen, krijgsgevangenschap, Korea en de Vietnamoorlog. Dit boek is een groot avontuur, realistisch en rauw beschreven. Jan vindt, via allerlei relaties, uiteindelijk rust bij de Indonesische Hi-en; bij de geboorte van zijn dochter eindigt zijn rusteloze zoeken. Het boek is meer dan dertig jaar geleden voor het eerst uitgegeven maar is nog steeds populair bij zowel volwassenen als jongeren.

KOOTEN, KIM VAN

Lieveling

2015, 236 p.

Wanneer Puck en haar moeder hun huis verruilen voor een villa, verandert het leven van de vijfjarige Puck compleet. Na amper geld te hebben om rond te komen, kunnen ze nu alles krijgen; alleen zijn zij niet meer met zijn tweetjes. Al het geluk dat zij nu ineens ervaren, wordt betaald met Pucks jeugd en vrijheid. De stiefvader van Puck vindt het namelijk leuk om Puck drie keer per week te wassen, af te drogen met zijn handen en vingers te plaatsens op plekken waar vingers niet horen te zijn. Puck wil vragen aan meester Hofslot of het normaal is dat ze wordt afgedroogd met zijn handen, maar ze durft het niet; straks wordt Ome Meneer boos. Bij wassen blijft het niet, want Puck moet steeds meer doen. Na jaren van misbruik is Puck niet meer het meisje dat geniet van het speelgoed dat ze krijgt en eet of praat ze niet meer. Deze debuutroman van Kim van Kooten (1974) is gebaseerd op ware gebeurtenissen, namelijk op de jeugd van een vriendin. Het boek is, ondanks het onderwerp, op een luchtige en vlotte manier geschreven, waardoor je je inleeft in het personage. Een heftig onderwerp dat op luchtige manier beschreven is, zal het goed doen bij lezers.

KRABBÉ, TIM

Vertraging

(1994), 2009, 144 p.

Deze korte, roman van Krabbé verscheen eerder als feuilleton in 'De Volkskrant'. Het is het verhaal van de televisiepresentator (quizmaster) Jacques Bekker die bij een tussenlanding in Sydney vertraging oploopt bij de overstap. Hij besluit een jeugdliefde van dertig jaar daarvoor op te zoeken. Bij de ontmoeting raakt hij onmiddellijk betrokken in de vlucht van deze Moniek die wegens fraude gezocht wordt. Er volgt een spannende en dramatische tocht door Australië. Bekker ontdekt dat zijn geïdealiseerde jeugdliefde een illusie is, maar kan tegelijk zich niet onttrekken aan de spanning van de vlucht voor de autoriteiten. De roman

heeft als onderliggend thema het noodlot en de verloren jeugd. Een interessant boek waarin de auteur bewijst dat belletristie en spanning zeer goed verenigbaar zijn. Winnaar van de Gouden Strop 1995.

NIEUW
KRABBE, TIM
Onkrijgbaarheid

2022, 217 p.

Een roman over de liefde. Het eerste deel van het boek speelt zich af in Las Vegas en gaat over de 78-jarige Mal die de 73-jarige Loretta in een casino ontmoet. Ze winnen allebei vlak achter elkaar de jackpot en zijn later getuige van een bloedbad. Daarna gaat het verhaal over de womanizer Giel Labij die Loretta in de trein ontmoet en na een amoureuze tussenstop weet dat zij de ware is. Zij zullen elkaar gedurende hun levens blijven ontmoeten, maar nooit echt een stel worden. In heldere, vaardige stijl geschreven. Geschikt voor een brede lezersgroep. Tim Krabbé (Amsterdam, 1943) is een wereldberoemde Nederlandse schrijver, scenarioschrijver, journalist en schaaakcomponist. Hij schreef tientallen boeken. Zijn werk werd in verschillende landen uitgegeven en won meerdere prestigieuze literaire prijzen, zoals de Gouden Strop en de Martin Beck Award.

KRAKE, FRANK
Menthol

2016, 312 p.

Amper voor te stellen nu, maar vóór de Tweede Wereldoorlog hadden de meeste Nederlanders nog nooit een 'zwarte' man in levende lijve ontmoet. Deze als roman verpakte biografie van Joseph Sylvester beschrijft het leven van een nomade uit het Caribisch gebied, die zich na jaren zwoegen in de Verenigde Staten en Parijs uiteindelijk in Hengelo vestigde. Sylvester was een geboren marktkoopman, die naam maakte met de verkoop van Babajaba Menthol-tandpasta. Hij 'leerde Nederland tanden poetsen'. Hij trouwde met een welgestelde Hengelose vrouw die hij in Amsterdam had leren kennen. Het doorzettingsvermogen en de daadkracht van deze man moeten de lezer van nu als bijna bovenmenselijk voorkomen. Mister Menthol en zijn tijdgenoten overleven de crisis, de bezetting, de zinloze bombardementen van Hengelo. Hij onder meer door een handel in dierenvellen en de steun van Hengeloërs die hem weten vrij te krijgen uit een interneringskamp voor buitenlanders. Het boek bevat veel foto's, afbeeldingen van Menthols advertenties en van officiële documenten. In 2010 kwam een tv-documentaire over Menthol uit. Met vaart geschreven documentaire roman waarvoor veel onderzoek is gedaan; de auteur houdt zich aan de feiten, verzon voornamelijk de dialogen. Prachtig tijdsdocument. Luchtig vormgegeven.

KRIELAARS, MICHEL
Het brilletje van Tsjechov

2014, 414 p.

In dit boek maakt de journalist Krielaars een reis door Rusland, zowel in afstand als in tijd. Hij bezoekt met de auto, per boot of trein of met de bus alle plaatsen, waar de schrijver Anton Tsjechov ooit is geweest, van zijn geboortehuis in Taganrog tot zijn graf in Moskou. Van Jalta, waar Tsjechov een woning had - nu een museum - tot Oost-Siberië, waar hij onderzoek heeft gedaan. Overal waar Krielaars komt, gaat hij in gesprek met suppoosten in musea en bewoners van stad of dorp. Hij verbindt fragmenten uit verhalen van Tsjechov met de huidige situatie in Rusland en benoemt daarbij ook trieste situaties, zoals de positie van de vrouw of het moeilijke werk van mensenrechtenorganisatie Memorial. 't Mooist zijn de zijpaden, waarin bezoeken worden gebracht aan de huizen van beroemde schrijvers, zoals van Anna Achmatova en

Boris Pasternak, of waar verteld wordt over bekende Russische literaire figuren. Het is een mooi beeld van de tolerante, energieke, doortastende schrijver Tsjechov, zijn leven en werk. Een soepel geschreven, informatief en onderhoudend boek.

KUSHNER, RACHEL
De vlammenwerpers

Amerikaans, (2013), 2015, 478 p.

In dit soms wat complexe verhaal komt de jonge kunstenaar Reno in 1975 naar New York. Ze heeft maar één passie, ze wil uit haar fascinatie voor motoren en snelheid kunst maken. In de tumultueuze kunstscene van de stad krijgt ze een verhouding met Sandro, telg uit de rijke Italiaanse motorfamilie Valera. Met hem vertrekt ze naar zijn geboorteland, dat juist in die periode wordt overspoeld door politiek radicalisme. Deze zo verschillende werelden van snelheid, kunst, rijkdom en politiek radicalisme worden door Kushner op een caleidoscopische, boeiende wijze met elkaar in verband gebracht. Opvallend is hierbij haar stijl van schrijven. Ze schrijft in korte zinnen die de lezer heel dicht bij het verhaal houden. Als ze in New York is teruggekeerd, is Reno, onder de invloed van de tegengestelde werelden waarin ze heeft vertoefd, veranderd. Een levendige en overweldigende roman waarin Kushner fictie en werkelijkheid knap weet te combineren. Tweede roman van de Amerikaanse schrijfster (1968)..Een van de tien beste boeken van 2013 volgens de New York Times Book Review. Wordt verfilmd.

KWAST, ERNEST VAN DER
Ilyas

2020, 318 p.

Peter Lindke, de protagonist van deze roman, is een met zichzelf ingenomen en stugge dertiger die als conservator in Boijmans werkt. Zijn huwelijk is afgestompt, zijn kinderen hangen hem de keel uit en hij walgt van zijn postmoderne bureaus. Na een arbeidsconflict wordt hij ontslagen en aan huis gekluisterd leert hij zijn Bulgaarse huishoudster kennen. Als hij bij toeval ontdekt dat ze grote schulden heeft, geen passende woning en regulier werk besluit hij haar te helpen. Ze komt in de schuldsanering en uiteindelijk ook aan officieel werk. Dan leert Lindke via haar Ilyas kennen, een jongeman uit Marokko met grote schulden, geen werk, woning of dagindeling. Hij trekt zich, om een of andere miraculeuze reden, ook het lot van deze Ilyas aan en bezorgt hem een baan en meubels. Hij probeert met grote moeite Ilyas' leven een nieuwe richting te geven. Goed geschreven, vol leuke en rake typeringen en verteld met veel liefde voor Rotterdam. Helaas vol kitsch. Door alle politieke correctheid voor veel lezers misschien te weinig uitdagend.

LEE, HARPER
Ga heen, zet een wachter

Amerikaans, 2015, 268 p.

Een jonge vrouw reist in de jaren vijftig van de vorige eeuw naar haar geboorteplaats in het zuiden van de Verenigde Staten om daar haar vakantie door te brengen. Die verloopt heel anders dan zij zich had voorgesteld. Zij wordt namelijk op ruwe wijze geconfronteerd met de voor haar schokkende veranderingen die met name haar vader in zijn houding tegenover niet-blanken heeft ondergaan. Maar voor dat dat zover is, moet je als lezer eerst door zo'n honderd bladzijden heen, die iets weg hebben van een met enige humor geschreven betere damesroman. Pas daarna begint het boek wat interessanter te worden. Wie 'Spaar de spotvogel*', het veelgeprezen en bekroonde enige andere boek van de auteur kent, zal de optredende figuren herkennen, al speelt dit verhaal zo'n twintig jaar later. In feite gaat het hier om een eerder geschreven versie daarvan, die op aandrang van de uitgever volledig herzien werd. En terecht zoals uit deze uitgave

blijkt. De kwaliteit van dit 'oerboek' is duidelijk niet die van 'Spaar de spotvogel'.

LEE, HARPER

Spaar de spotvogel

Amerikaans, (1960), 2015, 365 p.

In het diepe zuiden van de VS wordt in de jaren '50 rassensegregatie alom geaccepteerd. Wanneer een blanke advocaat een zwarte man verdedigt, die onterecht beschuldigd wordt van het verkrachten van een blanke vrouw, is het dorp in rep en roer. Het bijzondere van het verhaal is het perspectief: alles wordt gezien door de ogen van de jonge dochter van de advocaat die niet alles begrijpt wat ze ziet, maar belangrijke levenslessen leert. Een klassieker die door alle schoolkinderen in de VS wordt gelezen. De nieuwe vertaling van Ko Kooman is vakkundig en leest vlot. Er gaat (vermoedelijk onvermijdelijk) veel verloren in de vertaling, met name de kleurrijke dialecten van de zwarte bevolking en arme blanken. In 1961 won Gregory Peck een Oscar voor zijn filmvertolking van de advocaat. Oorspronkelijke titel: 'To Kill a Mockingbird'.

LEEUWEN, JOKE VAN

Hier

2018, 231 p.

Het verhaal speelt zich af aan een onbekende grens, waar een vader de grenspost bewaakt. Zoon Bardo zoekt bevrijding, maar komt uiteindelijk in een zelfde beroep terecht. Hij vindt en dreigt daarna zijn grote liefde te verliezen en beziet de wereld door een paranoïde bril, waarvan zijn vrouw Mara en kind Onna slachtoffer dreigen te worden. Bardo heeft zijn moeder jong verloren en vriendschappen lijken onmogelijk voor hem. Verwijten maken lijkt een erfelijke karaktertrek. Zijn geliefde Mara offert haar leven op: ze verzorgt haar schoonvader, verdraagt Bardo en blijft hopen. Zal de kleine Onna uit de gevangenis van erfelijkheid en de omgeving kunnen ontsnappen? De auteur (1952) is schrijfster van jeugdboeken, gedichten en toneel en sinds enige tijd ook van romans. Ze is ook nog illustrator en performer. Chronologisch opgebouwd in vijf hoofdstukken met een vooruitblik in cursief; met Onna, Mara en Bardo als personale vertellers. In 'De Huid', het laatste hoofdstuk, noemt Mara Bardo's huid veelzeggend de beschadigde grens tussen binnen en buiten. Samenvattend: mooi van taal, pijnlijk van inhoud: een juweel met scherpe randjes. Filosofie in een roman.

LEEUWEN, JOKE VAN

Mijn leven als mens

2021, 240 p.

Joke van Leeuwen (1952) schrijft naast poëzie ook romans en kinderboeken. In feite mengt ze in al haar werk steeds het 'volwassene' en het 'kinderlijke', op aangename en creatieve wijze. Ook in deze roman. Hoofdpersoon Dinka was deel van een Siamese tweeling, haar zusje (die Dinka zou heten) is bij de geboorte gestorven. Naast het litteken van de operatieve scheiding, is die ontbrekende 's' het figuurlijke litteken van het deels onbewuste gemis. Ze groeit op als buitenbeentje (in een 'buitenbenig' gezin), vindt een 'buitenbenige' vriendin waar ze 'buitenbenig' veel van houdt. Dan sterft ze plots heel jong (18) en belandt in een 'wachtsaal' waar ze haar gestorven zusje ontmoet. Samen kijken ze terug naar hun niet-gedeeld verleden en naar de wereld die gewoon doordraait (o.a. met haar begrafenis). Serieuze thema's als dood, gemis en discriminatie worden lichtvoetig besproken, zaken als geloof, new-age, zingeving, maatschappijkritiek krijgen een heerlijk ironisch sausje. Zelfs een volslagen agnost zal over alles heen de vele knipogen naar wat wij van de wereld maken, kunnen waarderen.

LEEUWEN, JOKE VAN

De onervarenen

2015, 237 p.

Odile is de hoofdpersoon en vertelster (ik-vorm) van deze roman van de veelbekroonde Nederlandse schrijfster en dichteres (1952). Ze is in deze migratieroman, die midden negentiende eeuw speelt, een bastaardkind. Haar moeder is door haar bemiddelde ouders verstoten. Als de moeder onterecht in een krankzinnigengesticht wordt opgenomen, gaat Odile in op de avances van boer Koben. Na het mislukken van de aardappeloogst en dreigende uitzetting gaan ze in op de propaganda van de Maatschappij voor Overzeese Volksplanting om samen met vijftig streekgenoten overzees een mooie toekomst op te bouwen. Daar aangekomen blijken alle beloftes gebakken lucht en worden ze al snel geconfronteerd met ziekte, tegenslag, na-ijver, verdeeldheid, sektevorming en de onmogelijkheid om hun schulden af te betalen. Net als in het soortgelijke 'Muskietenkust' van Paul Theroux blijft Odile lang de steeds stuggere en dominante Koben trouw, terwijl de florerende moeder erop aandringt om met haar weg te gaan. De auteur roept met sober beeldend taalgebruik en subtiële vooruitverwijzingen een pakkend beeld op van een vergeten geschiedenis.

LEFTERI, CHRISTY

De bijenhouder van Aleppo

Engels, 2019, 335 p.

Nuri in Aleppo, Syrië, zet het familiebedrijf in stoffen niet voort. Hij is geïnspireerd geraakt door Mustafa, wees en bevlogen bijenhouder. Nuri besluit ook professional imker te worden. Hij heeft met bijen, vrouw en zoontje een harmonisch bestaan tot de oorlog uitbreekt en hun kind omkomt. Nuri en zijn vrouw vluchten, nadat Mustafa al is vertrokken. Nuri hallucineert, zijn vrouw is blind geworden, maar door doorzettingsvermogen en te blijven hopen om weer met Mustafa herenigd te worden bereiken zij Athene. De hel kan niet erger zijn, armoede, geweld, orgaanhandel en uitzichtloosheid. Uiteindelijk komen ze in toch Engeland aan en krijgen te maken met kafkaëse eisen van de immigratiedienst. Tenslotte worden hun kwalen als horend bij PTSS gediagnostiseerd. Het weerzien met Mustafa doet hen goed. Beschreven in een stijl die feitelijk en poëtisch taalgebruik combineert, in een reeks herinneringen en real time. De auteur (1980) was getuige van de erbarmelijke omstandigheden in Athene. Wordt vergeleken met 'De vliegeraar'. Een noodzakelijk en onontkoombaar boek.

LENNEP, JACOB VAN

De lotgevallen van Klaasje Zevenster

(1865), 2018, 515 p.

Op Sinterklaasavond wordt bij een studentendispuut een pakje bezorgd waarin een babymeisje zit: Klaasje. De jongens besluiten het kind te adopteren, brengen het onder in een pleeggezin en later in een pensioonaat. Het boek begint als Klaasje van het pensioonaat komt en op eigen benen moet gaan staan. De studenten zijn inmiddels verspreid en advocaat, dominee, dokter of koopman geworden. Klaasje is lief, zorgzaam en argeloos, maar heeft geen geld en status. Ze valt al snel ten prooi aan de boze buitenwereld. Gelukkig zijn er ook goede mensen. Door het lot komt ze ook in contact met al haar pleegvaders, van wie een aantal geen contact meer met haar had. Gera de Bruijn heeft het boek (oorspronkelijk verschenen in 1865) bewerkt en ingekort tot een frisse roman die met duivels plezier is geschreven. Vergeet Dickens: wij hebben Van Lennep! Een Nederlandse klassieker, door de bewerking heel goed leesbaar in de huidige tijd.

LIESKE, TOMAS

Retourschip de Liefde

2015, 127 p.

Dit nieuwe boek van Lieske zet de tijd op scherp. In een

gedegenereerd milieu (vader mishandelt moeder) beleeft de in 1982 geboren Florianne Dodenbier haar eerste jaren. In een tehuis, op achtjarige leeftijd, geholpen door een ziekte, besluit Florianne de tijd over te doen. Zij gaat terug en maakt een nieuwe start. Na de middelbare school, zij zit dan in een pleeggezin, begint ze een studie, maar wordt telefoonhoer. Zij reist naar Indonesië en komt na een nautisch avontuur terecht bij een zeventiende-eeuws VOC-schip (De Liefde). Haar tijd botst op die van de zeventiende eeuw. Met een van de bemanningsleden heeft zij de ultieme seksuele ervaring. Terug in Den Haag vindt zij geen gehoor voor haar avontuur; zij vertrekt naar Parijs waar ze de man meent te zien die haar gelukkig maakte. Volmaaktheid van de details, daar gaat het om bij het overdoen van het leven (slotzin) en dat is Lieske gelukt. Surrealistische werkelijkheden botsen op realistische kaders (zoals vaak bij Lieske), maar altijd is er de dwingende kracht van de compositie en een grote stijlbeheersing.

LISH, ATTICUS

Ter voorbereiding op het volgende leven

Amerikaans, (2014), 2015, 494 p.

De gemengd Chinees-Oeigoerse illegale immigrant Zou Lei moet in de VS na 9/11 altijd uitkijken voor de immigratiedienst die haar al eens drie maanden vastzette. Opnieuw wordt ze uitgebuit door Chinese werkgevers. Het leven in de achterbuurten van New York City is hard en onzeker. Dan ontmoet ze de jonge Amerikaan Skinner, net terug uit Irak. Skinner kan zijn vreselijke ervaringen niet verwerken, maar is desondanks door het leger met een zak pillen en een afzwaai-premie de straat opgestuurd. De twee vinden steun bij elkaar en langzaam ontluikt een onwaarschijnlijke, tere, ontroerende liefde. Dit romandebuut is overladen met prijzen. Lish vertelt het verhaal vanuit de verschillende personen. Langzaam vervlechten die zich met elkaar en steunen op een dramatische climax af. Lish's stijl verandert met de persoon en de omstandigheden. Zou Lei's verleden beschrijft hij poëtisch als in een Chinese tekst, Skinner bondig, in donkere beelden. Hun conversaties lijken op te borrelen, met halve en hele gedachten. Lish stelt belangrijke ethische vragen en toont het harde leven van velen. Knap vertaald. Een boek dat ondanks de vlotte schrijfstijl een ervaren lezer vraagt. Belangrijke toevoeging aan de Amerikaanse literatuur. Besproken door het boekenpanel van het tv-programma 'De Wereld Draait Door' (september 2015).

LOO, TESSA DE

Een goed nest

2014, 206 p.

Psychologische roman van De Loo [1946], die bekend is van 'De tweeling' en het recente 'Kenau'. Net als in 'De tweeling' gaat het verhaal over twee zussen. Noor en Eva hebben elkaar jaren niet gezien als Noor, de jongste, vanuit Amsterdam naar de Achterhoek afreist om Eva te bezoeken. Het doel is Eva te confronteren met een bijna dertig jaar oud, zeer precair familiegeheim. De twee zussen, allebei rond de vijftig, zijn zo verschillend van karakter en levensinstelling dat de kloof tussen hen onoverbrugbaar lijkt. Het ongemakkelijke bezoek brengt bij beide vrouwen oud zeer naar boven, zoals de scheiding van hun ouders en de ziekte van hun moeder. De onthulling van het geheim zet de zussenrelatie op scherp en legt een bom onder hun gezinnen. Het verhaal is spannend en vlot geschreven, het wisselt per hoofdstuk van perspectief van de ene zus naar de andere. Steeds meer puzzelstukjes uit het verleden maken de familiegeschiedenis compleet. Een echte pageturner, geschikt voor een groot (vrouwelijk) publiek.

LOO, TESSA DE

Liefde in Pangea

2017, 287 p.

Op de middelbare school raakt Fidel in de ban van Sacha, een meisje dat hem aantrekt en afstoot. Op de laatste dag van een schoolreis naar Rome pleegt ze zelfmoord door voor de ogen van haar klasgenoten uit het raam te springen. Jaren later, als hij bioloog is en onderzoek in Portugal gaat doen naar kameleons, komt hij contact met haar familie en wordt de achtergrond van het meisje meer duidelijk. De kameleon is een metafoor voor het karakter van Sacha, maar ook van de aantasting van de natuur door toerisme. Pangea is de aarde als geheel, toen de continenten nog niet uit elkaar gedreven waren. Goed opgebouwd en boeiend verteld verhaal, prettig leesbaar. De schrijfster (1946) van onder meer 'De tweeling' woont in het zuiden van Portugal en de beschrijvingen van dat land zijn beeldend weergegeven.

LOUW, ANNA M.

Kroniek van Perdepoort

Zuid-Afrikaans, (1975), 2014, 396 p.

De Zuid-Afrikaanse schrijfster (1913-2003) had uitgebreide studies en een respectabele lijst met literaire publicaties achter de rug toen in 1975 'Kroniek van Perdepoort' verscheen, een nadien veelbekroond en als klassiek beschouwd werk. Zij vertelt het verhaal van een machtige en sjeke boerenfamilie die ten onder gaat aan de zeven grote zondes: hoogmoed, hebzucht, wellust, jaloezie, gulzigheid, woede en luiheid. Deze boerenroman ('plaasroman') zou een gewone streekroman kunnen zijn, zeker gezien de soms wat traditioneel literaire taal, ware het niet dat er in de vertelvorm een voor dit genre ongebruikelijke structuur wordt gebruikt. Daarnaast is er geenszins een happy ending en heeft de gespletenheid van de Zuid-Afrikaanse samenleving rondom geloof en apartheid een ontwrichtende werking. Zo werd deze roman baanbrekend en een voorbeeld voor auteurs als André Brink, J.M. Coetzee en Marlene van Niekerk ('Agaat'). Een belangrijke roman die nog niets aan betekenis heeft ingeboet.

LUBACH, ARJEN

Stoorzender

2020, 245 p.

Arjen Lubach (1979), o.a. schrijver, cabaretier en programmamaker, komt na zeven jaar met een nieuw boek, z'n vijfde. Het is geen roman, zoals zijn eerdere boeken, maar een vlot geschreven en onderhoudend egodocument. Daarin doet hij soort van verslag van de laatste jaren uit zijn drukke bestaan, in de vorm van dagboekachtige anekdotes, verweven met jeugdherinneringen. De verhalen spelen zich hoofdstuksgewijs af op zes verschillende plekken: Los Angeles (om nieuwe muziek te maken), Vlieland (voor try-outs), New York (als tv-gast bij Seth Meyers), Friesland (in tweede huis als voorbereiding op de theatershow), Zweden (op vakantie met vriendin & kids) en Amsterdam (van thuisbasis naar pied-a-terre). De onderwerpen variëren van muziek, comedy, televisie en politiek tot het leven en de liefde. Het boek leest als een comedy memoir. Lubach vertelt persoonlijker dan ooit, met vaart en humor, maar toont zich ook kwetsbaar. Een goede mix. Bevat 6 hoofdstukken en een verantwoording, geen illustraties. Lovend ontvangen boek, goed voor flinke lezerskring.

LUISELLI, VALERIA

Archief van verloren kinderen

Amerikaans, 2019, 437 p.

Verslag van een roadtrip van een Amerikaans gezin - twee geluidsdocumentairemakers met ieder een kind uit een vorige relatie - van New York naar het Apachegebied op de grens van Arizona-Mexico. Hij wil een documentaire maken over de geschiedenis van de Apaches. Zij (de verteller) is bezig met een documentaire over de vele illegale asielzoekerskinderen die in de VS verdwijnen (verloren kinderen). Hun huwelijk loopt op zijn einde en ook hun eigen kinderen (jongen van tien, meisje van

vijf) voelen zich verloren. Wat gaat er gebeuren aan het einde van de reis? In het slotstuk neemt de jongen de vertellersrol over. Diepgravende, complexe, meervoudig gelaagde roman waarin persoonlijke, actueel-politieke en cultuurhistorische aspecten mooi met elkaar verweven zijn. Deze genre-overschrijdende roman geeft een schat aan informatie over Amerika toen en nu, een schrijnend beeld van de Amerikaanse migratiepolitiek én van een uiteenvallend huwelijk. Daarnaast geeft het een mooi, levensecht portret van twee kinderen. Fascinerend, origineel en actueel. De Mexicaanse auteur (1983) woont in de V.S. en won al vele prijzen met haar werk.

LUNDE, MAJA

De geschiedenis van bijen

Noors, (2015), 2020, 380 p.

Er zijn drie verbonden verhaallijnen, die spelen in drie eeuwen. Ze beschrijven naast heden, verleden en toekomst van de imkerij, universele waarden als menselijke kwetsbaarheid, liefde voor je kinderen en hoop. In 2098 kent China geen bijen meer en is Tao een van degenen die fruitbomen handmatig moeten bevruchten. Ze hoopt op een beter leven voor haar zoontje via een goede opleiding, maar een ongeluk verandert alles. In 2007 heeft George het in de VS als imker zwaar door bijensterfte en hij hoopt dat zijn zoon de boerderij wil redden, maar die wil schrijver worden. In 1852 heeft de depressieve Engelse bioloog William een noodlijdende zaadhandel en hij hoopt een nieuwe bijenkorf te ontwikkelen, die zijn zoon een nieuwe toekomst zal geven. De Noorse scenariste en kinderboekenschrijfster (1975) debuteert met deze roman voor volwassenen die een bestseller was in Noorwegen en werd bekroond met de Noorse Boekhandelsprijs. Het originele, heel boeiende en goed vertaalde verhaal verbindt niet alleen de drie verhaallijnen knap met elkaar, maar zet ook op een prettige manier aan het denken.

LUYTEN, MARCIA

Máxima Zorreguiteta

2021, 327 p.

Het eerste deel van een tweedelig biografisch portret van koningin Máxima, niet toevallig gepubliceerd aan de vooravond van haar vijftigste verjaardag (17 mei 2021). Het boek bestrijkt haar jeugd jaren in Argentinië en haar periode in New York, tot vlak voor dat ze de prins leerde kennen. Bijna alles in het boek is al eerder verteld in andere boeken, met name 'Máxima : de Argentijnse jaren' (2009) van Gonzalo Álvarez Guerrero en Soledad Ferrari en 'Zorreguiteta : een biografische schets' (2001) van Jan Thielen. Daarnaast put de auteur uit alle beschikbare bronnen, van het Baud rapport tot historische boeken over Argentinië. De historische achtergrond wordt met brede pennenstreken gepresenteerd, waardoor het zo nu en dan wat karikaturaal overkomt. Alsof er in Argentinië alleen overtuigde aanhangers en vurige tegenstanders van Perón zouden zijn. De vraag is ook of potentiële lezers zo geïnteresseerd zullen zijn in alle historische uitweidingen die niet altijd even relevant zijn om de persoon Máxima te kunnen begrijpen. Maar voor wie wel is geïnteresseerd en de andere boeken niet kent, is dit een prettig leesbaar en informatief boek.

MAK, GEERT

De levens van Jan Six

2016, 446 p.

De bekende historicus beschrijft de geschiedenis van de Amsterdamse patriciërsfamilie Six vanaf de zestiende eeuw tot en met de periode na de Tweede Wereldoorlog. Hij schenkt daarbij veel aandacht aan Jan Six I (1618-1700), die zich door Rembrandt liet portretteren, diverse bestuursfuncties bekleedde en een indrukwekkende kunstverzameling bijeenbracht.

Verschillende van zijn nazaten beschikten eveneens over een kunstzinnige of wetenschappelijke belangstelling en wisten door verstandshuwelijken het familiebelang veilig te stellen, ook als de maatschappelijke en politieke verhoudingen veranderden. Mak schetst een tijdsbeeld en weet door talrijke 'familielegendes' en anekdotes de besproken personen tot leven te wekken en laat zich daarbij inspireren door stukken uit het rijke familiearchief, portretten en andere kunststukken en historische gebruiksvoorwerpen uit de collecties van de familie. Bij hem roept dat een historische sensatie op, het gevoel bijna fysiek contact te hebben met personen uit het verleden. Dat gevoel tracht hij bij de lezer over te brengen. Evenals vorige publicaties van deze auteur zal dit boek een breed publiek weten te boeien. Met enkele kleine kleurenillustraties, bronnenoverzicht, literatuurlijst, stamboom en register.

MALOT, HECTOR

Alleen op de wereld

Frans, (1878), 2016, 523 p.

Deze integrale vertaling van het klassieke kinderboek uit 1878 is met veel zorg tot stand gekomen. Dat blijkt niet alleen uit het nawoord, waarin de vertaler een biografische schets geeft van Hector Malot en een analyse van het boek (twaalf pagina's plus bibliografie), maar vooral door het lezen van deze prachtige editie. De vertaler is helemaal in de sfeer van het verhaal gebleven en dat is een verademing na alle populaire vertalingen en bewerkingen. De zinnen zijn vrij lang en er komen wat ouderwetse woorden in voor, maar dat doet niets af aan de toegankelijkheid. Van Rémi's Napolitaanse lied is ook de bladmuziek opgenomen.

MANKELL, HENNING

Verteller van de wind

Zweeds, (1998), 2015, 250 p.

Voor de veelzijdige Zweedse wereldburger en schrijver van (politie-)romans, toneel en jeugdboeken Mankell (1948) is de solidariteit met de armen en zwakken een (literair) erewoord. Ook in deze in Maputo, de hoofdstad van Mozambique, spelende roman staat hij aan hun kant. Nelio, een tienjarig straatkind, wordt stervende gevonden en verpleegd door de bakker José. Negen nachten lang weigert Nelio medische hulp en vertelt zijn schokkend levensverhaal van geweld, vlucht en armoede, maar ook van moed en liefde. Het harde leven maakte hem oud en wijs, met een bijzondere uitstraling van onaantastbare vanzelfsprekendheid. Met veel invoelingsvermogen, spanning en optimisme beschrijft Mankell de schrijnende sociale werkelijkheid van de straatkinderen. Deze roman werd in 1996 genomineerd voor de literatuurprijs van de 'Noordse Raad'. In de vertaling komt de toegankelijke schrijfstijl van Mankell goed tot uiting. Bevat Portugees-Afrikaanse woordenlijst. Een aangrijpend en bijzonder verhaal.

MANN, THOMAS

De Buddenbrooks

Duits, (1901), 2018, 662 p.

Met deze eerste roman trok Thomas Mann (1875-1955) in 1901 zeer de aandacht. Niet alleen omdat het een sleutelroman was over zijn familie en geboortestad Lübeck, maar vooral om de al zo rijke en voldragen stijl. Het werk verhaalt de bloei en neergang van een koopmansgeslacht over diverse generaties. De geschiedenis van Hanno, de laatste telg, die als middelbare scholier aan de intensiteit van zijn muzikale toeleg te gronde gaat, vormt een roerend slot. De indringende beschrijving van Hanno's schoolgang zal vele lotgenoten kunnen boeien. Deze klassieke roman is niet alleen geschikt voor een literair gefixeerd publiek.

NIEUW **MANN, THOMAS**

Lotte in Weimar

Duits, (1939), 2022, 366 p.

Het verhaal speelt in 1816 in Weimar, waar in een deftig hotel een oudere dame arriveert: Hofrätin Charlotte Kestner-Buff, de Lotte op wie de jonge Goethe hartstochtelijk verliefd werd, het oerbeeld van de bewonderde Lotte uit zijn 'Werther'. Zij gebruikt een bezoek aan bloedverwanten aldaar als voorwendsel om die beroemde jeugdvriend weer te zien. Eerst treft ze allerlei mensen uit zijn omgeving en kan zich al een beeld vormen van het drukke en veelzijdige leven van Goethe. Als ze enkele dagen later bij hem te gast is, wordt het een ontzuivering. Ook na een verzoenende toenadering voelt zij toch dat de roem van de befaamde man tussen hen staat. Het boek is magistraal geschreven, getuigt van een buitengewone belesenheid en wekt het klassieke Weimar tot leven. Deze grote roman van Thomas Mann (1875-1955) verscheen oorspronkelijk in 1939.

MANTEL, HILARY

Acht maanden in de Gazastraat

Engels, (1988), 2017, 351 p.

De Engelse cartografe Frances Shore volgt in de jaren tachtig van de twintigste eeuw haar man Andrew naar Djedda in Saudi-Arabië, waar hij tegen een riant salaris als architect wordt ingehuurd door een bouwbedrijf voor een groot bouwproject. Omdat ze niet in de expat-compound willen wonen, huren ze woonruimte in een appartementengebouw, waar Frances in het ultraconservatieve islamitische land haar beroep niet kan uitoefenen en veel thuis komt te zitten. Ze heeft alleen wat contacten met buurvrouwen die een wonderlijke kijk op westerlingen hebben en komt zelden buiten. Daardoor raakt ze steeds meer in de ban van wat er wel of niet gebeurt in de lege flat in het gebouw. De romans van de belangrijke Engelse auteur (1952), die in 2009 en 2012 de Man Booker Prize ontving, vallen op door een elegante stijl, psychologisch drama, de ontmaskering van hypocrisie en (zwarte) humor. Dat geldt ook voor deze mooie roman, waarin ze in een meesterlijke, onderkoelde stijl Frances' leven in het streng gereguleerde en gesegregeerde Saudi-Arabië treft en beschrijft, tot schokkende ontwikkelingen een wel heel verrassend slot inleiden.

MATSIER, NICOLAAS

De advocaat van Holland

2019, 358 p.

Een dieptepunt in de Nederlandse geschiedenis was de onthoofding van raadspensionaris Johan van Oldenbarnevelt (1547-1619) op het Haagse Binnenhof. De staatsman was als slachtoffer van een politiek en religieus geschil met Prins Maurits veroordeeld wegens hoogverraad. De auteur volgt Van Oldenbarnevelt vanaf zijn arrestatie in zijn stadspaleis aan de Kneuterdijk op 29 augustus 1618 tot aan zijn dood op 13 mei 1619. Gedurende negen maanden wordt de raadspensionaris verhoord en opgesloten in een ruimte achter de Ridderzaal. Daar overdenkt de zeventiger zijn schitterende carrière, zijn verwijdering met Maurits en recente gebeurtenissen als de Slag bij Nieuwpoort en de strijd rondom de protestantse geloofsopvatting. Door die overpeinzingen leert de lezer Van Oldenbarnevelt kennen als een rationele, onkreukbare politicus, zelfbewust en een liefhebber van luxe en bezit, die jammer genoeg blind blijkt te zijn voor zijn eigen kwetsbaarheid. Goed onderbouwde biografische en psychologische roman die qua stijl doet denken aan Hillary Mantel. Met lijsten van begrippen en jaartallen.

MATZEN, ROBERT

Het Nederlandse meisje

Amerikaans, 2019, 395 p.

Over actrice Audrey Hepburn (1929-1993) zijn al tientallen biografieën verschenen. De meeste zijn geschreven door Amerikaanse auteurs die geen Nederlands kenden, waardoor er weinig onderzoek is gedaan naar Hepburns jeugd in onder meer Velp en Arnhem vóór en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Robert Matzen heeft met dit boek deze lacune gesloten. Velp herbergde destijds tientallen nazi-kopstukken, zoals Rijkscommissaris Arthur Seyss-Inquart. Dat zorgt in deze biografie voor een extra dimensie aan het verzetssysteem in die regio, waaraan Hepburn deelnam als hulpje van een ziekenhuisarts die een groot onderduikersnetwerk leidde. Ook hielp zij met clandestiene balletvoorstellingen geld voor dit netwerk in te zamelen, dat behalve joden en werkweigeraars ook honderden buitenlandse piloten redde. Het feit dat haar moeder, Ella barones van Heemstra, eerst een bewonderaarster was van Hitler en de nazipartij, maakt Hepburns levensverhaal vrij uniek. Ze overleefde ternauwernood de Hongerwinter en de bombardementen op Velp en omgeving. In latere interviews verwees ze vaak naar wat ze als kind in de oorlog had ervaren en geleerd. Met een fotokatern, bronnenoverzicht, literatuurlijst, register en stamboom. Empathisch, met gevoel voor spanning ook geschreven, innemende stijl.

MAZZANTINI, MARGARET

Schittering

Italiaans, (2013), 2016, 351 p.

In deze roman vertelt de Italiaanse actrice en schrijfster Margaret Mazzantini (1961) over de bijna veertig jaar durende aantrekkingskracht tussen twee mannen. De een is zoon van een conciërge; in appartementen boven hem woont de kansrijkere zoon van een dermatoloog, de ik-verteller. Ondanks erotische aantrekkingskracht bekennen zij zich niet onvoorwaardelijk tot elkaar. Zij trouwen allebei en leven een dubbelleven. Een blijft in Rome; de ander brengt het tot hoogleraar kunstgeschiedenis in Londen. Steeds zijn er kortstondige ontmoetingen; één keer bijna fataal. Met veel inlevingsvermogen dringt de schrijfster door in de mannelijke psyche. Met ingehouden kracht, soms plezierig expliciet, is de erotische aantrekkingskracht verwoord. De sfeerbeschrijving in de steden is gloedvol. Het portret van het huwelijk van de kunsthistoricus, met een prachtige rol van de aangenomen dochter, is (waarschijnlijk) onvergetelijk. Aan het slot is er een mooi cyclisch moment. Een krachtige, in voorname stijl geschreven roman, met indrukwekkende bijfiguren, over de kracht van liefde en de schittering van leven.

MCCOURT, FRANK

De as van mijn moeder

Engels, (1996), 2014, 408 p.

Frank McCourt was de oudste zoon in een doodarm Iers gezin in het New York van de jaren '30. Zijn vader was een zachtmoedige man, maar ook een onverbeterlijke alcoholist die er niet in slaagde zijn gezin te onderhouden. Als hij dronken thuiskwam, haalde hij stevast zijn zoontjes uit bed om hen nationalistische Ierse liederen te laten zingen. De magie van het woord Ierland was er snel af toen het steeds groter wordende gezin door geldnood gedwongen remigreerde en in bittere armoede in Limerick kwam te wonen. Verhaal over een ongelukkige Ierse, katholieke jeugd, geschreven zonder bitterheid, zelfs met veel humor en warmte.

MCCOLLERS, CARSON

Het hart is een eenzame jager

Engels, (1940), 2016, 367 p.

De doofstomme John Singer is 32 als zijn beste vriend, een eveneens doofstomme Griek, met wie hij al tien jaar een etage deelt in een stad in het zuiden van de VS, ziek wordt en wordt opgenomen in een gesticht. Singer is geschokt en voelt zich eenzaam, maar een jaar later is hij het middelpunt van een groepje erg verschillende, eenzame mensen. De cafetariabaas, de dronken monteur, de onbegrepen zwarte huisarts en

het muzikale meisje dat zo graag volwassen wil zijn, zoeken de intelligente, wijze Singer op, omdat ze wél tegen hem kunnen praten, maar hij niet terugpraat. Als Singer na de dood van zijn beste vriend in 1939 zelfmoord pleegt, zijn de vier positief door hem veranderd. Belangrijke thema's in McCullers (1917-1967) fictie zijn isolement en liefde. Het indringendst zijn ze verwerkt in twee klassieke romans 'The ballad of the sad cafe' en deze, haar debuut. Het is een prachtig, soms ironisch verhaal over eenzaamheid en het zoeken naar begrip en liefde van gevoelige mensen.

MCEWAN, IAN

De kindernet

Engels, 2014, 205 p.

De 59-jarige familierechter Fiona Maye krijgt te maken met een huwelijks crisis als haar man nog een keer de passie van een nieuwe verhouding wil ervaren. Ze verdringt een en ander omdat haar aandacht gevraagd wordt door een bijzondere zaak: de bijna meerderjarige Adam Henry en zijn ouders, Jehova's getuigen, weigeren een noodzakelijke, levensreddende bloedtransfusie voor de aan leukemie lijdende Adam. Fiona's uitspraak komt tot stand na een bezoek aan de jongen in het ziekenhuis - waar ze elkaar vinden in een uitvoering op muziek van een gedicht van Yeats - en heeft grote gevolgen. Scherpzinnig en genuanceerd analyseert McEwan (1948) in prachtig proza de huwelijks crisis, de tegenstellingen in het proces en Fiona's door deze zaak aangewakkerde verdriet om wat ze gemist heeft in het leven. Tegenover ratio en religie plaatst hij, niet voor het eerst, een geloof in de kracht van de kunst, met name klassieke muziek. Twee cruciale scènes balanceren op de grens van het geloofwaardige, maar de lezer accepteert ze binnen het kader van deze roman. Mooie roman, zeer geschikt voor leesclubs.

NIEUW

MCEWAN, IAN

Lessen

Engels, (2022), 2023, 571 p.

De nieuwe vuistdikke (571 blz.) roman van Ian McEwan over de scharnierpunten in een mensenleven. Eind jaren vijftig wordt de elfjarige Roland door zijn ouders ondergebracht op een Engelse kostschool, ver weg van zijn idyllische jeugd in Noord-Afrika. Daar trekt hij de aandacht van zijn pianolerares. Jaren later, als Rolands vrouw Alissa plotsklaps verdwijnt en hij met hun jonge zoontje achterblijft, gaat Roland niet alleen op zoek naar haar, maar ook naar het waarom van zijn rusteloze bestaan. Ondertussen verweeft McEwan de levensloop van Roland met de grote gebeurtenissen uit de recente geschiedenis. 'Lessen' is in een vloeiende stijl en met een scherp observatievermogen geschreven. Voor de meer literaire lezer. Ian McEwan (1948) is een gerenommeerde hedendaagse Engelse schrijver. Hij schreef vele romans en won meerdere literaire prijzen, waaronder de Booker Prize. Zijn werk verschijnt wereldwijd in meer dan dertig talen en meerdere van zijn boeken zijn verfilmd, waaronder 'De kindernet'.

MCEWAN, IAN

Machines zoals ik

2019, 352 p.

Engeland, 1982, in een alternatieve werkelijkheid. Argentinië heeft de Falklandoorlog gewonnen, Engeland rouwt, Thatchers opvolger besluit uit de EU te treden en de Britse wiskundige/computerpionier Alan Turing leeft nog waardoor de ontwikkeling van computer en kunstmatige intelligentie versneld heeft plaatsgevonden. Hoofdpersoon Archie heeft net een van de eerste op de markt gebrachte hightech androïdes (robotmensen), Adam, gekocht. Tussen Archie, zijn vriendin Miranda, en Adam, die verliefd wordt op Miranda, ontstaat een vreemde driehoeksverhouding. Die eindigt abrupt als de adoptie van een kind door Archie en Miranda

dreigt te mislukken doordat de rechtlijnige Adam Miranda bij de politie wil aangeven vanwege iets uit haar verleden. Fascinerende what-if roman van een van de beste hedendaagse Britse auteurs (1948) over een zeer actueel thema. Kan een androïde wel gevoelens hebben? Hoe verhoudt zich de algoritme-ratio van de androïde ten opzichte van de vaak irrationele emoties van de mens? Gelden mensenrechten ook voor een androïde? Goed geschreven, meeslepend, inventief en geestig.

MCEWAN, IAN

Notendop

Engels, 2016, 190 p.

De beroemde Engelse schrijver (1948, Aldershot) presenteert ons een overtuigende moderne variant op Hamlet. De verteller is een foetus van bijna negen maanden. Zijn 28-jarige moeder Trudy heeft haar man John uit zijn verwaarloosde, maar dure Londense herenhuis gestuurd, zogenaamd om elkaar wat ruimte te geven. Ze heeft ondertussen een relatie met Claude, Johns broer, een nogal domme, maar viriele macho en vastgoedmakelaar. De ongeboren baby krijgt lucht van hun plannen om zijn vader te vergiftigen en er samen met de miljoenen van de opbrengst van het huis ervandoor te gaan. Het boek is zijn uitgebreide monoloog vol reflecties hoe hij hun plan zou kunnen verhinderen. Hij heeft een aanstekelijke sardonische wereldwijsheid (opgedaan via meeluisteren met radio en educatieve podcasts), is een wijnsnob, geeft commentaar op het wereldgebeuren (vluchtelingproblematiek) en de auteur maakt hem soms wijzer dan mogelijk is. De met Hamlet bekende lezer zal smullen van de vele verwijzingen, maar de diepgang en nuance van de tragedie is vervangen door humor, satire en pastiche.

MEER, VONNE VAN DER

Naar Lillehammer

2021, 204 p.

Net gescheiden en verhuisd naar Osdorp vraagt een jonge moeder de 49-jarige Cécile of ze even op haar driejarige dochter Faith wil passen. De moeder verdwijnt. Na een aantal dagen komt de Nigeriaanse Gladys bij Cécile thuis uitleg geven. Ze zoekt een manier om in Lillehammer te komen waar haar broer woont. Ze heeft tijd nodig om zich te kunnen losmaken van haar pooier. De kinderloze Cécile brengt veel tijd alleen met Faith door en ontwikkelt moedergevoelens. Tijdens een uitstapje met het kind, leert ze Rogier kennen aan wie ze de situatie uitlegt. Als Gladys weer langskomt, vluchten de vrouwen met kind weg van de pooier naar Rogiers vakantiehuis in Lunteren. Maar Gladys blijft onrustig. Terug thuis blijkt een collega van Gladys te zijn vermoord. Cécile is er inmiddels achter dat naast geld, het geloof van Gladys ook in de weg staat naar haar vrijheid. Cécile maakt een moeilijke beslissing. Fantastisch werk waarin al snel een dreiging voelbaar is. Prachtige mix van stereotypes, taboes en duivelse dilemma's. De auteur (1952) laat wederom zien dat een verhaal meerdere kanten heeft door een ver-van-je-bed thema dichterbij te halen.

MEER, VONNE VAN DER

Vindeling

2019, 237 p.

Jutka, gevlucht met haar moeder uit Hongarije in 1956, vindt op een dag een damestas. Het vinden bevalt haar en ze hoopt dat ze door het vinden ook zichzelf terugvindt. Ze noemt zich vindeling. Door het voortdurend naar de grond kijken, krijgt ze een bochel. Ze vindt onder andere een broche, een gouden boekje, en een relatie. Maar niks houdt stand, ook in Parijs niet. Ze achterhaalt haar vader, in Hongarije, en er ontstaat een moeizaam contact. Na een vondst van een baby in een vuilcontainer besluit ze op te houden met vindeling zijn. Haar biografie laat ze achter voor een vinder. Over de structuur: begin en eind komen samen: als aanleiding voor haar biografie. Persoonlijk en ik wisselen elkaar af: Jutka als

personale verteller de anderen als ik. Een indrukwekkend boek in beeldrijke taal: 'een ansichtblauwe zee'; een 'hoepelrok van een treurwilg'. De titel verwijst naar de term die Jutka voor haar vindtocht bedacht, maar als lezer is het even wennen.

MEER, VONNE VAN DER

Winter in Gloster Huis

2015, 139 p.

Twee broers ontvangen een enorme erfenis, met de opdracht er iets goeds mee te doen. Het is 2024, de Klaar Met Leven-wet is aangenomen: ouderen hebben het recht hun leven te beëindigen. De oudste broer bouwt een Vaarwelhotel, waar mensen in een luxe omgeving kunnen sterven. De jongste begint op de tegenoverliggende oever van het meer een hotel voor gasten van zijn broer bij wie hij twijfel ziet over hun doodsverlangen. Met name de ontwikkeling van een van hen wordt gevolgd, afgewisseld met het verhaal van de als ik-verteller optredende jongste broer. De setting is kunstmatig en het gaat Van der Meer (1952) niet om een gedetailleerde schets van het leven in 2024, maar om de thematiek van het zelfgekozen levenseinde. Zoals zo vaak brengt ze een morele kwestie onder in een aansprekend, goed geschreven verhaal. Geen detail is overbodig, motieven worden fraai uitgewerkt, de karaktertekening is genuanceerd. Extra charme voor wie haar werk kent, vormen de lijntjes naar haar eerdere boeken. Thematiek om over na te denken in een mooi opgebouwd geheel: leesclubs hebben er weer een geschikte titel bij.

MEISTER, MARIE DE

De stilte van Thé

2016, 347 p.

Sophie Keller is een bekende televisieverslaggever en wordt door een adoptiezaak geconfronteerd met haar eigen afkomst. Ze is opgegroeid in een groot katholiek gezin met een warme pleegmoeder en strenge pleegvader. Vragen die ze als kind had over tante Thé werden doodgezwegen. Als achttienjarig meisje hoort ze dat tante Thé haar moeder is en als volwassen vrouw gaat ze op zoek naar haar en vindt haar in een stilteklooster in Brabant. Haar moeder heeft de keuze gemaakt voor de stilte in het religieuze leven en haar dochter afgestaan aan haar broer en schoonzus. Een indringend en aangrijpend verhaal waarin het heden van Sophie wordt afgewisseld met het verleden van haar moeder als jonge vrouw aan de hand van brieven. Hiermee wordt de keuze van de moeder steeds duidelijker en kan de dochter deze keuze steeds beter begrijpen. Het verhaal, geschreven in een heldere, realistische stijl, neemt de lezer van het begin af aan in de ban. Marie de Meister (1952) is het pseudoniem van Rikki Holtmaat, hoogleraar aan de Leidse universiteit. Eerder verscheen van haar: 'De koningin van Lombardije : verhalen' (1998), 'Het gebroken woord : roman' (2000), 'De vertellers : roman' (2002). Voor een ruim lezerspubliek.

MERCIER, PASCAL

Het gewicht van de woorden

Duits, (2020), 2019, 447 p.

Psychologische roman van de schrijver van 'Nachttrain naar Lissabon'*. Zestiger Simon Leyland is vertaler en uitgever en woont in Italië. Er wordt bij hem een dodelijke hersentumor vastgesteld. Na elf weken krijgt hij echter te horen dat deze diagnose op een vergissing berustte. Zijn röntgenfoto's waren verwisseld met die van een andere patiënt. Leyland heeft dan inmiddels zijn uitgeverij in Triëst, die hij na de dood van zijn Italiaanse vrouw had voortgezet, verkocht. Hij keert terug naar Londen, waar hij een huis heeft geërfd, om zijn toekomst en verleden te overdenken. Dit is een roman over de liefde van de hoofdpersoon voor taal, maar ook over identiteit en de vraag of deze onveranderlijk is (een bekend thema van de auteur). De Zwitserse auteur (1944), wiens

echte naam Peter Bieri is, was tot 2007 hoogleraar filosofie aan de Vrije Universiteit van Berlijn. Zijn romans worden gekenmerkt door toegankelijke beschouwingen en heldere inzichten.

MERCIER, PASCAL

Nachttrain naar Lissabon

Duits, (2004), 2017, 414 p.

Midden in de les verlaat Raimund Gregorius, leraar klassieke talen, het leslokaal. Hij laat zijn geordend leven achter zich en vertrekt met de nachttrain vanuit Bern naar Lissabon. In zijn tas zit een boek met literaire aantekeningen van Amadeu de Prado, een raadselachtige Portugese arts en schrijver. Gregorius is in de ban geraakt van diens inzichten in de menselijke ervaringen en gaat op zoek naar de sporen van Prado. Gedreven door zijn verzet tegen opgelegde ideeën zoekt Gregorius bij Prado de kracht van de taal waarmee de strijd kan worden aangeboden tegen onwaarheid en onwaarachtigheid. Hij wil zijn eigen leven met een zelfde diepte peilen als Prado en zo een definitieve wending aan zijn leven geven. 'Nachttrain naar Lissabon' is een epos over een reis door Europa en door ons denken en voelen rond de thema's van het leven: liefde, eenzaamheid, loyaliteit en vriendschap. Pascal Mercier publiceerde onder zijn eigen naam Peter Bieri het filosofische werk 'Das Handwerk der Freiheit'. Eerder schreef hij de romans 'Perlmanns Schweigen' en 'Der Klavierstimmer'. Zijn roman 'Nachttrain naar Lissabon' werd in Duitsland een groot succes en werd in verschillende talen vertaald.

MERSBERGEN, JAN VAN

Een goede moeder

2021, 285 p.

Anja Verver, ooit geroemd actrice, heeft psychische problemen en moeite met dagelijkse activiteiten. Doordat ze nauwelijks voor zichzelf kan zorgen, woont haar dochter uit veiligheidsredenen bij haar ex Evert en zijn nieuwe vriendin. Zij zoeken een manier waarop Anja toch haar dochter kan blijven zien. Allemaal hebben ze contact met verschillende hulpinstanties die hen leiden van het kastje naar de muur en meer bezig zijn met afspraken maken en schema's opstellen dan dat ze met oplossingen komen. We lezen Anja's verhaal in door haar ingesproken memo's aan haar behandelaar. Deze worden afgewisseld met de uitwisselingen van Evert en zijn vriendin met de instanties. Een pijnlijke vertelling over de durende zoektocht naar beterschap. Beterschap in communicatie, ziekte en relatie. Door de verschillende standpunten, de open, eenvoudige en emotionele schrijfstijl komt het schrijvende verhaal goed tot zijn recht. Autobiografische roman van BNG Nieuwe Literatuurprijs winnaar. Mersbergen (1972) won in die prijs in 2011 voor 'Naar de overkant van de nacht'.

MEYERHOFF, JOACHIM

Ach, deze leegte, deze verschrikkelijke leegte

Duits, 2016, 312 p.

De jonge J. Meyerhoff wordt zeer tot zijn eigen verbazing aangenomen op de toneelschool in München. Hij is een onzekere jongeman. Beschreven wordt de drie jaar die hij in de villa van zijn grootouders doorbracht tijdens zijn verblijf op de toneelschool, waarin hij op zoek is naar zijn ware ik en zijn bestemming (titel!). De Duitse acteur en auteur J. Meyerhoff (1967) beschrijft deze episode uit zijn leven in deze, zijn derde, roman uit de cyclus 'Alle Toten fliegen hoch' op een haast klassieke manier. Hij doet dit met de hem bekende humoristische en beschouwende stijl, vol spot en zelfspot. Hij wordt desondanks nooit neerbuigend, hatelijk of kleinerend, maar brengt juist met veel gevoel en uiterst genuanceerd een deel van zijn ontwikkeling en het aandeel van de hem omringende mensen tot leven. De vertaling van J. B. Kanon is uitstekend en weet ook in het Nederlands de juiste toon te treffen. Een roman die qua literaire en inhoudelijke kwaliteiten

van absolute topklasse is en die veel lezers zal aanspreken. Een absolute aanrader.

NIEUW **MICHELSEN, DIDO**

Engel en kinnari

2022, 254 p.

Een historische roman over dwalen tussen twee werelden. Java, 1895. Als pleegkind is de Indo-Europese Louisa op haar dertiende uitgehuwelijkt. Ze wil dolgraag weten wie haar biologische moeder is, maar haar omgeving beweert dat afkomst er niet toe doet. Waarschijnlijk was haar moeder een concubine, iemand die je maar beter dood kunt zwijgen. Door veel te lezen probeert Louisa te ontsnappen aan haar huisvrouwenbestaan in Buitenzorg. Haar vriendschap met twee buitenstaanders geeft haar de vleugels van de kinnari, de mythische liefdesgodin. Na veel tegenslagen besluit ze alsnog op zoek te gaan naar haar moeder om te ontdekken wie zijzelf nu eigenlijk is: een westerse engel of een oosterse kinnari. 'Engel en kinnari' is meeslepend, beeldrijk en prettig leesbaar geschreven. Voor een brede tot literaire lezersgroep. Dido Michielsen (Amersfoort, 1957) is een Nederlandse schrijver. Haar debuut 'Lichter dan ik' won de Boekhandelsprijs 2020 en werd genomineerd voor de Libris Literatuur Prijs.

MICHELSEN, DIDO

Lichter dan ik

(2019), 2021, 267 p.

Een historische roman gebaseerd op het leven van de betovergrootmoeder van de schrijfster (1957). Het verhaal speelt in de negentiende eeuw en begint zo rond 1850. De Javaanse Isah heeft een sterk karakter en neemt geen genoegen met het feit dat de toekomst voor haar vaststaat. Ze leeft in een wereld waar rangen en standen belangrijk zijn en waar niet getornd wordt aan tradities, maar Isah gaat haar eigen weg. De Javaanse vrouwen cijferen zich weg en zijn ondergeschikt aan de Europese inwoners van Java. Veel van deze vrouwen waren 'njais'; huishoudsters en bijvrouwen die zelfs overgedaan konden worden naar een nieuwe minnaar. Isah komt alleen te staan en verliest zelfs haar kinderen. Die worden in een pleeggezin ondergebracht en mogen nooit te weten komen dat Isah hun moeder is, al mag ze in eerste instantie wel als baboe voor de kinderen zorgen. Dat overkomt meer njais. Het is een hartverscheurend verhaal dat door de schrijfster zodanig verteld wordt dat je het voor je ziet. Je bent erbij en dat het een roman is ben je na een paar pagina's vergeten. Een boeiend stuk geschiedenis dat tot op de dag van vandaag zijn sporen nalaat. Met een verklarende woordenlijst.

MITCHELL, DAVID

Tijdmeters

Engels, (2014), 2015, 591 p.

In deze fantasierijke roman volgen we verschillende personages, zoals het pubermeisje Holly (de centrale figuur) dat in 1984 van huis wegloopt, een student die bijverdient als oplichter, een oorlogsverslaggever die getrouwd is met de nu volwassen Holly, en een zelfingenomen schrijver. Elk van hen krijgt echter te maken met inwendige stemmen en vreemde visioenen, en dan blijkt dat zij allen betrokken zijn geraakt bij een groot conflict tussen de "Chronometristen" (die eeuwig kunnen bestaan) en de "Carnivoren", die proberen onschuldige zielen in te palmen en te offeren. Wanneer het verhaal tot 2020 is gevorderd ontspreken deze sterke psychologische portretten tot een onnavolgbare science-fiction / fantasy-achtige strijd tussen de twee bovennatuurlijke groepen, totdat de roman eindigt in 2040, in de duistere periode nadat de klimaatcrisis en de energiecrisis de beschaving zo goed als uitgeroeid hebben en de oude Holly haar dagen slijt in een lers dorpje. Bizar, experimenteel, grappig, zeer goed geschreven,

zelfverzekerd, soms onbegrijpelijk en irritant, maar steeds interessant.

MODIANO, PATRICK

Het gras van de nacht

Frans, (2012), 2014, 166 p.

Al vele jaren schrijft de Franse auteur (1945) over personages die gevoelig zijn voor 'mensen en dingen die op het punt staan te verdwijnen'. Meestal wandelend door een gedetailleerd beschreven Parijs komen bij hen herinneringen terug aan mensen die zij kort hebben gekend. In deze roman herinnert een oudere auteur zich het meisje Dannie met wie hij medio jaren zestig van de 20e eeuw een korte relatie had. Ze verdween uit zijn leven, waarna Jean door een inspecteur werd ondervraagd over haar en enkele figuren die zij ontmoetten in een hotel in Montparnasse. Twintig jaar later leert het politierapport Jean dat hij in kringen van Marokkaanse activisten moet hebben verkeer. Maar weer twintig jaar nadien dringen de vervagende herinneringen zich op en biedt het altijd bijgehouden aantekeningenboekje maar beperkt houvast. In een melancholische en dromerige sfeer glijdt de hoofdpersoon heen en weer in de tijd. De personages blijven schimmen, ontheemd en onzeker over hun identiteit. Raadselachtig in zijn thematiek, maar glashelder en prachtig geschreven. Voor de Modiano-fan een vertrouwd en ongetwijfeld weer welkom geluid.

MÖRING, MARCEL

Eden

2017, 399 p.

Het belang van verhalen en herinneringen, de joodse traditie, buitenstaanderschap en de zoektocht naar identiteit en een thuis zijn vaste onderdelen in het werk van Möring (1957). Ze vormen ook de kern van het ambitieuze 'Eden', na 'Dis' (2006) en 'Louteringsberg'* (2011) het laatste van drie door Dante's 'Divina Commedia' geïnspireerde boeken. Centraal staan twee verhaallijnen: de op de legende van de Wandelende Jood teruggrijpende geschiedenis van een eeuwige zwerver en het hedendaagse verhaal van de aan zijn leven en professe twijfelende freudiaanse psychiater Mendel (de titelheld uit Möring's debuut 'Mendels erfenis', 1990), die in Assen onder andere te maken krijgt met een man wiens identiteit ongewis blijft. Möring verknoopt de twee verhalen en verrijkt het geheel met andersoortige elementen, zoals een wetenschappelijk artikel, een reisverslag, afbeeldingen en grafische elementen. Zo ontstaat een boek waarin de lezer aan het werk gezet wordt. Wie zich laat uitdagen, wordt beloond met een stilistisch en thematisch rijke roman met morele lading: 'wie één mens redt, redt de mensheid'.

MOOR, MARENTE DE

Foon

2018, 319 p.

In een afgelegen huis in de bossen bij Sint-Petersburg wonen Nadja en Lev, een zoölogenechtspaar. Hun kinderen zijn vertrokken naar de grote stad, het verderop gelegen dorp is verlaten, zij zijn alleen met de geluiden van de dieren en het bos. Geluid speelt een belangrijke rol in deze roman. Naast de vele geluiden van de natuur klinkt er boven het bos regelmatig een raadselachtig geraas. Ooit hadden Nadja en Lev een biologisch laboratorium in het bos. Daarnaast dreven zij een asiel voor verweesde berenwelpen, dat na een dramatisch voorval gesloten is. Dit voorval heeft een bepalende invloed gehad op hun leven. Tegen de achtergrond van de recente Russische geschiedenis vertelt Nadja in deze poëtische, impressionistische roman hoe alles in verval is geraakt. Haar twintig jaar oudere man Lev is dementerend, haar dochter verslaafd, haar zoon een reactionaire materialist, haar huis vervallen en haar lab overwoerd. Nadja's vertellingen zitten vol sprookjesachtige gebeurtenissen en vaak is het aan de lezer

om te bepalen waar de grens tussen feit en fictie ligt. De schrijfster (1972) heeft acht jaar in Rusland gewoond.

MOOR, MARGRIET DE

Van vogels en mensen

2016, 250 p.

Margriet de Moor (1941) beschrijft in haar negende roman, fijnzinniger dan voorheen, het verhaal van de in 1986 ten onrechte voor roofmoord veroordeelde bejaardenverzorgster Ina Post. Die heet in dit boek Louise Bergman, met als belangrijkste protagoniste de dochter Marie Lina. Deze pleegt uit wraak voor de wijze waarop haar moeder door het justitiële apparaat onschuldig verpletterd is op haar beurt een uitermate zwaar delict. Als zo vaak bij De Moor komen er als symbolische illustraties veel vogels voor, terwijl de man van de hoofdpersoon vogelverjager op Schiphol is. Heen- en weerkaatsend tussen hoofd- en zijlijnen en nevenpersonages, vooruit en achteruit in de tijd, in een alledaagse wereld en met een rijk scala aan gevoelens, vertelt De Moor in drie delen en korte hoofdstukken haar verhaal. Geschreven in uitmuntend toegankelijke taal, blijft tot de laatste pagina boeiend.

MORTIER, ERWIN

Marcel

(1999), 2020, 142 p.

Dit alomtorende romandebut (uit 1999) voegt zich naadloos in de specifiek Vlaamse romantraditie van Cyriel Buysse tot Leo Pleysier. Centraal staat ook nu weer het Vlaamse familieleven, hier dan gezien vanuit het kinderspectief van een kleine jongen die in het gezin van zijn grootouders en in de context van een bekrompen Vlaams dorpsleven zijn wereld ontdekt. Beslissend in dit geval is het beschamend verleden: een lid van de familie, Marcel (zie de titel), heeft als SS'er in de oorlog met de Duitsers gecollaboreerd en dit schandelijke gegeven wordt door de familie vanuit een rechts Vlaams nationalisme toegedekt. En daarmee komt er over de kleine gebeurtenissen van iedere dag voor de jongen iets van een magische bezwering te hangen: banale handelingen als het afstoffen van foto's van overledenen worden rituelen en de dagelijkse werkelijkheden van tijd en natuur worden spiegelbeelden van de gevoelens van het kleine kind. Zo wordt deze kleine roman tot een groot meesterwerk van een - soms wat overdadig - bezielende verbeelding.

MOSHFEHGH, OTTESSA

Mijn jaar van rus en kalmte

Amerikaans, 2018, 237 p.

In de herfst van 2000 wordt een vijf jaar eerder aan Columbia afgestudeerde, nooit bij naam genoemde jonge kunsthistorica ontslagen door een galerie in New York om haar toenemend pillengebruik. Ze vindt dat ze een jaar rust en ontspanning nodig heeft om haar leven weer op orde te krijgen. Op het oog heeft ze alles: ze is knap, goed opgeleid en met de erfenis van haar overleden ouders kon ze een mooi appartement in New York kopen. Toch is ze niet gelukkig, haar ex-vriend Trevor ziet ze af en toe, net als vriendin Reva op wie ze veel kritiek heeft. Met de pillen die ze van slechte psychiater krijgt, wil ze rust, die weinig lijkt te brengen, maar een project van kunstenaar Ping Xi, die ze kent uit de galerie, brengt haar terug bij zichzelf. In het werk van de Amerikaanse auteur (1981), wier tweede roman 'Eileen'* werd genomineerd voor de Man Booker Prize 2016, staat zwarte humor centraal. Ook deze uitstekend geschreven, mooie derde roman, die een somber beeld lijkt te geven van de hoofdpersoon, geeft voor wie verder kijkt veel subtiele, vaak ook geestige kritiek op de Amerikaanse kunstwereld en maatschappij.

MÜNNINGHOFF, ALEXANDER

De stamhouder: een familiechroniek

2014, 329 p.

Van de hand van journalist Alexander Münnhoff (1944) verschenen eerder enkele schakersbiografieën en een boek met herinneringen aan zijn tijd als correspondent in Rusland. In 'De stamhouder' vertelt hij op meeslepende wijze de opmerkelijke, soms verbijsterende geschiedenis van zijn Nederlands-Duits-Baltische familie in de twintigste eeuw, vanaf de avonturen van zijn puissant rijke grootvader in het interbellum, via de Tweede Wereldoorlog en zijn dramatische nasleep, tot de dood van zijn aan lager wal geraakte moeder in 1999. Met zijn kritisch-afstandelijke blik, behoedzame formuleringen en onderkoelde esprit weet Münnhoff zelfs de meest tragische lotgevallen van zijn verwanten - die bovendien met duizend-en-een draden aan de Grote Geschiedenis verbonden zijn - aangrijpend te beschrijven zonder dat het ook maar ergens pathetisch wordt. Het enige nadeel van deze in alle opzichten meesterlijke familiechroniek is het ontbreken van enige vorm van verantwoording of bronvermelding om deze intrigerende reconstructie van het verleden te ondersteunen.

MURAKAMI, HARUKI

De kleurloze Tsukuru Tazaki en zijn pelgrimsjaren

Japans, (2013), 2014, 363 p.

De Japanse auteur Haruki Murakami (geb. 1949) is na een valse start - zijn eerste in het Nederlands vertaalde boeken haalden net 600 exemplaren - uitgegroeid tot een hooglijc gewaardeerde schrijver. Iedere nieuwe titel van hem komt direct op de bestsellerslijst. Zo ook dit boek, waarin hij op zijn eigen wijze vorm geeft aan de zoektocht van een eenling naar de motieven van zijn vroegere vrienden om hem zo'n zestien jaar eerder zonder enige uitleg uit hun vriendengroep te stoten. Hij vertelt over diens ervaringen in het grensgebied tussen droom en werkelijkheid en zijn pogingen zijn bestaan te duiden. Tsukuru Tazaki ziet zichzelf als een onbeduidende figuur, maar komt er naarmate het verhaal vordert achter dat anderen wel een zekere waardering voor hem hebben. Murakami schrijft onderkoeld in een vlotte stijl waarin al het overbodige is weggelaten. Daarbij vermengt hij typisch Japanse aspecten met elementen uit de Westerse cultuur. Daarin is hij uniek voor een Japanse auteur en dat maakt dat ook dit boek zeer toegankelijk is voor zowel Japanse als niet-Japanse lezers.

MUTSAERS, CHARLOTTE

Harnas van Hansaplast

2017, 306 p.

De achterflap van deze uitgave noemt dit een roman, maar verder wordt dit boek gepresenteerd als een autobiografisch document. Daarin beschrijft de schrijfster (geboren in 1942, P.C. Hooft-prijs in 2010) hoe zij samen met haar zus eind 2001 hun ouderlijk huis in Utrecht moest uitruimen na de dood van haar broer die daar altijd was blijven wonen. Terwijl zij daarmee bezig zijn, loopt de ik-figuur door het huis en beschrijft de kamers die ze terugziet. Onvermijdelijk komen dan herinneringen naar boven aan haar opvoeding en haar ouders, eigenzinnige en afstandelijke mensen die hun kinderen leerden om altijd hun eigen pad te volgen, maar die ze in liefde ook wel tekort hebben gedaan. Dat levert een pijnlijke schets op die niet om de hete brij heen draait, waarbij het portret van de vereenzaamde broer een mooie mengeling van afschuw en medelijden is. Goed geschreven met een precies vocabulaire, maar met soms ook wat te populair taalgebruik ('Maps, waar is je feestneus? Hih!', van hier tot Tokio'). Redelijk maar niet extreem interessant of schrijnend.

MYTTING, LARS

De vlamberken

Noors, (2014), 2018

Edvard is opgegroeid bij zijn grootvader. Hij ontdekt dat zijn ouders

in 1971, toen hij drie was, in zijn bijzijn in Frankrijk zijn omgekomen door een gifgasgranaat. Edvard was daarna drie dagen zoek, werd gevonden in een dokterspraktijk meer dan honderd kilometer verder. Twintig jaar later, na de dood van zijn grootvader, gaat hij op zoek naar de werkelijke gebeurtenis rondom de dood van zijn ouders. Die tocht leidt hem naar de Shetlandeilanden, Noord-Frankrijk en naar zestien walnootbomen die verkleurd zijn door gifgas uit de Eerste Wereldoorlog. Onderweg krijgt hij te maken met zeer verschillende en sterke vrouwen. Een Schots upperclass-meisje ontpopt zich als een cruciale schakel in zijn zoektocht. Maar ze laat niet altijd het achterste van haar tong zien. De geschiedenis wordt afgepeld als een ui. Steeds als je als lezer denkt te weten hoe de vork in de steel zit, komt er weer een nieuwe onthulling die je de greep houdt. Ruim 400 pagina's ademloos lezen! Een prachtig boek, knap en beeldend geschreven. De lezer leest niet, maar beleeft!

NAIPAUL, V.S.

Een huis voor meneer Biswas

Engels, (1961), 2018

Het levensverhaal van een op het platteland van Trinidad geboren Hindoestaan, nazaat van destijds uit India geïmmigreerde arbeidskrachten. Het is de vader van de schrijver die model heeft gestaan voor de hoofdfiguur, een 'kleine man', niet geboren voor grote daden, die zijn leven lang moet worstelen met armoede en tegenslagen, maar die ten slotte toch zijn grote droom, een eigen huis, in vervulling ziet gaan. Het is een rijk geschakeerd verhaal, vol milde humor en mededogen. In een inleiding beschrijft Naipaul hoe hij als vijftientigjarige, wonende in Londen, er toe kwam dit boek, zijn eerste grote werk, te schrijven. In en door dit boek rijpte hij als schrijver en werd hij zich bewust van zijn eigen West-Indisch-Hindoestaanse wortels. Voor lezers die de in 1932 op Trinidad geboren en in 2018 overleden schrijver kennen uit zijn latere werk, zal dit boek dus een welkome kennismaking zijn.

NICHOLLS, DAVID

Wij

Engels, (2014), 2015, 411 p.

Een Engels echtpaar van middelbare leeftijd besluit nog eenmaal met hun 17-jarige zoon een rondreis door Europa te maken alvorens te gaan scheiden. Althans, de vrouw wil die scheiding, dus tijdens hun tocht door Parijs, Amsterdam en München probeert de man wanhopig om het zijn vrouw en zijn rebelse zoon naar de zin te maken, maar wanneer de laatste er in z'n eentje vandoor gaat, reist de man hem achterna naar Florence, Barcelona en Madrid. Met veel vaart vertelde, half-humoristische half-melancholische roman die handig pendelt tussen drie plotelementen: de voorgeschiedenis van het echtpaar in hun huwelijk, de huidige verhouding tussen vooral de vader en zijn zoon, en de bezoeken aan de Europese steden en hun musea. De neiging van de sociaal enigszins onhandige vader (vanuit wiens perspectief het verhaal wordt verteld) om in zeven sloten tegelijk te lopen wordt af en toe wel voorspelbaar en irritant, maar dankzij de warmte van de personages, de herkenbaarheid van de situaties en de humor is dit uiteindelijk toch een ruimschoots geslaagd boek. Vierde roman van de Britse auteur-scriptschrijver (1966).

NOORDERVLIET, NELLEKE

Aan het eind van de dag

2016, 146 p.

De auteur (1945) werd in 1987 bekend met 'Tine, of De dalen waar het leven woont' en ontving in 1994 de Multatuliprijs voor 'De Naam van de vader'. Het thema van de memoires, de persoonlijke geschiedschrijving, gevangen tussen feit en fictie, keert vaak terug in haar werk, ook in deze roman. Het hoofdpersonage Katharina Donker, een ex-minister en auteur van twee bestsellers over

politiek, krijgt nu van een jonge vrouw de vraag om mee te werken aan haar eigen biografie. Meteen wordt duidelijk dat Katharina goede redenen heeft om bepaalde passages uit haar leven uit het daglicht te houden, maar de biografie is slim en elke poging tot toedekken dreigt het omgekeerde effect te hebben. Voor zichzelf schrijft Katharina op wat ze eigenlijk niet kwijt wil. Dit resulteert in een boeiende evocatie van pijnlijke episodes uit haar privé- en politieke leven in de jaren zeventig. Een sterke psychologische roman over een politica die haar dochter en partners verliest, over ouder worden en de balans opmaken, geschreven in een onderkoelde, analytische stijl die bij het thema past.

NOORDERVLIET, NELLEKE

De val van Thomas G.

2020, 284 p.

Elfde roman van de bekende Nederlandse schrijfster Nelleke Noordervliet (1945) over de affaire Thomas G. Uitgever Thomas Geel heeft een uiterst controversieel boek uitgegeven over hedendaags fanatisme, waarover een schandaal is ontstaan. De media ontketenen een hetze en hij delft het onderspit. Thomas overlijdt plotseling en laat iedereen in verbijstering achter. Onderzoeksjournalist Joris de Groot gaat de affaire Thomas G. uitzoeken. We volgen afwisselend de gedachten van weduwe Isa, dochter Leonie en onderzoeksjournalist Joris. Per hoofdstuk wisselt het perspectief van personage, wat leidt tot veel spanning, je blijft lezen omdat je wilt weten wat er precies gebeurd is. Hoogtepunt zijn de fraaie dialogen tussen moeder en dochter. Uiteindelijk verschijnt er een afscheidsbrief met Thomas' onwaarschijnlijke levensverhaal, waar niemand weet van had, zelfs zijn vrouw niet, en passen alle stukjes van de puzzel in elkaar. Knap geconstrueerde literaire roman met psychologische diepte, geschreven in een soepele en fraaie stijl. Voor een groot literair publiek.

NOORDERVLIET, NELLEKE

Wij kunnen dit

2022, 348 p.

Ze zijn midlifers. Helen probeert de noodlijdende boekhandel die ze van haar vader overnam voort te zetten en zit diep in de schulden. Leo heeft zijn bedrijf verkocht, stikt in het geld en de vrije tijd en vraagt zich af wat hij met zijn leven aan moet. Ze ontmoeten elkaar, worden verliefd en besluiten het te gaan proberen zonder elkaars verleden een rol te laten spelen in hun relatie en hun leven. Wat niet kan. Ze weten eigenlijk ook niet hoe ze elkaars bestaan kunnen verbinden. En dan is er ook nog die coronapandemie die in de weg zit. De twee geliefden voelen vooral verwantschap en hunkering, maar niet zozeer fysiek. Het is allemaal niet spectaculair en eerder wat tragisch. Noordervliet (1945) weet met veel humor en lekkere taal een eigentijds liefdesverhaal-tegen-wil-en-dank te schetsen. Met scherpe observaties over deze pandemietijd en de veranderingen in het boekenvak. Bij vlagen hilarisch, maar mild naar haar personages, weet zij een niet zo boeiende liefde uit te werken tot een heerlijk liefdesverhaal. Helaas, zonder echt duidelijk te maken hoe zo'n relatie kan werken. Soepel en met humor geschreven eigentijdse liefdesroman over een onwaarschijnlijke maar verrassende liefde in coronatijden.

NOORT, SASKIA

Bonuskind

(2020), 2021, 269 p.

Lies is een 15-jarig meisje met gescheiden ouders, dat erg wijs is voor haar leeftijd. Zij en haar broertje hebben het moeilijk met de scheiding en hebben een hekel aan hun vaders nieuwe vriendin. Hun vader gedraagt zich anders sinds hij met haar is en Lies maakt zich zorgen om haar moeder. Zij zit niet goed in

haar vel sinds de scheiding en voelt zich aan de kant gezet. Dan verdwijnt hun moeder plotseling. Nadat ze 24 uur weg is, volgt er een politieonderzoek. Lies komt via de telefoon en laptop van haar moeder achter de datingavonturen van haar moeder. Haar moeder bleek erg ongelukkig en sprak met mannen af om zich beter te voelen. Dan wordt haar moeder dood gevonden. De politie denkt aan zelfmoord. Lies is ervan overtuigd dat ze is vermoord door haar laatste scharrel. Ze waagt haar eigen leven om de dader te vinden. Vlot geschreven thriller van de succesvolle Saskia Noort (1967), mooi opgebouwd en erg spannend. Wel vrij donker en triest door de heftige situatie voor Lies en haar broer. Een wat zwarte, maar spannende thriller over een ongelukkige moeder en psychologe die de weg kwijtraakt na haar scheiding.

NORDBERG, JENNY

De verborgen meisjes van Kabul

Amerikaans, (2014), 2015, 400 p.

Op basis van jarenlang journalistiek onderzoekswerk in Afghanistan en ontmoetingen met diverse meisjes en vrouwen wordt een beeld geschetst van hun leven en hun positie in de Afghaanse samenleving. Het boek gaat over de opvattingen die in deze sterk door mannen bepaalde samenleving over vrouwen leven en over hoe vrouwen hieronder lijden en hun weg proberen te vinden. Centraal in het boek staat het verschijnsel dat er meisjes zijn die tot hun puberteit als jongen door het leven gaan omdat hun ouders hen willen laten ervaren 'hoe het leven er aan de overzijde uitziet'. De auteur beschrijft hoe het leven van deze verborgen meisjes is en ook hoe moeilijk het voor ze is wanneer ze weer voor de buitenwereld een meisje moeten zijn. De auteur werkt als buitenlandcorrespondent in New York, schrijft voor een Zweeds dagblad en heeft meerdere belangrijke prijzen gewonnen voor haar journalistieke werk.

NOTHOMB, AMÉLIE

Dorst

Frans, (2019), 2020, 173 p.

De laatste uren van het leven van Jezus worden op indringende wijze, naar eigen interpretatie, beschreven. Vanaf het vonnis door Pilates, via de kruisgang naar de kruisiging tot en met de korte tijd daarna wordt de lezer meegevoerd in het door de Franse schrijfster vrij herschreven Bijbelverhaal, vanuit het perspectief van Jezus, de ik-verteller. In een lange monoloog laat Amélie Nothomb (1966), van wie meer dan twintig romans verschenen, in een prachtig proza Jezus over zijn laatste uren vertellen. Het is een heel bijzondere, literaire (en mooi in het Nederlands vertaalde) weergave. De afwisselend in België en Frankrijk wonende schrijfster ontving voor haar eerdere werk reeds veel literaire prijzen. Ook deze roman werd voor de Prix Goncourt 2019 genomineerd. Korte, uitstekend geschreven roman die helemaal past in het werk van de schrijfster.

NOTHOMB, AMÉLIE

Nostalgie van het geluk

Frans, (2013), 2014, 153 p.

Over haar mythische liefdesverhouding met Japan, het land van haar vroegste herinneringen, raakt de Belgische schrijfster (1966) maar niet uitgeschreven. In het voorjaar 2012 is het weer zover: Japan lonkt. Vergezeld van een cameraploeg gaat zij op zoek naar de heilige plaatsen van een lang vervlogen kindertijd. Een wrikkende confrontatie, een veelal zintuiglijke overdosis! De aardbeving van Kobe van 1995, renovatie en massificatie hebben een nieuwe wereld tot stand gebracht. Haar oude kleuterschool staat er gelukkig nog en haar ontmoeting met de stokoude oppas Nishio-san is aangrijpend. Maar haar zelfanalyse tijdens een pelgrimstocht door Tokio met Rinri, haar Japanse vriend uit 1989, is toch wat flets, laat weinig 'smaakimpressie' na in weerwil van

al haar erudiete associaties. Ook het bezoek aan het getroffen Fukushima oogt wat obligaat. Terug in Parijs wacht haar de banaliteit van alledag, terug naar de verhoging van de btw op boeken. Deze autobiografische roman, een reisreportage eigenlijk, weerspiegelt de weemoed van de vergankelijkheid, het verlangen naar wat boven ons uitstijgt.

O'BRIEN, EDNA

De rode stoeltjes

Engels, (2015), 2016, 287 p.

In deze roman na tien jaar stilte varieert de beroemde Ierse auteur (1930) op haar hoofdthema, de veerkracht van vrouwen na tegenslag. In het fictieve Ierse provincieplaatsje Cloonoila verlangt Fidelma McBride na twee miskramen naar een kind. Als de vreemdeling Dr. Vladimir ('Vlad') Dragan uit Montenegro opduikt, een nauwelijks verholde verwijzing naar Radovan Karadzic, en zich uitgeeft voor heler en sekstherapeut, volgt een buitenechtelijke affaire met hem. Hij wordt op een bepaald ogenblik ontmaskerd als een oorlogsmisdadiger en zij blijkt zwanger van hem te zijn. Hierna volgt een neerwaartse spiraal en zoektocht naar de waarheid, die haar naar Londen en uiteindelijk naar het Internationaal Gerechtshof in Den Haag brengt. De roman boeit door de gedetailleerde beschrijving van personages, plaatsen en sferen, met soms te sterke contrasten (romantiek tegenover bruto geweld). De auteur weet de vele ontheemden in het boek een eigen stem te geven en verlost ze zo uit hun anonimiteit. De titel verwijst naar de 643 lege rode kinderstoeltjes die in 2012 in Sarajevo werden neergezet ter nagedachtenis aan de vermoordde kinderen tijdens de Bosnisch-Servische burgeroorlog (1992-1996).

OBAMA, MICHELLE

Mij verhaal = Becoming

Amerikaans, 2018, 479 p.

Michelle Robinson Obama (1964) groeit op in een warm en stabiel arbeidersgezin, omringd door familieleden in een steeds zwarter wordend Chicago South Side. Na een rechtenstudie aan Harvard komt ze in dienst bij een advocatenkantoor en ontmoet daar de zeer talentvolle en nog studerende Barack Obama. Mede onder invloed van zijn maatschappelijke betrokkenheid geeft ze haar veelbelovende en goedbetaalde juridische carrière op om zich professioneel voor de publieke zaak in te zetten, waarin het versterken van kansarme jongeren een hoofdthema is. Een voortdurende uitdaging vormt de combinatie van haar eigen ambities met de zorg voor hun twee dochters en de carrière van haar man die vanaf 2004 in een stroomversnelling terecht komt en uitmondt in het presidentschap. Goed geschreven en prettig leesbare memoires met een heldere en serieuze toon waarin onder meer een mooi beeld wordt geschetst van haar jaren zeventig-jeugd in Chicago en het leven van de eerste zwarte First Family in het Witte Huis.

OBREHT, TÉA

Achterland

Amerikaans, 2019, 470 p.

Ronkende woorden als 'groots', 'meeslepend' en 'mythisch' zijn nu voor een keer waar, betreffende dit bedwelmende epos over het Wilde Westen van de Amerikaanse schrijfster (Orange Prize for Fiction 2011 voor 'The tiger's wife', vertaald als 'De tiggervrouw van Galina'*). Er worden twee verhaallijnen uitgerold, die op het eind schitterend samenkomen. In het ene verhaal volgen we een dag lang het harde leven van kolonistenvrouw Nora in 1893 in Arizona Territory (New Mexico). Langzaam verdoerstend wacht ze op de terugkomst van haar man en zonen. De eerste, een idealistische krantenmaker, is op zoek naar water en al enkele dagen te laat, haar twee zonen blijken na een ruzie onvindbaar. Thuis is haar jongste zoon ervan overtuigd dat er een mysterieus

beest rondwaart. In het andere verhaal verschuilt de getinte wees Lurie, die soms door geesten wordt bezeten, zich na een misdrijf voor een sheriff in een (non-fictioneel) infanterieregiment, dat experimenteert met kamelen als vervoersmiddel. Een verhaal dat authentiek aandoet. Daarnaast is het bovendien onderhuids een actuele ode aan immigranten en vluchtelingen.

ONDAATJE, MICHAEL

Blindganger

Engels, 2018, 286 p.

Vlak na het einde van de Tweede Wereldoorlog laat de moeder van Rachel en Nathaniel haar kinderen achter onder de hoede van een onbekende onderhuurder. Ze noemen deze man De Mot omdat hij vooral 's nachts actief is. Via De Mot komen de kinderen in aanraking met een kleurige stoet mensen die zich kort over de kinderen ontfermen. Het verhaal wordt verteld door Nathaniel. Hij is veertien jaar als zijn moeder vertrekt. Via de vrienden van De Mot raakt hij betrokken bij obscure zaken. In het tweede deel werkt Nathaniel bij de overheid en ziet hij kans om in archieven iets te weten te komen over de rol van zijn moeder tijdens en na de oorlog. Deze roman gaat over de groei naar volwassenheid en de zoektocht van Nathaniel naar zijn moeder. De auteur (1943), bekend van 'The English patient', zet alles bijzonder sfeervol neer, zoals de beschrijvingen van het nachtleven na de oorlog en de onzekerheid van de jongen. Maar het verhaal is ook gevuld met korte beschrijvingen, met verhaaltjes die verteld worden door bijvoorbeeld de grootmoeder, de beschermers van de kinderen en met de ervaringen van hun moeder.

OP DE BEECK, GRIET

Het beste wat we hebben

2017, 318 p.

Griet op de Beecks vierde boek deed veel stof opwaaien. In het televisieprogramma DWDD vertelde ze over haar persoonlijke incestgeschiedenis waardoor de discussie over 'vergeten herinneringen' losbarstte in kranten en op social media. Het verhaal wordt verteld door veertiger Lucas, die op een kantelpunt in zijn leven staat. Hij neemt onbetaald verlof van zijn respectabele rechtersbaan, verlaat vrouw en kind en vestigt zich vlakbij een 'zelfmoordbrug' in de hoop potentiële zelfmoordenaars te 'redden'. Dat lukt hem een paar keer, maar soms gaat het ook gruwelijk mis. Daarnaast heeft hij alle tijd voor zijn zus, die psychiatrisch patiënt is. Bij stukjes en beetjes, via terugblikken, wordt het verleden opgehaald, en ook Lucas krijgt inzicht in zijn eigen gemankeerde leven en huwelijk. De schrijfster neemt (soms wat te lang) de tijd om Lucas' gevoelsleven bloot te leggen. Jammer genoeg ontbreekt de veelkleurigheid van haar debuutroman 'Vele hemels boven de zevende'. Taalgebruik is een 'aangepast' Vlaams, veel 'gij' en ongebruikelijke zinswendingen. Een must voor de liefhebbers van haar eerdere boeken.

OP DE BEECK, GRIET

Kom hier dat ik u kus

2014, 381 p.

Na het indrukwekkende debuut 'Vele hemels boven de zevende' werd reikhalzend uitgekeken naar dit tweede werk van deze schrijfster (1973). Het verhaal bestaat uit drie delen, waarin Mona (ik-figuur) achtereenvolgens haar ervaringen als tiener, twintiger en dertiger beschrijft. De naïeve observaties van het kind Mona zijn geloofwaardig. De knap volgehouden kinderlijke toon in het eerste deel overtuigt en maakt dat de herkenbare, op zich weinig opzienbarende, ervaringen van Mona en haar (stief)ouders, broer en stiefzus des te schrijnender overkomen. Het effect van haar enigszins gemankeerde jeugd werkt door in haar relaties op haar werk en in de liefde. Typisch Vlaamse uitdrukkingen en het gebruik van 'ge' geven extra sfeer. Herhaalde details in de karakters van

de verschillende goed uitgewerkte personages roepen op den duur bijna irritatie op. Wanneer bereikt Mona het punt waarop zij haar traditionele gedrag weet te doorbreken? De auteur geeft de lezer inzicht in diens eigen patronen. Ze maakt met deze gevoelige roman de verwachtingen meer dan waar.

OP DE BEECK, GRIET

Let op mijn woorden

2019, 415 p.

De hoofdpersoon Lise probeert als vijftienjarige overeind te blijven in het gezin waar haar ouders veel ruzie maken en waar ze tussen moet bemiddelen of moet kiezen om te zwijgen. Waar incest dreigt te zijn, maar niet wordt uitgesproken. En ze niet weet hoe ze moet leven. Ze voelt zich erg eenzaam op school, en krijgt een relatie met een docent. In het tweede deel van het verhaal is Lise volwassen en werkzaam als arts in opleiding. Ze heeft een eetprobleem, maar vindt dat het haar sterk maakt. Ze worstelt met de zieke kinderen, met het leven en met relaties en gaat ondanks alles door en probeert iemand te worden. Vanaf de eerste pagina wordt je als lezer meegezogen in deze intense roman. Nare gebeurtenissen blijven verborgen en weggelachen. Het is geschreven in een prachtige, sobere stijl, kenmerkend voor de auteur (1973).

ORWELL, GEORGE

1984

Engels, (1949), 2020, 311 p.

Cultroman uit 1949 die de uitdrukking 'Big Brother is watching you' muntte. Visioen van de westerse wereld anno 1984, waarin de enkeling ten onder gaat in een volkomen kansloze strijd tegen 'de Partij' die met de meest barbaarse middelen de mens dwingt tot 'vrijwillige' aanvaarding van een levens- en wereldbeschouwing die zelfs de meest elementaire menselijke waarden vernietigt. Meesterwerk van George Orwell (1903-1950), dat net als 'Animal Farm' een scherpe aanklacht vormde tegen het stalinisme en nog altijd actueel is als aanklacht tegen totalitarisme en dictatoriale regimes die persoonlijke vrijheid en individualisme uitsluiten. Vlotte vertaling.

OTTEN, CHRISTINE

Rafaël: een liefdesgeschiedenis

2014, 221 p.

Winy Methorst is 21 jaar als ze op het Griekse eiland Kos de Tunesische vluchteling Nizar Khemiri ontmoet. Ze trouwen na drie maanden en gaan naar Tunesië waar Winy zwanger raakt. Om in haar eigen land te bevallen keert ze terug naar Brabant na een mislukte poging om een visum te regelen voor Nizar. Dan breekt de Jasmijn-revolutie uit en sluiten de Europese grenzen zich, ook voor Nizar. Hij gaat als bootvluchteling naar het Italiaanse eiland Lampedusa en doet alles om te overleven onder zware, soms onmenselijke omstandigheden. Hoogzwanger reist Winy naar het opvangkamp Lampedusa om te proberen haar man vrij te krijgen. Het waargebeurde verhaal wordt in korte hoofdstukken beurtelings verteld door Winy (ik-figuur) en Nizar, een enkel cursief gedrukt stuk komt van baby Rafaël. Een indrukwekkend, actueel boek waarvoor de veelzijdige schrijfster (1961) ter plekke research heeft gedaan waardoor een realistisch beeld is weergegeven. Deze moderne Romeo en Juliastory kreeg terecht veel aandacht in de media en wordt verfilmd. Prachtige foto op de voorkaft van een baby op de met vleugels getatoeëerde rug van een man.

OWENS, DELIA

Daar waar de rivierkreeften zingen

Amerikaans, (2018), 2020

Kya leidt, na verlaten te zijn door haar moeder en oudere broers,

met haar gewelddadige vader een moeizaam bestaan in het moerasgebied van North Carolina. Het is Tate die haar leert lezen en schrijven, hij is de man van wie ze houdt maar ook hij laat haar achter om te gaan studeren. Dan ziet Chase, de lokale badboy zijn kans schoon. Als hij dood in het moeras gevonden wordt, valt de verdenking op Kya. Gebeurtenissen in het leven van Kya worden afgewisseld met de vondst van Chase en het daarop volgende onderzoek en rechtszaak. Het verloop van het verhaal is tamelijk voorspelbaar. De verwickelingen rondom de rechtszaak worden breed uitgemeten waardoor er weinig vaart in de roman zit. Romandebuut van de Amerikaanse schrijfster die bekend is om haar non-fictie boeken over Afrikaanse natuur. Eerder verschenen als 'Het moerasmeisje'.

OZ, AMOS

Judas

Hebreeuws, (2014), 2015, 392 p.

De nieuwe grote roman van Amos Oz (1939) is het verhaal van een oponthoud in 1959. Nadat zijn geliefde hem heeft verraden, zijn financiële ondersteuning van zijn ouders is beëindigd en hij vastgelopen is in zijn studie, reageert de 25-jarige idealistische Sjmoeël Asj op een annonce. In een eigenaardig huis in Jeruzalem (prachtig beschreven), waarin kamers zich een voor een voor hem openen, verzorgt hij een oude man en praat eindeloos met hem. Haast essayistische visies op idealisme, religie en de staat Israël zijn er. De bekoorlijke en dwingende schoondochter van 45 die haar man in de Onafhankelijkheidsoorlog op gruwelijke wijze verloor, trekt Sjmoeël aan. Haar inmiddels overleden vader, een Joodse leider, is terzijde geschoven vanwege verraad; hij ging de dialoog aan met de Arabieren. Intussen verdiept de visie van Sjmoeël op Jezus en Judas (vanuit joods perspectief; voordien zijn afstudeeronderwerp) zich. Verraad en idealisme krijgen op diverse niveaus gestalte. Een ideeënroman, een historische en psychologische roman met personages waarvan je als vanzelf gaat houden.

PALMEN, CONNIE

Jij zegt het

2015, 267 p.

Het huwelijk van Sylvia Plath (1932-1963), de Amerikaanse dichteres en schrijfster van de autobiografische roman 'The bell jar', met de Engelse dichter Ted Hughes (1930-1998) klonk als een sprookje, maar de bipolaire stoornis van Plath en Hughes' relatie met de dichteres Assia Wevill verstoorden hun relatie zodanig dat Plath uiteindelijk zelfmoord pleegde. Door bewonderaars van Plath werd Hughes later vaak gezien als de oorzaak van haar veel te vroege dood en als zodanig verguisd; zelf heeft hij nooit op die beschuldigingen gereageerd, maar in deze fictieve autobiografie geeft Connie Palmen hem alle ruimte om zijn kant van het verhaal te vertellen. Hoewel we hier veel over Hughes' persoonlijkheid leren, gaat de roman toch ook weer vooral over Plath: haar fixatie op haar overleden vader, haar verstikkende liefde, haar impulsieve gedrag, haar bipolaire stoornis inclusief enorme woede-uitbarstingen, haar poëzie en haar incidentele doodsdrijf. Een boeiend psychologisch portret, zeer goed en bloemrijk geschreven en met een fascinerende persoonlijkheid als onderwerp.

PAUW, MARION

De experimenten

2019, 253 p.

Charlie gaat zeer tegen haar zin haar stiefmoeder Alma verzorgen, die 96 jaar is en op sterven ligt. Ze heeft haar vijftig jaar niet gezien: ze was van huis weggelopen omdat ze het leven met haar stiefmoeder niet meer kon volhouden: de kleineringen, de dwang en de alles verstikkende liefde werden haar te veel. In de intimiteit van het noodgedwongen samenzijn vertelt Alma voor de eerste

keer van de gruwelen die zij heeft ondergaan in concentratiekamp Auschwitz in de Tweede Wereldoorlog. Dit werpt een ander licht op de relatie dader-slachtoffer: Charlie leert begrijpen vanuit welke motieven haar stiefmoeder vroeger gehandeld heeft bij haar opvoeding. Ze wordt hierbij geholpen door haar dochter Sofia die als therapeut probeert te bemiddelen. Een hoofdstuk uit het heden wordt steeds afgewisseld met het verleden, waarin beurtelings zowel de jeugdjaren van Charlie als het verleden van Alma verteld worden. Het einde blijft open: het is aan de lezer om te bepalen hoe het verder gaat. Een goed geschreven roman in eenvoudige taal; de lezer moet zich echter wapenen tegen de Auschwitz-ervaringen.

NIEUW

PAUW, MARION

Vier wandelaars en een Siciliaan

2022, 317 p.

Een roman geschreven door vier schrijfsters over avontuur, geheimen, vriendschappen en vele kilometers wandelen. Vier vrouwen gaan op wandelvakantie naar Italië onder leiding van een Italiaanse gids, Vincenzo. Ze hebben alle vier hun eigen motieven om deel te nemen aan deze tocht, maar willen allemaal het leven thuis ontvluchten. Zal het ze lukken om zich te ontdoen van het verleden en hun verwachtingen voor de toekomst bij te stellen? Geschreven in een vlotte, toegankelijke stijl. Marion Pauw (Tasmanië, 1973) is een bekende Australisch-Nederlandse schrijfster, scenarioschrijfster en columnist. Ze schreef meerdere boeken. Ze won eerder de prestigieuze Gouden Strop.

PAUW, MARION

We moeten je iets vertellen

(2015), 2016, 227 p.

Een schrijfster raakt van slag nadat haar vriend, een getrouwde man met een gezin, een abortus voor haar heeft geregeld. Het bevestigt haar trauma als kind, het gevoel dat ze onzichtbaar moet zijn, dat ze niet mag bestaan. Tijdens half doorwaakte nachten schrijft ze dingen op maar ze herkent die niet als haar eigen aantekeningen. Ook wordt ze bezocht door een herinnering die ze niet kan plaatsen, het beeld van een man die haar als kind probeerde te wurgen. Ze gaat op onderzoek uit in het dorp waar ze opgroeide en waarover ze een succesvolle roman heeft geschreven, rond het waargebeurde verhaal over seksueel misbruik door een voorganger van de Evangelische gemeente aldaar. Haar gelovige ouders en het halve dorp nemen haar dat boek kwalijk. Geleidelijk komt ze achter de feiten over haar eigen roots. De speurtocht wordt beschreven als een work in progress van een schrijfster die halfhartig de regels voor het schrijven van thrillers toepast, met meestal sarcastische voetnoten bedoeld voor haar uitgever, lezers, recensenten en mensen die later een rolletje zullen spelen in het verhaal. Een bewust literair niet-correcte roman rond de speurtocht van een steeds hysterisch wordende schrijfster naar de diepe reden van een jeugdtrauma. Deprimerend én vermakelijk.

PEEK, GUSTAAF

Godin, held

2014, 274 p.

Deze roman wordt beheerst door één thema, namelijk het metafysisch mysterie van de lichamelijke liefde tussen man en vrouw. In een relatief sober gehouden plot wordt dit onderwerp geënceneerd via het verhaal van Tessa en Marius die elkaar leren kennen op de middelbare school maar beiden een burgerlijk huwelijk aangaan met andere partners. Ze zullen elkaar verder hun gehele leven door blijven ontmoeten, heimelijk in anonieme hotelkamers of andere publieke ruimtes. Hun levensverhaal wordt in retrospectief verteld, beginnend met het overlijden van Tessa, eindigend op het moment waarop ze elkaar leren kennen. Het is

een kunstgreep die uiteindelijk de leeservaring niet in de weg zit. Peek (1975) schrijft goed, zijn taal heeft een sterk poëtische zeggingskracht. Alleen, de overdaad aan en gedetailleerdheid van de seksueel getinte scène's is, ondanks hun functionaliteit, uiteindelijk misschien contraproductief.

PETERS, MARIA

De dirigent

2019, 287 p.

Biografische roman op basis van de gelijknamige film (2018) over de in vergetelheid geraakte Nederlands-Amerikaanse pianiste en dirigente Antonia Brico (1902-1989). Antonia wordt geboren in Rotterdam en door haar moeder afgestaan ter adoptie. In de jaren twintig emigreert ze met haar pleegouders naar Amerika. Mede door de slechte relatie met haar pleegmoeder richt Antonia, eerst nog Willy genoemd, zich volledig op klassieke muziek, toen nog een gesloten mannenbolwerk. Dirigent van het Concertgebouworkest Willem Mengelberg is één van haar idolen. Ondanks geldgebrek, haar vader werkt als vuilnisman, fikse tegenwerking van haar moeder en docenten en een ontluikende liefde, lukt het haar door veel durf en inventiviteit een conservatoriumopleiding te volgen in Duitsland. Dankzij haar grote vastberadenheid wordt ze de eerste vrouw die de beroemde Berliner Philharmoniker dirigeert. Het in ik-vorm geschreven boek is opgebouwd uit korte hoofdstukken, waarbij het perspectief wisselt tussen Antonia zelf en belangrijke personen in haar omgeving. Veel dialoog.

PETRY, ANN

De straat

Amerikaans, (1946), 2020, 416 p.

De nu in het Nederlands vertaalde roman uit 1946 was de eerste bestseller van een Afro-Amerikaanse vrouw. De auteur (1908-1997) werkte als journalist in de zwarte wijk Harlem. Ze beschrijft met veel oog voor detail het armoedige, harde leven daar, in de 116th Street. Hier bewoont de zwarte Lutie een ellendig appartement, na een mislukt huwelijk. De schrandere vrouw wil één ding: een toekomst voor haar en haar achtjarig zoontje Bub. Ze probeert tot het uiterste haar eigen American dream te verwezenlijken, maar haar huidkleur en haar fysieke schoonheid werken tegen haar. Zo komt de huismeester haar fysiek te na. Intussen draaien haar gedachten dezelfde rondjes, want ze is steeds weer terug bij af. Dat heeft ultieme gevolgen. Het boek is pamfletistisch, een woedende aanklacht tegen het door en door racistische Amerika. Het is ook een krachtige roman over wat geïnstitutionaliseerd racisme doet met mensen. Een boek dat de lezer meesleept, zeker gezien het nog steeds bestaande racisme in de VS. Om deze reden is het boek ook interessant voor jongere lezers. Een geweldige, indringende roman.

PFEIJFFER, ILJA LEONARD

Grand Hotel Europa

(2013), 2018, 546 p.

De ik-figuur, een schrijver genaamd Ilja Leonard Pfeijffer, strijkt neer in een oud hotel ergens op ons continent. Daar probeert hij af te komen van het verdriet om zijn verbroken relatie met de Italiaanse kunsthistorica Clio. Het oude hotel met zijn soms nog oudere bewoners brengt hem echter tot overdenkingen over de rol van Europa in de moderne wereld en dat dan vooral afgezet tegenover het door hem verafschuwde massatoerisme. Zo waaiert deze lijvige roman in meerdere richtingen uiteen: in het verleden een liefde (en zijn speurtocht met Clio naar een verloren gewaand schilderij van Caravaggio) en de leidende rol die Europa vroeger in de grote ontwikkelingen van de kunst speelde, maar in het heden en de toekomst het verlangen van Europa om in het verleden te blijven hangen terwijl Afrikaanse bootvluchtelingen

aan de deur kloppen. Waanzinnig uitgebreide, extreem ambitieuze, breedvoerige ideeënroman, waarvan het nauwelijks mogelijk is om in een kort bestek een overzicht te geven van alle thema's die de schrijver (1968) aanstipt, en die veel van de lezer vraagt maar hem ook heel veel geeft.

PFEIJFFER, ILJA LEONARD

La Superba

(2013), 2019, 348 p.

De Nederlandse schrijver (1968) is een aantal jaar geleden vanuit Leiden per fiets in Genua beland en er gebleven. Hij is verliefd geworden op deze Italiaans stad bijgenaamd 'La Superba' (de hoogmoedige) en wil er in een lange brief aan een Nederlandse vriend (een 'opera buffa van het dagelijks leven' in drie aktes en twee intermezzi) uitbundig en met veel bravoure verslag van doen, om die later uit te werken tot een grote roman over migratie. Ilja zit op het terras en laat de wereld aan zich voorbijtrekken, valt keer op keer voor het vele vrouwelijke schoon ('meisjessurferen!'), raakt geïntrigeerd door een vrouwelijk been, bezingt pooiers en schooiers, legt verhalen van vluchtelingen vast, verliest gaandeweg alle controle, valt ten prooi aan steeds radicalere seksuele verwarring, raakt betrokken bij schimmige zaakjes en krijgt de maffia achter zich aan. 'La Superba' is een alternatieve reisgids van Genua, een breed uitwaaierende, groteske, absurde quasi-autobiografie, een ode aan de verbeelding en satire op de Italiaanse dramatiek en zijn eigen machogedrag en ijdelheid, een aanklacht tegen xenofobie en vooral: een feest om te lezen. Bekroond met de Libris Literatuur Prijs 2014.

PILARCZYK, J

Dansen in de hemel

2014, 248 p.

De wereld ligt aan de voeten van Mishka Kamadev (het ik-personage). Hij maakt furore als dj en het geld stroomt binnen. Ook in de liefde gaat het voorspoedig; hij lijkt de vrouw van zijn leven te gevonden hebben in Lisa. Echter, de kans dat ze samen oud zullen worden is klein. Lisa heeft taaislijmziekte en naarmate de jaren verstrijken, begint ze steeds zieker te worden. Misha zoekt afleiding bij drank, vrouwen en pillen en belandt ook in een financieel drama als hij miljoenen verliest op de aandelenbeurs. Debuut van de auteur (1969), die in ons land eerder bekendheid verwierf als presentator en dj. De roman heeft een fijne, prettig weglezende schrijfstijl en realistische karakters. Jammer is dat er te veel grote gebeurtenissen binnen een te korte verhaaltijd worden beschreven; hierdoor wordt er te snel voorbijgegaan aan belangrijke passages, wat iets af doet aan het verhaal. Wel zorgt het ervoor dat de lezer zich geen moment verveelt. Geschikt voor een breed lezerspubliek (zowel mannen als vrouwen) van alle leeftijden.

PIRSIG, ROBERT M.

Zen en de kunst van het motoronderhoud

Amerikaans, (1974), 2020, 509 p.

Een vader en een zoon maken per motorfiets een tocht door Noord-Amerika. Het gaat meer om het reizen dan om ergens te komen. De hoofdwegen worden vermeden, de voorkeur gaat uit naar kronkelende, beboste zijwegen. Het boek gaat niet over wat hen op deze reis overkomt, maar over de bespiegelingen die door wat ze zien in hen worden opgeroepen. Veel filosofieer, over de zin van het leven, over waarden en over religie. De roman drukt het levensgevoel uit van de generatie van linkse intellectuelen die zich aan het begin van de jaren tachtig, teleurgesteld over het uitblijven van maatschappelijke veranderingen, terugtrok uit het politieke leven om zich aan levensbeschouwelijke zaken te wijden. Het succes van deze roman is onderwerp van veel studie geweest. Hoewel het tamelijk sentimenteel en betuttelend is, werd het een cultboek.

POLAK, CLAIRY

Voorbij, voorbij

2019, 253 p.

Een roman over de ziekte van Alzheimer, vanaf het begin tot aan het totale beeld ervan. Alzheimer is een tragische ziekte waarvoor nog steeds geen medicijn is ontdekt. Hoe vergaand het leven op den duur verandert en hoe triest dat is, vooral ook voor familieleden en geliefden, komt duidelijk over. In het begin van zijn ziekte begint de patiënt - Leo - te schrijven: jeugdherinneringen. Voor het geval dat hij iets zou vergeten, hetgeen hij aanvankelijk zelf niet gelooft. 'Ik merk er in ieder geval weinig van', zegt hij ergens. Maar zijn vrouw Judith ziet haar man veranderen in een zombie. Hoe zorginstellingen met deze patiënten omgaan, hoe Judith de grote liefde voor haar man voelt veranderen en hoe zij ten slotte lijkt te vluchten in een vakantie naar Zwitserland, daarover gaat dit ontroerend boek. De auteur (1956) is een bekende journaliste en radio/tv-presentator. Voor mensen die willen weten wat Alzheimer inhoudt, is dit een duidelijk maar ook schokkend boek.

POSTHUMA DE BOER, EVA

Ica

2015, 279 p.

Schrijfster Nadine Sprenger bewondert het werk en het leven van collega schrijfster Ica Metz en nodigt haar uit voor een verblijf in hun familiehuis op het Franse platteland. Ze wil Ica beter leren kennen en heimelijk observeren voor haar nieuwe roman. Op de geïsoleerde plek in de Morvan glijden de weken voorbij en beseft Nadine dat Ica zich niet verder voor haar zal openstellen. Ze krijgt het gevoel van inwisselbaar te zijn en tegelijk met de herbeleving van jeugdherinneringen verandert ze van gedrag. De roman heeft de vorm van een Griekse tragedie (vijf bedrijven en een koor), met compacte hoofdstukken en helder taalgebruik. Het verhaal begint met een citaat van Connie Palmen dat verwijst naar een spel van feit en fictie. De lezer hoeft niet echt een ingewijde te zijn om in het personage van Ica de auteur Connie Palmen te herkennen. De gebruikte noten in de roman worden achterin verantwoord. De auteur (1971), theaterproducent en columniste van Het Parool, heeft drie jaar aan deze roman gewerkt voordat ze Palmen inlichtte over haar rol als romanpersonage.

POWERS, RICHARD

Verwilderd

Amerikaans, 2021, 293 p.

obin Byrne is negen jaar oud. Hij heeft problemen op school door zijn autistische gedrag. Hij neemt deel aan een psychologisch experiment waardoor hij rust vindt in zijn hoofd. Ook komt hij door het experiment in contact met zijn overleden moeder. Door zijn speciale gaven wordt hij beroemd, maar zijn enige doel is het redden van de aarde. Zijn vader steunt hem zoveel hij kan, maar het is vechten tegen de bierkaai. Vanaf het begin is dit boek boeiend. Er zijn steeds korte hoofdstukken, een aantal over een onbekende planeet, waar de hoofdpersoon zijn rust kan vinden. De autistische jongen wordt met zorgvuldigheid beschreven, met al zijn problemen. Er lijkt een aparte wereld te zijn voor hem. Het experiment helpt hem om zijn wereld aan te kunnen, ook al lijkt de ondergang niet te vermijden. De afloop is zeer verrassend, en niet erg bevredigend. Een aanrader voor een boek dat anders is dan vele anderen, maar boeiend blijft. Shortlist Booker Prize 2021.

PROULX, ANNIE

Scheepsberichten

Amerikaans, (1993), 2017, 412 p.

Newfoundland, een land van kou, ijsbergen, dikke mist en granieten rotsen. Na de dood van zijn mooie, overspelige vrouw, laat de hoofdpersoon, Quoye, zich door zijn tante overhalen om

van New York te verhuizen naar dit eiland van zijn voorvaderen. Hij gaat met zijn tante, zijn twee dochters en de hond. Hij vindt werk bij de plaatselijke krant, alwaar hij de scheepsberichten en de ongelukken moet verslaan. Quoye is een derderangs journalist; hij is papperig dik en heeft een enorme kin, die hij steeds achter zijn hand verbergt. Hij is de vleesgeworden mislukking, die in het eerlijke Newfoundland zichzelf min of meer terugvindt. De symboliek in deze roman is prachtig verweven, het uiterlijk en het karakter van de hoofdpersoon schetsen een echt mens. De gebeurtenissen zijn soms vreselijk, maar altijd vol humor beschreven. Tweede, inmiddels veelbekroonde en ook verfilmde roman van de schrijfster (1935); een bestseller net als het romandebut 'Ansichten'.

RAHMAN, ZIA HAIDER

In het licht van wat wij weten

Engels, (2014), 2015, 589 p.

Een uit Zuidoost-Azië afkomstige wiskundige en jurist belt na jaren bij zijn vroegere vriend (wiskundige en investeringsbankier) in Londen aan; hij blijft een tijd logeren en ze voeren lange gesprekken over hun leven sinds hun studententijd. De roman heeft een sterk documentair of encyclopedisch karakter. De schrijver stelt allerlei thema's aan de orde (zoals vriendschap, liefde, afkomst, oorlog, geloof), laat zijn hoofdpersonages uitweiden over van alles en nog wat (wiskunde, politiek, financiële crisis, het bankwezen etc.) en lardeert zijn verhaal bovendien met talloze citaten (motto's) en vele voetnoten. Het resultaat is een interessante, veelvormige maar nogal overladen, breedvoerig vertelde en af en toe wat belerende roman over de levens van twee vrienden en de wereld na 9/11 en de wereldwijde financiële crisis. De roman heeft de vorm van een gesprek, een procedé dat al vaker is toegepast, onder meer in 'Austerlitz' (2001) van W.G. Sebald en 'Caesarion' (2009) van Tommy Wieringa. Het taalgebruik is nogal verheven. Besproken door het boekenpanel van het tv-programma De Wereld Draait Door (april 2015).

RANITZ, AGNITA DE

Kom Atir kom.

2020, 348 p.

In 1827 begeleidt de zoöloog Saint-Hilaire, samen met enkele verzorgers, onder wie de Soedanees Atir, een giraffe van Marseille naar Parijs. De tocht wordt te voet afgelegd; is 900 km lang en zal 42 dagen duren. De giraffe is in die tijd een praktisch onbekende diersoort en trekt onderweg veel aandacht. Elke etappe van de reis wordt beschreven vanuit wisselend perspectief: Saint Hilaire en Atir blikken vooruit of kijken terug op de dagroute. De verschillen tussen de mannen zijn groot: taal, achtergrond, leeftijd, religie, status, herkomst. Deze verschillen vormen de hoofdmoot en geven, soms hilarische of ontroerende, inzichten. Beide mannen groeien in de loop van de reis naar elkaar toe en raken bevriend. Het interessante en boeiende verhaal is goed ingekaderd in de historische feiten; de fictieve ontmoetingen met bekende tijdgenoten geven een indruk van de stand van de wetenschap op dat moment. Uitstekend gedocumenteerd met noten, bronnen en historisch beeldmateriaal. Voor een breed lezerspubliek.

REGNERUS, JANNIE

Het lam

(2013), 2018, 121 p.

Deze indringende korte roman vertelt in heldere, ingehouden bewoordingen het relaas van Clarissa, moeder van de vijfjarige Joris die kanker krijgt. Het verhaal begint met Joris' ontdekking van een dood lam op een markt. 's Avonds vraagt hij Clarissa of ook hij kan doodgaan. 'Zijn vraag overviel haar (...) Ze had nog geen waterdicht plan, geen troostrijke verklaring voor sterven (...) Kort daarop plast Joris 'het vermiljoenrood van de Vlaamse

primitieven'. Clarissa ziet alleen nog eindigheid en verval. Eertijds was de wereld een kleurexplosie zoals het altaarstuk 'Het Lam Gods' van de Gebroeders Van Eyck. Nu ziet ze wachtkamers, patiënten, cliniclowns en haar kind dat lijdt, dat zich verzet tegen zijn moeder die hem uitlevert aan pijnlijke behandelingen. Haar waarnemingen leiden echter ook tot hoopvolle associaties met bezielde kunstzinnige verbeelding. Joris herwint zijn kracht. Ze bezoeken het altaarstuk, waarbij ze hem optilt op ooghoogte met het lam, zodat het goddelijk licht 'neerdaalt op Het Lam, over de engelen en over de toegestroomde aanbidders, maar nu ook een beetje over Joris (...)'. Debuutroman van de Nederlandse beeldende kunstenaar en schrijfster (1971) die eerder enkele non-fictie titels publiceerde.

REZAZADEH, SHOLEH

De hemel is altijd paars

2021, 180 p.

Arghavan is een jonge vrouw uit Iran die sinds korte tijd in Nederland woont, waar zij een kringloopwinkel runt. Ze krijgt als kind veel liefde en steun van haar vader, totdat hij verslaafd raakt aan opium en haar moeder het gezin verlaat. Ze gaat naar universiteit en ziet haar vader verder afglijden, wat haar diep raakt. Arghavan blijft ondanks dit alles een sterke, pure vrouw die veel kracht haalt uit de natuur. Ze verwondert zich over het leven in Nederland maar blijft bij zichzelf. Ze is gevoelig en oprecht, maar mensen begrijpen haar niet altijd. Zo ook haar vriend Mees, een jonge muzikant, voor wie zij al snel een diepe liefde ontwikkelt. Ondertussen raakt ze bevriend met de oude Johan en de energieke Anna, op wie ze wel kan vertrouwen. Door de bijzondere kijk van Arghavan op de wereld word je meezogen in het boek. Ze neemt je mee in een magische, maar soms ook tragische wereld. De karakters zijn heel mooi uitgewerkt. Het bijna sprookjesachtige leven in Iran staat haaks op de westerse maatschappij. Prachtig geschreven debuutroman.

REISEL, WANDA

Adam

2019, 351 p.

Het werk van de Nederlandse romancier, toneelauteur en scenarioschrijfster (1955) werd meermaals genomineerd, onder andere voor de Libris Literatuur Prijs en de AKO Literatuurprijs. In deze maatschappijkritische roman volgt ze Adam Landau, een gewiekste bedrieger die zich boven de wet stelt. Na een terroristische aanslag op de Dam werkt hij zich binnen in de organisatie Vluchtelingen in Nood. Via een geslepen meesterplan licht hij de organisatie voor miljoenen op. Vanaf dan wordt hij zelf een reiziger-vluchteling, op weg naar Shanghai en daarna naar een desolate Noorse fjord. Zijn pad kruist dat van de flamboyante fotografe Lili die hij al snel als de vrouw van zijn leven ziet. Uiteindelijk overtreft ze hem met haar gewiekste kat-en-muisspel. Bij momenten expliciteert de auteur de emoties en drijfveren van haar hoofdfiguur te sterk, terwijl de lezer genoeg aanwijzingen heeft om dit zelf in te vullen, maar deze roman over de rekbaarheid van morele grenzen is vlot geschreven, bij momenten erg spannend opgebouwd, en kan een breed lezerspubliek boeien.

REMARQUE, ERICH MARIA

Arc de Triomphe

Duits, (1945), 2018, 455 p.

Parijs aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog. De illegaal geëmigreerde arts Ravic leeft ondergedoken in Parijs, altijd erop bedacht te moeten vluchten of opgepakt te worden. Hij verdient zijn levensonderhoud door clandestien moeilijke operaties uit te voeren voor Franse artsen. Hij ontmoet een vrouw op wie hij verliefd wordt en hij herkent in een van de Duitse toeristen die Parijs bezoeken zijn kwelgeest van de Gestapo, op wie hij

zich wil wreken. Dit is na 'Van het westelijk front geen nieuws' het tweede grote succes van de wereldberoemde, in Duitsland geboren en sinds 1932 in exil levende E.M. Remarque. Een prachtig geschreven roman, die de sfeer van angst, moedeloosheid en het zoeken naar een klein beetje geluk, zolang het duurt, prachtig weergeeft. Ook de emigrantenscene van Parijs wordt indringend en levendig weergegeven en de lezer waant zich als het ware midden in het gebeuren. Een fantastische roman, mede dankzij de schitterende vertaling van C.J. Kelk. Voorzien van een nawoord van E. Hilsenrath. Een roman die het lezen meer dan waard is en velen zal aanspreken.

REMARQUE, ERICH MARIA

Van het westelijk front geen nieuws

Duits, (1929), 2020, 203 p.

Ruim negentig jaar na het verschijnen van dit boek (in 1929) is het nog steeds een gigantisch echt, actueel verhaal. Erich Maria Remarque (1898-1970) werd met dit romandebuut terecht wereldberoemd. Het boek verhaalt van een groep jonge (19 jaar) Duitse soldaten die door hun klasseleraar Kantorek in 1916 worden overgehaald dienst te nemen in het leger. Bijna drie jaar delen ze de strijd, worden volwassen en realiseren zich dat ze 'in het landschap van onze jeugd rondstappen als bezoekers'. De een na de ander sneuvelt ten slotte. Remarque beschrijft realistisch - hij werd in november 1916 zelf onder de wapenen geroepen - maar nuchter en daardoor vaak zo beklemmend, indringend en verbijsterend de diepe kameraadschap, maar bovenal de zin- en uitzichtloosheid van het oorlogsgeweld. Inmiddels de 31ste druk van dit onvergetelijk boek, dat je steeds opnieuw beklemmt en dat sinds de 25e druk in 1994 in een verzorgde nieuwe vertaling van Ronald Jonkers verschijnt.

RIJN, ELLE VAN

De crèche

2020, 333 p.

Als haar school gesloten wordt voor Joodse leerlingen kan Betty Oudkerk (17) in september 1941 de opleiding tot kinderverzorgster afmaken in de Joodse Crèche bij de Hollandsche Schouwburg in Amsterdam. Ze groeit op in een gezin van vijf kinderen met een moeder die na de dood van hun vader diens stoffenhandel voortzet. Het gezin heeft veel weet van de toenemende anti-Joodse maatregelen waarmee de Duitse bezetter Joden isoleert. Vanaf juni 1942 gebruiken de Duitsers de schouwburg als verzamelpunt van Joden die via kamp Westerbork in Drenthe naar de werkkampen in onder andere Polen worden gedeporteerd. Onder leiding van hun directrice slagen Betty en twee collega's er tot september 1943 in 600 kinderen te redden van deportatie. Actrice en scenariste Elle van Rijn (1967) schrijft ook romans. In deze mooie beschrijft ze op feiten gebaseerd indringend de grote moed van Betty en collega's die met veel gevaar voor eigen leven 600 Joodse kinderen het leven redden. Knap laat ze het effect zien van de anti-Joodse maatregelen op het dagelijks leven en hoe in een Joods gezin heel verschillend over hun lot werd gedacht.

NIEUW

RIJN, ELLE VAN

Terug naar Insulinde

2022, 333 p.

Een historische roman over hoe een familie probeert te overleven in Nederlands-Indië tijdens de Tweede Wereldoorlog. Rosa groeit op in voorspoed in een vooraanstaande familie in Nederlands-Indië, tot haar ouders scheiden en ze alleen en ontheemd achterblijft. Als de Japanners de kolonie bezetten ontdekt Rosa dat vrijheid niet vanzelfsprekend is, en dat afkomst ertoe doet. Haar leven neemt een onverwachte wending als haar vriend John zich als piloot bij het leger aanmeldt en ze zich met haar

familie moet melden in een interneringskamp. Het is de liefde die haar op de been houdt, maar zal ze John ooit weer zien? 'Terug naar Insulinde' vertelt in een soepele, meeslepende stijl over generatieel trauma, de wreedheden van de interneringskampen en racisme in de koloniale samenleving. Met kaart. Elle van Rijn (1967) is een Nederlandse actrice en schrijfster van columns, series, films en romans. Eerder schreef ze meerdere historische romans, waaronder 'Mijn naam is Nadra' en 'De crèche', die een internationale bestseller werd.

RIJNEVELD, MARIEKE LUCAS

De avond is ongemak

2018, 270 p.

Twee dagen voor kerst waagt Matthies een poging om via het ijs naar 'de overkant' te schaatsen. Hij zakt door het ijs en sterft. De ouders zwijgen over de dood van hun zoon. Moeder stopt met eten, vader leest niet langer voor. De naamloze tienjarige ik-figuur doet haar jas niet meer uit, zelfs als het hoogzomer wordt. Bij haar broer Obbe en zus Hanna zoekt ze tevergeefs op extreme manieren troost. Wanneer de MKZ-crisis toeslaat, wordt de sfeer in het zwaar gereformeerde gezin nog beklemmender. De overkant blijft voor Jas het symbool voor de ontsnapping aan het knellende bestaan. Ze doorloopt de diverse stadia van de rouw: ontkenning, boosheid, marchanderen, verdriet en depressie en aanvaarding. De auteur (1991) is schatplichtig aan Jan Wolkers door bloemrijk taalgebruik, motto, thema van de overleden broer en rol seksualiteit. Een ontwikkelingsroman in drie delen: dood Matthies, langzaam uiteenvallen van het gezin en onontkoombaar einde. Overvloedige herhaling van (Bijbelse) motieven en thema's en overdaad aan beeldende metaforen scheppen afstand, wat inleving in de personages in de weg kan staan.

RIJNEVELD, MARIEKE LUCAS

Mijn lieve gunsteling

2020, 363 p.

Een veearts is seksueel geobsedeerd door een getroebleerd jongensmeisje dat juist aan het begin van haar puberteit staat. Het verhaal wordt verteld vanuit zijn perspectief, net als in Nabokovs 'Lolita' kruipen we in het hoofd van een zeer welbespraakte engerd. Marieke Lucas Rijneveld (1991) laat hem zijn verhaal doen in beeldende, lange zinnen, zonder adempauzes. De toon is steeds lyrisch, wat de naargeestigheid van de gebeurtenissen wrang accentueert. Het meisje leren we kennen via de vele liedjes, films en (kinder)boeken waar ze uit citeert, en de fantasieën en dwanggedachten die ze aan de man bekent. Zowel de psychische toestand van het meisje als de relatie worden steeds zorgelijker, maar in de stille, oer-Hollandse setting lijkt niemand in de gaten te hebben hoezeer de situatie ontspoord. Tweede roman van de alom geprezen Marieke Lucas Rijneveld. Met haar debuut 'De avond is ongemak' won ze als eerste Nederlander de Booker International Prize."

RILEY, LUCINDA

De zeven zussen

Engels, (2014), 2017, 622 p.

Dit eerste van zeven boeken over zeven zussen beschrijft het leven van Maia, een van de meisjes die geadopteerd is door Pa Salt. Deze teruggetrokken miljonair is onlangs overleden. De zusjes ontmoeten elkaar in Genève waar zij ontdekken dat Pa Salt al is begraven op zee zonder dat zij afscheid van hem hadden kunnen nemen. Wel heeft hij aanwijzingen achtergelaten over de achtergronden van de zusjes, en hij spoort zijn dochters aan de reis van hun leven te gaan ondernemen. Maia volgt de aanwijzing die zij krijgt en belandt onder andere in Rio de Janeiro en Parijs. De ontdekkingen die Maia doet over haar achtergrond en voorouders blijken samen te hangen met haar zusjes. Hoe had Pa Salt dit

allemaal kunnen weten? Een dik en gedetailleerd boek dat de lezer via flashbacks meevoert in een mysterieus verhaal wat in verband wordt gebracht met de hemelse dierenriem. Door de ogen van Riley worden Parijs, Rio en Genève beschreven als waren dit steden waar elk mens zijn of haar levensmissie kan ontdekken. Het boek nodigt uit tot meer; gelukkig krijgen de andere zusjes hun eigen boek.

ROBBEN, JAAP

Birk

(2014), 2022, 346 p.

Als Birk, de vader van Mikael, verdrinkt, volgt een periode waarin rouw, schuld, verdriet en onmacht zijn moeder steeds verder van hem vervreemden. Ze wonen samen met een andere man, een visser, op een afgelegen eiland boven Schotland. Terwijl er ogenschijnlijk weinig gebeurt, verandert heel hun leven tot een bijna ondoenlijke opgave, met voor ieder van hen hun eigen ongeluk dat alle glans wegneemt van het ooit idyllische isolement. Het wanhopige verdriet bij het verlies van een geliefde man en vader is op indringende wijze beschreven, waar de sfeer van een eiland met een gure en eenzame ligging niet weinig aan bijdraagt. Maar door alles heen blijft ook de (verloren) liefde voor Birk voelbaar en richten zowel zoon als moeder een klein monumentje voor hem op. Debuutroman, bekroond met de eerste Boekhandelsprijs.

NIEUW

ROBBEN, JAAP

Schemerleven

2022, 310 p.

Een delicate roman over liefde en verlies. Op een late wintermiddag in 1963 stapte de jonge, vrijgevochten Frieda Tendeloo de dichtgevroren Waal op. Haar ontmoeting tussen de ijsschotsen met de getrouwde Otto is er een die ze nooit meer zal vergeten. Samen beleven ze een liefde die onstuimig begint, maar noodlottig afloopt. Haar leven lang houdt Frieda haar herinneringen hieraan voor zichzelf, maar als ze op eenentachtigjarige leeftijd opeens weer alleen is, dringt het verzwegen verdriet zich onontkoombaar aan haar op. 'Schemerleven' is in een fijnzinnige, doch directe stijl geschreven vanuit het perspectief van Frieda. Geschikt voor een breed tot literair lezerspubliek. Jaap Robben (1984) is een Nederlandse schrijver. Zijn romandebuut 'Birk' werd onder meer bekroond met de Nederlandse Boekhandelsprijs, en 'Zomervacht' haalde de longlist van de International Booker Prize 2021. Zijn werk verschijnt inmiddels in vijftien talen.

ROBBEN, JAAP

Zomervacht

2018, 316 p.

De Nederlandse auteur (1984) publiceerde poëzie en verhalen voor kinderen, maar brak door met zijn meermaals bekreunde romandebuut 'Birk*'. Net als de jonge Mikael uit 'Birk' woont de 13-jarige Brian op een desolate plek bij één ouder, die het onmogelijke van hem verlangt. Met zijn gescheiden vader betreft Brian een aftandse caravan. Zijn oudere broer Lucien zit wegens ernstige verstandelijke en fysieke beperkingen in een instelling. Als die instelling tijdens de zomer gerenoveerd wordt, weigert de vader eerst om Lucien tijdelijk op te vangen, tot hij hoort over een vergoeding en bedenkt dat Brian vakantie heeft. Dus haalt hij Lucien naar de caravan en maakt van Brian zijn verzorger. Een titanenklus want Lucien kan niet spreken en knalt uit elkaar van frustraties om zijn beperkingen. Hoe schrijnend en kansarm de situatie ook is, er groeit een aandoenlijke liefdevolle band tussen de broers. De compositie is ijzersterk, de stijl toegankelijk maar erg raak en nergens wordt de toon larmoyant. Een verpletterende roman over intense, basale emoties, die een ruim publiek verdient.

ROBBEN, JAAP

Zwijgmannen

2021, 113 p.

Derde roman van Jaap Robben (1984) die verder vooral als dichter bekend is. Het is een uitgebreide en herziene versie van het in Trouw gepubliceerde feuilleton 'Po Polska'. Zeer treffend weet de schrijver de sfeer te kenschetsen van de herkenbare situatie van Poolse gastarbeiders die je huis opknappen. Je herkent een gigantisch arbeidsethos, keihard werken, weinig praten, de taalbarrière en de vriendelijke inborst van de mannen die maanden van huis zijn en zoveel mogelijk geld proberen te verdienen voor de familie thuis. De titel is treffend. Het verhaal is een pageturner over een actualiteit die heen en weer springt tussen humor en tragiek. Briljant geschreven, actueel verhaal over Polen die bij de hoofdpersoon zijn huis komen opknappen.

RODOREDA, MERCÈ

Colometa

Spaans, (1962), 2016, 223 p.

Deze roman vertelt het verhaal van het winkelmeisje Natalia (Colometa) gedurende de vreselijke jaren dertig in Spanje. Tijdens een feest in Barcelona leert ze haar toekomstige echtgenoot Quimet kennen. Ze breekt met haar verloofde en stort zich in het avontuur met deze wispelturige meubelmaker. Als hij tijdens de Burgeroorlog sneuvelt, blijft Natalia met haar twee kinderen in een penibele situatie achter. Toch weet ze ondanks de maatschappelijke chaos te overleven. Het zijn de alledaagse gebeurtenissen in de jaren na de oorlog in de wijk Gracia van Barcelona die de schrijfster (1908-1983) zo levendig weet op te roepen en die je altijd bij zullen blijven. Het boek is een klassieker, uitgebracht in 1962, vertaald in circa 35 talen en is ver gekomen: op papier, televisie, bioscoop en theater. Ook Nobelprijswinnaar García Márquez bewondert Rodoreda; volgens hem is 'Colometa' de mooiste roman die na de Burgeroorlog in Spanje uitgegeven werd.

NIEUW

ROEMER, ASTRID

DealersDochter

2023, 207 p.

Een mozaïekroman over een Surinaamse jongen die naar Nederland vertrekt. Wat betekent het voor iemand om uit het Amazoneregenwoud over enorme rivieren via chaotisch Paramaribo te trekken naar een Europese wereldstad als Amsterdam? Brandon van zestien doet dat en zoekt vastberaden een weg naar beter. Ook is er een Surinaamse moeder, die wordt vermoord in een Nederlandse stad. Twee jonge vaders voelen zich betrokken vanwege hun relatie met drugs. Maar hoe geborgen ben je bij je eigen familie als dochter van een moordverdachte? Hoe kun je vergeten dat je een moeder hebt die is gedood in haar eigen huis terwijl je in de kinderwagen lag te slapen met je vader dichtbij? Is het mogelijk om buiten je geboorteland ergens 'veilig thuis' te zijn als je zwart bent? Indringend en meevoerend geschreven. Voor een breed tot literair lezerspubliek. Astrid H. Roemer (Paramaribo, 1947) is een bekende auteur, onderwijzer, dichter en toneelschrijver. Ze schreef meer dan zestig boeken. Ze won eerder de P.C. Hooftprijs.

ROMBOUTS, JOSEPHINE

Cliffrock Castle

(2018), 2022, 352 p.

Josephine Rombouts (1971) studeerde kunstgeschiedenis en Nederlands. Met haar man en twee zonen verhuist ze naar de Schotse westkust. Werk ligt niet voor het opscheppen, maar in het nabijgelegen kasteel wordt ze zonder ervaring als 'housekeeper' aangenomen. Dat bestaan levert genoeg stof op voor een heerlijk boek, want er gaat wel eens iets mis. Josephine valt van de ene

in de andere verbazing. Het kasteel is niet permanent bewoond, maar de eigenaren komen er jagen, kerst vieren of van de zomer genieten. De Schotse hooglanden zijn 's winters ongenadig koud en gevaarlijk. De Nederlandse familie komt op bezoek, onderschat de kou en het loopt net goed af. Josephine schrobt 's winters tegelvloeren, vindt stapels gestreken (!) sokken en instrueert dakdekkers. Ze dealt met geesten, tradities en gebruiken. De loodgieter mag van Josephine bijvoorbeeld in de keuken thee drinken en het toilet gebruiken. Dat was tijdens zijn vorige klussen nooit toegestaan! Een vlot leesbaar en humoristisch boek, dat een inkijkje geeft in het hedendaagse aristocratisch leven en je meeneemt naar de Schotse sfeer.

ROOBOL, FEMKE

Tulpenliefde

2016, 345 p.

Na de dood van haar moeder wordt Hester Falliaert door haar vader, koopman in Haarlem, naar zijn zwager in Leiden gestuurd, die het begaafde kind in zijn schildersatelier opleidt. Maar omdat het Lucasgilde in Leiden geen vrouwen accepteert, kan ze zelf geen atelier beginnen en dus gaat ze na een mislukte liefde in 1635 terug naar Haarlem, waar haar vader tevergeefs probeert haar te koppelen aan een collega. Ze vraagt Judith Leyster, de enige Haarlemse schilderes met eigen atelier, of ze bij haar mag werken. Als Hesters vader sterft aan de pest en schulden nalaat wordt zijn huis verkocht en neemt Leyster Hester in huis. Maar in 1636 trouwt Leyster en verhuist naar Amsterdam. Dan neemt Hester het aanbod aan van de schilder Christiaan. Met dramatische gevolgen. Deze boeiende vierde historische roman van de voormalige taaltrainer (1966) die Italiaanse taal- en letterkunde studeerde, is heel prettig leesbaar door een goed opgebouwde plot met een verrassende ontknoping, een heel verrassend, aannemelijk slot en een levendig, goed tijdsbeeld.

ROONEY, SALLY

Normale mensen

Engels, (2018), 2019, 253 p.

Als Connell in januari 2011 zijn moeder ophaalt, die werkster is in een landhuis in een Ierse stadje, treft hij in de keuken zijn klasgenote Marianne en hoewel ze op school geen contact hebben, raken ze nu aan de praat, worden verliefd en krijgen een relatie, al komen ze uit andere werelden. Connell is enig kind van een alleenstaande moeder die hem kreeg op haar zeventiende en nu werkster is in het huis van de ouders van Marianne, die advocaten zijn. Marianne is een loner die op school geen vrienden heeft. Ze zijn dol op elkaar, maar omdat Connell zich nooit helemaal uitspreekt over zijn gevoelens, niet 100% voor Marianne kiest, gaat het steeds aan en uit. Na vijf jaar laat ze hem vrij om naar New York te gaan. De verhalen van de Ierse auteur (1991) werden genomineerd voor de Sunday Times EFG Short Story Award. Ze debuteerde in 2016 met de goed besproken roman 'Conversations with friends' (Nederlandse vertaling: 'Gesprekken met vrienden'). Deze tweede roman beschrijft mooi, maar wel iets te uitgebreid het verloop van de relatie en vooral de heel verschillende manier waarop beiden daarin staan. Longlist The Man Booker Prize 2018 en bekroond met de Costa Book Novel Award 2018.

ROONEY, SALLY

Prachtige wereld, waar ben je

Engels, 2021, 333 p.

Roman over vier millennials. De jonge schrijfster Alice Kelleher is duidelijk alter ego van Rooney zelf. Ze is binnen een paar jaar zeer succesvol en rijk geworden met haar romans. Maar niet gelukkig. Er volgde een breakdown en een kort verblijf in een psychiatrische inrichting. Nu leeft ze teruggetrokken in een oude pastorie in het Ierse Mayo. Via Tinder ontmoet ze de jonge magazijnmedewerker

Felix met wie ze een vage relatie begint. Derde hoofdpersoon is Alice's jeugdvriendin Eileen, werkzaam bij een literair tijdschrift in Dublin. Zij heeft een ingewikkelde relatie met jeugdvriend Simon die politiek adviseur is. Nauwgezet worden hun levens en relaties beschreven, o.a. een boekpromotiereis naar Rome van Alice met Felix, een weekend van het viertal in de pastorie en lange mails van de twee vriendinnen aan elkaar over hun leven, relaties en de wereld van nu. Goed geschreven, indringend en raak portret van vier millennials die zo vastzitten in een krampachtige relatie met zichzelf en de wereld dat het voor hen bijna onmogelijk is om spontaan lief te hebben of te leven. Rooney's succesvolle tweede roman 'Normal people' ('Normale mensen') is bewerkt tot tv-serie. Ook deze roman krijgt veel aandacht in de media, o.a. Sunday Times Bestseller.

NIEUW
ROS, MARGOT
Zeg maar Agaath
2022, 255 p.

In de feelgoodroman 'Zeg maar Agaath' besluit de pas weduwe geworden Agaath haar villa in Amsterdam-Zuid te ontruimen, en krijgt daarbij via een advertentie hulp van de jonge Karim. Als ze door haar spullen heen gaan komen ze oude liefdesbrieven tegen, gericht aan een mysterieuze man. Karim helpt Agaath haar oude liefde op te zoeken, en ondertussen staat zij hem bij terwijl hij uitvindt wat hij wil met zijn leven. In vlotte stijl geschreven. 'Zeg maar Agaath' zal een breed publiek aanspreken. Margot Ros (Eindhoven, 1965) is scenarioschrijver, acteur en filmregisseur.

NIEUW
ROSNAY, TATIANA DE
Morgen zal het beter gaan
Frans, 2022, 303 p.

Een psychologische roman over vriendschap, ouder worden en de geheimen die huizen herbergen. Een jonge vrouw is getuige van een auto-ongeluk en er ontstaat een bijzondere band tussen haar en de oudere gewonde vrouw, Dominique. De rol van Dominique wordt steeds groter in haar leven en haar vrienden worden achterdochtig. Dan ontdekt ze dat haar vader een dubbelleven leidde en meerdere geheime relaties had. Er ontspint zich een familiedrama vol plotwendingen, intriges, geheime relaties, mysterieuze brieven en jaloezie. Dominique vertoont gelijkenissen met Zola's maitresse en woont in hetzelfde appartement, en de geschiedenis lijkt zich te herhalen. In zachte, toegankelijke stijl geschreven. Tatiana de Rosnay (Neuilly-sur-Seine, 1961) is een Frans-Britse schrijfster van vele bestsellers, waarvan 'Haar naam was Sarah' de bekendste is. Wereldwijd werden er meer dan elf miljoen exemplaren van verkocht. Haar boeken zijn in meer dan veertig talen verschenen en een aantal ervan is verfilmd.

ROTENSTREICH, MIRJAM
De stalkster
2016, 277 p.

Met deze roman heeft Mirjam Rotenstreich (1959) een nieuwe variant van de Orpheus-mythe gemaakt, te gek voor woorden, maar ze doet het toch maar. In tegenstelling tot 'Verloren mensen' (2013)*, geschreven vanuit het verdriet om haar gestorven zoon Tonio, is deze nieuwe roman nadrukkelijk fantasie. Elsemijn, een jonge rechtswetenschapper, die promotieonderzoek doet naar de vermenging van boven- en onderwereld, ook in het politieapparaat, vat een verzengende liefde op voor een onderzoeker. Zij krijgen een relatie en gaan samenwonen, maar worden geconfronteerd met ernstige misdaad. Haar ongeboren kind sterft. Zij verliest haar vriend in wat een ongeluk lijkt. Dingen zijn niet wat ze lijken. Op spannende wijze – hier kan niet verraden worden hoe – brengt Elsemijn delen van het leven van

haar vriend bij elkaar. De zorgvuldige apotheose is bijzonder. Een onderhoudend boek, wat schetsmatig van opzet, maar qua plot verrassend. Het thema van orgaandonatie speelt een rol.

ROTTENBERG, HELLA
De sigarenfabriek van Isay Rottenberg
2017, 271 p.

Zoektocht van de nichten Hella en Sandra Rottenberg naar de geschiedenis van hun grootvader, Isay Rottenberg, en zijn sigarenfabriek in nazi-Duitsland. Centraal staat het taai gevecht dat Isay leverde om zijn fabriek te behouden, die de nazi's hem, als Jood, wilde afnemen. Hella en Sandra wisten niets van het hele verhaal, totdat zij in archieven in voormalig Oost-Duitsland allerlei documenten aantreffen waarmee zij de geschiedenis konden reconstrueren. Dat is in dit boek bijzonder goed gelukt en daarmee geven ze een gedetailleerd beeld van hoe het vooroorlogse Duitsland langzaam in de greep van de nazi's kwam. Grootvader verliest uiteindelijk de strijd en vlucht eerst naar Nederland, dan naar Zwitserland. Het moedige en soms roekeloze verzet van Isay tegen de nazi's leest als een spannend verhaal.

NIEUW
RUSHDIE, SALMAN
Victoriestad
Engels, 2023, 347 p.

Een roman over geschiedenis, mythes, vrouwenrechten en macht. Het boek volgt het verhaal van Pampa Kampana en begint in het veertiende-eeuwse Zuid-India. Als negenjarig meisje is Pampa getuige van de dood van haar moeder. Ze ontmoet een godin die haar goddelijke krachten geeft. Het boek volgt Pampa gedurende tweehonderdvijftig jaar, waarin haar leven verweven raakt met de magische opkomst en zeer menselijke ondergang van Bisnaga, de Victoriestad. Pampa's opdracht is om vrouwen in de stad gelijke rechten te geven, maar diverse machtsverschuivingen zorgen voor complexe verstandhoudingen. In talige stijl geschreven en uitsluitend geschikt voor een literaire lezersgroep. Salman Rushdie (Mumbai, 1947) is een internationaal bekende schrijver, scenarist en essayist. Hij schreef meer dan dertig boeken. Zijn werk werd in meer dan veertig landen uitgegeven en won vele literaire prijzen, waaronder de prestigieuze de Booker Prize, de Hans Christian Andersen Literature Award en de The British Book Awards.

SAARLOOS, SIMONE VAN
De vrouw die
2016, 303 p.

Simone van Saarloos (1990), filosoof, schreef/schrijft voor de Volkskrant, NRC en Vrij Nederland. 'De vrouw die' is haar eerste roman. Zelf zegt ze daarover in het Parool: 'De lijdende figuur staat zo vaak centraal in de literatuur. Of een soort cynisme over de wereld. Of dat gelukt is, is aan de lezer. Janine Vitaafel (!), 34 jaar, is moleculair biologe, bekend om haar onderzoek naar 'goed' sperma: bron van al het leven. Ze vraagt een paar dagen vrij om de marathon van New York te lopen, maar krijgt van haar werkgever drie maanden verplicht verlof. Daardoor voelt ze zich op een zijspoor gezet. Ze besluit de marathon in boerka – wat verboden is – te rennen, als schreeuw om aandacht voor haar werk, dat ze als 'creatieterrorisme' omschrijft. Ze ontmoet de spermakunstenaar Mark, die zijn sperma wil geven aan 69 vrouwen die hij niet kent. Dood en leven liggen dicht naast elkaar in deze energieke roman, die het meer moet hebben van originele ideeën dan van uitgewerkte karakters. Als gedachtenoefening echter de moeite waard. Een stevig boek waarover goed gediscussieerd kan worden.

SARAMAGO, JOSÉ
Alle namen

Portugees, (1997), 2018, 223 p.

José, een saaie ambtenaar op het z.g. Algemeen Archief van de Burgerlijke Stand, verzamelt krantenknipsels van beroemde mensen. Op een dag gaat zijn aandacht per toeval uit naar de geboorte-akte van een onbekende vrouw. José heeft een doel in zijn leven gevonden. Hij wil een reconstructie van het leven van deze vrouw maken. De weleer makke ambtenaar lapt nu alle regels aan zijn laars. Leugen, inbraak, werkverzuim, vervalsing van officiële documenten: het doel heiligt de middelen. Zijn nieuwsgierigheid wordt een ware obsessie. Zijn speurtocht is een verzetsdaad. Na een uitputtende speurtocht ontdekt José dat de onbekende vrouw zelfmoord heeft gepleegd. José is een ander mens geworden. Intrigerende en prachtige roman uit 1997 van de Portugese schrijver (1922, winnaar van de Nobelprijs 1998) die ons de meest donkere en negatieve kanten van de hedendaagse maatschappij laat zien: eenzaamheid, anonimiteit en volgzzaamheid.

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der blinden

Portugees, (1995), 2015, 303 p.

Een heel land wordt opeens getroffen door een besmettelijke blindheid. De blinden worden allen bijeengebracht in een oud gebouw. Ze worden daar streng bewaakt door leger en regering, maar op den duur worden ook deze blind. Degeneratie zet in en de wereld verandert in een zelfzuchtige strijd op leven en dood, in een hel. Op het eind kunnen de blinden weer zien. Een essay in romanvorm over de wreedheid en de slechtheid van de mens. De auteur heeft in 1998 de Nobelprijs voor literatuur toegekend gekregen.

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der zienden

Portugees, (2004), 2015, 318 p.

In 'Stad der zienden' brengen de bewoners van de hoofdstad, van een niet met name genoemd land, massaal een blanco stem uit tijdens de verkiezingen. Er worden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, maar deze keer is het percentage blanco stemmers nog hoger dan de eerste keer. Er ontstaat verwarring bij alle partijen en via af luisterpraktijken en infiltratie-acties probeert men inzicht te krijgen in de redenen van het gebeurde. De bevolking komt in opstand en de problemen stapelen zich op met rampzalige gevolgen. Deze situatie is de aanzet voor een verhaal waarin Saramago fundamentele vragen stelt bij de parlementaire democratie in zijn huidige vorm; wie heeft de macht en heeft de kiezer überhaupt nog invloed? Saramago is één van de belangrijkste hedendaagse Portugese schrijvers. Naast de vele literaire prijzen die hij mocht ontvangen, ontving Saramago de Nobelprijs voor Literatuur.

SCHILPEROORD, INGE

Muidhond

2015, 220 p.

Bij gebrek aan bewijs is Jonathan vrijgesproken van een zedenmisdrijf met een kind. Hij trekt weer in bij zijn astmatische, gelovige moeder die in een kustdorp woont. Jonathan is vastbesloten niet weer de fout in te gaan. Hij laat de hond uit, verzorgt zijn zieke vis (een muidhond) en werkt gedisciplineerd aan de oefeningen die hij van de gevangenispsycholoog heeft gekregen als voorbereiding op een tbs-behandeling. Zijn routine en vastberadenheid worden aan het wankelen gebracht door het tienjarige buurmeisje, dat uit eenzaamheid een gedeelde dierenliefde steeds zijn nabijheid zoekt. IJzersterk geschreven debuutroman in een beklemmende atmosfeer, waarin de lezer tegen heug en meug is overgeleverd aan het perspectief van Jonathan, dat tegelijkertijd sympathie en weerzin oproept. De

schrijfster (1973) werkt als forensisch psycholoog in onder meer het Pieter Baan Centrum en is journalist en recensent voor NRC Handelsblad en Psychologie Magazine.

SCHLINK, BERNHARD

Olga

Duits, 2018, 302 p.

Het verhaal van een bijzondere vrouw. Eind negentiende eeuw wordt Olga wees en begin twintigste eeuw volgt zij een opleiding tot lerares tegen allerhande maatschappelijke en familiale weerstanden in. Zij ontmoet als kind de twee kinderen van de rijkste man uit de omgeving en wordt verliefd op de zoon, Herbert. De relatie wordt niet geduld door de ouders, maar blijft bestaan, ondanks dat Herbert een rasavonturier is en altijd weg en op zoek. De door zijn wereldberoemde roman 'De voorlezer' zeer bekende Duitse auteur (1944) vertelt het verhaal van Olga uit drie verschillende perspectieven in drie hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk is Olga kind en een jonge vrouw, in het tweede is ze volwassen en een oude vrouw. Ook wordt duidelijk wie de verteller is. Het laatste hoofdstuk bevat de brieven van Olga aan Herbert. Een indrukwekkende, magistrale roman van een van Duitslands beste contemporaine schrijvers. Door gebruik te maken van een zeer terughoudende, bijna journalistieke schrijf- en vertelstijl zijn het leven van een zeer bijzondere vrouw en honderd jaar Duitse geschiedenis met elkaar verweven.

SCHOLTEN, JAAP

Suikerbastaard

2020, 571 p.

Drie levens zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Frederik, zoon van een invloedrijke familie, gaat in Ethiopië op zoek naar de geschiedenis van zijn opa. Mila, zijn jeugdviëndin, vergezelt hem op zijn reis want is op zoek naar haar vader die in Ethiopië werkte en die ze nooit leerde kennen. Marinus emigreert in 1959 om er een suikerfabriek uit de grond te stampen. Hij hoopt drie jaar later en een stuk rijker terug naar Nederland te gaan om er met zijn jeugdliefde te trouwen. Jaap Scholten won in 2011 de Libris Geschiedenis Prijs met 'Kameraad Baron'. In het lijvige 'Suikerbastaard' bewijst hij een innemend verhaal te kunnen schrijven met oog voor detail en aandacht voor historische feiten. Fictie en realiteit worden kunstig verweven. Hij slaagt erin een mooi verhaal te brengen over de zoektocht naar een vader en ondertussen ook de verhoudingen tussen blank en zwart en de dominantie van Nederland in Ethiopië met kritische blik te bekijken. Brieven, foto's en dagboekfragmenten geven het verhaal een extra dimensie. Sterke historische roman.

SCHULMAN, ALEX

De overlevenden

Zweeds, (2020), 2021, 240 p.

De Zweedse auteur (1976) komt na autobiografische boeken met deze autobiografisch sterk ingekleurde debuutroman, genomineerd voor 'Svenska Dagbladets Litteratuurpris 2020' en internationaal een groot succes. Het is het verhaal van drie jonge mannen die terugkeren naar het eenzaam gelegen zomerhuis, waar zij ooit samen met hun ouders en de hond Molly de lange zomervakanties doorbrachten. Benjamin, Nils en Pierre voeren de urn met de as van hun moeder mee, want mama wil worden uitgestrooid in het meer bij het huisje. In retrospectieven borrelt een traumatisch verleden naar boven. Het voortdurende gevecht met elkaar en om liefde, aandacht en waardering van hun onvoorspelbare ouders. Zij zijn hoofdzakelijk met zichzelf, hun slaap- en drinkgewoontes en een 'verdeel-en-heers-opvoeding' van hun zoons bezig. Benjamin veroorzaakt in een dicht bij de 'stuga' gelegen transformatorhuisje een explosie, met Molly als slachtoffer. Pas veel later wordt het werkelijke familietrauma duidelijk. Een pakkende, psychologisch

diepgaande roman met pijnlijke herkenningspunten. Zeer aanbevolen.

SHAFAK, ELIF

Het eiland van de verdwenen bomen

Engels, 2021, 364 p.

De liefde tussen de jonge Grieks-christelijke Kostas en de Turks-islamitische Defne brengt hen in het onrustige Cyprus van begin jaren '70 in gevaar. Kort voor de Turkse invasie in juli 1974 reist Kostas gedwongen naar Engeland. Ruim 25 jaar later keert hij terug en bloeit hun liefde weer op, ondanks beider verliezen. Ze vestigen zich in Londen, waar dochter Ada geboren wordt. Zestien jaar later treurt tiener Ada om haar gestorven moeder en probeert ze meer te weten te komen over het verleden via haar tante Meryem die voor het eerst op bezoek komt. De bekende Turkse, in Engeland wonende en in het Engels schrijvende, auteur (1971) staat bekend om haar engagement, met name als het gaat om vrouwenrechten, migratie en aandacht voor de natuur. Heen en weer springend in de tijd brengt ze deze en diverse andere thema's onder in een daardoor volle roman met magisch-realistische trekjes. Grote delen van het verhaal komen tot de lezer vanuit het ik-perspectief van de vijgenboom, wat enige gewenning vraagt. Maar al met al is dit een aansprekende literaire roman voor lezers en leesclubs.

SIEBELINK, JAN

De blauwe nacht

2014, 316 p.

Deze roman speelt zich af in de vroege jaren zestig van de 20e eeuw in Parijs, ten tijde van de bomaanslagen van de rechts-extremistische terreurorganisatie OAS die ook een rol spelen in het verhaal. Hoofdpersoon is de gepensioneerde Simon Aardewijn, een gevoelig, succesvol man met een mooie vrouw, volwassen dochter, kleindochter en huisje nabij Parijs. Hij is eindelijk bezig met het voltooiën van zijn dissertatie over de Franstalige decadente, fin de siècle esthet Joris-Karl Huysmans (1848-1907), auteur van 'À Rebours' (de door Siebelink zelf vertaalde roman 'Tegen de keer'). Altijd op zoek naar schoonheid en liefde in zintuigen, leven en literatuur beleeft hij in een koortsachtige, droomachtige periode een intense, hartstochtelijke romance met de jonge vrouw Judith die hem op de rand van de afgrond brengt. Een boeiende en meeslepende roman over schoonheid, decadentie, mystiek en liefde, vol symboliek en verwijzingen (ook naar Siebelinks eigen bekende roman 'Knielen op een bed violen', de auteur noemde het zelf een tweeluik). Tegelijkertijd is het verhaal doordrenkt met de sfeer van begin jaren zestig in Parijs. Achterin een lijst met vertalingen van gebruikte Franse woorden en zinnen.

NIEUW

SIEBELINK, JAN

Brengschuld

2022, 172 p.

Een diepgaande literaire roman over familiezeer, schuldgevoelens en trauma's. De jonge Ruben Sievez vertelt het verhaal van hoe geldgebrek de kwekersfamilie noopte een deel van hun grond te verkopen. Door de bouw van een grote tennishal aan de rand van hun overgebleven terrein komt de wereld binnen. Het paradijs raakt verstoord en de ondergang van de kwekerij is aanstaande. In bloemrijke taal geschreven. Met name geschikt voor een literaire lezersgroep. Jan Siebelink (Velp, 1938) is een bekende Nederlandse schrijver, politicus en essayist. Hij schreef meer dan veertig boeken. Zijn werk werd in meerdere landen uitgegeven en won verschillende literaire prijzen, zoals de F. Bordewijk-prijs en de Littéraire Witte Prijs.

SIEBELINK, JAN

De buurjongen

2017, 293 p.

Hoofdfiguur in deze roman van de veelbekroonde auteur (1938), die met zijn verfilmde roman 'Knielen op een bed violen' een breed publiek bereikte, is een jongeman, Henk, met een verstandelijke en emotionele beperking. Henk verloor zijn moeder toen hij elf was. De burens, familie van het gezin Sievez uit 'Knielen op een bed violen', vingen Henk op toen zijn stiefmoeder hem slecht behandelde. In het geheim trekt Henk op zolder de kleren aan van zijn overleden moeder. Henk trouwt met Anne, maar hun relatie lijdt onder Henks beperkingen en zijn moeizame praten. Ze krijgen een dochter die Henk adoreert, maar de breuk tussen vader en kind is onafwendbaar. De roman speelt in de biotoop van Siebelinks jeugdijaren en opnieuw komen het kweken van planten en de druk van religie naar voren. De auteur slaagt er bijzonder goed in om de aparte belevingswereld, het slome denken en praten van Henk op te roepen. In interviews omschreef de auteur zich als een geestverwant van zijn personage, een eenvoudige van geest. Een ijzersterke psychologische roman, geschreven in een rake, beknopte, meeslepende stijl.

SIEBELINK, JAN

Margje

2015, 283 p.

Tien jaar na zijn succes 'Knielen op een bed violen' keert Siebelink terug naar het gezin Sievez en hun kwekerij in Velp. Dit keer staat niet de vader centraal, die in de ban raakt van een streng-christelijke groepering, maar zijn vrouw (de titelfiguur) en hun beider zonen. Tijdens een oudejaarsnacht waarin hij vergeefs wacht op zijn broer Thomas, denkt de inmiddels 73-jarige oudste zoon Ruben terug aan hoe hij voor zijn moeder het leven draaglijk probeerde te maken, verlangend naar haar liefde, terwijl zij meer gaf om zijn jongere broer. Deze op zijn beurt verlangde naar de erkenning van zijn vader die liever een dochter had gehad. In korte hoofdstukken schrijft Siebelink vooral sfeervolle scènes waarin verlangen en teleurstelling bij zowel zoons als moeder goed overkomen. Meer spectaculaire gebeurtenissen, zoals een geheime liefde van Margje, worden gesuggereerd maar niet uitgewerkt. Een veel fragmentarischer en ook lichter boek dan de voorganger die sinds 2005 honderdduizenden lezers trok, maar zeker geen makkelijk uitmelken van een eerder succes.

SIEBELINK, JAN

De overkant van de rivier

(1990), 2015, 360 p.

Het verhaal speelt zich af vanaf 1906 tot onze tijd in een Nederlands rivierlandschap. De hoofdpersoon Hanna groeit op in een omgeving van kleine boerengemeenschappen van verschillende godsdienst (hervormd, gereformeerd, katholiek). Haar man wordt veerman. Hij komt onder invloed van een streng protestantse sekte. Op het einde blijkt het incestmotief belangrijk. Sterke sfeertekening die bepaald wordt door de godsdienst en het prachtig beschreven landschap.

SIMONS & VAN DER ZIJL

De val van Annika S.

2018, 269 p.

Als is uitgekomen dat Duits politica en parlamentslid Annika Schaefer niet is wie ze voorgaf te zijn, barst de hel los. De pers belegert het appartement dat ze met haar man Walter, telg uit een Kennedyachtige familie, deelt. Hij wil geen contact meer met haar, laat haar niet binnen, haar pasjes worden geblokkeerd. Waar moet ze heen? Omdat ze nog een vrij-reizen spoorkaart heeft, reist ze per trein naar Noord-Holland, waar ze als kind met haar grootouders vakanties doorbracht. Kort na aankomst wordt haar tas gestolen en later teruggevonden in het huisje van een oude, pas overleden Joodse vrouw. Dan raakt Annika gefascineerd

door haar leven. De bekroonde auteur van diverse biografieën onder andere van Annie M.G. Schmidt, debuteert nu met haar partner die journalist en bladenmaker is, als fictieschrijver. Deze spannende thriller, het eerste deel van een serie van vijf, begint wat onbestemd, maar wordt veel beter nadat Annika zich in Anna verdiept. Vakkundig worden alle lijntjes met elkaar verbonden tot een goed opgebouwde, boeiende thriller met een verrassende ontknopning die vooruitwijst naar deel twee.

SIMONS, IDA

Een dwaze maagd

(1959), 2014, 206 p.

Gittel (12) vertelt over de tijd waarin ze opgroeit. Ze is kind van Joodse ouders die van België naar Nederland zijn verhuisd toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Haar vader, een volkomen ongeschikte zakenman, en haar moeder, een Argentijnse immigrante, hebben veel onenigheid. Telkens als de ruzies te hevig worden, reist haar moeder met Gittel naar haar ouderlijk huis in Antwerpen. Met zelfspot en ironie beschrijft ze de sociale verhoudingen van haar tijd, de economische verwarring als gevolg van de beurskrach, en de moeite die ze moet doen om de beschikking te hebben over een piano. Tegelijk tekent ze met het contrast tussen haar geloof in het goede en de keren dat haar vertrouwen beschaamd wordt, een scherp profiel van haar levensfase. De schrijfster (1911-1960) was voor de oorlog een internationaal bekend concertpianiste; deze carrière moest ze opgeven na haar gevangenschap in een concentratiekamp. Ze schreef tijdens de oorlog gedichten, die gepubliceerd werden onder de titel 'Wrange oogst'. Een roman vol inwendige spanning en harde lessen. Deze roman werd al in 1959 positief ontvangen in de pers, de laatste van vijf herdrukken verscheen in 1989. Ook nu zijn de media vol lof en de roman is een bestseller.

SLIMANI, LEÏLA

Een zachte habd

Frans, 2016, (2017), 191 p.

Bij thuiskomst in haar appartement in Parijs vindt Myriam haar twee kleine kinderen met messteken in bad. Daarna begint het verhaal. Na de geboorte van Mila en Adam koos ze toch voor haar carrière als advocaat. Haar man Paul, geluidstechnicus, kreeg steeds meer opdrachten. Zo kwam Louise als nanny bij hun in huis. Ze was zorgzaam voor de kinderen, kookte lekker, ruimde het huis obsessief op. Louise, weduwe, traumatisch verleden, schulden en contactloos, beet zich vast in het gezin. De aanvankelijke vriendschappelijke relatie met Myriam en Paul verkoelde na enkele incidenten. Toen ze het einde van haar baan zag naderen, omdat de kinderen naar school konden gaan, werd ze manisch depressief. De stress in het moderne gezin wordt herkenbaar beschreven. Het gecompliceerde karakter van Louise wordt door verschillende naasten uiteengezet. Haar omgang met de kinderen wordt in heldere, trefzekere woorden neergezet. Deze tweede roman van Slimani (1981) werd bekroond met de Prix Goncourt 2016.

SLOT, PAULINE

Dood van een thrillerschrijfster

2016, 222 p.

Acht mensen op schrijftraite op een landgoed in Griekenland. De een met nog grotere schrijf aspiraties dan de ander. In deze roman wordt het schrijven zelf gethematiseerd. Niet alleen de gasten schrijven allemaal, ook de landlady schrijft en geeft zelfs schrijflessen en -tips. Niet geheel toevallig is de auteur docent creative writing. En er zijn meer van dit soort parallellen te trekken tussen fictie en werkelijkheid. Al snel wordt duidelijk dat ook de titel doet vermoeden dat fictie en werkelijkheid in elkaar overlopen. Tussen de regels door wordt kritiek gegeven op het genre van de literaire thrillers. Gewaagd, als je zelf binnen dat

genre valt. Bovendien zou je zelf de lessen moeten toepassen, die je in je roman geeft. Daar is de auteur niet altijd in geslaagd. Doordat het schrijven zelf gethematiseerd wordt, in combinatie met de schrijflessen die gegeven worden, is het einde van het verhaal weinig verrassend. Door de tips die gegeven worden, zie je het plot al van verre aankomen. Misschien dat het adjectief 'literair' inderdaad beter weggelaten kan worden bij thrillers. Naast non-fictie heeft de auteur ook enkele romans uitgebracht.

SMIT, SUSAN

De eerste vrouw

2016, 286 p.

Hoofdpersonen in deze liefdesroman zijn de Amerikaanse zangeres Geraldine Farrar (1882-1967) en de Nederlandse acteur Lou Tellegen (1881-1934), personen die in het echt hebben bestaan en wiens societyhuwelijk destijds al tot de verbeelding sprak. We hebben het over het begin van de twintigste eeuw, toen operasterren en toneelspelers furore maakten en de stomme film zijn intrede deed. De jonge zangeres Geraldine Farrar zingt in de grote concertzalen van Europa. Zij leeft voor haar kunst en voelt er niets voor om zich te binden. Een tweede plotlijn vertelt hoe Lou Tellegen in Parijs aankomt waar hij acteur wil worden. Hij poseert er voor de beeldhouwer Rodin. Als Geraldine en Lou elkaar ontmoeten slaan de vonken over. Lou is de man die Geraldine niet kan weerstaan, hoewel zij weet heeft van zijn duistere zijde. Na Lou's dood kijkt Geraldine terug op haar grote liefde, op de carrière die Lou en zij maakten in Hollywood en op het tragische verloop van hun huwelijk. Susan Smit (1974) excelleert in deze roman op alle fronten. Vooral de opbouw is geraffineerd en de karakters gaan voor je leven. Een aanrader!

SMIT, SUSAN

Tropenbruid

2020, 239 p.

Historische roman van de auteur van onder andere 'Gisèle'. 1907: Anna Prinsenhoeck is als vondeling opgenomen in het Amsterdamse Burgerweeshuis. Tegen haar achttiende jaar werkt ze in het naaiatelier van het weeshuis en wacht haar een toekomst als huisbediende. Omdat Anna vaak neerslachtig is en droomt van een ander leven, reageert ze in 1907 op een huwelijksadvertentie en vertrekt als bruid van bestuursambtenaar Willem Francken naar Batavia. Na aankomst blijkt haar man koel en afstandelijk, dient Anna alleen als statussymbool voor Willems carrière en brengt Indië geen vrijheid, maar een leven vol ingewikkelde omgangsvormen. Bovendien heeft Willem kinderen van Srie, een njai (Indische concubine) die hij heeft verstoet. Anna legt zich niet neer bij de haar toebedachte rol en gaat naar Srie op zoek, wat haar niet in dank wordt afgenomen. Intussen wordt Anna verliefd op de knappe opstandige Regi. De afloop van de roman doet wat gekunsteld aan, maar de thematiek en beschrijvingen van het koloniale huishouden zijn pakkend. Makkelijk leesbaar. Met nawoord van de auteur. Past in de huidige belangstelling voor de rol van de vrouw in de koloniën.

SOPINKA, HEIDI

De taal der dieren: het woordenboek

Engels, (2018), 336 p.

Roman gebaseerd op het leven van kunstenaar Leonora Carrington die een relatie had met Max Ernst. We volgen kunstenaars Ivory Frame in haar wereld, ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Ze komt oorspronkelijk uit Engeland en is vertrokken naar Parijs, waar ze zich laaft aan het kunstenaarsmilieu. Ze is verliefd op een getrouwde Russische kunstenaar, Lev. Ze streeft een carrière als kunstenaar na, met de bijkomende strubbelingen. Terwijl ze probeert Lev zoveel mogelijk te zien, breekt de Tweede Wereldoorlog uit en wordt haar leven onderbroken. Ze vlucht.

Het verhaal gaat verder wanneer ze al in de negentig is en werkt aan een woordenboek van diertalen. Een brief zet haar leven compleet op z'n kop; welke betekenis moet ze hier aan geven? Terugkijkend, wat betekende het allemaal? De auteur weet op intrigerende wijze feit en fictie met elkaar te verbinden en een dromerig, wijs, feministisch verhaal te vertellen. Debuutroman van de Canadese auteur.

SPIT, LIZE

Ik ben er niet

2020, 570 p.

Leo en haar vriend Simon wonen jaren samen in Brussel. Ze hebben beiden hun moeder verloren en geen contact met hun vader. Wanneer Simon op een nacht hyper thuiskomt met een tattoo achter zijn oor, is Leo geschokt. Ze herkent hem niet meer. Hij slaapt niet en is achterdochtig. Leo praat er met niemand over. Uiteindelijk biecht ze het op bij Lotte, haar enige vriendin. Zo komen ze bij de psychiater terecht die Simon slaappillen geeft. Een pleister op de wond. Leo wil rust en gaat een nacht naar Lotte. Bij thuiskomst heeft Simon zichzelf verwond en het huis verwoest. Simon wordt opgenomen. Terug thuis is hij lusteloos en afhankelijk. Leo wil de oude Simon terug en vraagt andere medicatie. Simon wordt weer ziek. Hij gaat over tot een actie die voorgoed Leo's vriendschap met Lotte verwoest. Door afwisseling van heden en verleden wordt de spanning prachtig opgevoerd. Mooie beeldspraak voor verwoording van gevoelens en geweldige contrasten tussen Lotte's perfecte leven en Leo's worstelingen. Intens, beklemmend. De lezer wordt tijdens het lezen één met Leo die wanhopig zoekt naar een strohalm, maar steeds dieper in een eenzame put valt. Tweede roman met autobiografische elementen van de Belgische schrijfster (1988), die met haar debuut 'Het smelt' diverse literaire prijzen won.

SPOOR, HENDRICKJE

Vader en dochter

2015, 316 p.

Wie de romans van de schrijfster kent, zou dit relaas van een vadersdochter over haar opvoeding kunnen lezen als een verzameling ervaringen die de inspiratie voor haar fictie zijn geworden. Tegelijkertijd kan het leven van deze dochter, geboren in 1963, gelezen worden als een kritiek op wat de libertaire levensstijl van geregeld scheidende en verhuizende ouders bij de kinderen aanrichtte. Vader André Spoor, vooral bekend geworden als hoofdredacteur van NRC Handelsblad, was een man die voortdurend aan nieuwe affaires begon, maar zijn dochter trouw bleef en haar liefde voor literatuur stimuleerde. Tussen alle woede en depressies van verstoten vrouwen en minnaresses door en geplaagd door bezorgdheid over haar broertje Daniël probeert de op school gepeste Hendrickje toch een eigen weg te vinden, zonder ooit een 'normaal' gezinsleven te kennen. Net als haar vader kan ze evenmin tevreden zijn met een bestaan in Nederland. Terwijl haar vader naar een hartinfarct toeleeft, is de dochter ook vaak ziek, depressief, ingestort – maar saai of humorloos wordt het leven van de familie Spoor nooit. Een onbarmhartig maar ook liefdevol portret van een vader-dochter-relatie in de jaren zeventig, een 'éducation sentimentale' van beiden, in Nederland, Frankrijk en de VS, met veel brieven.

STAHLIE, MARIA

Egidius

2014, 507 p.

Annette van 't Hoff, dochter van een ongelukkige vader en linkse moeder, is tien als ze in 1972 nauwgezet de Olympische Spelen in München volgt (deel I) en haar moeder haar in vertrouwen vertelt over een abortus die ze niet lang geleden heeft laten verrichten (toen nog illegaal!). Annette beeldt zich een fantasiebroertje

in, Egidius, en neemt zich voor te leven voor twee. Haar vader pakt op een dag zijn koffer en verdwijnt spoorloos. In deel II is Annette 21 jaar, studeert kunstgeschiedenis in de VS en raakt geïnteresseerd door een stilleven van Pieter Claesz. Ze wordt een gevierd kunsthistoricus, trouwt, krijgt twee zonen, gaat wonen in het mooiste deel van Amsterdam maar komt in een midlifecrisis, raakt haar jeugdige vuur kwijt, voelt zich moedeloos én schuldig omdat zij met haar slappe houding een tegenpool van haar zoon is geworden. Ziet ze nog een oplossing om haar leven opnieuw zin te geven? De auteur (1955) is op dreef in haar negende roman, een krachtig verteld, politiek geladen ondergangsverhaal, over verlies van hooggestemdheid en keuzes maken, in vier delen (van 1972 tot 2005).

STAHLIE, MARIA

De middelste dag van het jaar

2017, 271 p.

De middelste dag van het jaar verwijst naar 2 juli, de sterfdag van Andrei, echtgenoot van Sylvia, die twintig jaar geleden werd vermoord. Het is een snikhete dag en Sylvia, tweemaal gescheiden en moeder van twee volwassen kinderen, gaat naar het graf om hem te herdenken. Daar ontmoet ze Lucien, die ze twintig jaar terug voor het laatste heeft gezien. Deze ontmoeting leidt tot heftige emoties, herinneringen en bekentenissen, tot een wederzijdse catharsis. Het verhaal beschrijft in cameraperspectief die ene hete dag.

STEENBEEK, ROSITA

Intensive care

(2004), 2017, 157 p.

Kort na het overlijden van haar vader raken de schrijfster en haar moeder ernstig gewond bij een verkeersongeluk. De chauffeur, een neef, overlijdt ter plaatse. De ervaringen van Rosita Steenbeek (1959) worden nauwgezet door haar beschreven: opname op de intensive care, operaties en het langzame herstel. Behalve voor haar eigen situatie heeft Rosita ook oog voor andere patiënten en de aandacht, het geduld en de professionaliteit van het verplegend personeel. Tijdens de lange weg naar herstel verwerken Rosita en haar moeder het overlijden van hun man en vader. Hij stierf in hetzelfde ziekenhuis waarin zij nu liggen en de behandelaars zijn ook deels dezelfde personen. Een aangrijpend verhaal met veel herinneringen en nauwkeurige beschrijvingen over verdriet en groei.

NIEUW

STEENBEEK, ROSITA

Julia

2022, 316 p.

Een historische roman van Rosita Steenbeek over Julia Caesaris Maior, de dochter en het enige kind van keizer Augustus. Zij is eigenzinnig, maakt verre reizen en verkeert in een literaire kring van geestverwanten – waaronder haar grote liefde Iullus Antonius – die moet aanzien hoe de Republiek verandert in een keizerlijk regime. In deze kring worden subversieve teksten geschreven en plannen gesmeed die gevaar voor Julia kunnen betekenen. In beeldende stijl geschreven, met veel aandacht voor de historische achtergrond. Voor liefhebbers van (vrouwen)geschiedenis. Rosita Steenbeek (Utrecht, 1957) is een bekende Italiaans-Nederlandse schrijfster, actrice en actrice. Ze schreef meerdere boeken. Haar werk werd in meerdere landen uitgegeven.

STEENBEEK, ROSITA

Rose

2015, 351 p.

Rose is de naam van de grootmoeder van de auteur (1959). De geschiedenis begint in 1920 en schetst de situatie van een

Joodse familie tegen de achtergrond van Europa dat door de Eerste Wereldoorlog verwoest is. De familie woont in Duitsland waar frustratie bestaat over het verlies van de oorlog, dat economisch bankroet is, arm en vernederd en opgezadeld is met herstelbetalingen. Dat alles blijkt weer een voedingsbodem te worden voor de Tweede Wereldoorlog. Het knappe van het verhaal is dat aan de hand van het geschilderde portret van een gezin de wanhoop en de dreiging van gevaar voelbaar worden in de tussenliggende jaren. Hoofdpersoon Rose ontmoet een Nederlandse dominee en vestigt zich in Nederland. Andere leden van de familie waaiëren uit over Europa en daarbuiten, in een poging het noodlot te ontvluchten, namelijk de opkomst van de nationaalsocialisten. De roman laat voelen hoe de situatie steeds drukkender, onheilspellender en antisemitischer wordt. Indringend en goed geschreven. Met enkele zwart-witfoto's.

STRATEN, HENK VAN

Ernest Hemingway is gecancelled

2020, 286 p.

Deze roman is het tweede deel van wat de auteur (1980) de 'Witte mannen-trilogie' noemt. Na de mini-gijzelingsthriller 'Kwaad bloed'* staat nu opnieuw een in het nauw gedreven witte man centraal. De, als enige naamloze, hoofdpersoon, fotograaf in een museum, ziet zijn tentoonstelling over Hemingway 'gecancelled' worden door activisten die in protest komen tegen de te masculiene schrijver. Daarnaast is de hoofdpersoon uit de gratie geraakt door een klacht tegen hem over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Zijn leven is tamelijk vastgelopen als op een dag dakdekker Ronnie van Boekel en diens zoon in zijn leven verschijnen. Zij nemen hem mee naar een les middeleeuws zwaardvechten, waar hij in gedachten de vijanden in zijn leven aan het zwaard rijgt. Als hij op een dag daadwerkelijk met dat zwaard een misdaad begaat en in de cel belandt, vindt hij daar zijn geluk en berusting. Een rijk boek dat optimaal de tijdsgeest anno 2020 raakt, actuele maatschappelijke kwesties aan de kaak stelt, en vooral de zo lang voor lief genomen normen en waarden van de witte heteroman bevraagt. Nieuwe Nederlandstalige literatuur, waarin vele actuele thema's zoals #metoo, Black Lives Matter en social justice aan de orde komen.

STUART, DOUGLAS

Shuggie Bain

Engels, 2020, 445 p.

In het Glasgow van de jaren tachtig is Shuggie (Hugh) Bain degene die op zijn alcoholistische moeder past. Ze leven in grote armoede. Soms is er gewoon geen eten, soms moeten de munten uit de gasmeter uitkomst bieden. De vader heeft het gezin al lang verlaten, de oudste zus vertrekt al jong naar Zuid-Afrika, de grote broer gaat het huis uit zodra hij kan, maar kleine Shuggie blijft door alles heen loyaal aan zijn moeder. Zelf worstelt hij met zijn identiteit, hij wordt vreselijk gepest en voor homo uitgescholden. Het zegt hem allemaal niks. Hij houdt gewoon niet van voetballen en de manier waarop mannen met vrouwen omgaan. Het verhaal, dat vrijwel geen humor of lichtheid kent, geeft een realistisch beeld van het leven van de onderklasse in Britse steden, dat in het Thatchertijdperk nog zwaarder was dan tegenwoordig. De gebeurtenissen zijn voor een groot deel autobiografisch en het taalgebruik is doorspekt met typisch Schotse uitdrukkingen. Het boek is het debuut van de auteur. Winnaar Booker Prize 2020.

SWAAK, KLAAS

Op de helling

2014, 186 p.

Een gepensioneerd kapitein van 'de grote vaart' koopt in Noord-Groningen een vervallen werf en een binnenschip. Samen met een ex-werknemer van die werf, met wie hij een soort van vriendschap

sluit, begint hij aan het opknappen van de loods op de werf en het vervallen schip. Deels leren ze elkaars geschiedenis kennen die er vooral een is van mislukte relaties met vrouwen. Dan komen er ontwikkelingen die voor beiden nieuwe perspectieven voor de toekomst geven. Een goed geschreven roman die veel lezers zal kunnen boeien. De auteur (1935) heeft geen literaire ambities, maar de stof van zijn roman zou zeker als filmscript kunnen dienen.

SWARD, ANNE

De onzichtbare bruid

Zweeds, (2017), 2019, 303 p.

In het begin denk je eerder aan een kostuumdrama uit oude tijden dan aan 1945. De zwangere zeventienjarige Sandrine bevindt zich in een steenkoud Zweden, na een verschrikkelijke oorlogservaring. Ze wordt gered door de rijke Ivan Ceder die haar huwt. Zo wordt ze onderdeel van zijn aristocratische, kille familie. Nog tijdens de bruiloft wordt het kind geboren. Sandrine weigert elk contact met het meisje, maar dienstmaagd Vanna ontfermt zich over haar. Ivan en zijn familie hebben donkere kanten, maar Sandrine heeft zelf ook haar geheimen. Langzaam wordt een en ander duidelijker en lijkt het net zich rond haar te sluiten. De roman betovert van begin tot eind. Het verhaal is gruwelijk en bloedstollend spannend. De lezer kan soms denken vat te krijgen op het verhaal, maar wordt steeds weer verrast. De auteur schrijft beeldend en filmisch. Een aangrijpend boek met hoofdrollen voor fascinerende vrouwen. Vierde roman van de auteur, die een grote Zweedse lezersprijs won met 'Het huis van de parelvisser'*. Een roman over de oorlog, maar heel anders dan andere.

SWIFT, GRAHAM

Moeders zondag

Engels, 2016, 158 p.

30 maart 1924: 'Moeders zondag', de jaarlijkse dag waarop het Engelse huispersoneel vrij kreeg om moeder te bezoeken. Een prachtige lentedag, maar het intelligente 22-jarige dienstmeisje Jane Fairchild (zij zal zich later tot een bekend schrijfster ontwikkelen) is niet naar haar moeder: ze is vondeling. Ze ligt naakt na te genieten op het bed van Paul Sheringham, de enige zoon van een naburige welgestelde familie die niet in de Eerste Wereldoorlog sneuvelde en met wie zij al jarenlang een geheime liefdesrelatie onderhoudt. Paul loopt ongekleded door de zonovergoten kamer, 'zorgeloos als een of ander naakt dier'. Hij moet naar een lunchafspraak met zijn 'verstandsverloofde', maar hij haast zich vooralsnog niet. Beiden realiseren zich de consequenties van de verlovingsverloofing voor hun relatie. De uiterst gedetailleerd en zeer sensueel beschreven idylle verheft de hartverscheurende wending die deze 'bijna junidag in maart' uiteindelijk krijgt. Maar dit verhaal blijft niet zozeer in herinnering om het plot; wat het onvergetelijk maakt, is de bedwelmend mooie vertelling.

TELLEGEN, TOON

De trein van Pavlosk en Oostvoorne

(2000), 2016, 189 p.

Toon Tellegen (1941) heeft altijd de gewoonte om met zichzelf goed af te spreken wat de voorwaarden zijn waarbinnen hij zijn verhaal schrijft. De afspraken met zichzelf lijken bevorderlijk voor de creatie. Voor deze verhalenbundel moest, liefst als eerste woorden, maar in elk geval in de eerste zin 'mijn grootvader' voorkomen. Deze grootvader is een na de revolutie naar Nederland geëmigreerde Rus die prachtige, wonderbaarlijke verhalen kan vertellen, verhalen die van de aan zijn lippen hangende kleinzoon wel een schrijver moesten maken. Dat ze naar alle waarschijnlijkheid veelal door Tellegen aan zijn grootvader worden toegeschreven, is onbelangrijk en maakt de hommage aan de verbeelding die dit boek is, niet minder persoonsgebonden. De

grootvader is Tellegens muze. De romantiek en het verlangen van de man, de directe fantasie, het beeldende vermogen, en natuurlijk niet in de laatste plaats het verre en fascinerende van een vroeger Rusland. Het laatste verhaal heet 'De steppe' en daarin komen de luisterende Tellegen en zijn grootvader samen in hun hunkering naar de steppe, een soort 'hiernamaals'. Een schitterende verhalenbundel, Tellegen op zijn best.

THEROUX, PAUL

De grote spoorwegcarrousel

Engels, (1975), 2015, 349 p.

Een must voor iedere treinminnaar. Van Londen treint Theroux naar Parijs, neemt daar de Orient-Expres en reist daarna met allerlei treinen door Aziatische landen - zelfs dwars door de oorlog in Vietnam - naar Japan om daar in ultra-snelle treinen te zitten, waarna hij met de Transsiberie-Expres terugreist naar Moskou vanwaar hij naar Hoek van Holland spoort om de boot terug naar Londen te nemen. De anekdotes maken dit een boek voor alle lezers.

THIJS, DOLORES

Het huis aan de Sont

2015, 252 p.

De Deense barones Karen Blixen (1885-1962) werd vooral bekend door haar in 1937 gepubliceerde en in 1985 succesvol verfilmde memoires 'Out of Africa', over het leven op een koffieplantage in Kenia in de jaren 1914-1931. Deze roman is als een vervolg hierop te beschouwen en beschrijft, gezien door de ogen van Blixens huishoudster, het leven van de schrijfster na Afrika op het familielandgoed Rungstedlund in Denemarken. Daar bouwt Blixen, ondanks haar ziekte (syfilis) en voortdurende heimwee naar Afrika, een nieuw leven op en creëert een eigen wereldje met excentrieke verkleedpartijen, vreemde feesten en rituelen. Zelf kinderloos en hongerend naar liefde en genegenheid raakt ze erg gesteld op het zoontje van haar huishoudster. In haar nawoord vertelt Dolores Thijs hoe ze tijdens een bezichtiging van het landgoed Rungstedlund (nu het Karen Blixen Museum) deze voormalige huishoudster van Blixen ontmoette, die haar vele verhalen over de schrijfster vertelde. Thijs bezocht haar later nog een paar keer en die gesprekken vormen de basis van deze roman die een mooi beeld geeft van Blixens leven na Afrika. Met een korte biografie van Blixen en een bronnenopgave.

THOMÉSE, P.F.

De onderwaterzwemmer

2015, 252 p.

Roman in drie delen. In deel 1, 'Nachtrivier', verliest Tin van Heel tijdens de oorlog zijn vader als ze de rivier overzwemmen. Schuldgevoel achtervolgt hem. Zijn moeder verwijt hem het verlies. In deel 2, 'Iets rechtzetten', is Tin getrouwd met Victorine en hebben ze een dochter Nikki. Vic wil haar albino adoptiefzoon uit Afrika halen. Voor Tin is de reis naar de 'nepzoon' om wie hij niet heeft gevraagd een nodeloze omweg naar huis, naar zijn dochter. In deel 3, 'Boven water', probeert de stervende Tin dromend het leven dat hij leidde en de weg naar zijn dochter terug te vinden. De roman heeft een onverwacht einde. Thomése (1958) laat in deze roman de kwetsbaarheid, de eenzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van de mens zien. De mens zal zelf het noodlot moeten keren.

THOMÉSE, P.F.

Schaduwkind

(2003), 2015, 108 p.

Indringend relaas van de bekende auteur Thomése [1958], die eerder verhalen en romans schreef en in 1991 de AKO Literatuurprijs kreeg voor 'Zuidland'. Anders dan zijn eerdere

uitgaven is dit verhaal autobiografisch. Het is onderverdeeld in een vijftigtal korte fragmenten en gaat over de dood van zijn pasgeboren dochtertje Isa. Thomése wisselt passages van ontredde rouw en sprakeloosheid af met stukjes over het geluk van het prille vaderschap. Het boekje is opvallend onemotioneel en met een zekere afstand geschreven vanuit een mannelijk (vaderlijk) perspectief. De auteur probeert het onzegbare te zeggen in een mooie literaire en symbolische taal, met als doel zijn schaduwkind (een soort engeltje) vast te leggen in die taal. Voor een breed publiek.

TÓIBÍN, COLM

Nora

Engels, (2014), 2015, 378 p.

Deze bekroonde en soepel vertaalde roman voor een breed publiek van de bekende Ierse auteur (1955) met als hoofpersoon het titelpersonage is gebaseerd op en een ode aan zijn in 2000 overleden moeder. Nora is weduwe en moet vier kinderen, twee jongens en twee meisjes, opvoeden. Ze verkoopt hun huisje bij de zee en krijgt haar oude kantoorbaan terug. Toen ze er vroeger werkte, was het al een minderwaardige baan voor de jonge slimme vrouw en tijdens haar huwelijk proefde ze ervan om van haar vrijheid te genieten. Daarom weert ze zich kranig tegen een bazin die haar het leven zuur maakt. We zien knap geschilderd hoe Nora stap voor stap in het nogal conservatieve provinciestadje Enniscorthy met vallen en opstaan haar eigen weg gaat, zonder dat men zich van haar afkeert. Ze gaat op zangles en wil in het koor zingen. Ze wordt zekerder van zichzelf en weet door dreiging met protest haar zoon Connor te redden van een lager klasniveau. Oudste zoon Dolan interesseert zich voor fotografie en dochter Aine wordt in die jaren zestig politiek bewust (begin van de Troubles). Een prachtboek.

TOWNSEND, SUE

De vrouw die een jaar in bed ging liggen

Engels, (2012), 2014, 368 p.

Eva Beaver uit Leicester (getrouwd met een wetenschapper en moeder van een neurotische, hoogbegaafde tweeling die net het huis uit is) besluit uit onvrede met haar bestaan een jaar in bed te blijven. Het ontwricht de mensen om haar heen. Na verloop van tijd haalt ze met haar actie Facebook, de televisie, krijgt ze speciale gaven toegedacht en wordt haar huis een soort bedevaartsoord. Mensen gissen: is ze gek, heeft ze straatvreze, is het een trauma, is ze een medium, kan ze voorspellen? En wie of wat krijgt haar uit bed? Een hilarisch boek over een echtgenote en moeder die plotseling al haar werkzaamheden staakt en daardoor haar omgeving in totale verwarring brengt, niet het minst haar overspelige man. Het verhaal beweegt tussen hilarisch en serieus, roept herkenning op maar ontroert ook. Het boek verschijnt als tweede uitgave in de serie LINDA.boeken, een samenwerkingsverband tussen het glossy tijdschrift en uitgeverij Nijgh en Van Ditmar. De schrijfster (1946-2014) werd bekend door haar bestsellers over het leven van Adrian Mole.

TREMAIN, ROSE

Gustav en Anton

Engels, 2016, 299 p.

Een in armoede opgroeiende Zwitserse jongen ontwikkelt een levenslange vriendschap met een even oude, getalenteerde Joodse jongen, waarbij hun levens sterk verweven raken. Opgebouwd in drie delen, 65 jaar omvattend, met alwetende verteller. Getiteld en gedateerde hoofdstukken. Deel 1 bestrijkt de jaren 1947-1952 en vertelt de jeugdjaren. Deel 2 stapt terug naar 1937-1942, met de instroom van Joodse vluchtelingen. Het problematische huwelijk van de ouders van de centrale figuur en het morele dilemma van de vader is onderwerp. Deel 3 speelt van

1992-2002 en is de afronding van de thema's: zoeken naar geluk, verraad en levenslange onbaatzuchtige vriendschap. Zorgvuldig taalgebruik, levendige dialogen en beeldende couleur locale. De psychologische karaktertekeningen zijn empathisch. Gesitueerd in een Zwitsers dorp en in Davos. De Britse schrijfster (1943) werd meermalen bekroond.

TREUR, FRANCA

Dorsvloer vol confetti

(2009), 2014, 259 p.

De 12-jarige Katelijne groeit op als het enige meisje tussen zes broers in een streng (bevindelijk) gereformeerd Zeeuws boerengezin eind jaren tachtig, begin jaren negentig. Het intelligente, fantasievolle kind voelt zich een buitenbeentje, als meisje wordt ze nauwelijks betrokken bij het boerenwerk, en omdat het in het gezin over weinig anders gaat, wordt ze vaak buitengesloten. Ze vlucht weg in fantasie en verhalen: bijbel- en bekeringsverhalen, kerk- en dorpsroddel, familieverhalen, maar ook boeken. Sprookjes, verboden 'omdat het leugens zijn die haar kunnen afhouden van de waarheid' leest ze stiekem toch. Voorzichtig zet ze de eerste schreden in de 'buitenwereld'. Een goed geschreven, boeiende debuutroman over opgroeien als meisje in een reformatorisch Zeeuws boerenmilieu, treffend, kritisch, met humor maar ook liefdevol verbeeld door Treur die zelf zo opgroeide. Met haar vrouwelijk perspectief vult deze veelbelovende jonge auteur het rijtje Siebelink, 't Hart en Wolkers mooi aan. Voor een breed publiek. Franca Treur (1979) studeerde Nederlands en literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden en schrijft voor NRC Handelsblad en nrc.next. Winnaar Selexyz Debuutprijs 2010.

TREUR, FRANCA

Hoor nu mijn stem

2017, 349 p.

Ina groeit op in een streng gereformeerd milieu in Zeeland bij haar opa en zijn twee ongetrouwde zussen, nadat haar ouders zijn verongelukt toen zij drie jaar oud was. Ze probeert als kind net zo gelovig te worden als haar oudtante Ma en trouw aan het geloof te zijn. Maar als ze opgroeit en in Leiden gaat studeren begint ze te twijfelen: moet ze het geloof volledig wegdoen? Ze maakt carrière als presentator bij een radioprogramma en verandert haar naam in Gina. Totdat haar relatie wordt verbroken en ze tijdelijk terug gaat naar Zeeland om haar ongeneeslijk zieke tante bij te staan. Haar plaats bij de radio wordt onmiddellijk ingepikt. In Zeeland wordt ze op zichzelf teruggeworpen en ontdekt ze wat ze ook verloren heeft. Het verhaal is boeiend geschreven in een prettige stijl en taalgebruik. Het verhaal wisselt steeds van perspectief tussen de jong opgroeiende Ina (ik persoon) en de volwassen Gina (derde persoon), waardoor je als lezer direct gegrepen wordt. Vierde roman van deze auteur (1979) die doorbrak met haar verfilmde debuut 'Dorsvloer vol confetti'.

TREUR, FRANCA

De woongroep

2014, 338 p.

Tweede roman van de auteur (1979) die met haar debuut 'Dorsvloer vol confetti' veel succes had. De 28-jarige Eleonoor heeft het ogenschijnlijk goed voor elkaar, ze heeft een standvastige relatie met Erik en verdient als afgestudeerde communicatiewetenschapper ruimschoots genoeg als freelancer om haar hobby 'shoppen' en haar verlangen naar de nieuwste elektronica te kunnen bevredigen. Maar ze vindt haar leven nogal doelloos en gewoontjes en besluit in een idealistische woongroep te gaan wonen in een oud voormalig weeshuis in Amsterdam-Oost. Daar komt ze terecht bij een bonte verzameling mensen met ingewikkelde onderlinge verhoudingen, moet ze zich voordoen als

vegetariër en gaat actievoeren waarbij ze rechtstreeks tegenover Eriks vader komt te staan. Hoewel niet autobiografisch, net zomin als haar debuutroman, maakte de auteur bij het schrijven van deze roman gebruik van haar eigen ervaringen in een woongroep. Geestige, in een wat laconieke stijl geschreven roman met raak getroffen sfeer en dialogen, herkenbare situaties en een overtuigende, eigentijdse hoofdpersoon op zoek naar de zin van het leven. De roman alleen te zien in het licht van haar succesvolle debuut over een jeugd in een orthodox-christelijke Zeeuwse gemeenschap is appels met peren vergelijken.

NIEUW

TRUIJENS, ALEID

Leven in de verbeelding

2022, 598 p.

Chronologisch geschreven biografie van de schrijfster Hella Haasse (1918-2011) die tijdens haar leven niet de erkenning kreeg die ze verdiende en die zich altijd als een buitenstaander beschouwde. De biografie, tevens journaliste, heeft gebruikgemaakt van nagelaten brieven en gesprekken met de dochters van Haasse, maar ook van het familiearchief met Haasses 'verboden gedachten', opgetekend in wat ze haar 'zwarte schrift' noemde. Ze zet Haasse onopgesmukt en zonder vooringenomenheid neer als een schrijfster voor wie haar werk de grote drijfveer in haar leven was, meer nog misschien dan haar huwelijk, dat problematisch verliep. Haasse werd geboren in Nederlands-Indië, maar werd als zesjarige in een kinderpension in Nederland ondergebracht. De eenzaamheid die ze daar ervoer en die haar niet meer verlaten heeft, splitste haar op in een teruggetrokken persoonlijkheid waar het haarzelf betrof en in een zelfbewuste auteur als het om haar werk ging. Met zwart-witfoto's plus verantwoording daarvan, een uitgebreid notenapparaat, vermelding van interviews en een lijst van het werk van Haasse. Goede, uitgebreide en prettig leesbare biografie van een grote schrijfster die niet vergeten mag worden.

VAN HEERDEN, ETIENNE

Klimtol

Zuid-Afrikaans, (2013), 2014, 399 p.

De oude professionele jojospeeler Ludo Loeloeraai lijdt onder een geheim: in zijn succesjaren heeft hij een scholier bij Tweefontein doodgereden, waarna hij doorreed. Dat schuldige verleden keert als een boemerang terug in zijn getroebleerde bestaan in het zeedorp Paternoster. Hij worstelt om aan zijn schuld te kunnen ontkomen. Er is meer: hij meent vroeger bezocht te zijn door aliens. Aan het strand van Paternoster spoelt ook een lijk aan en duikt een jonge vrouw op die de mannen seksueel bedient. Ludo (Latijn voor 'ik speel') drinkt te veel en is bang opgepakt te worden. Er zijn nog twee vrouwen die zijn leven beïnvloeden: zijn ex-minnares en zijn kleindochter, ook jojospeeler. YOYO betekent "you're on your own". Briljant spel. Broeierige, kosmopoliete vertelling over een pijnlijk verleden.

VANN, DAVID

Aquarium

Amerikaans, 2015, 252 p.

De 12-jarige Caitlin heeft een hechte band met haar alleenstaande moeder die als havenarbeider werkt in Seattle. Ze wonen ver weg van school en haar moeder maakt lange uren dus iedere dag wacht ze na school - ze is gefascineerd door vissen - een paar uur op haar moeder bij het Seattle Aquarium. Daar ontmoet ze een oude man met wie ze vriendschap sluit en iedere dag na schooltijd praat en naar de vissen kijkt. Op school sluit ze een hechte vriendschap met een Indiaas meisje die uitgroeit tot een prille, eerste relatie. Maar als haar moeder achter haar vriendschap met de oude man komt en achter zijn identiteit, worden oude wonden opengereten en loopt het volledig uit de hand tussen Caitlin en haar moeder.

Disfunctionele families, ontspoorde familierelaties en de soms gewelddadige gevolgen zijn ook in deze roman van Vann (1966) weer het hoofdthema. De natuur is minder aanwezig, op de vissen na die hier, net zoals in zijn sterke, meervoudig bekronde autobiografische debuutroman 'Legende van een zelfmoord', weer een belangrijke rol spelen. Vann's vierde roman en weer een topboek. Een in beeldende, krachtige taal geschreven boeiend verhaal met psychologisch goed onderbouwde, overtuigende karakters. Kreeg zeer goede recensies in de Engelstalige media.

VANTOORTELBOOM, JAN

Meester Mitraillette

(2014), 2015, 270 p.

Net als zijn succesvolle debuutroman 'De verzonken jongen'* (2011) speelt dit boek in het Vlaamse dorpje Elverdinge, maar nu voor en in de Eerste Wereldoorlog. Het eerste hoofdstuk grijpt direct naar de keel: de nog jonge David Verbocht staat op het punt gefusilleerd te worden. In chronologisch wisselende hoofdstukken lezen we in flashbacks hoe hij opgroeit in Gent, botst met zijn ouders en als 22-jarige onderwijzer een speciale band krijgt met één van zijn acht leerlingen van klas zes, de gevoelige Marcus Verschoppen. David kan niet integreren in de stugge, streng-katholieke dorpsgemeenschap, komt wegens zijn ongelof in de problemen met de pastoor, belandt in de gevangenis omdat men hem schuldig acht aan de verdwijning en dood van Marcus en wordt als de oorlog uitbreekt door de rechter naar het front gestuurd, waar hij onder het commando komt van een man die hem haat: boer Verschoppen. Dan komt de ware aard van beiden naar boven. Sfeervolle roman met vaak fraai Vlaams taalgebruik over een goedwillende, kwetsbare persoon die ten onder gaat aan liefde, noodlot en schuldgevoel.

VERBEKE, ANNELIES

Dertig dagen

2015, 314 p.

De veertigjarige Senegalees Alphonse Badji is van Brussel verhuisd naar de Westhoek en heeft zijn onzekere, onstuimige muzikantenbestaan ingeruild voor de zekerheid als schilder en behanger en de stilte van een grensstreek waar 'de dood het enige is wat in leven wordt gehouden'. Zijn vriendin Kat voegt zich enige tijd later bij hem. Hij is een zacht, gelukkig en breeddenkend mens. Omdat hij belangeloos openstaat voor anderen, wordt hij, hoewel hij een buitenstaander is, voor velen een vertrouwenspersoon, een 'goeroe voor hun gemoedrust', wat volgens Kat vooral komt door zijn huidskleur, zijn 'soutane van de geestelijke, het beroepsgeheim van de psychiater'. Helaas, dat kan niet goed gaan! Al snel blijkt de dualiteit: goed wordt verdrongen door slecht, een vriend ontpopt zich als een vijand, zoals ten volle blijkt uit het schrijnende slot van de roman. Verbeke (1976) is op dreef, met pakkende verhalen van vaak benepen burgers en sfeervolle, beeldende beschrijvingen van het stille landschap, en stelt actuele thema's als racisme en vluchtelingenproblematiek op boeiende wijze aan de orde.

VERBOGT, THOMAS

Als de winter voorbij is

2015, 222 p.

De schrijver verhaalt op rustige en in het eerste gedeelte filosofische wijze hoe minieme gebeurtenissen, korte ontmoetingen en vluchtige aanrakingen het verdere leven van de ik-figuur, niet zomaar Thomas genoemd, hebben bepaald. Dat hij tegen een jonge vrouw van wie hij als kind gehouden heeft, bij haar afscheid niets gezegd heeft, twee vluchtige kussen die hij onverwacht van een leerling gekregen heeft, dit soort feiten gaan in zijn leven een cruciale rol spelen. In het vervolg krijgt het boek een spanning waarbij niet ten onrechte Kafka aan de orde komt. Een bijzondere roman, verstillend en spannend. Een belangrijke

aanwinst voor de Nederlandse literatuur.

VERBOGT, THOMAS

Als je de stilte ziet

2020, 271 p.

De hoofdpersoon van deze roman is een al wat oudere toneelschrijver. In zijn herinneringen komen twee mensen steeds weer terug. De ene is Martha, het meisje op wie hij in zijn jeugd verliefd was, maar toen hij er eindelijk in slaagde een afspraakje met haar te maken kwam ze onverwachts niet opdagen. De andere is Sander, een buurjongen die door zijn ouders in huis werd genomen na een gewelddadige psychotische episode van zijn (Sanders) vader. Ondanks hun nabijheid hebben Sander en de verteller nooit een goede band opgebouwd, en pas vele jaren later wordt duidelijk waarom. Een verhaal met weinig plot dat eerder bestaat bij de gratie van de melancholie en de onvervulde verlangens die samengaan met het ouder worden van de hoofdpersoon. De uiteindelijke onthullingen omtrent Sander en Martha zijn misschien niet zo schokkend als de lezer door de suggestieve opbouw zou verwachten, maar door de stijl en de vele gedachtespinsels blijft het boek toch redelijk boeiend.

VERBOGT, THOMAS

Hoe alles moest beginnen

2017, 238 p.

De zestiger Thomas, schrijver, kijkt terug op zijn jeugd en zijn toenmalige vriendinnetje Licia. Samen waanden ze zich in een verzonnen tijd: een tweeling in wonderland die beseft dat de eerste liefde het diepst gaat. Maar de tijd vormt en vervormt en zorgt ervoor dat Thomas en Licia na een scheiding onherroepelijk uit elkaar groeien. Tijdens latere ontmoetingen, in Rome en Keulen, slaat de vervreemding toe. Wie is Licia, die in de financiële kant van de kunstwereld terecht komt, geworden? Thomas komt voor raadsels te staan. Opeens lijkt ze iets te maken te hebben met links Duits terrorisme, opeens blijkt ze een muzikale dochter te hebben. Poëtische, wat ijle vertelling waarin vroeger en nu voortdurend vervloeien. Melancholiek verhaal van een oudere auteur die zijn jeugdliefde koestert maar die geen vat op haar krijgt. Poëtische, soms sentimentele vertelling over verloren tijden.

VERHOEF, ESTHER

Lieve mama

2015, 373 p.

Tijdens een overval in hun huis raakt Werner gewond en schiet Helen de indringer dood. Omdat Werner illegaal aan de revolver is gekomen, besluiten ze het lijk te verbergen. Intussen is een medeplichtige van de overvaller op zoek naar zijn vriend. Deze thriller gaat over het verbergen van het lijk, de zoektocht van de medeplichtige en de problemen van Helen om haar puberende kinderen in de hand te houden. De problemen van Helen zijn wel realistisch geschreven maar de andere personages tonen weinig diepgang. Het onverwachte einde komt enigszins uit de lucht vallen. Hoewel de laatste hoofdstukken weer spannend zijn, is het verhaal niet logisch en geloofwaardig. Het blijft oppervlakkig en door het gesjouw met het lijk zou het beter een humoristisch verhaal kunnen zijn.

VERHULST, DIMITRI

De pruimenpluk

2019, 151 p.

Mattis, de ik-figuur in deze korte roman, heeft enkele jaren geleden gekozen voor een eenzaam leven in een onherbergzaam gehucht. Juist als hij zichzelf moet toegeven dat hij, 'kampioen van de solitude', toch behoefte heeft aan mensen en besluit zijn huis te koop te zetten, ontmoet hij de jonge weduwe Elma. Ondanks zijn cynisme ten aanzien van de liefde en de medemens wordt

Mattis direct verliefd. Er ontwikkelt zich een relatie, maar Mattis merkt dat de overleden echtgenoot van Elma nog niet uit haar herinnering is, waardoor ze zich niet helemaal geeft. Zijn jaloezie op een dode brengt Mattis tot daden in de categorie 'in liefde en oorlog is alles toegestaan'. Onvermijdelijk in Verhulst's universum is dat wanneer het doel bereikt is, de twijfel toeslaat. Een amusant verhaal waarin de auteur (1972) zich opnieuw een cynicus en romanticus toont, geschreven in een bloemrijke taal vol fraaie beelden.

VERONESI, SANDRO

De kolibri

Italiaans, (2019), 2020, 332 p.

Marco Carrera is oogarts, ex van Marina, vader van Adele en grootvader van Miraijin. Als Adele overlijdt, krijgt Marco de zorg over zijn tweejarige kleindochter. Al vanaf zijn tienerjaren heeft Marco een bijzondere, platonische relatie, van telkens afstoten en weer aantrekken, met Luisa Lattes. Vanwege zijn geringe lengte kreeg hij in zijn jeugd jaren de bijnaam kolibríe. Maar Luisa ziet nog andere kenmerken van de kolibríe in Marco. Zoals het vogeltje door razendsnelle vleugelslagen als het ware stil hangt in de lucht, zo zou Marco stil kunnen staan in de tijd. Net als in 'Kalme chaos' (2006) en 'Zeldzame aarden' (2015, bekroond met de Europese Literatuurprijs 2016) vertelt Sandro Veronesi in dit boek over een hoofdpersoon die moet zien om te gaan met wat hem in het leven overkomt. In 46 relatief korte hoofdstukken springt Veronesi op en neer in de tijd tussen 1974 en 2030. Correspondentie tussen de personages (brieven, e-mail en smsjes) wordt afgewisseld met meer beschouwende hoofdstukken met een alwetende verteller. Wat op het eerste gezicht fragmentarisch lijkt, weet Veronesi virtuoos om te zetten in een afgerond en aangrijpend verhaal.

VICTORIA, IVO

Alles is oké

2019, 211 p.

Het wordt de zoon duidelijk: Moederke in Antwerpen wordt nooit meer degene die zij was. De alzheimer maakt dat de schimmen van het verleden zich door haar hoofd bewegen, terwijl ze probeert die te achterhalen. In sprongen van heden naar verleden gaat de al jaren met zijn gezin in Nederland wonende zoon nu zijn moeder 'Mevrouw Stevens' in de context van vroeger plaatsen, waarbij hij zijn eigen rol en gevoelens in het verhaal verwerkt. Dit levert een prachtige, literaire roman op, waarbij mild en realistisch op soms onderkoelde wijze haar kracht (in de oorlog, tijdens haar werkzame leven, bij de omgang met het gezin) en de aftakeling aan bod komen. Schrijver Ivo Victoria (1971), van wie dit de vijfde roman is, steekt op geheel eigen, moderne wijze 'Hersenschimmen' van Bernlef naar de kroon.

VIGAN, DELPHINE DE

Niets weerstaat de nacht

Frans, (2011), 2014, 445 p.

Met het afscheid van haar moeder, die zichzelf op 61-jarige leeftijd doodde, is voor haar dochter de noodzaak geboren het complexe, in raadselen gehulde verleden van haar moeder te ontrafelen. Ooit was haar moeder, die opgroeide in een kinderrijk en ogenschijnlijk gelukkig gezin, een veelbelovend kindsterretje. Vanaf het moment dat zich binnen dat gezin tragische maar onbespreekbare gebeurtenissen aandienen, ontwikkelt zij zich tot een breekbare, introverte, ontoestbare vrouw. Met een schrijnend gevoel van onmacht moet de dochter aanzien hoe de neergang zich voltrekt aan haar moeder, die lijdt aan een ernstige psychische stoornis. Autobiografische roman van de Franse auteur (1966), die onder het pseudoniem Lou Delvig debuteerde met 'Jours sans faim' (2001), waarnaar ze in haar jongste, veelvuldige bekroonde roman verwijst. Met de nodige prudentie en in een geserreerde stijl richt

de dochter een indrukwekkend monument op voor haar moeder, dat in de fraaie Nederlandse vertaling voor een breed publiek toegankelijk is. Met enkele verklarende noten.

VISSER, CAROLIJN

Selma

2016, 287 p.

Slachtoffer van Hitler en Mao. Zo zou het leven van Selma Vos (1921-1968) kunnen worden getypeerd. Als joodse Nederlandse moest zij tijdens de oorlog onderduiken; na de bevrijding ging ze in Cambridge studeren, waar ze trouwde met Chang Tsao. Met hun twee kinderen togen ze in 1950 naar China om de communistische heilstaat mee op te bouwen. De Culturele Revolutie zou voor Selma en Chang fatale gevolgen hebben. Carolijn Visser, bekend van Aziatische reisliteratuur, reconstrueert het leven van Selma. Centraal staat de periode in China. Met flashbacks wordt Selma's jeugd belicht. Voor dit ijsingwekkend verhaal gebruikte de auteur onder meer brieven van Selma, ooggetuigenverslagen, gesprekken met de twee kinderen en andere bekenden. Visser kruipt regelmatig in de huid van Selma en anderen en beschrijft dan wat ze voelen en denken. Hoewel geloofwaardig, is het in feite dus een deels geromantiseerd levensverhaal, geen echte biografie; ook noten en register ontbreken. Handig zijn de twee fotokaternen. Verwarrend is dat diverse jaartallen in de hoofdstuktitels niet kloppen. Boeiend geschreven, waarbij het persoonlijke perspectief het drama van die periode gruwelijk invoelbaar maakt.

VISSER, CAROLIJN

Zeeuws geluk

2018, 221 p.

Visser schreef tientallen reisverhalen over met name China en Azië en ontving daarvoor meerdere prijzen. Dit boek werd geschreven op uitnodiging van de Zeeuwse zorgorganisatie SVRZ. Visser verbleef daartoe enige tijd in diverse verzorgingstehuizen in Kamperland, Domburg en Aagtekerke. Daar sprak ze – veelal dementerende – ouderen, die herinneringen ophalen over hun jeugd, het water in 1944, Duitse badgasten, de kerk, het landschap en het dorpsleven. Dat is soms aandoenlijk als de meer dan tachtigjarige ouderen op zoek zijn naar hun ouders of melden te gaan scheiden. Visser heeft de in dialect gesproken citaten vernederlandst zodat deze voor een breder publiek begrijpelijk zijn. Het Zeeuwse 'ei?' (bedoelt als 'hè?') komt wel erg vaak voorbij. De vertelde verhalen zijn echter alom bekend en al vele malen opgetekend. Tegelijk keert Visser na haar vertrek uit de provincie en vele jaren zwerven terug naar het eiland van haar jeugd en rekent ze af met haar verleden. Dat is niet het uitgangspunt, maar wel het hoogtepunt van dit boek. Voorzien van zowel oude als actuele bijpassende foto's. Vooral voor mensen uit de regio Walcheren die dezelfde herinneringen delen, maar het boek geeft ook een beeld van werk in verzorgingstehuizen en voor wie meer wil weten over Vissers jeugd.

VLAUTIN, WILLY

Laat me niet vallen

Amerikaans, 2018, 297 p.

Met een groot inlevingsvermogen beschrijft Willy Vlautin de confrontaties en dromen van zijn jongvolwassen personages. Naast een realist is Vlautin een moralist die zijn lezers een ideaal voorhoudt: probeer een goed mens te zijn. De negentienjarige Horace Hopper wil profbokser worden. Als kind (met Indiaans bloed) is hij door zijn ouders verlaten. Zijn oma vertrouwt hem toe aan de Reese's, een gepensioneerd stel dat een ranch runt in een uithoek van de staat Nevada. De Reese's zijn dol op de jongen en boer Reese, die aan chronische rugpijn lijdt, wil niets liever dan dat Horace zijn ranch voortzet. Maar Horace droomt ervan om profbokser te worden en gaat tot het uiterste om die droom te

realiseren. Reese voelt aan dat Horace niet voor het boksen in de wieg is gelegd, maar ondersteunt hem onvoorwaardelijk. Als lezer blijf je hopen dat deze roman goed afloopt. Een prachtig, menselijk verhaal dat lang nazindert in je geest en je lijf!

VLUGT, SIMONE VAN DER

De kaasfabriek

(2020), 2021, 399 p.

Jubileumboek ter gelegenheid van het 25-jarige schrijverschap van de auteur (1966). Voor de gelegenheid staat Van der Vlucht zelf (onherkenbaar) op het omslag van het boek. Het familiedrama speelt zich grotendeels af in Purmerend, tegen een typisch Nederlandse, maar relatief onbekende achtergrond: de kaasmakerij. Eind negentiende eeuw vindt Lydia Oorthuys, erfgename van vermogende ouders, plannen van haar vader om een moderne kaasfabriek te beginnen. De beoogde bedrijfsleider is kaasboer Huib Minnes; samen starten ze een kaasmakerij met de modernste, door stoom aangedreven technieken. De onderneming heeft succes en Huib en Lydia worden geliefden. Als Lydia zwanger is, verlooft ze zich uit standsbesef met de adellijke Eduard, die voor het huwelijk verongelukt. Het tweede deel van het boek maakt een tijdsprong naar 1913. Lydia's dochter Nora is volwassen en hoort bij toeval wie haar biologische vader is. Ook Nora ziet de relatie met Huib als nadelig voor haar toekomst en beoogde huwelijk en aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog breekt ze met haar moeder. Gemakkelijk leesbare historische roman tegen een originele achtergrond.

VLUGT, SIMONE VAN DER

Nachtblauw

2016, 315 p.

Catrijn (17) trouwt in het Noord-Hollandse De Rijk met oudere boer Govert die daarna heel anders blijkt te zijn. Hij drinkt veel, mishandelt haar, ze krijgt een miskraam en is niet verdrietig als hij in 1654 plotseling overlijdt. Ze wil het dorp verlaten en vindt werk in Amsterdam bij een gegoede familie. Als roddels uit De Rijk haar dreigen in te halen, vlucht ze en vindt werk bij een broer van haar werkgever die een plateelbakkerij in Delft heeft. Daar ontdekt ze het procedé van Delfts Blauw dat al gauw een groot succes is. Ze trouwt met de eigenaar, wordt zwanger, maar dan lijkt de pestepidemie alles in de war te schoppen. De succesvolle auteur (1966) van literaire thrillers en historische jeugdromans schrijft ook historische romans voor volwassenen. In deze verplaatst ze zich erg goed in Catrijn en de vaak moeilijke keuzes die zij als vrouw in de zeventiende-eeuwse maatschappij moet maken. In het boeiende verhaal zijn de diverse subplots goed verweven en werken mooi toe naar een overtuigend slot. De karaktertekening blijft wat achter. Verteld in de ik-vorm. Met nawoord van de auteur en bronnen.

NIEUW

VLUGT, SIMONE VAN DER

Het schaduwspel

(2018), 2022, 348 p.

Amsterdam, 1623: Jan Pieterszoon Coen, gouverneur-generaal van Batavia, vraagt Eva Ment ten huwelijk. Na een barre boze winter (kleine ijstijd) vertrekt het getrouwde stel naar Batavia, met pasgeboren Geertruyt, moeder Sophia, broer Gerrit en zus Lysbet. Na een zware zeereis met storm en windstilte, scheurbuik en doden komen ze er aan. Eva wordt geconfronteerd met hitte en slavernij. Zij leert een harde en wrede kant van haar toegewijde echtgenoot kennen. Na een onrechtvaardig doodvonnis lijkt de kloof niet meer te dichten. Na veel verdriet en verlies keert ze in 1630 terug naar Amsterdam. Een nauwkeurig op feiten gebaseerde historische roman met fictief ingekleurde personages. De auteur (1966) geeft de historie van binnen en buiten goed weer, met een

sociale context en een kennismaking met het literaire leven van die tijd. Zo komt de lezer Vondel tegen in de Warmoesstraat. De titel verwijst naar de Indische wajangpoppen, een poppenspel met silhouetten en is tegelijk een metafoor voor het leven van Coen. Met nawoord en een verantwoording van bronnen. In een toegankelijke stijl geschreven. De schrijfster is in eerste instantie bekend van literaire thrillers en historische jeugdromans, nu ook voor volwassenen. Een bijzondere historische roman, een must en een verrijking.

VLUGT, SIMONE VAN DER

Schilderslief

2019, 311 p.

Historische roman over Geertje Dircx. Vanuit het spinhuis in Gouda blikst zij terug op haar leven. In 1650 wordt de uit Edam afkomstige Geertje aangehouden om voor twaalf jaar opgesloten te worden. Als jonge weduwe hoorde Geertje via via dat een schilder in Amsterdam op zoek is naar een kind-meisje omdat zijn vrouw ziek is en niet voor hun zoontje kan zorgen. Die schilder is Rembrandt van Rijn. Na de dood van Saskia krijgt Geertje een relatie met Rembrandt en wonen ze ongehuwd samen. Zij verwacht dat ze zullen trouwen, wat echter niet gebeurt omdat een bepaling in het testament van Saskia dat voor Rembrandt onmogelijk maakt. Als Hendrickje Stoffelsdochter als dienst-meisje komt werken, wordt Rembrandt verliefd op haar en verstoot Geertje. Na valse beschuldigingen laat Rembrandt haar opsluiten in het spinhuis. Na vijf jaar weet een familielid haar vrij te krijgen. Boeiende, prettig leesbare roman over een sterke vrouw die zelden wordt genoemd als het om Rembrandt gaat en als dat wel zo is meestal in negatieve zin. In het uitgebreide nawoord noemt de auteur het 'een prachtig stukje zeventiende-eeuwse girlpower'.

VLUGT, SIMONE VAN DER

Wij zijn de Bickers!

2019, 293 p.

Non-fictiewerk van de auteur (1966), die zich de laatste jaren heeft toegelegd op historische romans, zoals 'Schaduwspel' (2018). Het boek vertelt het relaas van de Amsterdamse familie Bicker in de zestiende en zeventiende eeuw. De Bickers bouwden hun fortuin op als brouwers en kooplieden en groeiden uit tot een machtig en rijk regentengeslacht van bestuurders en burgemeesters. Gerrit Pietersz. Bicker was rond 1600 een van de eerste investeerders in de Compagnie van Verre, de voorloper van de VOC en de naam Bickerseiland herinnert nog aan de scheepswerf die de familie aanlegde. Daarnaast is het boek vooral het verhaal van de stad Amsterdam in de tijd van de Nederlanden als wereldmacht. Verrassend zijn met name de biografische hoofdstukken, zoals over de 'dikke' Bicker, bekend van het portret uit 1642 van Gerard Andriesz Bicker in het Rijksmuseum. De auteur schrijft publieksgeschiedenis in de haar eigen, zeer toegankelijke en directe stijl, waarbij ze haar lezers af en toe meeneemt op een stadswandeling. Mooi uitgegeven met illustraties, stamboom, verantwoording en literaturopgave.

VLUGT, SIMONE VAN DER

De zonde waard

2021, 281 p.

'De zonde waard' van Simone van de Vlucht is een originele thriller. De auteur weet, zoals in al haar thrillers, de spanning weer uitstekend op te bouwen. Haar personages en het bijzondere thema, maken dit boek echter onderscheidend. Dat thema, het uittreden uit de Jehova's Getuigen, biedt bovendien in een inzicht in een gemeenschap waar de meesten van ons geen weet hebben. Voor het overige is het boek simpelweg weer een uitstekende thriller waarin Ella een vermiste kleuter - Demi - vastgebonden op de achterbank van een auto vindt en het kind mee naar

huis neemt. Die vondst is het begin van een rollercoaster aan gebeurtenissen waarbij de spanning uitstekend wordt opgevoerd. Een van de grootste talenten van de auteur is overigens de wijze waarop zij haar personages karakteriseert. Dat is ook dit keer weer uitstekend gedaan en de diverse intelligente plotwendingen maken het geheel af. Simone van der Vlugt (1966) is een van Nederlands grootste schrijvers van thrillers, jeugdboeken en historische romans.

VRIEND, EVA

Eens ging de zee hier te keer

2020, 357 p.

Historica/schrijfster Eva Vriend (1973) is er met dit boek over de ontwikkeling van de Zuiderzeeplaatsen na de afsluiting in 1932 tot heden in geslaagd een boeiend en echt grensverleggend verhaal te vertellen. Centraal staan vier vissersfamilies uit Urk, Wieringen, Bunschoten-Spakenburg en Volendam voor wie de afsluiting van de Zuiderzee allesbepalend is geweest voor leven, werk en identiteit. De passie van het vissen (Zuiderzee, IJsselmeer én Noordzee), hard werken en een sterk gemeenschapsgevoel vormen voor alle betrokkenen de rode draad in het bestaan. Dat geldt ook voor die families die – vaak noodgedwongen – overstapten naar andere vakgebieden/beroepen en daarin succesvol werden. Dit boek vertelt het volledige verhaal en is up-to-date tot en met de allerlaatste ontwikkelingen dankzij de uitvoerige research van de auteur en de medewerking van betrokken families. Een mooie, meeslepend geschreven uitgave over een onderwerp dat veel lezers tot de verbeelding zal spreken.

VUIJSJE, ROBERT

Salomons oordeel

2019, 239 p.

Met zijn debuutroman 'Alleen maar nette mensen' (2008, bekroond met de Gouden Uil en verfilmd) kende Vuijsje (1970) veel succes én kreeg hij veel kritiek vanwege 'racistische' clichés over met name zwarte vrouwen. Deze derde roman (in 2012 verscheen nog 'Beste vriend') heeft met dat debuut een aantal zaken gemeen. Opnieuw is er een Amsterdamse man van joodse afkomst (Max), die zich niet tot de witte Nederlanders voelt horen en zich steeds drukker maakt over racisme. Hij is getrouwd met de zwarte Alissa, afkomstig uit de Bijlmer, die het racisme, dat zij veel nadrukkelijker ervaart, negeert. Hun zoon, Salomon, die uiterlijk meer op zijn moeder lijkt, wil zich krampachtig als zwarte jongen profileren. Deze drie personages vliegen elkaar steeds in de haren over zaken als identiteit, discriminatie, antiracisme activisme, vooroordelen en culturele toe-eigening. Een crisis ontstaat als Salomon wordt gearresteerd. In korte hoofdstukken fileert Vuijsje de multiculturele samenleving. Dat doet hij amusant en scherp, in soapachtige scènes met een hoog tempo en vol flitsende dialogen.

WALKER, ALICE

De kleur paars

Amerikaans, (1982), 2020, 317 p.

Op 14-jarige leeftijd heeft Cecile, een jonge zwarte vrouw in het zuiden van de Verenigde Staten, al twee kinderen van haar stiefvader gekregen en wordt zij door hem gedwongen te trouwen met een weduwnaar met vier kinderen. Behalve haar zuster Nettie, die al snel wordt weggestuurd, luistert niemand naar haar. Daarom schrijft zij brieven aan God om haar hart te luchten. Pas veel later wordt enig geluk haar deel als zij een verhouding met een vrouw begint en zij uiteindelijk haar zus terugvindt. Dit prachtige boek beschrijft uiterst subtiel en met veel humor hoe een vrouw die aanvankelijk door iedereen wordt gebruikt en uitgebuit haar eigen weg vindt en toch mild blijft. De mildheid waarmee alle personen worden geobserveerd en de treffende beschrijvingen van mensen en situaties maken dit boek heel bijzonder. De verfilming door

Spielberg met Whoopi Goldberg en Oprah Winfrey had veel succes.

WASSMO, HERBJØRG

Dina's erfenis

Noors, (2017), 2019, 508 p.

De Noorse auteur (1942) is nu met een vervolg gekomen op de trilogie over de lotgevallen van drie generaties in de Noord-Noorse handelsplaats Reinsnes. De dominante, eigenzinnige grootmoeder Dina is in 1890 omgekomen toen de herenboerdrijf in Reinsnes afbrandde. Haar kleindochter Karna leest op de begrafenis een brief voor die Dina heeft nagelaten: een bekentenis. Dina heeft haar man en haar minnaar vermoord. Het leven nabij de poolcirkel in de ruige natuur tekent de karakters van de bewoners en vormt hun incasseringvermogen. Karna belandt getraumatiseerd in een kliniek in Kopenhagen. Ze praat niet meer, maar blijft in daden voor haar overtuigingen opkomen. De lezer krijgt glashelder inzicht in haar denkperspectieven. De beweegredenen van de familieleden zijn meeslepend beschreven. Overspel, trouw, machteloosheid en totale overgave wisselen elkaar af in een land waar het extreme verschil tussen lichte zomers en donkere winters een vast gegeven is. In de dialogen zijn onbenoembare binnengevechten verstoppt die confronterend herkenbaar zijn. Een verhaal dat tot de laatste zin verrast. Herkenbaar en nieuwe inzichten, blikverruimend.

NIEUW

WATERDRINKER, PIETER

Biecht aan mijn vrouw

2022, 285 p.

Een autobiografische roman van Pieter Waterdrinker die zich afspeelt tijdens de coronapandemie. Waterdrinker verblijft enkele weken in het Schrijvershuis aan het Spui. Daar verschijnen kennissen en vrienden uit zijn verleden, waardoor hij geconfronteerd wordt met een geheim uit zijn verleden dat zijn bestaan op zijn kop zet. Een boek over de zin van het leven, ouder worden, trouw en ontrouw, met plek voor milde spot. In betrekkelijk talige stijl geschreven. 'Biecht aan mijn vrouw' zal een publiek van vooral literaire lezers aanspreken. Pieter Waterdrinker (Haarlem, 1961) is een bekende Nederlandse auteur en journalist. Hij schreef tientallen boeken.

WATERDRINKER, PIETER

Tsjajkovskistraat 40

(2017), 2020, 431 p.

Pieter Waterdrinker (1961) staat na negen boeken vermoedelijk in de top 5 van miskende romanciers in Nederland. Nooit een grote prijs, nooit een waanzinnige bestseller. Dat gebrek aan erkenning ervaart hij blijkbaar zelf ook als onrechtvaardig, want in deze 'autobiografische vertelling' geldt het Hollandse prijzencircuit als 'corrupt'. De rode draad in deze roman is de ellende die een schrijver zich op de hals haalt door van zijn uitgever een voorschot van tienduizend euro te vragen voor diens bestelling van een heel 'persoonlijk' boek naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de Russische revolutie van 1917. Hij heeft eigenlijk geen zin meer in schrijven over Rusland en de Sovjet-Unie, waarvoor de belangstelling in Nederland blijkbaar heel matig is. Maar zijn zwager heeft het geld nodig en de ziekten van poes Ljolja kosten ook een fortuin. Hij komt op het briljante idee om van de Tsjajkovskistraat 40 in Sint-Petersburg het epicentrum van historische gebeurtenissen én van zijn eigen avonturen in Rusland te maken. En dat levert weer wondermooi vertelde, frivole en melancholische verhalen op. Wie wil lezen wat er gebeurde vóór, tijdens en na de Oktoberrevolutie en dat alles verpakt in de eigen levensgeschiedenis van de auteur, neme dit moedige boek. Twee tragedies ineen.

WELLS, BENEDICT

Het einde van de eenzaamheid

Duits, 2016, (2017), 300 p.

Na een zwaar motorongeval recapituleert begin veertiger Jules Moreau zijn bewogen leven. Hij was tien toen zijn ouders in 1983 omkwamen bij een auto-ongeluk en werd met zijn oudere broer en zus, Marty en Liz, in een internaat geplaatst. Liz ontwikkelt zich tot een vrijgevochten schoonheid die zich te buiten gaat aan alcohol, drugs en mannen; Marty wordt een lichtelijk autistische nerd. Jules zelf, als kind een getapte allesdurver, keert dromend in zichzelf en zo proberen ze alle drie om te gaan met het drama uit hun jeugd. Het tweede deel van de roman draait vooral om de onderbroken liefdesgeschiedenis tussen Jules en zijn klasgenote Alva. De auteur (1984) zoekt aan de hand van zijn door het lot geslagen protagonist antwoord op psychologische, filosofische en existentiële vragen. Grote Vragen over liefde en dood, toeval en lotsbestemming, eindigheid en bestendigheid die wat ouwelijk aandoen voor een zo jonge schrijver. Het is de literaire verdienste van Wells dat zijn boek toch eerder ontroerend dan zwaarwichtig aandoet. Het won literaire prijzen en is in Duitsland een bestseller.

WELLS, BENEDICT

Hard land

Duits, 2021, 287 p.

Lekker weglezende ontwikkelingsroman van de Duits-Zwitserse schrijver (1984), die met zijn in 37 talen vertaalde 'Het einde van de eenzaamheid'* een bekroonde bestseller schreef. De 15-jarige Sam(uel) (ik-persoon) woont in Grady, een gat in Missouri met zogenaamd 49 geheimen (aantal hoofdstukken, in 5 delen) en heeft het moeilijk omdat hij verlegen is en aan een angststoornis lijdt. Zijn geliefde moeder die een boekhandel leidt, heeft terminale kanker en zijn vader is werkloos en naar hem toe behoorlijk gesloten (maar niet naar zijn zus Jean). De roman speelt in de zomer van 1985. Sam raakt tijdens een baantje in de bioscoop bevriend met drie oudere adolescenten die na de zomer gaan studeren: het rijkeluiszoontje Cameron, de gekleurde sportieveling Brandon en de tomboy Kristie, op wie hij een oogje heeft. Wells weet de sfeer van een landerige zomer in zijn verving, twijfel, stiekeme uitstapjes en uitdagingen authentiek weer te geven, inclusief talrijke verwijzingen naar films (American Graffiti, The Breakfast Club) en muziek (Bruce Springsteen) en met als leidmotief een gedicht over volwassen worden.

WESSELS, PATRICIA

De wensdagen

2016, 445 p.

Journaliste Patricia Wessels (1966) groeide op in de Jordaan, de Amsterdamse volkswijk met karakteristieke huisjes en kleine straatjes. Als kind, in de jaren zeventig, zag ze hoe de buurt veranderde. Van huisvrouwen die de hele dag uit het raam hingen om alles en iedereen in de gaten te houden naar een deel van de stad waar veel studenten woonden. Vervolgens kwam de verkrotting en daarna werd het een plek waar yuppen graag woonden. Wessels is een kind van hippieouders. Zij schrijft daar met veel gevoel voor decor over. Het boek is zo aantrekkelijk vanwege de natureel geformuleerde dialogen. Dat levert ontroerende situaties op, vooral wanneer haar ouders aan haar en haar broertje uitleggen waarom ze gaan scheiden. De wereld van de hippies, de oude Jordaan en hun wijze van samenleven wordt een heel boek lang door de ogen van een klein meisje beschreven.

WESTERMAN, FRANK

Stikvallei

2014, 217 p.

Zevende boek van een van de paradepaardjes van de Nederlandse literaire non-fictie. Westerman onderzocht het ontstaan van

verhalen en mythes en koos daarvoor een gebeurtenis in Kameroen in 1986. Door onbekende oorzaak stierf in een nacht al het leven in een vallei. Mensen, dieren en zelfs alle insecten. Was het koolzuurgas van de nabijgelegen vulkaan? Was het de hand van God? Was het een rottend python-ei dat de Afrikanen op de bodem van het meer wisten te liggen? De auteur verzamelde alle verhalen, feiten en fictie en vlocht die samen tot een spannende zoektocht met de suspense van een thriller. Over de tot de verbeelding sprekende ramp, maar vooral over de herkomst van de ingrediënten die het beslag van de mythes vormen. Zoals gewoonlijk betreft hij ook zichzelf in het verhaal, maar ditmaal staat hij minder hinderlijk op de voorgrond. Het boek is ontvangen met mediabreed jubelende kritieken.

WHITEHEAD, COLSON

De jongens van Nickel

Amerikaans, 2019, 270 p.

Op feiten gebaseerde roman over de gruwelijke cultuur op een tuchtschool in het Diepe Zuiden van Amerika. In de jaren zestig wordt de zwarte student Elwood Curtis door een misverstand naar de Nickel Academy gestuurd, een tuchtschool in Florida. Terwijl Martin Luther King de burgerrechten van de zwarte bevolking voorgoed op de kaart heeft gezet, is daar op Nickel niets van te merken. Nickel is een 'pijnfabriek' waar de blanke bewakers zich te buiten gaan aan sadisme en rassenhaat en waar (vooral de zwarte) leerlingen worden misbruikt en mishandeld. Elwood ontdekt aan den lijve hoe leerlingen in het 'Witte Huis' (een afgelegen schuur op het schoolterrein) stelselmatig worden afgetuigd. Sommige jongens worden mee naar 'achter' genomen en komen niet meer terug. De intellectuele Elwood raakt bevriend met de door het leven geharde Turner, die nog maar één doel heeft: ontsnappen uit deze hel. Colson Whitehead (1969) schreef een zevental romans, waaronder 'De ondergrondse spoorweg' (2016), die mede dankzij de aanbeveling van Oprah Winfrey ook in Nederland een bestseller werd.

WHITEHEAD, COLSON

De ondergrondse spoorweg

Amerikaans, (2016), 2017, 347 p.

Deze briljant geschreven roman speelt zich af rond 1855 in het zuiden van de VS tijdens de hoogtijdagen van het slaventijdperk. De achttienjarige Cora leeft al haar hele leven op de katoenplantage van de sadistische Randall. Als zij samen met de wat oudere Caesar besluit te proberen te ontsnappen, begint zij een tocht die maanden in beslag neemt en haar naar zeer verschillende werelden voert, van het ogenschijnlijk vriendelijke South Carolina tot de verschrikkingen van North Carolina waar alle zwarten worden opgehangen. De slavenvanger, Ridgeway, zit haar voortdurend op de hielen. Hoewel het fictie is, krijgt de lezer een realistisch, helder beeld van de verschrikkingen en wrede heden van Amerika voor de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865). Het wordt pijnlijk duidelijk tot wat voor vreselijke dingen de mens in staat is. Fascinerend verhaal. Bekroond met de National Book Award for Fiction 2016.

WIERINGA, TOMMY

Dit is mijn moeder

2019, 158 p.

De auteur van 'Joe Speedboot', 'Dit zijn de namen' en 'De heilige Rita' laat in die romans zien dat hij meer ruimte biedt aan fictie dan aan feiten. Bijna ongebreideld zelfs en met groot vertellersenthousiasme. Dat is in deze uitgave totaal anders. In een reeks van korte verhalen en herinneringen, doorspekt met foto's uit een soort van familiealbum, vertelt hij relatief sober en ingehouden over zijn in 2015 overleden moeder. Wieringa's band met zijn moeder is dubbel. Zij is een kleurrijk personage, een

vrouw met een eigen wil, eigen verlangens en eigen spiritualiteit, maar daardoor ook een lastige en matige moeder. De laatste jaren van haar leven worden getekend door borstkanker, die zij, tegen beter weten van haar zoon in, te lijf gaat met alternatieve geneeswijzen. Wieringa vertelt op liefdevolle, maar ironisch-kritische wijze over jeugdherinneringen, over het verloop van haar ziekte en de eerste fasen na haar dood. Hij vindt daarvoor een wondermooie toon, tussen respect en bewondering, tussen commentaar en mededogen. Een inniger afscheid is nauwelijks denkbaar, voor beiden.

WIERINGA, TOMMY

De dood van Murat Idrissi

2017, 125 p.

Twee Marokkaans-Nederlandse jonge vrouwen raken tijdens een vakantie in Marokko zodanig in de knel dat ze zich gedwongen voelen een Marokkaanse jongen mee te nemen als verstekeling in hun auto. Als de veerboot arriveert in Spanje blijkt de jongen gestikt. De 'hosselaar' die de vrouwen zo ver had gekregen, neemt de benen, met het geld dat de verstekeling had betaald. Berooid en met een lijk in de achterbak trekken de meiden door het fraai beschreven desolate landschap. Een van de twee, bij wie de verteller vaak het perspectief legt, voelt zich schuldig, de ander is de schaamte voorbij maar redt hen daardoor uit de financiële moeilijkheden. Na het met de Libris-prijs bekroonde 'Dit zijn de namen' schreef Wieringa opnieuw een verhaal over migratie, gebaseerd op een waargebeurde geschiedenis. Stilistisch is dit een imponerend werkstuk, dat zowel gaat over wanhopigen die vluchten naar Europa als over het gevoel tussen twee werelden in te zitten, waarmee Marokkaanse jongeren in Nederland vaak kampen. Dat is eigenlijk wat veel voor een novelle, maar beeldend en schrijnend is het wel.

WIERINGA, TOMMY

De heilige Rita

2017, 285 p.

Melancholische en nostalgische roman over de zachtvaardige vijftiger Paul, handelaar in militaria, die al zijn hele leven met zijn nuchtere vader Alois in een boerderij aan de Duitse grens woont. Zijn moeder ging er vandoor met een aangewaarde Rus toen Paul nog jong was. Een gebeurtenis die impact heeft op alles wat daarna komt. Het dorp waar hij woont, raakt langzaam uitgestorven, alleen de Chinees, de Happytaria en de ouderwetse kruidenierszaak van zijn beste vriend Hedwiges zijn over. De auteur (1967) weet de sfeer in het dorp uitstekend te treffen, evenals de vriendschap tussen beide mannen en de stille wanhoop ooit nog iets van hun leven te maken. Het verhaal is levendig, gedetailleerd en met compassie verteld. De tragikomische humor verzacht het realistische beeld van een leven dat veel vijftigplussers die opgroeiden in een klein (Oost-Nederlands) dorp zullen herkennen. Een hoogtepunt in het oeuvre van de auteur.

WILLIAMS, JOHN

Augustus

Amerikaans, (1972), 2014, 430 p.

De romans van John Williams (1922-1994) worden opnieuw uitgebracht en dit zorgt in Nederland en daarbuiten voor hoogstaand leesplezier. Na 'Stoner' (2012) en 'Butcher's Crossing' (2013) is de heruitgave van 'Augustus' wederom een literaire sensatie. Williams schetst een intens en intiem portret van de grootste keizer die het Romeinse Rijk heeft gehad. Tegelijk brengt hij een tijdperk tot leven waarin Rome in een dynamiek van intriges en expansie een enorme sprong voorwaarts maakte. Het verhaal wordt door een hele reeks tijdgenoten verteld in brieven en (dag)boekfragmenten. Het knappe daarbij is dat Williams de verhaallijn naadloos door de diverse bijdragen heen

loodst. Augustus was de beoogde opvolger van Julius Caesar, maar toen Caesar werd vermoord verkeerde het Romeinse Rijk in een staat van burgeroorlog. Met hulp van drie vrienden en snel wijs geworden weet de 19-jarige Augustus de machtsintriges te beteugelen en Rome op te stuwen naar grote hoogte. Maar Augustus' succes heeft een tragische schaduwzijde, die Williams op een prachtige manier in de plot uitwerkt.

WIND, FEMMETJE DE

Rivka

2015, 352 p.

Tragikomische, filmisch geschreven roman over de nawerking van de Holocaust in het leven van enkele Joodse Nederlanders. Op een dag in 1995 interviewt journalist Rivka Cohen de beroemde advocaat Daniel Rubinstein. Het is het begin van een complexe liefdesrelatie die lijdt onder de gevolgen van de Holocaust. Rivka's vader Isaac wist als jonge man aan zijn deportatie te ontkomen door uit de trein te springen en onder te duiken. Op het onderduikadres ontmoet hij de 16-jarige Selly met haar baby Daniel. Daniel wordt bij pleegouders ondergebracht. Selly wordt alsnog weggevoerd. Na de oorlog duikt Selly weer op in het leven van Isaac, maar hij heeft zich inmiddels verloofd met de (latere) moeder van Rivka. Als tweedegeneratie oorlogsslachtoffers hebben Rivka en Daniel te kampen met een enorme bindingsangst. Samen reizen ze naar Tel Aviv om van Selly meer informatie te krijgen over hun afkomst. Ondanks de ernst van het thema valt er veel te lachen: Isaacs onhebbelijk gedrag sorteert door de onderkoelde beschrijving een hilarisch effect. Een geslaagd romandebut. De auteur (1973) publiceerde eerder, als coauteur, 'Wat wil de vrouw?' en 'Wat wil de man?'.

NIEUW

WINN, RAYNOR

Landlijnen

Engels, 2022, 351 p.

Een nieuw beeldend reisverhaal van de Britse Raynor Winn over de zware, ruige wandeltocht die zij met haar man Moth maakte door Schotland. Tijdens deze tocht over afgelegen bergen, door gletsjerdalen en langs diepe lochs vraagt Winn zich af hoe wij ons tot elkaar verhouden, en tot het land, nu de breuklijnen tussen de verschillende naties steeds groter lijken te worden. Is er nog genoeg dat we delen om het behoud van aarde en natuur voorrang te kunnen geven? Intussen gaat de gezondheid van Moth gestaag achteruit. Het lopen van het South West Coast Path heeft destijds aantoonbaar geholpen, maar zal het wandelen nu opnieuw zijn magische uitwerking hebben? 'Landlijnen' is in een empathische, heldere en poëtische stijl geschreven met veel ruimte voor natuurbeschrijvingen. Een bijzonder verhaal voor een breed tot literair lezerspubliek over een onzekere, maar tegelijkertijd hoopvolle reis door het wilde Schotland. Met kaarten in zwart-wit. Raynor Winn (1962) is een Britse schrijfster. Ze verwierf bekendheid met 'Het Zoutpad' en de opvolger 'De Wilde Stilte'.

WINN, RAYNOR

Het zoutpad

Engels, (2018), 2020, 318 p.

In deze autobiografische roman beschrijft de Britse debutante Raynor Winn de voettocht die zij en haar man Moth als 'daklozen' maakten langs de zuidwestkust van Engeland, nadat hun hele bestaanszekerheid in een paar dagen tijd in elkaar stortte. Ze raakten hun huis en inkomen kwijt en Moth kreeg van de artsen een weinig hoopvolle diagnose. Desondanks besloten ze te gaan lopen en wildkamperen over het duizend kilometer lange South West Coast Path. De lezer krijgt niet alleen te lezen welke ontberingen het echtpaar onderweg lijdt, er wordt ook stilgestaan bij de historie van de plaatsen waar ze komen en bij de

ontmoetingen met passanten. Wat uitgebreid beschreven wordt, is de natuur en het effect van de zee en het weer op de wandelaars. De ondertitel 'over oude wegen naar een nieuw begin' geeft de lezer bij het begin al het vermoeden dat het om een louterende tocht gaat. Om te weten hoe het precies afloopt, moet hij geduld hebben en net als de auteur blijven stilstaan bij de talloze uitzichten die 'het zoutpad' te bieden heeft. De vertaling is van Annemie de Vries. Voor liefhebbers van natuur- en reisboeken en van louterende tochten.

WINTER, LEON DE

Geronimo

2015, 361 p.

Spannende roman over de liquidatie (ja of nee) van de terrorist Bin Laden. Stel dat de overheersing van Bin Laden (in mei 2011) nou eens niet zou zijn beëindigd met zijn liquidatie (door president Obama bevolen), maar met een door het Seals Team 6 opgezette ontvoering, waarbij een dubbelganger van Bin Laden in zee werd gedumpt en Bin Laden zelf in leven bleef om te worden uitgehoord? Stel dat dit complot zou uitlekken en geheime diensten er lucht van kregen. Wat zou dat losmaken? Een Joods-Amerikaanse veteraan en een Pakistaanse jongen die ervan droomt naar Amerika te emigreren worden meegesleurd in deze plot vol dreiging en geweld. Met zijn beeldingskracht en vertelgemak gaat De Winter niet onderuit in dit gedurfde wat-als-scenario; integendeel, in literaire vorm laat hij des te scherper zien hoe precair een mensenleven loopt in de botsing van ideologieën. Een mooi perspectief in dit wereldleed biedt de muziek van Bach die een Afghaans meisje doet hopen op een beter leven, een hoop die de Taliban haar op gruwelijke wijze proberen te ontnemen. Indrukwekkende roman.

NIEUW

WINTER, LEON DE

Het lied van Europa

2022, 425 p.

Een dystopische thrillerachtige roman waarin Nico Levi wordt gevolgd. Het is 2047 en hij wordt verantwoordelijk gehouden voor bloedige opstanden in West-Europa omdat hij via zijn blog desinformatie en haatpraat zou hebben verspreid. Hij duikt onder in een Brabants dorp. Met behulp van een supercomputer probeert hij erachter te komen wie zijn zoon in 2025 heeft vermoord. Helder geschreven. Voor een brede tot literaire lezersgroep. Leon de Winter ('s-Hertogenbosch, 1954) is een internationaal bekende Nederlandse auteur, scenarioschrijver, columnist en filmregisseur. Hij schreef tientallen boeken. Zijn werk werd in meerdere landen uitgegeven en won verschillende literaire prijzen, zoals de Buber-Rosenzweig-Medaille en de Reina Prinsen Geerligsprijs.

WISEMAN, ELLEN MARIE

Olifantenmeisje

Amerikaans, (2017), 2018, 384 p.

De negenjarige Lilly, een albinomeisje, kijkt vanuit haar zolderkamer in Blackwood Manor naar een groot circus dat in de verte bezig is haar tenten op te slaan. Ze zit al zo lang ze zich kan herinneren opgesloten en is nog nooit buiten geweest. Onverwachts neemt haar moeder Lilly mee om haar te verkopen aan dit reizende gezelschap. De jaren gaan voorbij waarin Lilly werkt in de rariteiten show, als albino-waarzegster en bij de olifanten. De achttienjarige Julia is van huis weggelopen en verdient de kost met serveerwerk in een café. Op een dag benadert een privédetective haar om haar het testament van haar overleden ouders te overhandigen. Beurtelings per hoofdstuk, en met een tijdsverschil van 25 jaar, ontspint zich het verhaal van deze twee jonge vrouwen, wier levens met elkaar verbonden blijken te zijn. De auteur verwerkt interessante informatie over het circusleven in

de jaren 30/40, zonder dat het een opsomming van feiten wordt. Ook het harde leven met uitbuiting en onderdrukking komt aan bod. Goed doordachte verhaallijn en vlot leesbaar. Auteur schreef meerdere historisch gesitueerde romans.

WITHUIS, JOLANDE

Raadselvader

2018, 253 p.

De communistische heilsleer van een nieuwe samenleving drong persoonlijke gevoelens weg. Zo ook bij de begaafde Berry Withuis (1920-2009, vader van de schrijfster, redacteur van 'De Waarheid' en tevens schaker en schaakjournalist. Fascinerend beschrijft de schrijfster haar gelovig communistisch milieu, dat zij op afgewogen wijze tegen de achtergrond van de Koude Oorlog plaatst, waar affectieve relaties volledig overschaduwd werden door de hoge, onpersoonlijke idealen van het communisme. De schrijfster, een begaafd historica, heeft zich losgemaakt van haar milieu, maar nergens bezondigt zij zich aan wrok of rancune. Zij toont zich een mens en wetenschapster die vóór alles wil begrijpen, inzicht wil krijgen in het fenomeen van een totalitaire heilsleer die werkelijk niet de minsten in zijn ban wist te krijgen. Tegen deze achtergrond wil zij zich ook rekenschap geven van de vader-dochterverhouding. Een voorbeeldig geschreven en uiteindelijk ook een liefdevol boek. Met een katern afbeeldingen in kleur en zwart-wit, een bronnenoverzicht en een personenregister.

NIEUW

WOOLF, VIRGINIA

Naar de vuurtoren

Engels, (1927), 2022, 233 p.

Een nieuwe vertaling van het oorspronkelijk in 1927 gepubliceerde 'To the lighthouse'. De familie Ramsay verblijft met hun gasten in hun zomerhuis op het eiland Skye in Schotland. Ze plannen een boottocht naar de vuurtoren op een eiland in de baai. Uiteindelijk zal de man pas tien jaar later naar de vuurtoren varen. In de tussentijd heeft de Grote Oorlog voor verval, verdriet en verlies gezorgd. Ieder probeert in het gerede te komen met wat er is gebeurd; de vuurtoren blijkt een baken in een veranderde wereld. Intelligent, talig en lichtvoetig geschreven. Geschikt voor een literaire lezersgroep. Virginia Woolf (Londen, 1882 - Lewes, 1941) was een wereldberoemde romanschrijfster. Ze schreef tientallen boeken. Haar werk werd in meer dan vijftig landen uitgegeven.

YANAGIHARA, HANYA

Een klein leven

Engels, (2015), 2016, 751 p.

In New York worden vier jongens, begin twintig, vrienden voor het leven. Ze ontdekken hun seksuele geaardheid, werken aan hun carrière en het leven lijkt hen toe te lachen. Ondanks de nauwe band die ze met elkaar hebben, kan en wil Jude zijn geheimen niet met zijn vrienden delen. Hij slaagt er niet in zijn verleden te verwerken en het lijkt erop dat ontsnapping aan de demonen uit zijn jeugd onmogelijk is. De lezer wordt meegenomen naar een duistere wereld van kindermisbruik. Hij realiseert zich dat het onmogelijk is de wonden die ontstaan zijn door het misbruik te helen. Deze omvangrijke roman die van begin tot eind de lezer overweldigt, is shockerend maar ontroert ook door de onvoorwaardelijke vriendschappen.

YANAGIHARA, HANYA

Naar het paradijs

Engels, 2022, 670 p.

Na haar roman 'Een klein leven', verrast Hanya Yanagihara (Los Angeles, 1974) haar lezers opnieuw. 'Naar het paradijs' is een lijvige roman die zich in verleden, heden en toekomst afspeelt in New York en op Hawaï. Het eerste deel speelt zich af in 1893

en vertelt over het huwelijk tussen mensen van dezelfde sekse. Een rijke jongeman aarzelt tussen een ogenschijnlijk ideale kandidaat die rijk, vriendelijk maar saai is en een mysterieuze, onstuimige pianist. Deel II speelt zich af in het Manhattan van 1993 tijdens de aidsepidemie, waar de jonge David met zijn jeugdige vriend samenwoont. In deel III, het omvangrijkste deel, speelt de handeling zich af in het New York van 2093. Noord-Amerika wordt geteisterd door een pandemie en een totalitair regime. Dit deel is het meest beklemmende deel van het boek. Het speelt zich af in een samenleving vol angst, achterdocht en onderdrukking. De personages hebben dezelfde namen, maar hebben geen enkele verwantschap of andere relatie met elkaar. Het is een prachtig geschreven drieluik waar men vlot doorheen leest.

ZANTINGH, PETER

Na Mattias

2018, 200 p.

Na een roman over een zelfmoord ('Een uur en achttien minuten'*, 2011) en een over een psychose ('De eerste maandag van de maand'**, 2014) nu opnieuw een boek van de auteur (1983; muzikkenner en redacteur bij NRC) waarin een noodlottige gebeurtenis een cruciale rol speelt: de verdwijning en dood van de jonge Mattias, die samenwoonde met Amber, bij een boekingskantoor werkte en muziekgroepen begeleidde. In negen hoofdstukken treden tien personages op – met hun eigen wel en wee – die op een of andere manier iets – soms veel, soms bijna niets – met Mattias te maken hebben of hadden. Hun verhalen zijn met elkaar verbonden door terugkerende personages, liefhebberijen, thematiek en/of relaties. Het resultaat is een netwerk van verhalen rond de titelfiguur, geschreven in een directe, vlotte, gevarieerde en licht ironische stijl. Vooral de hoofdstukken 'Riet en Hendrik' (Mattias' grootouders), 'Nathan' en 'Kristianne' (Mattias' moeder) zijn uitschieters, evenals het slothoofdstuk 'Amber', waarin duidelijk wordt hoe Mattias aan zijn einde is gekomen. Fraai uitgegeven met voorin een foto van de auteur en achterin een 'playlist' die aansluit bij de hoofdstukken.

ZEE, SYTSE VAN DER

Potgieterlaan 7

(1997), 2018, 287 p.

Pikant is niet zozeer dat Sietze van der Zee een boek schrijft waarin hij onthult dat hij een kind van NSB-ouders is, onthullend mag heten dat deze informatie had kunnen verhinderen dat hij in 1988 hoofdredacteur van de verzetskrant Het Parool was geworden. Van der Zee heeft een familiekronek geschreven, waaruit blijkt dat het hele gezin Van der Zee leefde in het teken van een ooit gemaakte foute keuze van zijn vader. Dat verhaal heeft een beklemmende werking, omdat nooit over de oorlog werd gesproken. Door het schrijven van dit boek heeft de schrijver zijn schaamte overwonnen. Als hij uiteindelijk de documenten in ontvangst neemt waaruit blijkt dat zijn ouders gecollaboreerd hebben en het advies krijgt deze papieren te vernietigen, antwoordt hij aan de desbetreffende ambtenaar: 'Maar ik kan er toch niets aan doen wat er toen is gebeurd? Ik was een kind, drie, vier, vijf jaar oud!'. Bevat een 'Laatste kanttekening' waarin de auteur ingaat op enkele reacties op de eerste druk van zijn boek.

ZEH, JULI

Onder burens

Duits, 2021, 351 p.

Actuele en aangenaam provocerende zedenroman van een van de bekendste Duitse auteurs die voortborduurde op haar grote succes 'Ons soort mensen' (2016). Dora, die in de reclamebranche werkt, verhuist van Berlijn naar het fictieve dorp Bracken (deelstaat Brandenburg), samen met haar hondje, als het ware op de vlucht voor haar vriend Robert, die zich steeds meer ontpopte als te

fanatieke, regeltjesgeile aanhanger van de klimaatcatastrofe. Het leven op het land blijkt, net als in 'Ons soort mensen', niet zo idyllisch als in haar voorstelling, zeker als haar buurman Gote zich voorstelt als de dorpsnazi. Ook figureren een homoseksueel paar en een eveneens racistische overbuurman. Naast de bekende scherpe maatschappijkritiek (coronamaatregelen, veroordelen) zijn het vooral de te overwinnen tegenstellingen die opvallen, want Gote helpt haar ook door ongevraagd meubels te maken. Die dubbele relatie tussen Dora en Gote (en diens dochter Franzi), die van diep wantrouwen in een ongemakkelijke vriendschap evolueert, verdeelde de kritiek. Verheerlijkt ze hier niet onderhuids het rechtspopulisme? Het is eerder een intelligente literaire verkenning van het universele hoofdthema van tegenstellingen niet alleen uithouden, maar juist doorleven.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Anna

(2002), 2016, 478 p.

Na de dood van Annie M.G. Schmidt (1911-1995) is er aan de publicaties van en over haar geen einde gekomen. Nog steeds staan haar werk en haar persoon volop in de belangstelling. Hoe belangrijk haar rol was in het literaire en sociale leven in de tweede helft van de 20ste eeuw, blijkt sterk uit deze biografie. De persoonlijke geschiedenis van de schrijfster wordt hier op een boeiende wijze verbonden met haar werk en de tijd waarin zij leefde. Van der Zijl maakt daarbij gebruik van veel citaten uit recent teruggevonden correspondentie van Schmidt, uit interviews en het werk zelf. Het geheel leest als een smeuijge roman die met smaak, toewijding en oprechtheid is geschreven. Door de heldere stijl, de eenvoudige toon en de aansprekende anekdotes en voorbeelden van hoe Annie M.G. was, én door de wetenschappelijke precisie en integriteit is dit een boek voor een groot publiek én voor de professionele lezer.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

De Amerikaanse prinses

2015, 278 p.

Allene Tew (1872-1955) was een bijzondere vrouw: de ondernemende Amerikaanse trouwde vijf keer, onder meer met de Duitse prins Henry Reuss. Dankzij haar huwelijken werd ze een van de rijkste vrouwen ter wereld. Ze had huizen in de Verenigde Staten en Frankrijk en ging om met beroemdheden als Winston Churchill en Dwight Eisenhower. Ze kreeg met veel tegenslag te kampen (zoals de vroegtijdige dood van haar drie kinderen), maar liet zich daardoor niet ontmoedigen. In de jaren dertig kwam ze via prins Bernhard in contact met het Nederlandse koningshuis en werd ze een van de peetouders van prinses Beatrix. Dit boek schetst Allene's 'wonderlijke levensverhaal' tegen de achtergrond van de tijd waarin ze leefde. Zoals we van de auteur gewend zijn, leest het zeer vlot.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Bernard

2010, (2020), 462 p.

Prins Bernhard is zijn hele leven lang bezig geweest zijn eigen reputatie en die van zijn familie (en met name zijn geliefde moeder Armgard) op te poetsen. Tot over zijn dood in 2004 heen probeerde hij zijn verhaal naar buiten te brengen. Een verhaal dat niet strookte met de waarheid, zoals Van der Zijl in deze studie pijnlijk duidelijk maakt. Zij bestudeerde de Duitse jeugd van de in 1911 als graaf geboren Bernhard en schetst op serene wijze het milieu waarin hij opgroeide, de scholen die hij bezocht, zijn vriendschappen en zijn stage bij IG Farben in Parijs – kortom: alles voordat hij contact zocht met Juliana om haar in 1937 te trouwen. Weinig van wat Bernhard verteld heeft, blijkt te kloppen: zijn ouders waren onbemiddeld, de nazi-sympathieën

waren onmiskenbaar, hij was geen adjunct-directeur bij IG Farben enzovoort. Rijk geïllustreerd (in zwart-wit) en met een soepele pen worden de eerste 34 jaren van de prins (tot 1945) meeslepend gefileerd. Hij blijkt geen held, ook geen schurk, maar een mens van vlees en bloed die tot zijn laatste snik beducht was voor de echte waarheid over zijn verleden. Met lijst van geïnterviewde personen, eindnoten, literatuuropgave, register en enkele stambomen.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Fortuna's kinderen

2021, 288 p.

Na haar boekenweekgeschenk 'Leon en Juliette' van 2020 ging Annejet verder op zoek naar de geschiedenis van de families Herckenrath en De Fremery in Monster, Nederland, in Charleston, South Carolina en San Francisco, Californië. Leon Herckenrath was de eerste Hollandse ondernemer, die het omstreeks 1830 in Charleston ging proberen, later gevolgd door zijn schoonzoonkoopman James de Fremery die rond 1850 in San Francisco zijn geluk beproefde en er tot grote welstand kwam. Bijzonder is de zwarte component in deze families als gevolg van de vrijmaking van de slavin en zijn latere vrouw Juliette door Leon in Charleston. Compleet met kaarten, stambomen, noten, literatuur, archieven en websites verhaalt Van der Zijl op de haar bekende levendige wijze over deze families, die naast grote voorspoed in de negentiende eeuw later ook achteruitgang kende. Uit familiearchieven zijn foto's in kleur (katern) en in zwart-wit door het gehele boek opgenomen, dat een feest is om te lezen.

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Gerard Heineken

2017, (2020), 256 p.

Biografie over Gerard Heineken (1841-1893), stichter van het gelijknamige bierimperium over wie tot nu toe weinig bekend was. Van der Zijl ('Anna', 'Sonny Boy') kreeg toegang tot de familiearchieven en deed daarnaast uitgebreid onderzoek in andere archieven, kranten, boeken en documenten naar de man die een van de belangrijkste industriëlen uit de Nederlandse geschiedenis was en daarnaast een belangrijke rol speelde bij de Amsterdamse culturele en economische wederopbloei in zijn tijd. Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat Gerard Heinekens zoon hoogst waarschijnlijk niet zijn echte zoon was, maar verwekt door een huisvriend, een verhaal dat tot dan toe niet in de openbaarheid was gebracht. Een goed geschreven en gedocumenteerde, boeiende biografie over een man die, aldus Van der Zijl, zakendoen en idealisme met elkaar wist te verenigen en al heel jong de mogelijkheden van de nieuwe technische ontwikkelingen uit die tijd zag. Ook het bedrijf, de familie en de stad Amsterdam waarin Gerard Heineken veel tijd, geld en energie stak, worden belicht. Bevat afbeeldingen, foto's en plattegronden in zwart-wit. Met voor- en nawoord van de auteur, een familiestamboom, uitgebreide noten, bronnenlijst en literatuuropgave, personenregister en fotoverantwoording.

ZOLA, EMILE

Het meesterwerk

Frans, (1886), 2020, 470 p.

Zola (1840-1902) is een naturalistisch schrijver. Hij ziet de personages van zijn romans als producten van hun afkomst, het milieu waarin ze verkeren en het tijdperk waarin ze leven. In 'Het meesterwerk' (1886) beschrijft Zola het leven van Claude Lantier, een begenadigd en vernieuwend schilder. Hij is echter erfelijk belast: hij lijdt aan stemmingswisselingen. Aan het meesterwerk dat Claude voor ogen staat (het doet denken aan 'Le déjeuner sur l'herbe') werkt hij jarenlang. Als hij het dan eindelijk presenteert op een Salon, wordt hij uitgelachen: hij is zijn tijd ver vooruit. Datzelfde gaat op voor een enorm doek, gesitueerd

in een Parijse wijk. Hij begrijpt dat men bepaalde elementen als vreemd zal ervaren, en vernietigt het. De stad Parijs speelt trouwens een belangrijke rol in de roman. Alle inzendingen voor de jaarlijkse Parijse Salons worden afgewezen. Zijn leven komt zo in een negatieve spiraal terecht en daarvan wordt ook zijn vrouw Christine het slachtoffer. Een meesterlijke roman. Voortreffelijk vertaald. Het Nawoord plaatst de roman in een literair en historisch kader.

ZOMEREN, KOOS VAN

Alptraum

2016, 190 p.

Een jaar na 'Alles is begonnen', dat in 2015 verscheen bij zijn vijftigjarig schrijversjubileum, komt Koos van Zomeren met een 'memoir' over Stanley, zijn dertienjarige borderterriër die in 2014 de dood vond na een val in een bergkloof in de Alpen. Dit boek is meer dan een monument voor de hond, het is de manier (en noodzaak) om de omstandigheden van het verlies (zoals de auteur het zelf noemt) een context te geven, een zinsverband dat de auteur nodig heeft om te kunnen leven. Wat treft in dit boek is de eerlijkheid waarmee Van Zomeren naar een taal zoekt om het verlies van zijn hond vorm te geven. In brieven en fragmenten vertelt hij hoe het ongeluk plaatsvond, hoe hij samen met zijn zoon nog geprobeerd heeft het leven van de hond te redden. Rouwend over Stanley, overlijdt Van Zomeren vader; een thematische samenloop die het verhaal extra diepte geeft. Een zorgvuldig en prachtig geschreven boek dat niet alleen hondenliefhebbers zal aanspreken: het gaat over de impact van verlies, over het moeten leven met de dood. Met die 'Alptraum', die nachtmerrie krijgt iedereen te maken.

ZWAGERMAN, JOOST

De buitenvrouw

(1994), 2015, 235 p.

Na het verfilmde 'Vals licht' (1991) was dit Zwagermans vierde roman. Een geëngageerde roman over de gelukkige getrouwde leraar Nederlands Theo Altena, die een heimelijke verhouding begint met zijn Surinaamse gymnastiek-collega, Iris Pompier (zijn 'buitenvrouw' zoals dat in het Surinaams-Nederlands heet). Pas door deze verhouding raakt hij geobsedeerd door discriminatie en alledaags racisme, wat onttaardt in een soort positieve xenofobie. Thema's als erotiek en doodsdrijf vormen een belangrijk onderdeel in dit verslag van modern Hollands leven, een specialiteit van de schrijver (1963). Mooi is ook het levensleken beeld dat hier geschetst wordt van het onderwijs in de jaren negentig. Een uiterst toegankelijke roman.

ZWEIG, STEFANIE

Het huis in de Rotschildstraat

Duits, (2007), 2014, 461 p.

Historische roman over een Duits-joodse familie in Frankfurt, begin 20e eeuw. Het gezin van een textiel-handelaar leeft in welstand tot de Eerste Wereldoorlog. Het is ook een periode van verwoede assimilatie. Na de dood van de oudste zoon keert men terug naar de traditionele Joodse leefwijze. Hierover vertelt het eerste gedeelte van deze boeiende roman (1900-1916/17). In het tweede gedeelte staat de volgende generatie, deels al volwassen, centraal, maar ook hun Duitse kokkin. Opnieuw tot welstand geraakt worden zij geconfronteerd met het opkomend nazisme (1926-1937). Soms hartverscheurend worden details van hun leven in deze sociaal-politieke omstandigheden beschreven. Ook de couleur locale van Frankfurt is goed getekend. De Duits-joodse schrijfster (1932), journalist en filmcriticus, debuteerde in 1980 met een jeugdboek. Later publiceerde ze een tweedelige autobiografische roman over haar jeugd in Duitsland en de tijd in Kenya, waarheen zij met haar ouders in 1938 vluchtte (ook verfilmd). In het najaar verschijnt een vervolg op deze meeslepende roman.